

ФРАНСЕС ХОДЖСЪН БЪРНЕТ

Тайната градина

ИЗДАТЕЛСТВО ОТЕЧЕСТВО

ФРАНСИС ХОДЖСЪН БЪРНЕТ

ТАЙНАТА ГРАДИНА

Превод: Елен Хаджилиева

chitanka.info

Сирачето Мери Ленъкс и нейният болнав братовчед Колин живеят в големия мрачен замък на имението Мисълтуейт. Двете деца имат всичко, но са капризни, самотни и нещастни. С помощта на едно селско момче, здраво и весело като самата природа, те откриват Тайната градина и скритите в нея чудеса.

ГЛАВА 1

НИКОЙ НЕ ОСТАНА

Когато изпратиха Мери Ленъкс да живее в имението Мисълтуейт при чичо си, всички казаха, че тя е най-неприятното дете, което някога са виждали. И това беше вярно. Мери имаше дребно, слабо личице и дребно, слабичко телце, рядка светла косица и кисело изражение. Косата ѝ бе жълтеникава, и лицето ѝ бе жълтеникаво, защото тя беше родена в Индия и винаги боледуваше от нещо. Баща ѝ бе на английска правителствена служба — винаги зает и самият той в недобро здраве, а за майка ѝ разказваха, че била голяма красавица, интересуваща се само от приеми и забавления с весели хора. Тя никак не бе искала да си има малко момиченце и когато Мери се роди, я предаде на грижите на една ая^[1], която накараха да разбере, че за да бъде мемсахиб^[2] доволна, трябва да държи детето колкото може по-далеч от нея. Така че по времето, когато Мери беше болнаво, раздражително бебе, я държаха настрана, а когато проходи и стана болнаво, раздражително, спъващо се същество, продължиха да я държат настрана. Тя не си спомняше да е видяла отблизо нещо друго освен мургавите лица на нейната ая и на другите местни слуги. Те винаги ѝ се подчиняваха и ѝ позволяваха да налага волята си, защото мемсахиб щеше да се сърди, ако плачът я обезпокои. Затова, докато навърши шест години, Мери бе станала най-тираничното и егоистично хлапе, което някога е живяло. Гувернантката ѝ, млада англичанка, която дойде да я учи на четене и писане, толкова много я намрази, че напусна след три месеца. Всички останали гувернантки, които се опитаха да заемат мястото, се задържаха още по-малко. Затова, ако Мери сама не бе решила, че наистина иска да чете книги, никога нямаше да научи буквите.

Една ужасно гореща утрин, когато беше на около девет години, тя се събуди много сърдита и се разсърди още повече, като видя, че прислужницата до леглото ѝ не беше нейната ая.

— Защо си дошла? — попита тя непознатата жена. — Не те искам тук. Изпрати ми моята ая.

Жената, изглежда, се уплаши, но само каза със запъване, че ая не може да дойде. Мери побесня и започна да я рита и удря, а тя само изглеждаше все по-уплашена и повтаряше, че не е възможно ая да дойде при миси сахиб^[3].

Имаше нещо тайнствено във въздуха онази сутрин. Нищо не се правеше по обичайния ред. Няколко от местните прислужници, изглежда, ги нямаше, а тези, които Мери видя, бяха забързани, с пепеляви от страх лица. Никой обаче не искаше да ѝ каже нищо, а и нейната ая не дойде. Всъщност я оставиха сама цялата сутрин. Накрая тя излезе в градината и се заигра под едно дърво близо до верандата. Представяше си, че прави градинка и забождаше големи алени цветове от ибискус^[4] в малки купчинки пръст, като през цялото време ставаше все по-сърдита и си мърмореше думите, с които ще нарече Саиди и нещата, които ще ѝ наговори, щом се върне.

— Свиня! Свиня! Дъщеря на свини! — говореше си тя, защото знаеше, че най-силната обида за местните жители бе да наречеш някого свиня.

Мери скърцаше със зъби и си повтаряше това, когато чу, че майка ѝ излиза с някого на верандата. Придружаваше я млад рус мъж и двамата си говореха нещо тихо, с особени гласове. Мери познаваше русия младеж, който имаше вид на момче. Беше чула, че е съвсем млад офицер, току-що пристигнал от Англия. Впери поглед в него, но всъщност наблюдаваше майка си. Винаги правеше това, когато я видеше, защото мемсахиб — така Мери я наричаше най-често — бе толкова висока, стройна и красива и тъй добре облечена! Къдриците ѝ бяха като копринени, малкото ѝ нежно носле сякаш изразяваше презрение към всичко, а очите ѝ бяха огромни и засмени. Винаги носеше тънки и ефирни дрехи. Мери казваше, че са „пълни с дантели“. Тази сутрин изглеждаха с повече дантели от всякога, но очите ѝ не се смееха. Разширени и изплашени, те бяха обърнати умолително към младия рус офицер.

— Наистина ли е толкова лошо? О, наистина ли? — чу я Мери да казва.

— Ужасно — отговори младежът с треперещ глас. — Ужасно, мисис Ленъкс. Трябваше да заминете за планината още преди две седмици.

Мемсахиб кършеше ръце.

— О, зная, че трябваше! — разплака се тя. — А останах само за да отида на онази досадна вечеря. Каква глупачка съм била!

В този момент откъм сградите за прислугата се понесе силен вой и тя се вкопчи в ръката на младия мъж, а Мери цяла се разтрепери. Воят звучеше все по-диво.

— Какво става? Какво става? — задъхано попита мисис Ленъкс.

— Някой е умрял — отвърна младежът-офицер. — Вие не ми казахте, че има случаи и сред прислугата ви.

— Аз не знаех! — проплака мемсахиб. — Елате с мен! Елате с мен! — Тя се обърна и тичешком влезе в къщата.

След това се случиха ужасяващи неща и Мери си обясни цялата тайнственост на тази сутрин. Избухнала беше холерна епидемия в най-страшната ѝ форма и хората измираха като мухи. Ая се бе разболяла през нощта и смъртта ѝ беше причината за воя, който се носеше от сградата на прислугата. Същия ден умряха още трима прислужници, а другите, ужасени, избягаха. Паниката беше обхванала всички, във всяка от ниските постройките умираха хора.

По време на бъркотията и безредието на втория ден Мери се криеше в детската стая, забравена от всички. Никой не се сети за нея, никой не я потърси и се случиха странни неща, за които тя нищо не научи. Часове наред Мери плачеше, после заспиваше, после отново плачеше. Тя знаеше само, че хората са болни, и чуваше тайнствени страшни звуци. Веднъж се промъкна в трапезарията и не намери никого. На масата имаше сервирано ядене, а чиниите и столовете бяха разбутани, сякаш тези, които са се хранили, бяха станали набързо по някаква причина. Детето хапна малко плодове и бисквити и понеже беше жадно, изпи една почти пълна чаша вино. То беше сладко и Мери не знаеше колко е силно. Много скоро виното я замая и тя се върна в детската си стая. Затвори се там, изплашена от виковете, които се чуваха от ниските постройките и от шума на забързани стъпки. Толкова ѝ се спеше от виното, че едва държеше очите си отворени. Тя легна на кревата си и после вече нищо не помнеше.

Много неща се случиха в часовете, през които тя спа дълбоко, необезпокоявана от стенанията и от шума, причинен от внасянето и изнасянето на неща от къщата.

Когато се събуди, Мери продължи да лежи с втрещен в стената поглед. В къщата беше съвсем тихо, както никога досега. Не се чуваха

нито гласове, нито стъпки и Мери се чудеше дали всички са оздравели от холерата и бедата е отминала. Чудеше се и кой ще се грижи сега за нея, щом нейната ая е умряла. Сигурно щеше да дойде някоя нова ая, която може би знае нови приказки. Старите доста ѝ бяха омръзнали. Мери не плачеше за бавачката си, понеже не беше мило дете и никого не обичаше. Шумът на хората, които сновяха наоколо, и риданията, причинени от холерата, я бяха изплашили, а и беше сърдита, че никой не се сеща за нея. Паниката беше толкова голяма, че никой не помисли за малкото момиченце, което не обичаха. Пък и когато човек е болен от холера, изглежда, не се сеща за нищо, освен за себе си. Но ако всички бяха оздравели, все някой щеше да се сети да я потърси.

Никой обаче не дойде и докато Мери лежеше в очакване, в къщата ставаше все по-тихо. По едно време се чу шумолене по рогозката и като погледна нататък, тя видя една малка змия, която се плъзгаше и я гледаше с очи като скъпоценни камъни. Мери не се уплаши, защото това не беше отровна змия, а малко, безобидно същество, което нямаше да я ухапе, и, изглежда, бързаше да излезе от стаята. Видя я как се шмугна под вратата.

— Колко е странно и тихо — си каза Мери. — Сякаш освен мене и змията в къщи няма никой.

Почти в същия миг тя чу стъпки на двора, а след това — на верандата. Бяха стъпките на няколко души, които влязоха в къщата и говореха тихо. Никой не ги посрещна, нито заговори и те започнаха да отварят вратите и да надничат в стаите.

— Колко е безлюдно! — чу Мери глас. — Тази красива жена! Предполагам, че и детето... Чух, че имало и дете, макар не никой не го е виждал.

Когато след няколко минути отвориха вратата, Мери беше застанала в средата на стаята си — грозновато, сърдито момиченце, при това намръщена, защото беше започнала да огладнява и да се чувства позорно изоставена. Най-напред влезе един висок офицер, когото беше виждала веднъж да говори с баща ѝ. Изглеждаше уморен и разтревожен, но като я видя, така се стресна, че едва не отскочи назад.

— Барни! — извика той. — Тук има дете. Само на такова място! Кое ли е то?

— Аз съм Мери Ленъкс — каза момиченцето, като се изпъчи неприветливо. Реши, че човекът е много невъзпитан, щом нарича дома

на баща ѝ „такова място“! — Заспах, когато всички бяха болни от холера, и едва сега се събудих. Защо никой не идва?

— Това е детето, което никой не е виждал! — възкликна мъжът, обръщайки се към другарите си. — Те всъщност са го забравили!

— Защо са ме забравили? — попита Мери и тропна с крак. — Защо никой не идва?

Младият човек, който се казваше Барни, я изгледа много тъжно. Дори ѝ се стори, че примигна с очи, за да прогони сълзите си.

— Бедното дете! — рече той. — Никой няма да дойде, защото никой не остана.

По такъв странен и внезапен начин Мери разбра, че вече няма нито баща, нито майка, че те бяха умрели и отнесени през нощта, а няколкото останали живи слуги също бяха напуснали къщата колкото може по-бързо, без някой от тях да си спомни, че там е миси сахиб. Ето защо беше толкова тихо. Истината бе, че освен нея и малката шумоляща змия в къщата нямаше никого.

[1] Ая — (англо-инд.). Местна бавачка или прислужница в Индия. — Бел.пр. ↑

[2] Мемсахиб — (урду) Господарка (обръщение, използвано в Индия и Пакистан за хора от висок ранг, особено европейци). — Бел.пр. ↑

[3] Миси сахиб — Госпожица, господарка. — Бел.пр. ↑

[4] Ибискус — Тропически храст с ярки цветове. — Бел.пр. ↑

ГЛАВА 2

ГОСПОДАРКАТА МЕРИ ВСЕ СЕ ЧУМЕРИ

На Мери ѝ бе доставяло удоволствие да се възхищава от майка си отдалече, защото тя беше много хубава. Все пак твърде малко я познаваше, за да смята, че я обича или че майка ѝ много ще ѝ липсва. Всъщност тя изобщо не ѝ липсваше и тъй като Мери беше много себично дете, както винаги мислеше само за себе си. Ако беше малко по-голяма, несъмнено щеше да е разтревожена, че е останала сама на този свят. Но тя беше съвсем малка и понеже винаги се грижеха за нея, смяташе, че и занапред ще е така. Интересуваше я само дали ще отиде при добри хора, които да се държат любезно с нея и да изпълняват желанията ѝ както нейната ая и другите слуги.

Мери знаеше, че няма да остане дълго в дома на английския свещеник, където най-напред я заведоха. Тя и не искаше да остане. Свещеникът беше беден и имаше пет деца, почти връстници, облечени в овехтели дрешки, които винаги се караха за играчките си. Мери мразеше неугледната им къща и се държеше с тях толкова лошо, че още на втория ден никой не искаше да играе с нея и ѝ измислиха прякор, който я вбеси.

Базил беше първият, на когото хрумна това. Той беше чипоносо малко момче с дръзки сини очи и Мери не можеше да го понася. Веднъж тя си играеше сама под едно дърво също като в деня, когато избухна холерата. Правеше купчинки от пръст и пътечки за градинка. Базил приближи и започна да я наблюдава. Скоро му стана интересно и той внезапно предложи:

— Защо не сложиш и една купчинка камъни, все едно, че е алпинеум? — рече той. — Ето там, в средата. — И той се наведе, за да ѝ покаже.

— Махай се! — кресна Мери. — Не искам момчета. Махай се!

За момент Базил се разсърди, но после започна да я дразни. Той обичаше да дразни и сестрите си. Подскачаше около нея, кривеше лицето си, смееше се и пееше:

*Господарката Мери все се чумери,
как ли расте нейната лехичка?
Сребърни камбанки, мидени останки и невени —
всичките в редичка.*

Базил пъ песничката, докато другите деца го чува и също започнаха да се смеят. Колкото по-сърдита беше Мери, толкова по-силно пееха „Господарката Мери все се чумери“ и продължиха да я наричат така до края на гостуването ѝ при тях както помежду си, така и когато се обръщаха към нея.

— Ще си ходиш у дома — каза ѝ веднъж Базил — към края на седмицата. Ние много се радваме.

— И аз се радвам — отвърна Мери. — Къде е това „у дома“?

— Тя не знае къде е домът ѝ! — възкликна Базил с презрение на седемгодишно момче. — В Англия, разбира се. Нашата баба живее там и миналата година изпратиха сестра ни Мейбъл при нея. Ти не отиваш при баба си, защото нямаш. Отиваш при чичо си. Той се казва мистър Арчибалд Крейвън.

— Нищо не знам за него — отвърна троснато Мери.

— Знам, че не знаеш — отговори Базил. — Ти нищо не знаеш. Момичетата никога нищо не знаят. Чух татко и мама, като си говореха за него. Той живее в огромна пуста стара къща в провинцията и никога не ходи при него. Толкова е сърдит, че не пуска хора там, но и да пускаше, те няма да отидат. Той е гърбав и страшен.

— Не ти вярвам — рече Мери. Обърна му гръб и си запуши ушите, за да не слуша повече.

Но после тя дълго мисли за това. Вечерта мисис Крофърд ѝ каза, че след няколко дни ще отплава за Англия при чичо си, мистър Арчибалд Крейвън, който живее в имението Мисълтуейт. Мери посрещна новината с такова каменно изражение и упорито равнодушие, че другите просто не знаеха какво да мислят. Опитаха се да бъдат мили с нея, но тя извърна лицето си, когато мисис Крофърд се наведе да я целуне, и стоеше като дърво, когато мистър Крофърд я потупа по рамото.

— Какво грозно дете — каза след това мисис Крофърд със състрадание. — Майка ѝ беше толкова красива и така добре възпитана.

А Мери има най-неприятните обноски, които някога съм виждала. Децата я наричат „Господарката Мери все се чумери“ и макар че е много невъзпитано от тяхна страна, напълно разбирам защо.

— Може би, ако майка ѝ беше показвала красивото си лице и хубавите си обноски по-често в детската стая, Мери щеше да научи нещо от нея. Сега, когато бедното красиво същество си отиде, ми става тъжно, като си спомня, че много хора изобщо не знаеха за съществуването на детето ѝ.

— Мисля, че едва ли някога е поглеждала момиченцето — въздъхна мисис Крофърд. — Когато нейната ая умряла, никой не се сетил за малката. Представи си само как слугите са избягали и я оставили съвсем сама в напуснатата къща. Полковник Макгру каза, че сърцето му щяло да изскочи от страх, като отворил вратата и я заварил да стои сама в средата на стаята.

Мери пътува до Англия със съпругата на един офицер, която водеше децата си там, за да ги остави на пансион. Тя беше толкова погълната от момченцето и момиченцето си, че с удоволствие предаде Мери в ръцете на жената, пратена от мистър Арчибалд Крейвън в Лондон да я посрещне. Тя беше икономката на имението Мисълтуейт и се казваше мисис Медлък. Беше едра, червенобуза, с черни очи и остър поглед. Бе облечена в тъмнопурпурна рокля, черно копринено наметало с ресни и черна шапка с пурпурни цветя от кадифе, които стърчаха и потрепваха, когато движеше глава. Тя никак не се хареса на Мери, но в това нямаше нищо забележително, понеже Мери много рядко харесваше някого. Освен това беше явно, че и мисис Медлък не я одобрява особено.

— Боже, какво грозниче! — удиви се тя. — А ние бяхме чули, че майка ѝ била красавица. Не ѝ е дала много от хубостта си, нали, госпожо?

— Може би ще се разхубави, като порасне — каза добродушно жената на офицера. — Ако не е така бледа и има по-приятен израз, чертите ѝ са доста хубави. Децата много се изменят.

— Ще трябва много да се промени! — отвърна мисис Медлък. — Пък ако питате мен, в Мисълтуейт едва ли ще се намери нещо, което да разхубавява деца!

Те мислеха, че Мери не ги чува, защото беше застанала далеч от тях, до прозореца на хотела, в който бяха отседнали. Тя гледаше

минаващите автобуси, файтони и хора, но чу всичко и се зачуди какъв ли е чичо ѝ и мястото, където той живее. Какво ли означаваше гърбав? Никога не беше виждала такъв човек. Може би в Индия изобщо нямаше.

Откакто живееше по чужди къщи и без своята ая, Мери беше започнала да се чувства самотна и ѝ идваха странни мисли, които бяха нови за нея. Започна да се чуди защо никога не е принадлежала на някого, дори когато майка ѝ и баща ѝ бяха живи. Другите деца, изглежда, принадлежаха на своите родители, а тя сякаш никога не е била нечие момиченце. Бе имала и прислужници, и храна, и дрехи, но никой не бе ѝ обръщал внимание. Тя не знаеше, че причината за това е била нейната неприветливост, но тогава ѝ беше неизвестно, че е неприятна. Често мислеше, че другите хора са неприятни, но не се сещаше, че и тя самата е такава.

За нея мисис Медлък беше най-неприятната жена, която някога е виждала — с простовато червендалесто лице и проста шапка. Когато на другия ден тръгнаха за Йоркшир, Мери отиде до вагона с вирната глава, като се опитваше да върви по-далече от нея, за да не личи, че са заедно. Би се разсърдила много, ако хората си помислеха, че е нейно момиченце.

Но мисис Медлък ни най-малко не се притесняваше от нея и от мислите ѝ. Тя бе жена, която „не би търпяла глупости от страна на малките“. Поне така казваше, като я попитат. Не бе пожелала да отиде до Лондон дори когато сестра ѝ Мария щеше да жени дъщеря си, но мястото ѝ като икономка в имението Мисълтуейт беше хубаво и добре платено и единственият начин да го запази бе да изпълнява незабавно заповедите на мистър Арчибалд Крейвън. Тя не смееше дори да задава въпроси.

— Капитан Ленъкс и жена му умряха от холера — бе я уведомил мистър Крейвън кратко и студено. — Капитан Ленъкс беше брат на жена ми и аз съм настойник на неговата дъщеря. Детето ще дойде тук. Вие трябва да отидете в Лондон и да го доведете.

Тъй че тя приготви малкия си куфар и замина.

Мери седеше в ъгъла на купето с неприятно и сърдито изражение. Нямаше нищо за четене, нито за разглеждане и беше кръстосала на скута си слабите си ръчички в черни ръкавици. Черната

й рокля я правеше по-жълта от всякога, светлата ѝ коса стърчеше изпод черната ѝ копринена шапка.

— За първи път срещам такова разглежено дете — мислеше си мисис Медлък. Тя никога не бе виждала дете да стои така неподвижно, без нищо да прави. Накрая се умори да го гледа и заговори бързо и оживено:

— Мисля, че не е лошо да ти кажа къде отиваш — рече тя. — Знаеш ли изобщо нещо за чичо си?

— Не — отвърна Мери.

— Баща ти и майка ти никога ли не са говорили за него?

— Не — каза Мери намръщено. Тя се намръщи, защото си спомни, че майка ѝ и баща ѝ никога не бяха говорили с нея. Естествено, че не бяха ѝ казали нищо.

— Хм — промълви мисис Медлък, взирайки се в нейното странно, безизразно личице. Помълча още малко и отново започна.

— Мисля, че мога да ти кажа нещо, просто за да те подготвя. Ти отиваш на едно особено място.

Мери не отговори и мисис Медлък изглеждаше доста озадачена от явното ѝ безразличие, но пое дъх и продължи:

— Ами то е една внушителна мрачна къща и мистър Крейвън се гордее с нея, а това е достатъчно потискащо. Строена е преди шестстотин години и се намира на края на едно мочурливо поле. Има към сто стаи, но повечето от тях стоят заключени. Има картини и хубави стари мебели и неща, които са там от векове, заобиколена е с огромен парк и градини и клоните на дърветата стигат до земята — някои от тях. — Тя млъкна и пое отново дъх. — Но няма нищо друго — завърши внезапно мисис Медлък.

Без да иска, Мери бе започнала да слуша. Това звучеше толкова различно от Индия, а всичко ново силно я привличаше. Но тя не искаше да покаже, че ѝ е интересно. Това беше един от лошите ѝ и неприятни навици. Мери продължи да седи неподвижно.

— Е — рече мисис Медлък. — Как ти се струва?

— Никак — отвърна тя. — Не съм виждала такива места.

Мис Медлък се разсмя.

— Ей, ама ти си като някоя стара жена. Не те ли интересува?

— Няма значение дали ме интересува, или не — отговори Мери.

— Права си — съгласи се мисис Медлък. — Наистина няма значение. Не зная защо ще те държат в Мисълтуейт! Може би понеже е най-лесно така. Едно е сигурно: той няма да си създава грижи заради тебе. Той никога не си създава грижи заради никого.

Тя млъкна, сякаш навреме се беше сетила за нещо.

— Той има гърбица — продължи мисис Медлък. — Това го е направило лош. Като млад >беше озлобен и всичките му пари, и голямата къща не бяха нищо за него, докато не се ожени.

Мери обърна поглед към нея въпреки намерението си да не показва интерес. Никога не бе предполагала, че гърбавите се женят, и леко се изненада. Мисис Медлък забеляза това и продължи още по-оживено. Така поне времето щеше да мине по-бързо.

— Тя беше мила и красива и той би отишъл за нея на края на света. Никой не вярваше, че ще се омъжи за него, но тя го направи и хората казваха, че го е взела заради парите му. Но не беше така, положително не беше така. А когато умря...

Мери неволно подскочи.

— Умря ли? — извика тя, без да иска, понеже си спомни, че е чела една френска приказка, която се казваше „Рике с перчема“^[1]. В нея се разказваше за един гърбав бедняк и една красива принцеса и от това ѝ стана мъчно за мистър Арчибалд Крейвън.

— Да, умря — отвърна мисис Медлък. — И това го направи още по-странен. Не го е грижа за никого. Не иска да вижда хора. През повечето време го няма, а когато е в Мисълтуейт, се затваря в западното крило и пуска само Пичър при себе си. Пичър е един старец, който се е грижил за него като дете и познава нрава му. Не се надявай да го видиш, обзалагам се, че няма да можеш — каза мисис Медлък. — И не се надявай, че там ще има с кого да си приказваш. Ще трябва сама да си играеш и да се грижиш за себе си. Ще ти кажат в кои стаи можеш да влизаш и в кои — не. Има достатъчно градини. Но когато си в къщата, не бива да обикаляш и да си вреш носа навсякъде. Мистър Крейвън няма да позволи.

— Аз и без това не искам никъде да си завирам носа — каза малката Мери кисело и престана да ѝ е мъчно за мистър Крейвън почти така неочаквано, както беше започнала да го съжالياва. Помисли си, че той заслужава всичко, което му се е случило, защото е неприятен човек.

И тя обърна лице към прозореца с леещи се дъждовни струи. Загледа се навън в бурята, която сякаш нямаше никога да спре. От дългото и упорито виране в сивотата навън пред очите ѝ ставаше все по-тъмно и накрая заспа.

[1] Приказка от Шарл Перо. — Бел.пр. ↑

ГЛАВА 3

ПРЕЗ МОЧУРЛИВОТО ПОЛЕ

Мери дълго спа, а когато се събуди, видя, че мисис Медлък е купила храна за обяд на една от гарите. Ядоха пиле, студено говеждо месо, хляб с масло и пиха горещ чай. Дъждът се лееше още по-силно и всички на гарата бяха облечени в мокри лъскави мушамы. Пазачът запали лампите в купето. Мисис Медлък, изглежда, много се оживи от чая, пилето и говеждото. Тя яде доста, след което заспа, а Мери седеше и гледаше как шапката ѝ полека се килва на една страна, докато и тя отново заспа в ъгъла на купето. Плискането на дъжда по стъклата я приспа. Когато се събуди, беше тъмно. Влакът бе спрял на някаква гара и мисис Медлък я разтърсваше.

— Стига си спала! — каза тя. — Време е да си отвориш очите. Вече сме на гара Туейт и ни чака дълъг път.

Мери стана и се опита да държи очите си отворени, докато мисис Медлък събираше багажа. Момиченцето не ѝ предложи помощта си, защото в Индия винаги прислужниците носеха багажа и ѝ се струваше съвсем нормално други хора да я обслужват.

Гарата беше малка и само те слязоха от влака. Началник-гарата заприказва мисис Медлък. Той говореше грубовато, но добродушно, като провлечено произнасяше думите по особен начин. По-късно Мери разбра, че това е йоркширски диалект.

— Виждам, връщате се — рече той — и водите малката.

— Да, това е тя — отвърна мисис Медлък също на йоркширски и посочи Мери с глава. — Как е госпожата?

— Добре е. Колата ви чака въвн.

Край малкия външен перон бе спрял закрит файтон.

Мери забеляза, че това е елегантен екипаж с елегантен лакей, който ѝ помогна да се качи. Дългата му мушама и шапката му лъщяха от дъжда. От тях се стичаше вода, както от всички наоколо, включително и от плещестия началник на гарата.

Лакеят затвори вратата, качи се отпред при кочияша и тръгнаха. Момиченцето се беше разположило удобно на възглавниците в ъгъла, но не смяташе да заспива отново. То гледаше през прозореца, любопитно да види нещо по пътя към това странно място, за което разказваше мисис Медлък. Мери не беше плахо дете и не се страхуваше, но кой знае какво можеше да се случи в тази къща със сто стаи, повечето от тях — заключени, къща на края на мочурливите ливади.

— Какво е това „ливади“? — запита тя внезапно.

— Погледни след десетина минути през прозореца и ще видиш — отговори жената. — Ще изминем пет мили^[1] през Мисъл муър, докато стигнеш нещо.

Мери спря да задава въпроси и зачака в тъмното си ъгълче, като не сваляше очи от прозореца. Лампите на файтона осветяваха пътя на малко разстояние напред и тя от време на време съзираше по нещо. След като на пуснаха гарата, те прекосиха едно малко селце, където Мери видя варосани къщички и светлините на кръчмата. След това минаха покрай една черква, покрай дома на свещеника, после видя някаква малка витринка на магазинче за играчки, бонбони и най-различни дреболии. Излязоха на един голям път с дървета и жив плет отстрани. След това дълго време сякаш нямаше нищо друго или поне така ѝ се стори.

Накрая конете забавиха ход, сякаш изкачваха стръмнина и изведнъж дърветата и живият плет изчезнаха. Мери вече не виждаше нищо освен плътна тъмнина от двете страни. Наведе се и долепи лице до прозореца. Точно в този миг колата силно подскочи.

— А, вече сме в ливадите — каза мисис Медлък. Лампите на екипажа хвърляха жълтеникава светлина върху неравния път, който се връзваше сред храсти и ниска растителност, простиращи се наоколо и губещи се в черната шир. Излезе вятър, който свиреше с особено диво фучене.

— Това нали не е море? — погледна Мери мисис Медлък.

— Не, не е — отвърна тя. — Нито е поле, нито планина. Това са безкрайни ливади, където расте само пирен, прещип и зановец^[2]. Тук живеят само диви понита^[3] и овце.

— Можеше да бъде и море, ако имаше вода — рече Мери. — Защото шуми също като морето.

— Вятърът фучи в храстите — отвърна мисис Медлък. — За мен това е диво и мрачно място, въпреки че много хора го обичат — особено когато пиренът цъфти.

Те дълго пътуваха в тъмнината. Дъждът спря, но вятърът виеше и фучеше със странен звук. Пътят ту се изкачваше, ту слизаше. Няколко пъти минаха по мостчета, под които шумяха бързи води. На Мери ѝ се струваше, че никога няма да стигнат и че необятните студени ливади са черната шир на океан, през който тя минава по тясна ивица суша.

— Не ми харесва, не ми харесва — повтаряше си тя и още по-силно стискаше устни.

Конете изкачваха една стръмнина, когато тя за първи път видя светлина. Мисис Медлък също я видя и въздъхна с облекчение.

— Е, радвам се, че виждам тази светлина — възкликна тя. — Това е прозорецът на верандата. Независимо от всичко след малко ще прием хубав чай.

Екипажът влезе през портата на парка — измина още две мили по една алея, над която короните на дърветата се събираха тъй, че приличаха на тъмен свод.

Излязоха на открито и спряха пред една много дълга ниска къща. Отначало на Мери ѝ се стори, че нито един прозорец не свети, но като слезе, видя светлина в една ъглова стая на горния етаж.

Входната врата беше огромна, от масивни дъбови дъски с особена форма и обкована с големи железни гвоздеи. Влязоха в просторен хол, който беше толкова слабо осветен, че Мери изгуби всякакво желание да разглежда портретите по стените и рицарските брони. Застанала на каменния под, тя изглеждаше като мъничка черна фигурка и се чувствуваше малка, ненужна, изгубена.

Един спретнат старец стоеше до прислужника, който им отвори вратата.

— Заведете я в стаята ѝ — каза той с дрезгав глас. — Той не желае да я види. Утре сутринта заминава за Лондон.

— Много добре, мистър Пичър — отговори мисис Медлък. — Когато зная какво очакват от мене, мога да се справя.

— От вас, мисис Медлък, се иска да не го безпокоите и да направите така, че да не вижда това, което не желае.

Поведоха Мери Ленъкс по едно широко стълбище, после надолу по един дълъг коридор и отново нагоре по няколко стъпала, след това минаха по друг коридор, после по трети и накрая стигнаха до една врата, която отвориха, и Мери се озова в стая със запален огън и сервирана вечеря.

Мисис Медлък каза, без да се церемони:

— Е, ето ни най-последно. Ще живееш в тая стая и в съседната — само тук. Не забравяй това!

Този бе начинът, по който „господарката“ Мери пристигна в имението Мисълтуейт и може би никога през живота си не се бе чувствувала толкова начумерена.

[1] Миля — английска мярка за дължина = 1609,31 м. ↑

[2] Пирен, прецип, зановец — храсти и цветя, типични за Англия и Шотландия. — Бел.пр. ↑

[3] Пони — порода дребни кончета. — Бел.пр. ↑

ГЛАВА 4

МАРТА

Сутринта Мери си събуди от влизането на една млада прислужница, която бе дошла да запали огъня. Тя беше коленичила на килимчето пред камината и шумно изгребваше пепелта. Мери лежеше и я наблюдаваше, а после започна да разглежда стаята. Никога не бе виждала такава стая. Стори ѝ се странна и мрачна. Стените бяха покрити с гоблен, изобразяващ горски пейзаж. Под дърветата имаше чудновато облечени хора, а в далечината се виждаха кулите на замък. Имаше също и ловци, коне, кучета и дами. На Мери ѝ се струваше, че и тя е в гората при тях. От прозореца се виждаше обширна, леко стръмна местност без никакви дървета по нея. Изглеждаше като безкрайно, еднообразно, мораво море.

— Какво е това? — попита тя, като посочи прозореца.

Марта, младата прислужница, току-що се беше изправила. Погледна я и също посочи:

— Това там ли?

— Да.

— Това са ливадите — рече тя с добродушна усмивка. — Харесват ли ти?

— Не — отвърна Мери. — Противни са ми.

— Защото не си свикнала с тях — каза Марта и се върна при камината. — Сега мислиш, че са много големи и голи. Но ще ти харесат по-късно.

— Ти харесваш ли ги? — попита Мери.

— Да, много — отговори Марта, като чевръсто лъскаше решетката на камината. — Обичам ги. И не са пусти. Там растат треви, които миришат сладко. Толкова е хубаво през пролетта и лятото, когато цъфтят преципът, зановецът и пиренът. Ухае на мед и въздухът е така свеж, а небето изглежда високо-високо. Пчелите жужат, чучулигите пеят. Ех! Толкова е хубаво, че за нищо на света не бих живяла далече от ливадите.

Мери я слушаше със сериозно и учудено изражение. Местните прислужници, с които беше свикнала в Индия, изобщо не приличаха на Марта. Те бяха покорни и раболепни и не смееха да говорят с господарите си като с равни. Кланяха им се, наричаха ги „покровители на бедните“ и тям подобни. Господарите им не ги молеха, а заповядваха. Не беше прието да им се казва „моля“ и „благодаря“, а когато беше ядосана, Мери удряше плесница на своята ая. Тя си помисли какво ли ще направи това момиче, ако някой ѝ удари плесница. Прислужницата беше закръглена, с розови бузи и добродушен вид, но изглеждаше силна, което накара Господарката Мери да се позамисли — дали тя няма да отвърне също с плесница, ако я удари едно малко момиченце.

— Ти си необикновена слугиня — каза Мери надменно, облегната на възглавниците.

Марта седна на петите си, с четка в ръка, и се разсмя, без да изглежда ни най-малко сърдита.

— Знам — рече тя. — Ако имаше господарка в Мисълтуейт, никога нямаше да ми дадат да обслужвам стаите. Може би щях само да мия чиниите, но никога нямаше да ме пуснат горе. Много съм проста и говоря съвсем по йоркширски. Но тази къща е странна, нищо, че е толкова голяма. Като че ли няма ни господар, ни господарка, освен мистър Пичър и мисис Медлък. Мистър Крейвън въобще не се меси за нищо, като е тука, пък и повечето време го няма. Мисис Медлък ме взе на работа само от съжаление. Каза ми, че нямало да може да го направи, ако Мисълтуейт беше като другите големи къщи.

— Ти ли ще си моята прислужница? — попита Мери със същия заповеднически тон като в Индия.

Марта започна отново да търка решетката.

— Аз съм прислужница на мисис Медлък — отвърна тя решително. — А тя пък е на мистър Крейвън. Но аз чистя стаите тук, горе, и мога да ти прислужвам от време на време. Пък и ти няма да имаш винаги нужда от прислужница.

— А кой ще ме облича? — искаше да знае Мери. Марта отново седна на петите си и я изгледа втренчено. Когато беше учудена, говореше само йоркширски.

— Не можеш ли сама? — попита тя на диалект.

— Какво искаш да кажеш? Не разбирам езика ти — каза Мери.

— Ох, забравих. Мисис Медлък ми каза да внимавам, като говоря, понеже може да не ме разбереш. Искам да кажа, не можеш ли сама да се обличаш?

— Не — отговори Мери доста възмутено. — Никога през живота си не съм се обличала сама. Моята ая ме обличаше, разбира се.

— Е — рече Марта, като явно не усещаше, че става нахална, — време е да се научиш. Не си вече малка. Ще ти е от полза да се грижиш малко сама за себе си. Майка ми казва, че не може да разбере как децата на богатите хора стават пълни идиоти, като ги мият, обличат и водят на разходка като кученца.

— В Индия е друго — каза презрително Господарката Мери. Едва се въздържаше да не избухне.

Марта никак не се развълнува.

— Е, зная, че е друго — отвърна тя почти съчувствено. — Смея да кажа, това е, защото там вместо с почтени бели хора е пълно с черни. Като чух, че идваш от Индия, реших, че и ти си черна.

Вбесена, Мери се надигна.

— Какво? — викна тя. — Какво? Ти си помислила, че съм черна? Ти си свиня!

Марта я изгледа сърдито.

— Кого обиждаш ти? — рече тя. — Не бива така лесно да се сърдиш. Не е хубаво една млада дама да говори така. Аз нямам нищо против черните. Като чета за тях в книжките, все пише, че са много религиозни. Пише, че и черните са хора и наши братя. Никога не съм виждала черен човек и се зарадвах, че най-после ще видя един от близо. Когато дойдох да запаля огъня тази сутрин, се промъкнах до леглото ти и внимателно дръпнах завивките, за да те погледна. А пък ти... — в гласа ѝ имаше разочарование, — ти си не по-черна от мен, колкото и да си жълта.

Мери дори не се опита да овладее яростта и унижението си.

— Ти си мислела, че съм туземка! Как смееш! Ти нищо не знаеш за индийците! Те не са хора — те са само прислужници, които трябва да се кланят. Ти нищо не знаеш за Индия. Ти нищо не знаеш за нищо!

Беше толкова разгневена и се почувствува така безпомощна пред простичкия поглед на момичето, че изведнъж усети колко е самотна и далеч от всичко, което разбираше и което не разбираше, хвърли се върху възглавниците и избухна в сълзи. Тя плачеше така неудържимо,

че добродушната Марта се поизплаши и доста се нажали. Отиде до леглото и се надвеси над Мери.

— Ей, не бива да плачеш — замоли я тя. — Наистина не бива. Не знаех, че ще се наскърбиш. Аз не зная нищо за нищо — точно както казваш. Простете ми, мис. Моля ви, спрете да плачете.

Имаше нещо успокоително и мило в нейния особен йоркширски говор и това подействува добре на Мери. Постепенно тя спря да плаче и притихна. Марта, изглежда, си отдъхна.

— Време е вече да ставаш — каза тя. — Мисис Медлък ми нареди да ти нося закуската, чая и вечерята в съседната стая. Направиха я детска стая за тебе. Ако станеш, ще ти помогна да се облечеш. Когато копчетата са на гърба, не можеш сама да ги закопчеш.

Мери най-после реши да стане и Марта извади дрехите ѝ от гардероба, но това не бяха онези, които носеше при пристигането си предната вечер.

— Тези дрехи не са мои — рече тя. — Моите са черни.

Разгледа роклята и дебелото бяло вълнено палто и добави студено, но одобрително:

— Тези са по-хубави от моите.

— Тях трябва да облечеш — отвърна Марта. — Мистър Крейвън поръча на мисис Медлък да ги купи от Лондон. Той ѝ каза: „Не искам да виждам дете, облечено в черно, да обикаля наоколо като изгубена душа. Къщата ще стане още по-тъжна. Дайте ѝ малко цвят.“ А мама каза, че разбира какво има предвид той. Мама винаги разбира какво имат предвид хората.

— Мразя черното — рече Мери.

Процесът на обличане беше нещо ново и за двете. Марта беше „закопчавала“ по-малките си братя и сестри, но никога не бе виждала дете да стои така неподвижно и да чака някой друг да върши всичко вместо него, сякаш няма собствени ръце и крака.

— Защо не си обуеш обувките сама? — попита тя, когато Мери безмълвно ѝ протегна крака си.

— Моята ая ме обуваше — отговори тя втренчено. — Така беше прието.

Тя много често казваше това: „Така беше прието“. В Индия слугите винаги така казваха. Ако някой им поръчваше да направят

нещо, което техните предшественици не са правили преди хиляда години, те го поглеждаха кротко и казваха: „Така не е прието“ и с това въпросът биваше приключен.

Не беше прието и Господарката Мери да прави нещо, докато я обличаха. Тя трябваше да стои като кукла, но преди още да бъде готова за закуска, започна да подозира, че животът в имението Мисълтуейт ще я научи на много нови неща — като например да си обува чорапите и обувките и да вдига нещата, които е изпуснала. Ако Марта беше добре обучена прислужница на някоя фина млада дама, тя щеше да бъде много по-покорна и почтителна и щеше да знае, че в задълженията ѝ влизат и вчесването на коса, и закопчаването на обувки, и вдигането на паднали неща от земята. Тя обаче беше само една необразована йоркширска селянка, отгледана и възпитана в малка къщичка в ливадите заедно с цял рояк братчета и сестричета, които сами се грижеха за себе си и за по-малките — пеленачета и току-що прохождащи деца.

Ако Мери беше дете, което обича да се забавлява, сигурно щеше да се радва, когато Марта ѝ говори. Но Мери само слушаше невъзмутимо и се чудеше на свободата ѝ. Отначало изобщо не ѝ беше интересно, но постепенно, докато момичето бърбореше добродушно и приятно, Мери започна да се вслушва какво казва.

— Ама ти трябва да ги видиш всичките — казваше тя. — Ние сме дванайсет деца, а татко получава само шестнайсет шилинга^[1] на седмица. Мама трябва да се грижи да има овесена каша за всички. Братчетата и сестричетата ми се търкалят и играят в мочурливите ливади по цял ден. Мама казва, че въздухът ги храни, и мисли, че те ядат трева също като дивите кончета. Дикън е на дванайсет години и има едно малко пони, което смята за свое.

— Откъде го е взел? — попита Мери.

— Ами намерил го в мочурите заедно с майка му още когато било малко, и се опитал да се сприятели с него. Давал му хляб и му късал трева. И то така го харесало, че върви подир него и му дава да се качва на гърба му. Дикън е добро момче и животните го обичат.

Мери никога не бе имала свое собствено животно, а винаги бе искала. Тъй че тя започна да се интересува от Дикън и понеже дотогава не се бе интересувала от никого, освен от себе си, това беше зараждане наедно полезно чувство. Отиде в стаята, която ѝ бяха

приготвили, и видя, че доста прилича на онази, в която бе спала. Това не беше стая за дете, а за голям човек, с мрачни стари картини по стените и тежки стари дъбови столове. В средата ѝ имаше маса със сервирана голяма вкусна закуска. Но Мери никога нямаше апетит и с безразличие погледна първата чиния, която Марта сложи пред нея.

— Не искам — рече тя.

— Не искаш овесена каша? — възкликна Марта недоверчиво.

— Не.

— Защото не знаеш колко е хубава. Сложи ѝ малко петмез или захар.

— Не искам — повтори Мери.

— Ей! — каза Марта. — Не мога да търпя да се хаби такава хубава храна. Ако нашите деца бяха тук, масата щеше да е празна след пет минути.

— Защо? — попита Мери студено.

— Защо! — повтори Марта. — Защото едва ли някога през живота им стомасите им са били пълни. Винаги са гладни като вълци.

— Не знам какво е глад — заяви Мери с безразличието на неосведомен човек.

Марта беше възмутена.

— Е, ще ти е от полза да опиташ. Сигурна съм — каза тя откровено. — Не мога да търпя хора, които само седят и гледат яденето. Честна дума! Как бих искала Дикън и Фил, и Джейн, и всички останали да имат под престилките си такава закуска.

— Защо не им я занесеш? — предложи Мери.

— Защото не е моя — отвърна Марта твърдо. — И освен това днес не е свободният ми ден. Аз имам свободен ден веднъж в месеца, също като другите. Тогава си отивам в къщи да почистя вместо мама и тя си почива един ден.

Мери пийна малко чай и хапна препечен хляб с мармалад.

— Облечи се добре и излез навън да играеш — рече Марта. — Ще ти е от полза, пък и ще огладнееш.

Мери отиде до прозореца. Видя градини и алеи, и големи дървета, но всичко изглеждаше мрачно и студено.

— Навън? Защо да излизам в такова време?

— Добре, но какво ще правиш, ако не излезеш?

Мери се огледа. Нямахте с какво да се занимава. Когато мисис Медлък беше подреждала детската стая, не се беше сетила за играчки. Може би наистина щеше да е по-добре да излезе и види градините.

— Кой ще дойде с мен? — попита тя.

Марта я изгледа учудено.

— Сама ще отидеш — отговори тя. — Ще трябва да се научиш да си играеш като другите деца, които нямат братя и сестри. Нашият Дикън ходи сам в мочурите и играе там с часове. Така се е сприятелил и с понито. Има и овце в ливадите, които го познават, а птиците идват при него и ядат от ръката му. Колкото и малко да има за ядене, той винаги отделя от хляба си за своите любимци.

Именно това, че бе споменат Дикън, накара Мери да излезе навън, макар че тя не го съзнаваше. Дори и да нямаше кончета и овце, сигурно щеше да има птици. Навярно нямаше да са като птиците в Индия и щеше да ѝ е забавно да ги гледа.

Марта ѝ намери палтото и шапката, даде ѝ чифт здрави обувки и я заведе долу.

— Ако заобиколиш оттук, ще стигнеш градините — каза тя и посочи една врата сред гъстите храсти. — През лятото има много цветя, но сега им е минало времето. — Тя се поколеба за миг и добави: — Една от градините е заключена. От десет години никой не е стъпвал там.

— Защо? — попита неволно Мери. Още една заключена врата освен тези сто в необикновената къща.

— Мистър Крейвън заповяда да я заключат, когато жена му внезапно се помина. Не пуска никого вътре. Това беше нейната градина. Той заключи вратата и зарови ключа. А, мисис Медлък звъни — трябва да бързам.

След като тя си отиде, Мери тръгна по алеята, която водеше към вратата в храстите. Мислите ѝ се въртяха все около градината, в която никой не бе влизал от десет години. Чудеше се как ли изглежда и дали в нея още растат цветя. Тя мина през вратата в храстите и се озова в голям парк с обширни поляни и лъкатушни алеи, с подкастрирани храсти по края. Там имаше и дървета, и цветни лехи, и вечнозелени растения, подрязани в странни форми, и голям басейн със стар сив водоскок в средата. Но цветните лехи бяха голи, а във водоскока нямаше вода.

Това не беше заключената градина. Как ли може да се заключи градина? Човек винаги може да влезе.

Мери тъкмо си помисли това, когато видя на края на пътеката, по която вървеше, дълга стена, обрасла с бръшлян. Тя все още не познаваше достатъчно Англия, за да се сети, че това е зеленчуковата градина. Приблужи се до стената и намери сред бръшляна една отворена зелена врата. Явно това не беше заключената градина, тя можеше да влезе.

Мина през вратата и откри, че цялата градина е заобиколена от стена и че е свързана с още няколко градини, също със стени наоколо. Тя видя друга отворена зелена врата, а зад нея — храсти и пътеки между лехи със зимни зеленчуци. Покрай стената имаше овощни дървета, някои от лехите бяха с парници. „Много голо и празно място“, мислеше Мери, като се озърташе. Може би лятно време щеше да е приятно — когато се раззелени, но сега изобщо не беше красиво.

След малко през вратата, която водеше към втората градина, влезе един стар човек с лопата на рамо. Той се стресна, като видя Мери, а после докосна шапката си за поздрав. Лицето му беше старо и намръщено, сякаш беше недоволен, че я среща. Но и Мери не беше радостна, че го вижда, защото градината не ѝ харесваше и беше направила една от „най-начумерените“ си гримаси.

— Какво е това място? — попита тя.

— Една от зеленчуковите градини — отговори човекът.

— А там? — посочи Мери другата зелена врата.

— Също — каза кратко той. — Има още една от другата страна на стената, а зад нея пък е овощната градина.

— Мога ли да отида там? — попита Мери.

— Ако искаш, иди, но там няма нищо за гледане.

Мери не отговори. Тръгна по пътеката и мина през втората зелена врата. Там имаше още стени, зимни зеленчуци и парници, но във втората стена тя намери друга зелена врата, която не беше отворена. Може би тя водеше към градината, която никой не бе виждал от десет години. Мери не беше страхлива и винаги правеше каквото иска, затова отиде до вратата и натисна дръжката. Надяваше се, че няма да се отвори и с това искаше да се увери, че е намерила тайнствената градина — но тя се отвори, и то съвсем лесно. Мери влезе и се озова в една овощна градина. Тя цялата беше също

заобиколена от стени и имаше дървета, посадени покрай тях — голи плодни дървета сред кафявата трева, — но никъде не се виждаше друга зелена врата. Мери започна да я търси, защото при влизането си от горния край на градината бе забелязала, че стената като че ли не свършва при зеленчуковата градина, а се простира и зад нея, сякаш огражда нещо от другата страна. Върховете на дърветата се виждаха над стената, а на най-високия клон на едно от тях беше кацнала птичка с яркочервени гърди. Внезапно тя запя, като че ли бе видяла Мери и я викаше.

Мери спря и се заслуша. Радостното и приятелско тънко подсвиркване на птичката я развесели, защото дори едно неприветливо малко момиченце може да се чувства самотно, а голямата затворена къща, големите голи мочури и големите пусти градини я караха да мислите е останала съвсем сама на света. Ако беше любвеобилно дете, свикнало да бъде обичано, Мери щеше да е много нещастна, но въпреки че беше „Господарката Мери все се чумери“, тя се чувствуваше отчаяна и малката червеногръда птичка почти я накара да се усмихне. Мери я слуша, докато тя отлетя. Не приличаше на птичките в Индия, но много ѝ хареса и тя се чудеше дали ще я види пак. Може би птичката живееше в тайнствената градина и знаеше всичко за нея.

Навярно Мери мислеше толкова много за изоставената градина, защото нямаше какво да прави. Беше любопитна и много ѝ се искаше да я види. Защо мистър Арчибалд Крейвън беше заровил ключа? Ако толкова бе обичал жена си, защо мразеше градината ѝ? Тя се чудеше дали изобщо някога ще го види, но знаеше, че дори и да го види, нямаше да го хареса, нито пък той нея и щеше само да стои и да го гледа, макар че страшно щеше да ѝ се иска да го попита защо е направил такова странно нещо.

— Хората не ме харесват, но и аз никого не харесвам — мислеше си тя. — И никога не мога да приказвам като децата на Крофърдови. Те винаги говорят, смеят се и вдигат шум.

Тя си спомни за червеношийката и как хубаво ѝ пееше, но като се сети за върха на дървото, където беше кацнала, Мери изведнъж спря на пътеката.

— Това дърво беше в тайната градина, сигурна съм — рече тя. — Стената ограждаше цялото място и нямаше врата.

Тя се върна в първата зеленчукова градина и намери стария човек, който копаяше там. Приблужи се, застана до него и го наблюдава известно време. Той не ѝ обърна внимание и тя най-после го заговори:

— Бях в другите градини — каза тя.

— Никой не ти пречи — отвърна той сухо.

— Отидох и в овощната градина.

— Нямаше куче на вратата да те ухапе — отговори той.

— Нямаше врата за другата градина — рече Мери.

— Каква градина? — попита той грубо и за миг спря да копае.

— От другата страна на стената. Там има дървета — видях върховете им. Една птичка с червени гърди беше кацнала на едно от тях и пееше.

За нейна изненада навъсеното му старо и обветрено лице неочаквано смени изражението си. Градинарят бавно се усмихна и сега изглеждаше съвсем друг. На Мери ѝ стана интересно колко по-добре изглежда човек, когато се усмихва. Това не ѝ беше идвало на ума по-рано.

Той се обърна към овощната градина и засвири с уста — тихо и нежно. Мери не можеше да разбере как един толкова груб човек може да свири така примамливо.

Почти веднага се случи нещо чудно. Тя чу лек шум от криле във въздуха — това беше птичката с червени гърди, която летеше към тях. Накрая кацна на голяма буца пръст съвсем близо до крака на градинаря.

— Ето я — засмя се старият човек и заговори на птичето като на дете. — Къде беше, нахално малко просяче? — рече той. — Не съм те виждал днес. Да не си започнало ухажването толкова рано? Много бързаш.

Птичето наклони главичка на една страна и го погледна с блестящото си око, което приличаше на черна капчица роса. Изглежда, добре познаваше градинаря и изобщо не се страхуваше. Заподскача наоколо, като кълвеше пръстта и търсеше семена и насекоми. Сърцето на Мери трепна, защото птичето беше толкова красиво и весело и толкова приличаше на човек. Имаше малко закръглено телце, нежна човчица и стройни тънки крачета.

— Винаги ли идва, когато го повикаш? — попита тя почти шепнешком.

— Да, разбира се. Познавам го още от съвсем малко пиленце. Гнездото му се намира в другата градина и когато за първи път прелетя над стената, беше още много слабо, не можа да се върне няколко дни и така се запознахме. А когато успя да прехвъркне през оградата, другите птичета от люпилото бяха вече отлетели. То беше самотно и отново дойде при мен.

— Какво птиче е това? — попита Мери.

— Не знаеш ли? Това е червеношийка, а те са най-милите и любопитни птичета. Те се сприятеляват също като кучетата — ако знаеш как да се държиш с тях. Виж как кълве наоколо и ни поглежда от време на време. Знае, че говорим за нея.

Беше много интересно да се наблюдава старият човек. Той гледаше с такава гордост и обич малкото пухкаво птиче, което сякаш беше облякло червена жилетка.

— Доста е суетно това птиче — засмя се той. — Обича хората да говорят за него. И е любопитно — така обича да се меси в чуждите работи, няма равно на себе си. Винаги идва да види какво садя. Знае всичко, от което не се интересува мистър Крейвън. То е главният градинар, казвам ти.

Червеношийката подскачаше наоколо, като кълвеше усърдно пръстта и от време на време спираше и поглеждаше към тях. На Мери ѝ се струваше, че черните очи на птичето, които приличаха на капки роса, я следят с огромно любопитство. Особеното чувство в сърцето ѝ се засили.

— Къде са отлетели другите птичета от гнездото? — попита тя.

— Никой не знае. Старите ги пускат от гнездото, учат ги да летят и след това се пръскат по света, преди да ги видиш. Това птиче е умно и знае, че е самичко.

Мери направи крачка към червеношийката и я загледа много настоятелно.

— И аз съм самичка — каза тя.

Преди тя не знаеше, че това е една от причините да се чувства кисела и сърдита. Струваше ѝ се, че го откри, когато гледаше червеношийката и червеношийката гледаше нея.

Старият градинар бутна шапката си назад върху плешивата си глава и загледа Мери.

— Ти ли си детето от Индия? — попита той.

Мери кимна.

— Нищо чудно тогава, че си самотна — рече старият човек.

Той започна да копае, като забиваше лопатата дълбоко в тлъстата черна градинска почва, а червеношийката подскачаше наоколо и изглеждаше много заета.

— Как се казваш? — попита го Мери. Той се изправи и отговори:

— Бен Уедърстаф — и добави с тъжна усмивка: — и аз съм сам, освен когато съм с него. — Той посочи птичето. — Това е единственият ми приятел.

— А аз изобщо нямам приятели — рече Мери. — Никога не съм имала. Моята ая не ме обичаше и никога с никого не съм играла.

В Йоркшир хората винаги казват с малко груба откровеност това, което мислят, а Бен Уедърстаф беше истински йоркширец.

— Ние доста си приличаме с тебе — рече той. — От един дол дренки сме. Не сме хубави, а сме все намръщени и с лош нрав, казвам ти.

Никога в живота си Мери Ленъкс не беше чувала истината за себе си. Слугите в Индия само се кланяха и подчиняваха, каквото и да правеше. Тя никога не се бе замисляла как изглежда и дали е била толкова намръщена, колкото беше той, преди да дойде червеношийката. Чудеше се също дали е наистина с „лош нрав“. Почувствува се неудобно.

Изведнъж наблизко се разнесе ясно чуруликане и тя се обърна. Червеношийката беше кацнала на една ябълка съвсем близо до нея и пееше. Бен Уедърстаф се разсмя от сърце.

— Защо прави така? — попита Мери.

— Решила е да станете приятели — отвърна Бен. — Сигурен съм, че те хареса.

— Мене? — учуди се Мери, като се приближи внимателно към дървото и погледна нагоре.

— Искаш ли да станем приятели? — каза тя на червеношийката, сякаш говореше на човек. — Искаш ли?

Тя не изрече това рязко, нито пък заповеднически, както говореше в Индия. Гласът ѝ в този миг беше тъй кротък и мил, че Бен

Уедърстаф се изненада, както се беше изненадала тя, като го чу да свири.

— Ето — извика той. — Сега говориш съвсем човешки и като истинско дете, а не като някоя злобна стара жена. Дикън разговаря така с дивите животни в ливадите.

— Познаваш ли Дикън? — обърна се веднага Мери.

— Всички го познават. Дикън скита навсякъде. Него го знаят и къпините, и пиренът. Сигурен съм, че лисиците му показват къде са малките им, а чучулигите не крият гнездата си от него.

Мери искаше да разпитва още. Беше почти толкова любопитна да научи нещо за Дикън, колкото и за изоставената градина. Но точно в този миг червеношийката, която беше допяла песента си, разпери крилца и отлетя. Беше приключила посещението си и имаше други работи за вършене.

— Птичето прелетя отвъд стената! — извика Мери. — То прелетя над овощната градина и след това отвъд стената — в градината, която няма врата.

— То живее там — каза старият Бен. — Там се е излюпило и сега се върти около някаква млада женска червеношийка, която живее в розовите храсти.

— Розови храсти ли? — попита Мери. — Има ли там розови храсти?

Бен Уедърстаф взе отново лопатата си и започна да копае.

— Имаше преди десет години — измърмори той.

— Много бих искала да ги видя — каза Мери. — Къде е зелената врата? Някъде трябва да има врата.

Бен заби дълбоко лопатата и изглеждаше тъй недружелюбен, както първия път, когато Мери го видя.

— Имаше преди десет години, но сега няма — рече той.

— Няма врата? — извика Мери. — Трябва да има!

— Никой не може да я намери, пък и не му е работа да я търси. Не бъди любопитна и не си пъхай носа там, където не трябва. Е, хайде, аз имам работа. Отивай да си играеш. Нямам повече време.

Той спря да копае, метна лопатата на рамо и тръгна, без да я погледне и да й каже довиждане.

[1] Шилинг — английска монета, равна на една двайста от лирата. — Бел.пр. ↑

ГЛАВА 5

ПЛАЧЪТ В КОРИДОРА

Отначало всички дни минаваха за Мери по един и същ начин. Всяка сутрин тя се събуждаше в стаята си с гоблените и виждаше Марта да пали огъня, коленичила пред камината. Всяка сутрин изяждаше закуската си в детската стая, където нямаше нищо интересно, а след закуска гледаше през прозореца обширните ливади, които сякаш се простираха на всички страни чак до небето. После ѝ ставаше ясно, че ако не излезе, ще трябва да стои в къщи и нищо да не прави — тъй че излизаше. Мери не знаеше, че като ходи бързо или дори тича по пътеките и надолу по алеята, раздвижва застоялата си кръв и става по-силна, борейки се с вятъра, който духаше в полята. Тичаше само за да се стопли и мразеше вятъра, който я шибаше в лицето и бучеше, и я спираше, сякаш беше някакъв невидим великан. Но свежият въздух, минал над пирена, пълнеше дробовете ѝ с нещо, което беше полезно за цялото ѝ слабо телце. Бузите ѝ се зачервиха и потъмнелите ѝ очи светнаха, без дори да знае за това.

След като прекара няколко дни почти само навън, една сутрин Мери се събуди гладна. Когато седна да закусва, не погледна презрително овесената каша и не я побутна настрани, а взе лъжицата си и яде, докато изпразни купичката.

— Добре си похапна тази сутрин, нали! — рече Марта.

— Днес беше много вкусно — отвърна Мери също учудена.

— Това е от чистия въздух. Той ти дава апетит да изядеш храната си — каза Марта. — Имаш късмет, че освен апетит имаш и ядене. В нашата къщичка сме дванайсет деца и всички имаме апетит, но нямаме нищо за ядене. Ако излизаш да играеш навън всеки ден, ще понапълнееш и няма да си така жълта.

— Аз не играя — рече Мери. — Нямам с какво да си играя.

— Нямам с какво да си играеш? — възкликна Марта. — Нашите деца играят с пръчки и камъни. Или пък просто тичат и викат, и разглеждат най-различни неща.

Мери не викаше, но разглеждаше разни неща. Нямахме какво друго да прави. Обикаляше градините и бродеше по пътеките в парка. Понякога търсеше Бен Уедърстаф, но макар че няколко пъти го видя да работи, той или беше много зает и не я поглеждаше, или беше сърдит. Веднъж, когато Мери вървеше насреща му, той хвана лопатата си и сякаш нарочно се обърна на другата страна.

На едно място Мери ходеше най-често. Това беше дългата алея покрай градините, заобиколени със стена. От двете ѝ страни имаше голи цветни лехи, а стените бяха гъсто обрасли с бръшлян. В една част на стената пълзящите тъмозелени листа растяха по-нагъсто от другаде, сякаш дълго време бяха оставени без грижи. Навсякъде беше подрязано и подредено, но тук, в долния край на алеята, нищо не бе направено.

Няколко дни след разговора с Бен Уедърстаф Мери забеляза това и се зачуди защо ли е така. Тъкмо беше спряла и разглеждаше ли разглеждаше едно дълго бръшляново клонче, разлюляно от вятъра, когато пред очите ѝ проблесна нещо алено и се чу ясно чуруликане. Горе на стената беше кацнала червеношийката на Бен Уедърстаф и я гледаше с наклонена главица.

— О, ти ли си това? — извика тя. Не ѝ се стори никак странно, че говори на птичето, сякаш беше сигурна, че то я разбира и ще ѝ отвърне.

И то наистина ѝ отвърна. Зачурулика, зацвърча и заподскача по стената, като чели ѝ разказваше най-различни неща. На Мери ѝ се струваше, че и тя го разбира, макар че то не говореше с думи. Птичето сякаш казваше:

— Добро утро! Не е ли чудесен вятърът? Не е ли прекрасно слънцето? Не е ли чудесно всичко? Хайде да чуруликаме и да скачаме и пеем заедно. Хайде! Хайде!

Мери започна да се смее и хукна след него, докато то подскачаше и подхвърчаше по стената. Бедната, слаба, грозничка, жълтеникава малка Мери — за миг тя изглеждаше почти хубава.

— Обичам те! Обичам те! — викаше тя и тичаше надолу по пътеката, опитваше се да чурулика и подсвирква, без изобщо да знае как става това. Но червеношийката изглеждаше съвсем доволна и ѝ отговаряше с чуруликане и подсвиркване. Накрая разпери крилца, стрелна се към върха на едно дърво, където кацна и високо запя.

Това напомни на Мери първия път, когато видя птичето. То се поклащаше на върха на едно дърво, а тя стоеше в овощната градина. Сега Мери беше от другата страна на овощната градина и стоеше на пътеката покрай една стена и виждаше същото дърво.

— Това е градината, където никой не може да влезе — си каза тя. — Това е градината без врата. Червеношийката живее там. Как ми се иска да видя тази градина!

Тя се затича нагоре по пътеката към зелената врата, през която бе влязла първата сутрин. После хукна надолу по пътеката през другата врата и влезе в овощната градина. Спря и погледна нагоре. Там беше същото дърво, но от другата страна на стената. Червеношийката току-що бе свършила песента си и започна да оправя перцата си с човка.

— Това е градината — рече Мери. — Сигурна съм.

Тя обиколи цялата стена откъм овощната градина, но както и по-рано не можа да открие никаква врата. След това изтича през зеленчуковите градини на пътеката покрай стената с бръшляна. Огледа цялата стена, но и там нямаше врата, след това отиде до другия ѝ край — там също нямаше врата.

— Много странно — каза си Мери. — Бен Уедърстаф каза, че няма врата, и наистина няма. Но преди десет години трябва да е имало, щом мистър Крейвън е заровил ключа.

Това я накара така да се замисли, че ѝ стана интересно. Вече не съжеляваше, че е дошла в Мисълтуейт. В Индия винаги ѝ беше топло и я обземаше леност и тя не се интересуваше от каквото и да било. Истината беше, че свежият въздух от ливадите беше започнал да издухва паяжините от младия ѝ мозък и малко по малко да я разбужда.

Мери прекарваше почти по цял ден навън и когато се прибираше за вечеря, беше гладна, сънлива и доволна. Не се сърдеше на безконечното бърбене на Марта. Дори ѝ беше приятно да я слуша и най-после се реши да я пита нещо. Беше свършила да вечеря и седеше на килимчето пред камината.

— Защо мистър Крейвън е намразил градината? — попита тя.

Беше помолила Марта да остане при нея и Марта не бе имала нищо против. Тя беше млада и бе свикнала да живее в къща, пълна с братя и сестри, затова и се струваше скучно в просторната стая на прислугата, където лакеят и главните прислужници ѝ се присмиваха на йоркширския говор, смятаха я за проста, стояха отделно и си

шушукаха. Марта обичаше да говори, а и необикновеното дете, живяло в Индия и обслужвано от „черните“, беше за нея нещо ново, което я привличаше.

Тя седна до камината, без да чака покана.

— Ти още ли мислиш за градината? — попита тя. — Знаех си, че така ще стане. С мен беше същото, когато за пръв път чух за нея.

— Защо я е намразил? — упорствуваше Мери.

Марта подвиг крака и се настани удобно.

— Чуй как вятърът фучи около къщата — каза тя. — Направо ще те събори, ако си навън в мочурите в такава нощ.

Мери не знаеше какво означава „фучи“, но като се вслуша, ѝ стана ясно. Това беше онзи глух, каращ те да потръпнеш тътен, който връхлиташе върху къщата от всички страни, сякаш невидим великан я шибаше и блъскаше стените и прозорците, опитвайки да се вмъкне вътре. Но като знаеше, че той не може да влезе, човек се чувствуваше в безопасност в уютната стая с пламтящия огън.

— Но защо толкова я е намразил? — попита тя, след като слуша известно време вятъра. Беше решила да разбере дали Марта знае.

Тогавя Марта ѝ разказа каквото бе научила.

— Внимавай — рече тя. — Мисис Медлък каза да не говорим за това. В тази къща има много неща, за които не трябва да се говори. Мистър Крейвън е наредил така. Неговите грижи не са работа на слугите, казва той. Но за градината е друго. Тя била на мисис Крейвън. Направили я, щом се оженили, и тя много я обичала. Гледала сама цветята и не пускали никого от градинарите. Обикновено двамата отивали, затваряли вратата и седели вътре с часове — четели, приказвали. Тя била почти момиче. В градината имало едно старо дърво с извит като седалка клон. Тя посадила рози наоколо и обичала да седи на него. Но един ден, както седяла, клонът се счупил и тя паднала на земята. Ударила се много лошо и на другия ден умряла. Лекарите мислели, че мистър Крейвън ще полудее и също ще умре. Затова толкова мрази градината. Оттогава никой не е влизал там и той не позволява да се говори за това.

Мери не попита нищо повече. Само гледаше огъня и слушаше как вятърът фучи по-силно от всякога.

В този миг с нея ставаше нещо хубаво. Всъщност, откакто беше дошла в имението Мисълтуейт, бяха ѝ се случили четири хубави неща.

Беше разбрала песента на червеношийката и червеношийката беше разбрала нея, бе тичала с вятъра, докато кръвта ѝ се стопли, беше здраво огладняла за първи път в живота си и беше открила какво значи да ти е мъчно за някого. Тя напредваше.

Но както слушаше вятъра, тя чу и нещо друго. Не знаеше какво е то, защото отначало едва го различаваше от самия вятър. Звукът беше особен — сякаш някъде плачеше дете. Понякога вятърът звучеше като детски плач, но скоро Мери се увери, че звукът идва отвътре, от къщата, а не отвън. Чуваше се отдалече, но отвътре. Тя се обърна и погледна Марта.

— Не чуваш ли, че някой плаче? — попита тя.

Марта изведнъж се смути.

— Не — отвърна тя. — Това е вятърът. Понякога звучи, като че ли някой се е загубил из ливадите и плаче. Какви ли не звуци се чуват.

— Ама слушай — каза Мери. — Това идва отвътре, по някой от тези дълги коридори.

В този миг някъде долу се отвори врата, стана силно течение по коридора и вратата на стаята, в която седяха, се отвори с трясък от вятъра. Двете скочиха на крака и лампата угасна. Сега плачът от далечния коридор се чу още по-ясно.

— Ето! — извика Мери. — Казах ли ти! Някой плаче и май че не е възрастен човек.

Марта изтича, затвори вратата и завъртя ключа, но преди да го стори, и двете чуха как някъде се блъсна врата и после всичко утихна, дори вятърът спря за малко да вие.

Вятърът беше — каза Марта упорито. — Ако не е бил той, сигурно е малката Бети Батъруърт, слугинята, която мие чиниите. Днес цял ден я боли зъб.

Но имаше нещо тревожно и странно в начина, по който го каза, и Мери я изгледа изпитателно. Тя не вярваше, че Марта казва истината.

ГЛАВА 6

НЯКОЙ ПЛАЧЕШЕ

На другия ден пак се лееше проливен дъжд. Мери погледна през прозореца, но сивата мъгла и облаците закриваха ливадите. Днес нямаше да излиза.

— Какво правите във вашата къщичка, когато вали така? — попита тя Марта.

— Най-вече се опитваме да не си пречим един на друг — отвърна Марта. — Тогава се вижда колко сме много. Мама е добра жена, но доста се ядосва. Най-големите отиват в обора при кравите и играят там. Дикън не го е страх от дъжда. Излиза навън, все едно че грее слънце. Той казва, че в дъждовен ден вижда неща, които не се показват в хубаво време. Веднъж намери едно малко лисиче, полууудавено в дупката си, и го донесе в къщи в пазвата си, за да го стопли. Майката била убита наблизо, а дупката се напълнила и другите лисичета се издавили. Сега то живее у дома. А друг път намери една полууудавена врана. Донесе и нея в къщи и я опитоми. Казва се Сажда, защото е много черна. Подскача и лети с него навсякъде.

Мери вече не се обиждаше от непринудения начин, по който Марта ѝ говореше. Дори ѝ беше интересно и съжаляваше, когато Марта спираше да приказва или си отиваше. Историите, които беше слушала от ая в Индия, бяха доста различни от разказите на Марта за къщичката сред мочурите, където живеят четиринайсет души в четири малки стаички и никога нямат достатъчно ядене. Децата се търкаляли и забавлявали като малки овчарски кученца. На Мери ѝ беше най-приятно да слуша за майката и за Дикън.

— Ако си имах гарван или лисиче, щях да си играя с него — каза Мери. — Но си нямам нищо.

Марта изглеждаше озадачена.

— Не можеш ли да плетеш? — попита тя.

— Не — отговори Мери.

— Можеш ли да шиеш?

— Не.

— Можеш ли да четеш?

— Да.

— Тогава защо не си почетеш? Или вземи научи правописа. Вече си голяма.

— Нямам книги — отвърна Мери. — Всички, които имах, останаха в Индия.

— Жалко — рече Марта. — Ако мисис Медлък те пусне в библиотеката, там има хиляди книги.

Мери не попита къде е библиотеката, защото изведнъж я бе осенила нова идея. Тя реши да тръгне и да я намери сама. Не се страхуваше от мисис Медлък. Мисис Медлък, изглежда, постоянно седеше в удобната си стая на долния етаж. В тази особена къща човек рядко срещаше някого. Всъщност нямаше и кого друг да срещне освен прислугата, а когато господарят го нямаше, прислужниците си живееха чудесно. Те имаха грамадна кухня и просторна трапезария, където ядяха четири пет пъти на ден до насита и се веселяха, когато мисис Медлък я нямаше.

Сервираха редовно ядене на Мери и Марта ѝ прислужваше, но никой не я питаше какво прави, нито ѝ казваше какво да върши. Мери мислеше, че така е прието да се държат с децата в Англия. В Индия винаги ѝ прислужваше нейната ая, която я следваше навсякъде и във всичко ѝ помагаше. На Мери често ѝ бе омръзвала нейната компания. Сега никой не я придружаваше и тя се учеше да се облича сама, защото Марта я гледаше така, сякаш я смяташе за глупава, ако я накараше да ѝ подава разни неща или да я облича.

— Нямах ли ум в главата? — каза тя веднъж, когато Мери очакваше да ѝ сложи ръкавиците. — Нашата Сюзън Ан е два пъти поумна от тебе, а е само на четири години. Понякога изглеждаш доста глупавичка.

Мери беше сърдита цял час след това, но то я наведе на някои съвсем нови мисли.

Тази сутрин, след като Марта изчисти за последен път камината и слезе долу, Мери стоя десет минути пред прозореца. Тя обмисляше новата идея, която ѝ бе хрумнала при споменаването на библиотеката. Самата библиотека не я интересуваше много, защото беше чела съвсем малко книги, но когато чу за нея, отново си спомни за стоте заключени

стаи. Чудеше се дали наистина са заключени и какво ще намери, ако влезе в някоя от тях. Дали наистина бяха сто? Защо да не отиде да преброи колко врати има? Поне щеше да прави нещо тази сутрин, щом нямаше как да излезе. Никога не я бяха учили да иска разрешение за каквото и да било, тъй че дори да бе срещнала мисис Медлък, нямаше да я попита дали може да се разхожда из къщата.

Мери отвори вратата на стаята, излезе в коридора и започна обиколката си. Коридорът беше дълъг и се разклоняваше. Тя стигна до малко стълбище, по което се изкачи до други коридори. Имаше много врати и по стените висяха картини. Някои от тях изобразяваха мрачни и особени пейзажи, но най-често бяха портрети на мъже и жени в странни пищни костюми от атлаз и кадифе. След това се озова в една дълга галерия, чиито стени бяха покрити с такива портрети. Никога не бе и помисляла, че в една къща може да има толкова много картини. Тя бавно се разхождаше и се взираше в лицата, които сякаш също се взираха в нея, и като че ли се чудеха какво прави в къщата им това момиченце от Индия. На някои от портретите имаше деца — малки момчета в плътни атлазени рокли, които стигаха до земята и стояха разперени, и дългокоси момчета с буфан-ръкави и дантелени или набрани около врата яки. Мери винаги спираше и гледаше децата. Чудеше се как ли се казват, къде ли са изчезнали и защо носят такива необикновени дрехи. На един портрет имаше нарисувано високомерно, неприветливо момиченце, което много приличаше на нея. Беше облечено в зелена рокля от брокат и държеше зелен папагал на пръста си. Имаше остър и любопитен поглед.

— Къде живееш сега? — попита Мери на глас. — Бих искала да си тук.

Едва ли друго момиченце е прекарвало такава странна сутрин, каквато прекара Мери. Като че ли в цялата огромна къща нямаше никой. Сам-самичка тя скиташе нагоре, после надолу по тесни и широки коридори и ѝ се струваше, че освен нея никой друг не е минавал оттам. Щом са построили толкова много стаи, в тях някога трябва да са живели хора, но сега изглеждаха така пусти, че не ѝ се вярваше.

Едва когато се качи на втория етаж, на Мери ѝ хрумна да натисне дръжката на една врата. Вратите бяха заключени, както ѝ бе казала мисис Медлък, но когато сложи ръка на една дръжка и я натисна, Мери

леко се изплаши, защото почувствува, че тя поддава, но бутна вратата и тя бавно и тежко се отвори. Вратата беше доста масивна и през нея се влизаше в една голяма спалня. По стените имаше бродирани драперии, а мебелите бяха инкрустирани — беше виждала такива в Индия. Огромният прозорец гледаше към ливадите, а над камината висеше портрет на същото онова високомерно неприветливо момиченце, което сякаш се взираше в нея още по-любопитно.

— Може би тя е спяла някога тук — рече Мери. — Как ме гледа! Като че иска да се почувствувам неудобно.

После тя отвори още много врати. Видя толкова много стаи, че се умори и започна да мисли, че трябва да са били сто, макар да не ги беше броила. Във всички стаи имаше стари картини или стари гоблени, избродирани с най-чудновати сцени. Имаше необикновени мебели и украшения.

В една стая, която изглеждаше дамски салон, завесите бяха целите от бродирано кадифе, а в един шкаф имаше около сто малки слончета, направени от слонова кост, с най-различна големина. Някои носеха на гърбовете си махути^[1], други — паланкини^[2], някои бяха големи, а други — съвсем малки, като новородени. Мери беше виждала слонова кост в Индия и знаеше всичко за слоновете. Отвори вратата на шкафа, покачи се на едно столче и дълго игра с фигурките. Когато ѝ омръзна, подреди слончетата както си бяха и затвори вратичката.

През всичките си странствувания по дългите коридори и празни стаи Мери не срещна жива душа, но в тази стая имаше нещо. Тъкмо бе затворила вратата на скрина, когато чу слабо шумолене. Тя подскочи и веднага погледна към дивана до камината, откъдето идваше шумът. В ъгъла на дивана имаше кадифена възглавница с дупка, от която се показваше главичка с две изплашени очи.

Мери тихо се приближи. Бляскавите очички бяха на една мишка, която бе прогризала дупка във възглавницата и си беше направила удобно местенце. Шест малки мишлета спяха сгушени до нея. Изглежда, това бяха единствените живи същества в стотте стаи, но те не бяха никак самотни.

— Ако не се плашеха толкова, щях да ги взема с мен — каза си Мери.

Тя доста дълго обикаля и се умори, затова тръгна обратно. Няколко пъти се губи, като сбъркваше и завиваше по друг коридор и трябваше да се лута, докато намери правилния път, но накрая стигна своя етаж, макар че се озова доста далеч от стаята си и не знаеше къде точно се намира.

— Май че пак съм сбъркала — рече тя, спря и застана в края на един малък коридор с гоблен на стената. — Не знам накъде да тръгна. Колко е тихо!

Един звук наруши тишината тъкмо когато стоеше там и изричаше тези думи. Чу се плач, но не съвсем същият като предишната вечер. Сега беше съвсем кратко, раздразнително изхленчване на дете. Стените го заглушаваха.

— Сега е по-близо — рече Мери с разтуптяно сърце. — И наистина е плач.

Тя случайно опря ръка на гоблена близо до нея и отскочи уплашено. Гобленът закриваше една врата, която се отвори и откри друга част от коридора, а по него идваше мисис Медлък със своята връзка ключове и с много сърдит вид.

— Какво правиш тук? — попита тя Мери и я дръпна за ръката. — Какво ти бях казала?

— Сбърках пътя — обясни Мери. — Не знаех накъде да тръгна и чух, че някой плаче.

В този миг тя страшно мразеше мисис Медлък, но в следващия я намрази още повече.

— Нищо подобно не си чула — каза икономката. — Връщай се веднага в стаята си или ще ти издърпам ушите.

Тя хвана Мери за ръка, поведе я през коридорите и накрая я бутна в стаята ѝ.

— Сега ще стоиш, където ти е наредено, иначе ще те заключат. Господарят каза, че ще ти вземе гувернантка и добре ще направи. Някой трябва да е непрекъснато с тебе, а аз имам много работа.

Тя излезе и затръшна вратата след себе си. Мери седна на килимчето пред камината. Беше побледняла от гняв, но не се разплака, а само скърцаше със зъби.

— Някой плачеше, плачеше, плачеше — повтаряше си тя.

Сега вече го бе чула два пъти и все някога щеше да разбере истината. Тази сутрин откри много неща и се чувствуваше като след

дълго пътешествие. Във всеки случай, беше се забавлявала през цялото време — игра си със слончетата и видя сивата мишка с малките мишлета в дупката на кадифената възглавница.

[1] Махут — водач на слон (в Индия) — Бел.пр. ↑

[2] Паланкин — носилка (в източните страни). — Бел.пр. ↑

ГЛАВА 7

КЛЮЧЪТ ОТ ГРАДИНАТА

Два дни по-късно, още щом отвори очи, Мери веднага се надигна в леглото и извика на Марта:

— Погледни ливадите! Погледни ливадите!

Бурята беше преминала и през нощта вятърът беше прогонил сивата мъгла и облаците. Сега вече и той беше спрял и небето синееше високо над ливадите. Мери никога не бе мислила, че може да има таква синьо небе — плътно и дълбоко. В Индия небесата бяха топли и пламтящи, а тук цветът беше тъмносин и хладен като прекрасно бездънно езеро, чиято повърхност искреше и тук-там, високо, високо в синевата, плуваха пухкави снежнобели облачета. В далечината ливадите изглеждаха светлосини, а не мрачно моравочерни или тъмносиви.

— Я, бурята премина — каза Марта с радостна усмивка. — Винаги е така по това време на годината. През нощта спира и ти се струва, че никога нея е имало или може да я има. Това е, защото пролетта иде. Няма да настъпи скоро, но вече е на път.

— Аз пък мислех, че в Англия винаги вали и е мрачно — рече Мери.

— А, не — отговори Марта, седнала със свити крака сред четките за лъскане на камината. — Нищо подобно. Когато грее слънце, Йоркшир е най-слънчевото място на земята. Нали ти казах, че скоро ливадите ще ти харесат. Почакай само да цъфнат преципът, пиренът и зановецът — покриват се със златисти цветчета и морави камбанки, а над тях трепкат с крилца стотици пеперуди, жужат пчели, чучулигите се стрелкат високо в небето и пеят. Ще искаш да излизаш още в зори и да живееш навън като Дикън.

— Ще мога ли някога да стигна дотам? — попита Мери замислено, като гледаше през прозореца далечната синева. Всичко беше толкова ново и голямо, и чудесно, и с такива прекрасни цветове.

— Не знам — отговори Марта. — Откакто си родена, май че не си използвала крачетата си. Няма да можеш да извървиш пет мили. Толкова е до нашата къщичка.

— Много бих искала да я видя.

Марта я погледна любопитно за миг, след което взе една четка и продължи да търка решетката на камината. Тя си помисли, че в този миг малкото грозно лице не изглеждаше така неприятно както първия ден, в който го видя. Някак ѝ напомняше лицето на малката Сюзън Ан, когато много ѝ се искаше нещо.

— Ще питам мама — рече тя. — Мама винаги знае какво трябва да се направи. Днес е свободният ми ден и си отивам у дома. Ех, как се радвам. Мисис Медлък има добро мнение за мама. Може би ще говори с нея.

— Харесва ми майка ти — каза Мери.

— Така си и мислех — съгласи се Марта и продължи да лъска камината.

— Но никога не съм я виждала — рече Мери.

— Не, не си.

Марта отново седна с подвити крака и потърка носа си с опакото на ръката, като че нещо я бе озадачило, но накрая добави убедено:

— Е, тя е толкова умна, работлива, добра и чиста, че човек не може да не я хареса, дори и да не я е виждал. Като си отивам в къщи през свободния ден, просто скачам от радост, когато прекосявам ливадите.

— Аз харесвам и Дикън — допълни Мери. — И него не съм го виждала.

— Е, нали ти казах, че дори птиците, зайците, дивите овце и понита, че и лисиците го обичат. Чудя се — рече Марта, като я гледеше замислено — какво ще каже Дикън за теб, като те види.

— Той няма да ме хареса — каза Мери студено и начумерено. — Мен никой не ме харесва.

Марта отново се замисли.

— А ти самата харесваш ли се? — попита тя, сякаш наистина много искаше да разбере.

Мери се поколеба за миг.

— Не, изобщо не се харесвам — отвърна тя. — Но по-рано никога не съм се замисляла за това.

Марта се усмихна, като че си спомни нещо приятно.

— Мама веднъж ми каза това — започна тя. — Тъкмо переше, а аз бях сърдита и говорех лошо за другите, та тя се обърна и ми рече: „Ти, Кума Лисо! Стоиш тук и ми разправяш, че не харесваш този и онзи, а себе си харесваш ли?“ Аз се разсмях и веднага всичко ми мина.

Марта даде на Мери закуската и веднага тръгна в чудесно настроение. Щеше да извърви пет мили през ливадите до родната си къщичка, да помогне на майка си при прането, да опека хляб за през седмицата и всичко това щеше да ѝ достави голямо удоволствие.

Като разбра, че Марта си е отишла, Мери се почувствува по-самотна от всякога. Тя излезе навън и най-напред обиколи тичешком градината с водоскока десет пъти. Броеше внимателно и като свърши, ѝ стана по-весело. Слънчевата светлина сякаш променяше цялата местност. Високият тъмносин свод се издигаше над Мисълтуейт и над ливадите, а Мери гледаше нагоре и си мислеше колко ли хубаво би било да легне на едно бяло облаче и да поплува наоколо. Тя отиде в първата зеленчукова градина и намери Бен Уедърстаф да работи с още двама градинари. Промяната във времето, изглежда, му се беше отразила добре. Той сам я заговори:

— Пролетта иде — каза той. — Усещаш ли мириса ѝ?

Мери подуши и ѝ се стори, че усеща нещо.

— Мирише на нещо приятно, свежо и влажно — рече тя.

— Това е хубавата, плодородна земя — отвърна Бен, като продължи да копае. — В добро настроение е, готви се да отглежда растения. Тя се радва, когато дойде време за засаждане. През зимата ѝ е скучно, защото няма какво да прави. А сега корените на цветята вече се размръзват вътре в тъмното. Слънцето ги затопля и скоро ще видиш как се подават зелените стръкчета.

— Какви ще са тези цветя? — попита Мери.

— Минзухари, кокичета и жълти нарциси. Никога ли не си ги виждала?

— Не, в Индия след дъждовете е горещо, влажно и зелено. И ми се струва, че всичко израства за една нощ.

— Тези тук не могат да пораснат за една нощ — рече Уедърстаф. — Ще трябва да почакаш. Те растат стръкче по стръкче и листче по листче — всеки ден по малко. Само наблюдавай.

— Ще го направя — отговори Мери.

След малко тя чу тих шум от крила и веднага разбра, че червеношийката пак е дошла. Днес беше приказлива и оживена, подскачаше близо до краката на Мери, накланяше главичка на една страна и я поглеждаше тъй срамежливо, че тя попита Бен Уедърстаф:

— Мислиш ли, че ме помни?

— Дали те помни?! — отвърна Бен възмутено. — Че тя познава всяка зелка в градината, какво остава до хората Никога не е виждала толкова момиченце и иска да узнае всичко за теб. Не се опитвай да скриеш нещо от нея.

— Дали и в градината, където живее, растенията вече се раздвижват под земята? — искаше да знае Мери.

— Каква градина? — изсумтя Уедърстаф и пак се намръщи.

— Онази със старите розови храсти — не можа да се стърпи да не попита тя, защото толкова много ѝ се искаше да узнае. — Всички ли цветята са умрели, или някои ще поникнат пак през лятото? Има ли там още рози?

— Питай нея — рече Бен Уедърстаф и мръдна с рамене към червеношийката. — Само тя знае. Никой друг не е влизал там от десет години.

„Десет години са много време“, мислеше си Мери. Беше родена преди десет години.

Тя се отдалечи бавно и се замисли. Градината беше почнала да ѝ харесва така, както ѝ харесваха червеношийката, Дикън и майката на Марта. Марта също започваше да ѝ харесва. Тя вече обичаше много хора — като се има предвид, че по-рано не бе обичала никого. Мери слагаше и червеношийката при хората. Тръгна покрай дългата, покрита с бръшлян стена, над която се виждаха върховете на дърветата. Когато минаваше втори път, ѝ се случи нещо много интересно и вълнуващо и причината за това бе червеношийката на Бен Уедърстаф.

Чу чуруликане и цвърчене и видя птичето в празната леха за цветя отляво. То подскачаше и се преструваше, че кълве разни неща от земята, за да не си помисли Мери, че я следи. Но тя знаеше, че я е проследило, и това така я зарадва, че почти потрепери.

— Ти ме помниш! — викна тя. — Помниш ме! Ти си най-хубавото птиченце на света.

Мери чуруликаше, приказваше му нежно, а то подскачаше, въртеше опашка и цвърчеше, сякаш и то говореше. Червеното му елече

беше като от коприна, а когато напери малките си гърдички, стана толкова красиво, сякаш искаше да ѝ покаже колко важна може да бъде една червеношийка и колко много може да прилича на човек. Когато то ѝ позволи съвсем да се приближи, Мери напълно забрави, че някога през живота си се е чумерила. Тя се наведе към него, като говореше и се опитваше да наподобява звуците на червеношийката.

О, само като си помислеше, че птичето ѝ позволи да се приближи толкова много! То знаеше, че за нищо на света тя няма да протегне ръка към него и да го изплаши. То знаеше, защото беше истински човек, но по-добър от всички други хора на света. Мери беше толкова щастлива, че не смееше да диша.

Лехата за цветя не беше съвсем гола. Наистина цветя нямаше, защото ги бяха подрязали за зимната им почивка, но в края ѝ растяха нагъсто ниски и високи храсти, около които подскачаше червеношийката. По едно време тя скочи върху буца прясно обърната пръст и се спря, за да потърси червеи. Пръстта беше изровена, защото някое куче се бе опитвало да извади къртица и бе направило доста дълбока дупка.

Мери я разглеждаше, без да знае как се е появила тази дупка, и както гледаше, съзря нещо полузаровено в прясната пръст. То приличаше на пръстен от ръждиво желязо или пиринч и когато червеношийката литна към едно близко дърво, Мери протегна ръка и вдигна пръстена. Това обаче не беше пръстен, а стар ключ, който изглеждаше да е стоял заровен от дълго време.

Мери се изправи и го разгледа с изплашено лице.

— Може би е заровен от десет години — прошепна тя. — Може би това е ключът за градината.

ГЛАВА 8

ЧЕРВЕНОШИЙКАТА, КОЯТО ПОКАЗА ПЪТЯ

Мери дълго разглежда ключа. Обръщаше го на всички страни и мислеше. Както вече казах, тя не беше научена да иска разрешение или да пита по-големите за каквото и да било. Всичко, около което се въртяха мислите ѝ, беше, че ако това е ключът на затворената градина и ако намери вратата, тя може би ще успее да я отвори и да види какво има зад стените и какво е станало с розовите храсти. Тя искаше непременно да я види, защото сигурно щеше да е по-различна от всички други градини и може би през тези десет години с нея бе станало нещо странно. Освен това, ако ѝ харесваше, тя можеше да ходи там всеки ден, да заключва вратата и да си измисля най-различни игри, които да играе, необезпокоявана от никого, защото никой няма да знае къде е тя, а ще мислят, че вратата е още заключена и ключът — заровен. Тази мисъл много я радваше.

Животът ѝ в тази къща със сто тайнствено заключени стаи, където нямаше с какво да се развлича, караше ленивия ѝ мозък да поработи и възбуждаше въображението ѝ. Без съмнение свежият и чист въздух на ливадите имаше голяма заслуга за това. Така, както въздухът ѝ беше дал апетит, а борбата с вятъра бе раздвижила кръвта ѝ, тези неща сега вълнуваха мислите ѝ. В Индия винаги ѝ беше много топло и тя се чувствуваше твърде отпусната и слаба, за да я е грижа за нещо. Тук обаче Мери започваше да се интересува и да иска да върши нови неща. Сега вече тя се чувствуваше по-малко „начумерена“, въпреки че не знаеше защо.

Мери сложи ключа в джоба си и започна да се разхожда нагоре-надолу по пътеката. Тук, изглежда, идваше единствено тя, затова можеше спокойно да оглежда стената и най-вече бръшляна, който я покриваше. Именно той я объркваше. Колкото и внимателно да се вглеждаше, не виждаше нищо друго освен гъсти, блестящи,

тъмнозелени листа. Това много я разочарова. Нещо от „начумереността“ ѝ се събуди у нея, докато крачеше покрай стената и гледаше над нея към върховете на дърветата, които се намираха отвъд. „Толкова е глупаво — си каза тя — да си тъй близо и да не можеш да влезеш.“ Скри ключа в джоба си, когато се прибра в къщи, и реши винаги да го носи със себе си, тъй че ако намери някога скритата врата, да е готова веднага да влезе.

Мисис Медлък бе разрешила на Марта да пренощува у дома си, но на сутринта тя отново беше на работа в отлично настроение и с още по-румени бузи.

— Станах в четири часа — каза тя. — Ех, колко бяха хубави ливадите — птиците се събуждаха, зайци скачаха наоколо, слънцето тъкмо изгриваше. Не вървах пеш през целия път. Един човек ме качи на каруцата си и беше чудесно.

Тя беше пълна с истории и радостни случки от свободния ден. Майка ѝ много се зарадвала да я види и двете добре се справили с прането и печенето на хляба. Марта дори приготвила за децата по един тестен сладкиш, поръсен със захар.

— Още вдигаха пара, когато децата се върнаха от игра. Цялата къща ухаеше на чисто и на нещо печено, огънят беше запален и те направо крещяха от радост. Дикън каза, че в нашата къщичка и крал може да живее.

Вечерта всички седнали около огъня. Марта и майка ѝ кърпели скъсаните дрехи и чорапи, а Марта им разказвала за малкото момиченце, което дошло от Индия и било свикнало цял живот да му слугуват, че дори чорапите си не можело да обуе само.

— Приятно им беше да слушат за теб — рече Марта. — Искаха да знаят всичко за черните и за кораба, с който си пристигнала. Не можах да им разкажа достатъчно.

Мери се замисли.

— Ще ти разправа още неща преди следващия ти свободен ден — каза тя, — тъй че ще имате повече да си говорите. Сигурно ще им хареса да чуят за слоновете и камилите и за офицерите, които ходят на лов за тигри.

— Ей богу — извика Марта доволна, — те ще полудеят от радост! Наистина ли ще ми разкажеш всичко това? Ще бъде също като панаир с диви животни — чувала съм, че имало веднъж в Йорк.

— Индия е съвсем различна страна — каза Мери бавно, докато мислеше по въпроса, — не е като Йоркшир. Никога не бях се сещала за това. Приятно ли беше на Дикън и на майка ти да им разправяш за мен?

— Разбира се! На Дикън чак очите щяха да изскочат, толкова се ококори. А на мама ѝ стана мъчно, че си все сама. Тя попита: „Мистър Крейвън не е ли намерил гувернантка или бавачка за нея?“, а аз казах: „Не още. Мисис Медлък знае, че той ще ѝ намери, ако се сети, но това може да стане и след две-три години.“

— Не искам гувернантка — отсече Мери.

— Обаче мама казва, че вече е време да се учиш да четеш и трябва някоя жена да се грижи за тебе. Тя ми каза: „Марта, само си помисли как ще се чувствуваш в една толкова голяма къща съвсем сама, без майка. Направи нещо да я развеселиш!“, и аз казах, че ще направя.

Мери я изгледа продължително.

— Ти наистина ме развеселяваш — рече тя. — Обичам да те слушам как говориш.

Марта излезе от стаята и се върна с нещо, което криеше под престилката.

— Познай какво е това! — рече тя с весела усмивка. — Донесох ти подарък!

— Подарък! — възкликна Мери. Как можеше една къщичка с четиринайсет гладни гърла да ѝ праща подарък.

— Един търговец с каруца мина през ливадите и спря пред нашата къщурка — обясни Марта. — Продаваше тенджери, тигани и разни дреболии, но мама нямаше пари за нищо. Тъкмо си тръгваше и нашата Елизабет-Елън викна: „Мамо, той има въжета за скачане с червени и сини дръжки!“ Мама изведнъж извика: „Ей, господине, почакай! Колко струват?“, а той: „Две пени“^[1]. Мама започна да рови в джоба си и ми казва: „Марта, ти си добро момиче и ми донесе заплатата си. Макар че парите ми трябва много, ще дам две пени да купя въженце за онова дете.“ И тя го купи. Ето ти го.

Марта извади въжето изпод престилката си и ѝ го показа гордо. То беше здраво и тънко, а дръжките му бяха нашарени с червено и синьо. Мери Ленъкс никога не бе виждала въже за скачане и го гледаше с учудване.

— За какво е това? — попита тя с любопитство.

— Как за какво?! — извика Марта. — Да не би да искаш да кажеш, че в Индия няма въжета за скачане, а само слонове, тигри и камили? Нищо чудно, че повечето хора са черни. Ето за какво е — гледай!

Тя изтича в средата на стаята, хвана дръжките и започна да скача. Мери цяла се извърна да я гледа, а чудноватите лица от портретите сякаш също се взираха в нея. Те сигурно се чудеха какво ли си позволяваше да прави под носа им това просто селянче. Но Марта дори не ги поглеждаше. Интересът и любопитството, изписани по лицето на Мери, така я радваха! Тя продължи да скача, докато стигна до сто.

— Можех и повече по-рано — рече тя. — Стигала съм до петстотин, когато бях на дванайсет години, но тогава не бях толкова дебела, пък и отдавна не съм скачала.

Мери стана от стола.

— Много е хубаво — каза тя. — Майка ти е добра жена. Дали ще мога и аз да се науча да скачам като теб?

— Ами опитай — насърчи я Марта и ѝ подаде въжето. — Отначало няма да можеш до сто, но трябва да се упражняваш. Така каза мама. Тя каза: „Нищо няма да ѝ помогне така, както въжето. То е най-полезната играчка за деца. Нека скача на чист въздух, така краката и ръцете ѝ ще пораснат и заякнат.“

Ясно беше, че Господарката Мери нямаше много сила в краката и ръцете, когато започна да скача за първи път. Отначало не беше особено сръчна, но така ѝ хареса, че не искаше да спре.

— Облечи се и излез да скачаш навън — каза Марта. — Мама рече да стоиш навън колкото може повече, даже и когато вали. Само да се обличаш по-дебело.

Мери си сложи палтото и шапката, взе въжето и тръгна да излиза, но изведнъж се сети нещо и се обърна.

— Марта — каза тя, — това въже е от твоята заплата. Двете пени са били твои. Благодаря ти.

Тя каза това сковано, защото не беше свикнала да благодари, нито да обръща внимание, когато се прави нещо за нея.

— Благодаря ти — рече тя и подаде ръка, понеже не знаеше какво да направи. Марта се ръкува несръчно — и тя не беше свикнала

на такива неща. После се засмя:

— Ей, ама ти си също като някоя стара жена. Нашата Елизабет-Елън щеше само да ме целуне.

Мери се скова още повече.

— Искаш ли да те целуна? Марта пак се засмя.

— А, не — отговори тя. — Ако беше друго дете, щеше да се сетиш сама, но ти не си. Хайде, тичай да играеш!

Мери се почувствува малко неловко, като излизаше. Особени изглеждаха хората в Йоркшир, а Марта беше постоянна загадка за нея. Отначало Мери никак не я обичаше, но сега вече не беше така.

Въжето беше наистина чудесно. Тя броеше и скачаше, скачаше и броеше, докато бузите ѝ се зачервиха. Беше ѝ толкова интересно, както никога досега. Слънцето грееше и подухваше ветрец, който донасяше свежия аромат на прясно разкопана земя. Мери скача около водоскока, после нагоре и надолу по алеите. Най-накрая отиде да скача в зеленчуковата градина и видя Бен Уедърстаф, който копаяше и говореше с червеношийката, а тя подскачаше наоколо. Скачайки, Мери се приближи до пътеката. Той вдигна глава и я погледна любопитно. Мери се чудеше дали ще я забележи, защото искаше да я види как скача.

— Брей! — възкликна той. — Гледай ти! Значи и ти стана най-после дете! Да не се казвам Бен Уедърстаф, ако бузите ти не са червени! Не вярвах, че това може да стане.

— Никога по-рано не съм скачала — каза Мери. — Сега се уча и мога само до двайсет.

— Продължавай така — рече Бен. — Това е хубаво за тебе. Виж как те гледа — посочи той червеношийката с глава. — Вчера те следеше, сигурно и днес ще иска. Решила е да открие какво е това въже, защото никога не е виждала такова нещо. Ей! — завъртя той глава към птичката. — Любопитството ти ще те убие, ако не внимаваш!

Мери обиколи със скачане всички градини, като си почиваше от време на време. Най-накрая тръгна по своята любима алея и реши да опита дали може да я премине цялата със скокове. Алеята беше доста дълга, затова тя започна бавно, но едва стигна до половината и толкова се загоря и запъхтя, че трябваше да спре. Това нямаше голямо значение, понеже вече беше стигнала до трийсет. Мери се засмя доволно и

изведнъж — какво да види — червеношийката! Беше кацнала на бръшляна и се люлееше. Тя пак беше следила Мери и сега я поздравяваше с песен. Както скачаше, Мери усети нещо тежко в джоба си и се засмя на червеношийката:

— Ти ми показа вчера ключа — рече тя. — Днес трябва да ме заведеш при вратата, но не ми се вярва да я знаеш.

Червеношийката литна от люлеещия се бръшлянов клон и кацна горе на стената. Отвори човчица и запя чудна песен, просто за да се похвали. Няма нищо по-възхитително на света от червеношийка, когато се перчи, а те правят това почти непрекъснато.

Мери Ленъкс беше слушала много за магии в приказките на своята ая. Това, което стана в следващия миг, беше според нея чиста магия.

Ветрецьт пак подушна по алеята, този път малко по-силно, така че разлюля клоните на дърветата и висящия по стената бръшлян. Мери стоеше близо до червеношийката. Изведнъж вятърът духна настрани няколко бръшлянови клонки. Мери скочи и ги хвана с ръка, защото бе видяла нещо под тях — нещо кръгло, което дотогава бе скрито от листата. Беше дръжката на една врата.

Тя мушна ръце под листата и ги разбути настрани. Увисналият бръшлян изглеждаше много гъст, образуваше рехава люлееща се завеса, макар че част от листата бяха пропъзели по дървените и железните части на вратата. Сърцето ѝ биеше силно, а ръцете ѝ трепереха от радост и вълнение. Червеношийката продължаваше да чурулика, като накланяше глава, сякаш и тя се вълнуваше. Какво беше това квадратно желязно нещо, което ръцете ѝ напипаха и в което пръстите ѝ откриха дупка?

Това беше ключалката на вратата, стояла заключена десет години! Мери бръкна в джоба си, извади ключа и го мушна в ключалката. Ставаше! Тя го завъртя с две ръце. След това пое дълбоко въздух и се огледа дали не идва някой. Нямаше никого. Тя отново пое дъх, махна завесата от бръшлян и бутна вратата. Тя бавно-бавно се отвори.

Мери се промъкна вътре, затвори вратата и се огледа, като се задъхваше от вълнение, учудване и възторг. Тя се намираще в тайната градина!

[1] Пени — англ. монета, равна на $1/12$ от шилинга. — Бел.пр. ↑

ГЛАВА 9

НАЙ-СТРАННАТА КЪЩА, В КОЯТО НЯКОЙ НЯКОГА Е ЖИВЯЛ

Това беше най-хубавото и тайнствено място на света. Високите стени, които го заобикаляха, бяха покрити с пълзящи розови стъбла без листа. Те бяха гъсто сплетени. Мери Ленъкс позна, че са рози, защото бе виждала много в Индия. Навсякъде земята беше покрита с кафява изсъхнала трева. Имаше и високостеблени рози, които така бяха разперили клонки, че приличаха на малки дръвчета. В градината растяха и дървета и едно от най-странните и красиви неща тук бе, че те пелите бяха увити с пълзящи рози, а дългите им филизи се люлееха като леки завеси. Тук-там те се бяха закачили на някой по далечен клон, бяха пропъзели от дърво на дърво и бяха образували красиви мостове. По тях сега нямаше нито рози, нито листа и Мери не знаеше дали са живи, или са изсъхнали. Мрежата от сиви и кафяви клонки обвиваше всичко като мантия от мъгла — и стените, и дърветата, дори и кафявата трева. Именно тази призрачна мрежа придаваше особена тайнственост на всичко. Мери бе очаквала, че градината ще бъде различна от другите, които не са били изоставени за толкова дълго време, и наистина през целия си живот тя никога не бе виждала такова място.

— Колко е тихо! — прошепна тя. — Колко е тихо!

Спря се за миг и се заслуша в тишината. Червеношийката, кацнала на дървото си, също мълчеше. Тя дори не пърхаше с крила, а стоеше неподвижно и гледаше Мери.

— Нищо чудно, че е така тихо — отново зашепна Мери. — Аз съм първата, която проговаря тук от десет години насам.

Тя се отдалечи от вратата, като стъпваше тихо, сякаш се страхуваше да не събуди някого. Радваше се, че тревата отдолу заглушава стъпките ѝ. Мина под една от приказните арки между

дърветата, спря и се загледа нагоре, към клонките и филизите, от които тя бе оплетена.

— Дали всичките са изсъхнали? — каза тя. — Мъртва ли е градината? Как бих искала да е жива!

Бен Уедърстаф би познал веднага дали са живи, или не, но тя виждаше само сиви и кафяви клонки и нито една пъпчица по тях.

Но Мери бе намерила тайната градина и можеше да идва тук, когато пожелае. Тя се чувствуваше тъй, сякаш бе намерила свой собствен свят.

Слънцето грееше вътре в градината и високият син небосвод над тази част от Мисълтуейт изглеждаше много по-ярък и светъл, отколкото над ливадите. Червеношийката хвъркна от дървото си и заподскача около Мери от храст на храст. Чуруликаше и изглеждаше много заета, като че ли ѝ показваше разни неща от градината. Всичко беше тъй тайнствено и тихо. На Мери ѝ се струваше, че на стотици мили наоколо няма жива душа, но не се чувствуваше самотна. Единственото, което я занимаваше, беше желанието ѝ да разбере дали всички рози са изсъхнали, или има още живи, които ще се покрият с листа и цветове, щом времето се стопли. Никак не искаше градината да е съвсем мъртва. Колко хубаво би било, ако всичко в нея е живо и навсякъде разцъфнеха хиляди рози!

Въженцето висеше на рамото ѝ, когато влезе вътре, и Мери реши да обикаля градината, като скача и спира там, където иска да разгледа нещо. Изглеждаше, че на места е имало пътеки, а в един-два ъгъла вечнозелени растения образуваха нещо като беседки, в които имаше каменни пейки или големи саксии за цветя, целите покрити с мъх.

Като наближи втората беседка, тя спря да скача, понеже видя, че нещо се подава от черната пръст в една леха. Това бяха няколко тънки бледозелени стръкчета. Тя си спомни думите на Бен Уедърстаф и коленичи, за да ги разгледа.

— Да, това може би са минзухари, кокичета или нарциси — прошепна Мери.

Наведе се съвсем близо до тях и помириша влажната земя. Свежият аромат много ѝ хареса.

— Навярно на други места поникват още стръкчета — каза тя. — Ще обиколя градината да видя.

Сега тя вече не скачаше, а вървеше бавно и гледаше земята. Обиколи навсякъде, като се стараеше да не пропусне нищо, и откри още много такива тънки бледозелени връхчета. Това също я развълнува.

— Значи не цялата градина е мъртва — тихичко извика тя. — Дори ако розите са изсъхнали, има други живи неща.

Мери нищо не разбираше от градинарство, но забеляза, че на някои места тревата е много гъста и пречи на зелените връхчета да растат. Тя намери една остра пръчка, коленичи и започна да изравя и скубе бурените и тревата, докато почисти добре мястото около зелените връхчета.

— Сега вече ще могат да дишат — рече тя, след като свърши с първите. — Ще почистя всички, които виждам, а ако днес не ми стигне времето, утре пак ще дойда.

Тя вървеше от едно място на друго, като копаеше, плевеше и безкрайно се забавляваше. От леха на леха стигна до тревата под дърветата. Работата толкова я загрея, че тя първо си свали палтото, после шапката и не усещаше, че през цялото време се усмихва на тревата и на бледите зелени стръкчета.

Червеношийката също беше невероятно заета. Тя беше много доволна, че в нейната градина кипи работа. Тя често се чудеше на Бен Уедърстаф. Около него винаги имаше вкусни неща за ядене, които се появяваха с обръщането на почвата. Сега това ново същество, което не беше и наполовина голямо колкото Бен, се бе сетило да дойде в нейната градина и бе започнало веднага да работи.

Мери работи в градината, докато стана време за обед. Всъщност почти бе забравила за него и когато се облече и взе въженцето, не ѝ се вярваше, че е работила два-три часа. През цялото време беше истински щастлива. На почистените места се виждаха стотици мънички бледозелени връхчета, които сега изглеждаха два пъти по-весели отпреди, когато тревата и бурените ги заглушаваха.

— Ще се върна следобед — рече Мери, като оглеждаше новото си царство и говореше на дърветата и на розовите храсти, сякаш можеха да я чуят.

Изтича лекичко по тревата, отвори бавно старата врата и се промуши изпод бръшляна. Бузите ѝ бяха много червени, очите ѝ блестяха и на обед изяде толкова много, че Марта се зарадва.

— Две парчета месо и два пъти си сипа оризов пудинг! — възкликна тя. — Е, мама ще бъде доволна, като ѝ кажа какво е направило въжето.

Докато ровеше с пръчката, Господарката Мери беше открила някакъв бял корен, който приличаше на лукова глава, и сега се чудеше дали Марта може да ѝ каже какво е това.

— Марта — каза тя, — какви са тези бели корени, които приличат на лукови глави?

— Луковици — отговори Марта. — От тях израстват много пролетни цветя — мъничките са кокичета и минзухари, големите са бели и жълти нарциси, а най-големите са кремове и перуники.

— Дикън знае ли всичко за тях? — попита Мери. Една нова мисъл се въртеше в главата ѝ.

— Нашият Дикън може да ти отгледа цветя и на тухлена стена. Мама казва, че само като им пошепне, и те почват да растат.

— А дали луковиците живеят дълго! Могат ли да живеят много години, ако никой не се грижи за тях? — попита Мери с тревога.

— Те сами се грижат за себе си — отвърна Марта. — Затова бедните хора могат да си позволят да ги отглеждат. Ако не ги пипаш, повечето от тях могат цял живот да се множат под земята. Има места в горите, където растат хиляди кокичета. Те са най-красивата гледка напролет. Никой не знае кога са били посадени.

— Как искам да дойде пролетта — каза Мери. — Искам да видя всички цветя, които растат в Англия.

Тя беше свършила да обядва и седеше на любимото си килимче пред камината.

— Знаеш ли как ми е иска да си имам една лопатка — рече тя.

— За какво пък ти е лопата? — разсмя се Марта. — Да не искаш да копаеш? Ще трябва и това да кажа на мама.

Мери се загледа в огъня и се замисли. Трябва да е внимателна, ако иска да запази тайното си царство. Тя не правеше никому зло, но ако мистър Крейвън откриеше, сигурно щеше ужасно да се разсърди, да намери нов ключ и да затвори вратата завинаги. Тя наистина нямаше да понесе това.

— Тук е толкова просторно и самотно — промълви тя бавно, сякаш обмисляше нещо. — И къщата е усамотена, и паркът, и градините. Толкова много неща са заключени. В Индия не върших

много неща, но поне срещам повече хора — черни и войници маршируваха, понякога свиреше оркестър, а моята ая ми разказваше приказки. Тук няма с кого да си говоря освен с теб и с Бен Уедърстаф. Но ти имаш много работа, а на Бен често не му се приказва. Затова, ако си имам лопатка, ще мога да копая като него и да си направя градинка, стига той да ми даде малко семена.

Лицето на Марта светна.

— А така! — възкликна тя. — И мама каза същото. Тя ми рече: „Толкоз много място има там — защо не й дадат парче земя, пък ако ще да си сади само магданоз и репички. Тя ще копае, ще гребне и ще е щастлива.“ Точно така каза.

— Наистина ли? — рече Мери. — Колко много знае майка ти!

— Аха — отвърна Марта. — Мама казва: „Жена, която е родила дванайсет деца, е научила нещо повече от А и Б. Децата не по-малко от аритметиката те карат да откриваш разни неща.“

— Колко ще струва една лопата? — попита Мери.

— Ами — замисли се Марта — в село Туейт има един магазин и там видях малки градински сечива, завързани заедно: лопата, гребло и вила. Струват два шилинга. И са съвсем добри за работа.

— Аз имам повече от два шилинга — рече Мери. — Мисис Морисън ми даде пет, а мисис Медлък ми даде малко пари от мистър Крейвън.

— Значи той се сеца за тебе — удиви се Марта.

— Мисис Медлък ми каза, че ще получавам по един шилинг на седмица. Дава ми ги всяка неделя, но не знам къде да ги харча.

— Боже господи, та това е цяло богатство — каза Марта. — Можеш да си купиш каквото пожелаеш. Наемът на нашата къщурка е един шилинг и три пенса, но ни излиза душата, докато ги съберем. Сетих се нещо.

— Какво? — попита Мери нетърпеливо.

— В магазина в Туейт продават и пакетчета със семена за цветя, по едно пени пакетчето. Нашият Дикън знае кои са най-хубави и как се отглеждат. Той често отива на разходка до Туейт. Можеш ли да пишеш печатни букви?

— Мога само ръкописни — отвърна Мери. Марта поклати глава.

— Дикън може да чете само печатни букви. Ако му пишеш писмо с печатни букви и го помолиш да ти купи градински

инструменти и семена, ще бъде чудесно.

— О, колко си добра! — извика Мери. — Наистина! Не знаех, че си толкова мила. Знам, че ако се опитам, ще мога да пиша печатни букви. Хайде да поискаме от мисис Медлък мастило, писалка и хартия.

— Аз имам — рече Марта. — Купих ги, за да напиша писмо на мама. Ще отида да ги донеса.

Тя тичешком излезе от стаята, а Мери остана до огъня.

— Ако имам лопата — шепнеше си тя, — ще направя почвата мека и хубава, ще махна бурените. А ако имам и семена и посадя цветя, градината няма да е вече мъртва. Аз ще я съживя!

Този следобед тя не излезе повече навън. Марта донесе хартия, мастило и писалка, но първо трябваше да вдигне масата и да занесе долу чиниите, а като влезе в кухнята, мисис Медлък ѝ поръча да свърши още нещо. Ето защо Мери дълго я чака да се върне при нея. Освен това и писмото за Дикън беше сериозна работа. Мери беше учила много малко, защото гувернантката ѝ не я обичаше и напусна. Не знаеше добре правописа, но като опита, откри, че може да пише с печатни букви. Ето какво писмо ѝ продиктува Марта:

Мили ми Дикън,

Надявам се настоящото писмо да те завари в добро здраве, както съм и аз. Мис Мери има много пари и би ли отишъл в Туейт да ѝ купиш семена за цветя и градински инструменти, за да си направи цветна леха? Избери, които са най-хубави и растат най-лесно, защото тя досега не го правила и е живяла в Индия, където е различно. Поздрави мама и всички останали. Мис Мери ще ми разкаже още много работи, тъй че следващия ми свободен ден ще ви разправам за слонове и камили и за господата, които ходят на лов за лъвове и тигри.

Твоя любяща сестра

Марта Фийби Соуърби

— Ще сложим парите в плика и ще го пратим по момчето на месаря. То е голям приятел на Дикън — каза Марта.

— А как ще получи нещата, когато Дикън ги купи? — попита Мери.

— Той сам ще ти ги донесе. С радост ще се разходи дотук.

— О — възкликна Мери, — значи ще го видя! Никога не съм се надявала, че ще видя Дикън.

— Искаш ли да го видиш? — попита изведнъж Марта, толкова доволна изглеждаше Мери.

— Да, много. Никога не съм срещала момче, което лисиците и враните да обичат. Много искам да го видя.

Марта трепна, като че ли внезапно си спомни нещо.

— Виж как забравих! А мислех да ти кажа още сутринта. Питам мама и тя каза ти сама да помолиш мисис Медлък.

— Да не искаш да кажеш... — започна Мери.

— Каквото казах миналия вторник. Помоли да те закарат някой ден до нашата къщичка. Там ще си хапнеш от маминия топъл овесен сладкиш с масло и ще пиеш чаша мляко.

Сякаш всички интересни неща се бяха събрали в един ден! Само като си представи, че ще пътува през ливадите денем, когато небето е синьо! И че ще види къщурката с дванайсетте деца!

— Как мисли майка ти, дали ще ме пусне мисис Медлък? — попита Мери с тревога.

— Мама каза, че сигурно ще те пусне. Тя знае каква спретната жена е мама и колко е чиста къщичката ни.

— Ако отида, ще видя и майка ти, и Дикън — каза Мери и й беше приятно да мисли за това. — Тя, изглежда, не прилича на майките в Индия.

Работата в градината и вълненията след обяда умориха Мери. Тя стана тиха и замислена. Марта остана при нея, докато дойде време за следобедния чай, и двете поседяха кротко, без да си говорят много. Точно когато Марта се готвеше да слезе в кухнята за чая, Мери попита:

— Марта, момичето, което мие чиниите, пак ли го боли зъб днес?

Марта явно трепна.

— Защо питаш? — рече тя.

— Понеже, докато чаках да се върнеш, отворих вратата и тръгнах по коридора да видя дали идваш. И тогава пак се чу онзи далечен плач, който чухме миналата вечер. Днес няма вятър, тъй че не е от вятъра.

— Ей — каза Марта неспокойно, — не бива да обикаляш коридорите и да подслушваш. Мистър Крейвън ще се сърди и кой знае какво може да направи.

— Но аз не съм подслушвала. Само те чаках да дойдеш и го чух. Това е вече за трети път.

— Боже мой! Мисис Медлък звъни — извика Марта а почти тичешком излезе от стаята.

— Това е най-странната къща, в която някой някога е живял — измърмори Мери сънливо и отпусна глава на възглавниците на креслото до нея. От чистия въздух, работата и въженцето за скачане тя се почувствува така уморена, че веднага заспа.

ГЛАВА 10

ДИКЪН

Вече почти цяла седмица слънцето грееше в тайната градина. Така я наричаше Мери, когато си мислеше за нея. Името ѝ харесваше, но още повече ѝ харесваше чувството, че когато е между красивите стари стени, никой не знае къде се намира. Сякаш беше откъсната от света в някакво приказно място. Малкото книги, които бе чела и обичаше, бяха с приказки. В някои от тях се разказваше за тайни градини. Понякога хората в тях заспиваха за сто години, което ѝ се виждаше доста глупаво. Мери нямаше никакво намерение да спи, напротив — с всеки изминал ден ставаше все по-будна. Вече ѝ харесваше да играе навън и престана да мрази вятъра — той дори ѝ бе станал приятен. Можеше да тича по-бързо и по-дълго и да скача до сто. Луковиците в тайната градина бяха удивени. Отдавна не бяха имали толкова хубаво и чисто място около себе си. Сега можеха свободно да дишат и слънцето ги огряваше по-добре, а дъждът стигаше по-лесно до тях. Изобщо, чувствуваха се прекрасно.

Мери беше необикновено и решително малко същество. Сега бе намерила нещо интересно, за което да е решителна, и беше изцяло погълната от него. Упорито разравяше, копаеше и плевеше. Вместо да се уморява, с всеки изминал час ставаше все по-доволна от работата. Всичко ѝ изглеждаше като вълнуваща игра. Тя намери много покарани бледозелени връхчета — повече, отколкото очакваше. Те сякаш никнеха навсякъде и всеки ден откриваше нови и нови. Някои от тях бяха толкова мънички, че едва се показваха над земята. Бяха толкова много, че Мери си спомни какво бе казала Марта за „хилядите кокичета“ и за луковиците, които се множат и образуват нови гнезда. За десет години ги бяха оставили на спокойствие и навярно се бяха разпрострели като кокичетата с хиляди. Мери се чудеше колко ли време ще мине, докато се покажат и цветовете. Понякога спираше да копае, гледаше градината и се опитваше да си представи как ли ще изглежда покрита с хиляди красиви цветя.

През тази слънчева седмица Мери се сближи с Бен Уедърстаф. Няколко пъти го изненада, като изскачаше сякаш изпод земята. Всъщност тя се страхуваше Бен да не си тръгне, ако я види да идва, и затова се приближаваше колкото може по-тихо. Но той вече не я отбягваше както по-рано. Може би тайно дори бе поласкан от нейното явно желание да ѝ прави компания. Освен това тя беше станала и поучлива. Той не знаеше, че когато го видя за първи път, тя разговаря с него тъй, както би говорила с някой индус, и тогава тя не знаеше, че един суров йоркширец не е свикнал да се кланя на своите господари или пък да му заповядват какво да прави.

— Ти си като червеношийката — каза ѝ една сутрин той, като вдигна глава и я видя, че стои до него. — Никога не знам кога ще те видя и от коя страна ще дойдеш.

— Ние сме вече приятели с птичето — каза Мери.

— Само на това е способно — сопна се Бен Уедърстаф. — Сприятелява се с жените просто от суета и кокетство. Много обича да се хвали и да показва опашката си. Перчи се като младо петле.

Бен рядко говореше много, а понякога дори не отвърщаше на въпросите ѝ, но тази сутрин беше по-приказлив от обикновено. Той се изправи, опря подкованата си обувка на лопатата и загледа Мери отвисоко.

— Ти откога си тук? — попита внезапно градинарят.

— Има вече месец — отвърна Мери.

— Мисълтуейт ти влияе добре — рече той. — Понапълняла си и не си така жълта. Когато за пръв път дойде в градината, приличаше на оскубано гардже. Тогава си помислих, че никога не съм виждал толкова грозно и намусено дете.

Мери не беше суетна и малко я интересуваха как изглежда, затова думите му никак не я наскърбиха.

— Знам, че съм напълняла — рече тя. — Чорапите ми отесняха, а по-рано се набираха. А, ето я червеношийката. Бен Уедърстаф.

Наистина червеношийката се бе появила и на Мери ѝ се стори, че изглежда по-добре от всякога. Червената ѝ перушина блестеше като атлаз и тя прърхаше с крила и опашка, накланяше глава и подскачаше наоколо с неопикуема пъргавина и грация. Изглежда, бе решила да накара Бен Уедърстаф да ѝ се възхищава. Но Бен я посрещна заядливио...

— А, ето те къде си! — каза той. — Понякога се задоволяваш и с мен за малко, ако няма нещо по-добро. Тия две седмици перушината ти е станала по-червена и по-лъскава. Знам какво ти е на ума. Ухажваш някъде някоя безочлива млада червеношийка, разправяш и твоите лъжи, че си най-хубавата мъжка червеношийка на целия край и си готова да се пребориш с всички други.

— О, я го погледнете! — възкликна Мери. Птичката явно беше изпълнена с предизвикателство.

Подскачаше все по-близо и гледаше все по-мило към Бен Уедърстаф. Хвъркна към най-близкия храст с френско грозде, кацна и като наклони главичка, изпя на Бен малка песничка.

— Мислиш, че никой няма да ти устои ли? — рече Бен Уедърстаф, като се мръщеше тъй, че да не изглежда доволен.

Червеношийката разпери крила. Мери не вярваше на очите си: птичето хвъркна право към дръжката на лопатата на Бен и кацна на върха ѝ. Лицето на стария човек промени израза си. Той стоеше неподвижно и сякаш се страхуваше да диша, сякаш за нищо на света не би помръднал, за да не изплаши червеношийката. Градинарят прошепна:

— Е, плени ме! Знаеш как да влезеш под кожата на човек! Просто невероятно!

Той стоеше неподвижно, със затаен дъх. Червеношийката плесна с крилца и отлетя. Бен остана загледан в дръжката на лопатата като омагьосан. След това отново почна да копае и няколко минути не промълви нито дума.

Мери не се страхуваше да му говори, защото той от време на време се усмихваше.

— Имаш ли си твоя градина? — попита тя.

— Не. Аз не съм женен и живея заедно с Мартин.

— А ако имаш, какво ще си посадиш?

— Зелe, картофи, лук.

— Но ако искаш да си направиш градина с цветя — настояваше Мери, — какво ще посадиш?

— Луковици и цветя, които миришат хубаво, но най-вече — рози. Лицето на Мери светна.

— Обичаш ли рози? — попита тя.

Бен Уедърстаф изкорени един плевел и го изхвърли, преди да отговори.

— Да, обичам ги. Една млада дама, чийто градинар бях, ме научи. Тя имаше много рози на едно свое любимо място и ги обичаше, сякаш бяха деца или червеношийки. Виждам съм я да се навежда и да ги целува. — Той отскубна още един бурен. — Това беше преди десет години.

— А къде е тя сега? — попита Мери с интерес.

— На небето — отвърна той и заби дълбоко лопатата. — Така казва пасторът.

— Какво стана с розите? — попита отново Мери, още позаинтригувана.

— Оставиха ги сами. Мери много се развълнува.

— Умряха ли? Розите умират ли, когато не се грижат за тях? — искаше да знае тя.

— Е, аз много ги обичах, харесвах и нея, а и тя ги харесваше — призна неохотно Бен Уедърстаф. — Веднъж — два пъти в годината отивах да работя там — да ги подрязвам и прекопавам. Те подивяха, но бяха на хубава почва и някои от тях оцеляха.

— Когато са без листа и са с кафяви и сиви клонки, как познаваш дали са живи, или умрели? — попита Мери.

— Почакай да дойде пролетта, да ги огрее слънцето, да ги навали дъжд — тогава ще видиш.

— Как, как? — извика Мери, забравила, че трябва да бъде предпазлива.

— Погледни дали по клонките няма тук-там малки кафяви подутини. Наблюдавай ги след дъжд и ще видиш какво става. — Той неочаквано спря и любопитно погледна развълнуваното ѝ лице. — Защо изведнъж започна да се интересува от рози? — попита той.

Мери усети, че се изчервява. Страхуваше се да отговори.

— Аз... аз искам да си представям, че си имам моя градина — каза тя със заекване. — Аз... нямам какво да правя, нямам си никого и нищо.

— Е — рече бавно Бен, като я гледаше, — вярно е. Никого си нямаш.

Той го каза така особено, че Мери се зачуди дали всъщност не я съжالياва малко. Тя самата никога не се бе съжالياвала, а само се бе

чувствувала уморена и сърдита, че толкова много хора и неща я дразнят. Сега обаче светът сякаш се променяше и ставаше по-хубав. Ако никой не откриеше тайната градина, тя щеше винаги да се забавлява там.

Мери остана при градинаря още десет-петнайсет минути и му зададе толкова въпроси, колкото се осмели. Това беше всичко, което успя да направи. Той ѝ отговаряше по своя особен мърморещ начин, но не изглеждаше сърдит, не нарами лопатата и не си отиде. Тъкмо когато Мери си тръгваше, той пак спомена отглеждането на рози и това ѝ напомни за ония рози, които ѝ беше казал, че обича.

— Ходил ли си скоро да видиш пак онези рози? — попита тя.

— Тази година още не. Ревматизмът много е сковал ставите ми — отвърна ѝ той сопнато както винаги и сякаш неочаквано ѝ се разсърди за нещо, макар че тя не виждаше причина. — Виж какво — остро рече Бен. — Не задавай толкова много въпроси. Ставаш ужасна, като почнеш да разпитваш. Хайде, отивай да играеш. Стига толкова приказки за днес.

Изглеждаше много ядосан и Мери реши, че няма смисъл да остава повече. Тръгна по външната алея, като скачаше на въже и си мислеше за градинаря. Казваше си, че колкото и да е странно, той ѝ харесва независимо от сърдития му нрав. Да, старият Бен Уедърстаф ѝ харесваше. Винаги ѝ се искаше да го накара да си говори с нея и вярваше, че той знае абсолютно всичко за цветята.

Алея с лавров плет минаваше покрай тайната градина и завършваше при една врата, която водеше към гората на имението. Мери реши да поскача по алеята и после да пообиколи из гората с надеждата, че ще види някой заек. Скачането ѝ достави голямо удоволствие. Тя стигна до вратата, отвори я и излезе навън, защото чу тихо свирене и искаше да види какво е това.

Това беше наистина нещо необикновено и щом го видя, Мери затаи дъх. Под едно дърво седеше момче, което свиреше на грубо издялана дървена свирка. Беше около дванайсетгодишно и имаше смешен вид. Изглеждаше много чисто момче с вирнато носле, а бузите му бяха червени като макове. Мери никога не бе виждала такива големи и сини очи. Една кафява катеричка стоеше и го наблюдаваше от дървото, на което то се облягаше, а иззад един храст наблизко надзърташе фазан, като нежно протягаше шия. Съвсем близо до него

се виждаха два заека, изправени на задните си лапи, които душеха с трепкащи нослета. Сякаш всички гледаха да се приближат до момчето, за да послушат странния тих звук на свирката.

Като видя Мери, момчето ѝ направи знак да не се движи и тихичко каза:

— Не мърдай, защото ще ги изплашиш.

Мери остана неподвижна. Момчето престана да свири и стана от земята толкова бавно, че едва се забелязваше, че се движи. Най-последно се изправи на крака. Катеричката се шмугна бързо в клоните на дървото, фазанът отдръпна глава, а зайците се отдалечиха със скокове, макар че никак не изглеждаха уплашени.

— Аз съм Дикън — каза момчето. — И знам, че ти си мис Мери.

В този миг Мери осъзна, че още отначало някак бе познала Дикън. Кой друг можеше да омагьосва зайци и фазани така, както туземците омагьосваха змии в Индия? Устните му бяха големи, червени и извити, а усмивката му се разливаше по цялото лице.

— Станах толкова бавно, защото резките движения ги плашат — обясни той. — Човек трябва да се движи бавно и да говори тихо, когато наоколо има диви животни.

Дикън говореше с Мери не тъй, сякаш я вижда за първи път, а сякаш я познава много добре. Тя не знаеше нищо за момчетата и затова приказваше малко сковано, защото се стесняваше.

— Получи ли писмото на Марта? — попита тя.

Той кимна с глава. Косата му беше къдрава, с ръждив цвят.

— Затова дойдох.

Дикън се наведе да вземе нещо, което лежеше на земята до него.

— Донесох ти градинските инструменти. Ето ги — лопата, гребло, вила и мотика. Много са хубави. Има и малка лопатка. А като купувах семената, жената в магазина ми даде без пари и няколко пакетчета бял мак и ралица.

— Ще ми покажеш ли семената? — попита Мери.

Искаше ѝ се да може да говори като него, тъй бързо и леко. Той говореше тъй, сякаш я хареса, макар че не го беше страх, че тя няма да го хареса, макар че беше само едно най-обикновено момче от ливадите, със закърпени дрехи, смешно лице и къдрава ръждивочервеникава коса. Като се приближи до него, Мери усети чистия и свеж дъх на пирен, трева и листа, сякаш момчето беше

направено от тях. Това много ѝ хареса и като погледна смешното му лице с червени бузи и кръгли сини очи, тя забрави, че се срамува.

— Хайде да седнем на този дънер и да ги разгледаме — рече тя.

Седнаха и той извади от джоба си неугледен малък пакет от кафява хартия. Развърза канапа. Вътре имаше много други по-малки пакетчета, всяко с картинка на цвете.

— Тук има резеда и макове — рече Дикън. — Резедата мирише много хубаво и расте, където я посееш, също и маковете. Те пък израстват и цъфтят само като им подсвирнеш, те са най-хубави от всички.

Той млъкна и бързо обърна глава, а лицето му с алени бузи светна.

— Къде е тая червеношийка, дето ни вика? — попита той.

Звукът идваше от един гъст храст бодлива зеленика и Мери се досети кой чурулика.

— Наистина ли ни вика? — рече тя.

— Да — каза Дикън, сякаш това беше най-естественото нещо на света. — Тя вика някой, който ѝ е приятел. Все едно че казва: „Ето ме! Погледни ме! Хайде да си побъбрим!“ Ето я там в храста. Чия ли е?

— На Бен Уедърстаф, но мисля, че и мен познава — отвърна Мери.

— Да познава те — каза тихо Дикън. — И те харесва. Обикнала те е. Сега ще ми разправа за тебе.

Той се приближи тихичко до храста със същите бавни Движения като преди малко и започна да свири като червеношийката. Птичката послуша няколко мига, а после зачурулика тъй, сякаш му отговаряше.

— Да, наистина ти е приятелка — засмя се Дикън.

— Така ли мислиш? — зарадва се Мери. Тъй много ѝ се искаше да знае. — Мислиш ли, че наистина ме харесва?

— Нямах да дойде толкова близко, ако не те харесваше — отвърна Дикън. — Птиците трудно избират приятели, особено червеношийките. Те могат да презират по-силно от човек. Виж, сега се обръща към теб. „Не ме ли виждаш?“ — пита тя.

Като че ли наистина беше така. Тя тъй чуруликаше, въртеше глава и скачаше по храста.

— Разбираш ли всичко, което казват птиците? — попита Мери.

Дикън се усмихна, тъй че цялото му лице засия и се почеса по главата.

— Мисля, че да. Те също мислят, че разбирам — рече той. — Живея толкова отдавна в ливадите. Наблюдавам ги как се излюпват, как се учат да летят и да пеят. Понякога си мисля, че и аз съм като тях. Друг път пък ми се струва, че съм може би лисица или заек, катеричка, дори бръмбар, просто не зная.

Той се засмя и се върна при дънера. Започна отново да говори за семената: разказа ѝ как изглеждат, като цъфнат, как да ги засажда и гледа, как да ги храни и полива.

— Виж какво — обърна се той към нея изведнъж. — Аз ще ти ги посадя. Къде е градината ти?

Мери стисна тънките си ръце на скута. Тя не знаеше какво да каже и цяла минута мълча. Това никога не ѝ бе минавало през ум. Чувствуваше се нещастна. Усещаше как пребледнява и после почервенява.

— Ти си имаш градина, нали? — попита той. — Или още не са ти дали?

Лицето ѝ наистина менеше непрекъснато цвета си. Дикън видя това и тъй като тя продължаваше да мълчи, започна да се чуди какво става с нея.

— Няма ли да ти дадат градина? — попита пак той. — Не са ли ти дали още?

Мери още по-силно стисна ръцете си и го погледна.

— Аз не познавам момчетата — рече бавно тя. — Можеш ли да пазиш тайна, ако ти кажа нещо? Това е голяма тайна и аз не знам какво ще правя, ако някой я открие... Мисля, че ще умра. — Тя каза това много твърдо.

Дикън изглеждаше съвсем слисан. Почеса се отново по главата и каза добродушно:

— Аз непрекъснато пазя тайни. Ако не пазех тайни от другите момчета за дупките на лисиците и гнездата на птиците, щеше да е опасно за тях. Мога да пазя тайна.

Господарката Мери не бе имала намерение да протегне ръка и да го хване за ръкава, но го направи.

— Аз си откраднах една градина — каза тя бързо. — Тя не е моя. Всъщност не е на никого. Никой не я иска, никой не се грижи за нея,

никой не влиза в нея. Може би там вече всичко е мъртво, не зная.

Тя усети, че ѝ става горещо и сякаш се разсърди, както ѝ се беше случвало много пъти.

— Не ме интересува! Не ме интересува! Никой няма право да ми я вземе, щом аз се грижа за нея, а не те. Те са я оставили да умре, заключена! — завърши тя възбудено и изведнъж се заплака. Бедната малка Мери!

Сините очи на Дикън се разшириха още повече от учудване.

— Е-е — промълви той бавно. В гласа му имаше и учудване, и съчувствие.

— Нямам с какво да се занимавам — рече Мери. — И нищо си нямам. Сама я намерих и сама влязох в нея. Аз съм също като червеношийката, а от нея не могат да я вземат.

— Къде е градината? — попита Дикън със затаен дъх. Мери веднага стана.

— Ела с мене и ще ти я покажа — каза тя.

Тя го поведе по пътеката с лавровите храсти, после по алеята с гъстия бръшлян. Дикън я следваше със странен, почти съжалителен израз на лицето. Сякаш го водеха да види някое птиче гнездо и трябваше да се движи бавно. Когато Мери се приближи до стената и вдигна висящия бръшлян, той се сепна. Там имаше врата и Мери бавно я отвори. Двамата влязоха вътре, Мери спря и предизвикателно посочи с ръка.

— Това е — каза тя. — Това е тайната градина и аз единствена на света искам да я съживя.

Дикън се оглеждаше на всички страни.

— Ах! — прошепна той. — Какво необикновено и прекрасно място! Сякаш сънувам.

ГЛАВА 11

ГНЕЗДОТО НА ДРОЗДА

Дикън разглежда градината още няколко минути, а Мери го наблюдаваше. После той тръгна, като стъпваше леко, дори по-внимателно и от нея, когато за първи път се беше озовала там. Поглъщаше всичко с поглед — и сивите дървета с пълзящи растения по тях, които висяха от клоните, и плетеницата от клонки по стените и по тревата, и нишите с вечнозелени растения и каменни седалки.

— Никога не съм мислил, че ще видя това място — прошепна най-сетне Дикън.

— Ти знаеше ли за него? — попита Мери.

Тя говореше високо и Дикън ѝ направи знак.

— Трябва да говорим тихо — рече той. — Някой може да ни чуе и ще се чуди какво правим тук.

— О, забравих! — уплаши се Мери и запуши устата си с ръка. — Ти знаеше ли за градината? — попита отново тя, щом се успокои.

Дикън кимна утвърдително.

— Марта ми беше казала, че има една градина, в която никой не е влизал. Много се чудехме как ли изглежда.

Той млъкна и се загледа в красивите сиви плетеници наоколо, а големите му очи блестяха от радост.

— Ех, колко гнезда ще има тук, като дойде пролетта! — каза гой. — Това е най-безопасното място за гнезда в цяла Англия. Никой не идва тук, преплетените клони на дърветата и розите са така удобни за строеж. Чудя се защо всички птици от мочурите не си правят гнездата тук.

Мери несъзнателно сложи ръка на рамото му.

— А ще има ли рози? — прошепна тя. — Можеш ли да познаеш? Аз мислех, че те всички са мъртви.

— О, не! Не всички! — отвърна той. — Виж!

Той пристъпи към най-близкото дърво, което беше много старо, със сиви лишеи по кората. От него висеше завеса от преплетени

клонки и израстъци. Дикън извади от джоба си ножче и разряза едно клонче.

— Има много изсъхнали клони, които трябва да се изрежат — каза той. — Има и много стари клони, но миналата година са пораснали и някои нови. Това тук е ново. — И той докосна един филиз, който беше зелено-кафяв, а не сив и твърд.

Мери също го докосна загрижено и с благоговение.

— Това ли? — попита тя. — То съвсем, съвсем ли е живо?

Дикън се усмихна.

— Живо е като тебе и мене — отвърна той.

— Как се радвам, че е живо! — силно прошепна ля. — Искам всички те да са живи. Хайде да обиколим градина та и да видим колко живи има.

Тя се задъхваше от нетърпение. Дикън също беше нетърпелив като нея. Тръгнаха от дърво на дърво и от храст на храст. Дикън държеше ножчето си и ѝ показваше неща, които ѝ се струваха прекрасни.

— Подивели са — каза той, — но са загинали по нежните, а най-силните са пораснали. Расли са и са се разпростирали, докато са образували това чудо. Виж! — и той дръпна един дебел сив клон, който изглеждаше съвсем сух. — Човек може да помисли, че това е сухо, но аз не вярвам — поне не е до корен. Ще го отрежа ниско и ще видя.

Той коленичи и отряза с ножа си немного високо над земята клона, който изглеждаше безжизнен.

— Ето — провикна се той ликуващо. — Казах ли ти! Дървото е още зелено. Погледни!

Мери коленичи, преди още да ѝ е казал, и се взираше с всички сили.

— Когато е зеленикаво и така сочно, значи е живо — обясни ѝ Дикън. — Ако вътре е сухо и се чупи лесно като онова преди малко, значи е свършило. Тук има един голям корен — като че ли всички тези клони излизат от не го. Ако се изрежат изсъхналите и се разкопае наоколо, тогава — той спря и погледна нагоре към висящите клончета, — тогава това лято ще има цял водопад от рози.

Те тръгнаха от храст на храст и от дърво на дърво. Дикън беше силен и много сръчен и умело режеше сухите клони, като винаги

познаваше кога в едно клонче има живот. След половин час и Мери можеше да познава, а когато той отрежеше някое клонче без листа, тя надаваше радостен вик, ако видеше, че е дори малко зелено и влажно. Лопатата, мотиката и вилата бяха много полезни. Дикън ѝ показа как да си служи с вилата, а той разкопаваше с лопатата около корените и разрохкваше пръстта, за да влезе въздух в нея.

Както работеха прилежно около един от най-големите розови храсти, Дикън видя нещо и извика от удивление:

— Ей! — посочи той тревата няколко стъпки по-нататък. — Кой е направил това?

Това беше едно от местата, които Мери бе почистила по-рано.

— Аз — отвърна тя.

— А аз пък мислех, че нищо не разбираш от градинарство — възкликна той.

— Но аз не разбирам — отговори тя. — Те бяха толкова малки, а тревата тъй гъста, че сякаш не можеха да дишат. Затова им направих място. Аз дори не знам какви са тези цветя.

Дикън коленичи усмихнат до тях.

— Добре си направила — рече той. — И градинар не може да те научи по-добре. Сега ще пораснат до небето като в приказката за фасула на Джак. Това са минзухари и кокичета. А тези тук са нарциси. Ех, каква гледка ще бъде!

Той тичаше от едно място на друго.

— Много работа си свършила за такова малко момиче — рече той, като я гледаше.

— Напълнявам — каза Мери — и ставам по-силна. По-рано бях винаги уморена, а сега, като копая, изобщо не се изморявам. Обичам дъха на прясно разровена пръст.

— Това е полезно за тебе — отвърна Дикън, като кимаше мъдро с глава. — Няма нищо по-чудесно от миризмата на хубава чиста почва, освен аромата на поникващите растения по време на дъжд. Много често, когато вали, отивам в ливадите, лягам под някой храст, слушам тихото ромолене на капките по пирена и дишам ли, дишам. Мама казва, че носът ми потрепва като на заек.

— Никога ли не настиваш? — попита Мери, като го гледаше с учудване. Никога не бе срещала такова смешно, нито пък такова добро момче.

— Не — усмихна се той. — Никога не съм хващал настинка, откакто съм се родил. Бродя из ливадите по всяко време също като зайците. Мама казва, че съм дишал много чист въздух и не мога да настина. Здрав съм като камък.

През цялото време, докато Дикън говореше, Мери го следваше и му помагаше с вилата и малката си лопатка.

— Тук има много работа — каза по едно време той и се огледа с възторг.

— Ще идваш ли да ми помагаш? — помоли го Мери. — Аз също ще ти помагам. Мога да копая, да плевя и да правя всичко, каквото ми кажеш. О, ела пак, Дикън, моля те!

— Ще идвам всеки ден, стига да искаш — и в слънце, и в дъжд — отвърна той решително. — Това е най-забавното, което ми се е случвало — да стоя тук затворен и да съживявам една градина!

— Ако наистина дойдеш — каза Мери — и ако ми помогнеш да я съживим, аз ще... просто не знам какво ще направя — завърши тя безпомощно. Какво да направиш за такова момче?

— Ще ти кажа какво ще направиш — рече Дикън с щастлива усмивка. — Ще напълнееш, ще огладняваш като вълк и ще се научиш да говориш като мен с червеношийката. Ех, че весело ще ни бъде!

Дикън започна да се разхожда, като оглеждаше замислено дърветата, стените и храстите.

— Не искам да изглежда, като че ли е работена от градинар — цялата подрязана, подкастриена, подредена. А ти? — попита той. — Така градината е по-хубава — с тези диви израстъци, които се люлеят и преплитат навсякъде.

— Няма да я правим подредена — каза Мери с жар. — Иначе няма да бъде тайна градина.

Дикън стоеше, почесваше главата си с ръждивочервеникавата коса и изглеждаше доста озадачен.

— Че е тайна градина, това е сигурно — рече той, — но ми се струва, че и някой друг освен червеношийката е влизал тук през тези десет години.

— Но вратата беше заключена, а ключът — заровен — каза Мери. — Никой не би могъл да влезе.

— Това е вярно — потвърди Дикън. — Странно място е това. Сякаш някой е подкастрирал тук-там преди по-малко от десет години.

— Но как би могъл да го направи? — учуди се Мери. Дикън разглеждаше един розов клон и зачудено клатеше глава.

— Да, как би могъл наистина? — мърмореше той. — При заключена врата и заровен ключ.

Мери чувствуваше, че докато е жива, никога няма да забрави първата утрин, когато градината ѝ започна да расте. Разбира се, тя не започна да расте още тази сутрин. Когато Дикън започна да разчиства място, за да засее семената, тя си спомни песничката, която Базил ѝ беше пял, за да я дразни.

— Има ли цветя, които да изглеждат като камбанки? — попита тя.

— Момините сълзи — отговори той, като продължаваше да копае с лопатката.

— Хайде да посеем и тях — каза Мери.

— Тук вече има момини сълзи, видях ги. Растат много нагъсто и ще трябва да ги разредем, но са много. Ако посеем семена, ще цъфнат чак след две години, но аз мога да донеса вече пораснали от нашата градина. Защо искаш момини сълзи?

Тогава Мери му разказа за Базил и неговите братя и сестри в Индия, как ги беше мразила и как те ѝ казваха „Господарката Мери — все се чумери“.

— Те подскачаха около мен и пееха песничка, която си бяха измислили. Песничката беше:

*Господарката Мери все се чумери
как ли расте нейната лехичка?
Сребърни камбанки, мидени останки и невени —
всичките в редичка.*

— Просто си я спомних и се чудех дали наистина има цветя като сребърни камбанки.

Тя леко се намръщи и заби доста злобно лопатката в земята.

— Те бяха по-начумерени и от мене.

Дикън се засмя.

— Е — каза той и смачка в ръката си малко от черната, плодородна почва, като поемаше аромата ѝ, — няма нужда да си

начумерен, когато наоколо има цветя и треви и толкова много мили диви същества, които бързат напред-назад, правят си къщички или строят гнезда и пеят, и подсвиркват. Нали?

Мери коленичи до него със семената в ръка, погледна го и спря да се мръщи.

— Дикън, ти си много добър. Марта беше права — каза тя. — Харесваш ми. Ти си петият човек, когото харесвам. Никога не съм мислила, че мога да харесвам пет души.

Дикън седна на петите си като Марта, когато лъскаше камината. Мери си помисли, че той изглежда смешен и приятен с кръглите си сини очи, червени бузи и весело вирнат нос.

— Само пет души ли харесваш? — попита той. — Кои са другите четирима?

— Майка ти и Марта — броеше Мери на пръсти, — червеношийката и Бен Уедърстаф.

Дикън се засмя силно.

— Знам, че ме смяташ за чудатото момче — каза той, — но ти си най-чудатото момиченце, което съм виждал.

Тогава Мери направи нещо необичайно. Тя се наведе към него и му зададе един въпрос, който по-рано не би си и помислила да зададе някому. При това се опита да го каже на йоркширски, защото това бе неговият език, а в Индия местните жители винаги се радваха, ако знаеш езика им.

— А ти харесваш ли ме?

— Да, харесвам те! — отговори Дикън от сърце. — И съм сигурен, че и червеношийката те харесва.

— Това прави двама — каза Мери. — Двама за мене!

Те започнаха да работят още по-усърдно и с още по-голяма радост. Мери се стресна, когато чу, че големият часовник на двора бие часа за нейния обяд.

— Ще трябва да си тръгвам — рече тя тъжно. — И ти също, нали?

Дикън се усмихна.

— Моят обяд е лесен — каза той. — Мама винаги ми слага нещо в джоба.

Той вдигна палтото си от тревата и извади от джоба издуто вързопче, направено от груба, но чиста шарена кърпа. Вътре имаше

две дебели филии хляб с нещо по средата.

— Най-често ям само хляб — каза Дикън, — но днес има и хубаво парче сланина.

Обедът му се стори на Мери доста необикновен, но изглежда, че на него щеше да му се услади.

— Ти отивай да обядваш — продължи той, — а аз ще хапна и после ще свърша още малко работа, преди да си тръгна.

Той седна и се облегна на едно дърво.

— Ще извикам червеношийката — рече той — и ще й дам кожичката от сланината да си клъвне. Те много обичат тлъстина.

На Мери никак не ѝ се тръгваше. Внезапно ѝ се стори, че Дикън може да е някоя горска фея, която ще е изчезнала, когато тя се върне в градината. Беше прекалено добър, за да съществува наистина.

— Каквото и да стане, нали на никого няма да кажеш? — попита тя.

Червените му бузи бяха издути от първата хапка, но той успя да се усмихне окуражаващо.

— Ако ти беше дрозд и ми бе показала гнездото си, мислиш ли, че щях да кажа на някого? Никога! — рече той. — Не те заплашва опасност — все едно че си дрозд.

И Мери беше сигурна, че наистина е така.

ГЛАВА 12

ЩЕ МИ ДАДЕТЕ ЛИ ПАРЧЕ ЗЕМЯ?

Мери тичаше толкова бързо, че когато стигна стаята си, беше съвсем запъхтяна. Косата ѝ беше разрошена, бузите зачервени. Обедът я чакаше на масата, а Марта бе застанала до нея.

— Малко закъсня — каза тя. — Къде беше?

— Видях Дикън! — извика Мери. — Видях Дикън!

— Знаех си, че ще дойде — рече Марта възторжено. — Как ти се вижда?

— Мисля, мисля, че е много хубав! — отговори Мери решително.

Марта се изненада, но ѝ стана приятно.

— Е, той е най-доброто момче на света, но никога не сме го смятали за хубав. Много му е чип носът.

— На мене ми харесва чип — каза Мери.

— И очите му са кръгли — добави Марта малко несигурно. — Макар че цветът им е хубав.

— На мене ми харесват кръгли — каза Мери. — Цветът им е също като небето над ливадите.

Марта сияеше от радост.

— Мама казва, че са станали такива, защото той много гледа птиците и облаците. Но устата му е голяма, нали?

— Много ми харесва голямата му уста — отвърна Мери упорито. — Искам и моята да е такава.

Марта се разсмя доволно.

— Ще бъде много смешно на малкото ти личице. Но аз си знаех, че Дикън ще ти хареса. А какво ще кажеш за семената и за градинските инструменти?

— Откъде знаеш, че ги е донесъл? — попита Мери.

— Е, никога не съм мислила, че няма да ги донесе. Той е сигурно момче.

Мери се страхуваше да не би Марта да започне да задава опасни въпроси, но това не се случи. Нея я интересуваха семената и градинските инструменти и само веднъж Мери се поуплаши — когато Марта попита къде ще посеят семената.

— Кого пита за това? — искаше да знае тя.

— Още никого не съм питала — отговори Мери колебливо.

— Аз не бих питала главния градинар. Много е важен тоя мистър Роуч.

— Никога не съм го виждала — каза Мери. — Познавам само помощниците и Бен Уедърстаф.

— Ако бях на твое място, щях да питам Бен Уедърстаф — посъветва я Марта. — Той не е толкова лош, колкото изглежда, нищо, че е все намръщен. Мистър Крей вълн му дава да прави каквото иска, защото той размиваше мисис Крей вълн, когато беше жива. Тя го обичаше. Може би ще ти намери някое кътче по-настрана.

— Ако то е по-отдалечено и никой не го иска, нали никой не би имал нищо против да го взема? — попита Мери неспокойно.

— Няма да има причина — каза Марта. — Ти няма да навредиш на никого.

Мери побърза да изяде обедата си и като стана от масата, намери се да изтича в стаята си и отново да си сложи шапката, но Марта я спря.

— Имам нещо да ти казвам — рече тя, — но реших първо да те оставя да се наобядваш. Мистър Крей вълн си дойде тази сутрин и мисля, че иска да те види.

Мери пребледня.

— О, защо? Той не искаше да ме види, когато пристигнах. Чух от Пичър, че не искал.

— Мисис Медлък казва, че е заради мама — обясни Марта. — Тя отивала в село Туейт и го срещнала по пътя. По-рано никога не би го заговорила, макар че мисис Крей вълн е идвала два-три пъти в нашата къщичка. Той бил забравил, но мама се осмелила да го спре. Не знам какво му е казала за тебе, но той е решил да те види, преди да замине утре.

— О! — извика Мери. — Пак ли заминава? Много се радвам!

— Заминава за дълго време. Може да не се върне до есента или до зимата. Ще пътува в чужбина. Той все това прави.

— Така се радвам, така се радвам! — каза Мери с благодарност.

Ако той не се върне до зимата, пък дори и до есента, ще има време да гледа как тайната градина се съживява. А тогава дори и да я открие и да ѝ я вземе, това ще ѝ остане.

— Кога мислиш, че ще иска...

Преди да стигне до края на изречението, вратата се отвори и влезе мисис Медлък. Беше с най-хубавата си черна рокля и шапка, а яката ѝ беше закопчана с голяма брошка, на която имаше портрет на мъж. Това беше цветна снимка на мистър Медлък, който бе починал преди много години, и тя винаги я носеше, когато се обличаше официално. Изглеждаше нервна и развълнувана.

— Косата ти е разрошена — каза тя бързо. — Иди да се срешеш. Марта, помогни ѝ да облече най-хубавата си рокля. Мистър Крейвън ме изпрати да я заведа при него в кабинета му.

Цялата руменина изчезна от бузите на Мери. Сърцето ѝ започна да бие бързо и тя почувствува, че се превръща в грубо, грозно и мълчаливо дете. Дори не отговори на мисис Медлък, а се обърна и влезе в стаята си. Марта тръгна след нея. Мери не каза нищо, докато я преобличаха и сресваха, а след като беше вече съвсем готова, последва мисис Медлък по коридора в пълно мълчание. Какво ѝ оставаше да каже? Тя беше длъжна да отиде и се срещне с мистър Крейвън; той сигурно нямаше да я хареса, а и тя нямаше да го хареса. Мери знаеше какво ще си помисли той за нея.

Заведоха я в една част на къщата, където дотогава не бе ходила. Мисис Медлък почука най-послед на една врата. Някой каза „Влез!“ и те влязоха заедно в стаята. В креслото пред камината седеше един мъж и мисис Медлък му каза:

— Това е мис Мери, сър.

— Можете да си вървите, а тя нека остане тук. Ще ви позвъня, когато трябва да я отведете — каза мистър Крейвън.

Когато тя излезе и затвори вратата, Мери застана в очакване — грозничко малко същество, което стискаше тънките си ръце. Видя, че мъжът в креслото не е толкова гърбав. По-скоро беше висок и с доста превити рамене. Черната му коса беше прошарена.

Той се обърна към нея:

— Ела тук!

Мери отиде при него.

Той не беше грозен. Лицето му дори щеше да бъде красиво, ако нямаше толкова тъжно изражение. Като че ли видът ѝ го тревожеше и измъчваше. Сякаш той не знаеше какво да направи с нея.

— Добре ли си? — попита той.

— Да — отговори Мери.

— Добре ли се грижат за теб?

— Да.

Той потри неспокойно челото си и я огледа.

— Много си слаба — каза той.

— Започнах да напълнявам — отвърна Мери и усети, че се държи възможно най-сковано.

Колко нещастно изглеждаше лицето му! Черните му очи като че ли не я виждаха. Те сякаш виждаха нещо друго и той не можеше да задържи мислите си на нея.

— Аз те забравих — каза той. — Как можеш да мисля за тебе? Смятах да ти изпратя гувернантка, бавачка или нещо подобно, но забравих.

— Моля... — започна Мери. — Моля... — Една буца заседна на гърлото ѝ.

— Какво искаш да кажеш? — попита той.

— Аз — аз съм много голяма, за да имам бавачка — каза Мери. — И моля, моля ви, не ми изпращайте още гувернантка.

Той потърка отново челото си и се втренчи в нея.

— Същото каза и онази жена — Соуърби — промърмори той разсеяно.

Тогава Мери събра кураж.

— Това... това майката на Марта ли е? — каза тя със заекване.

— Да, струва ми се — отвърна той.

— Тя разбира от деца — каза Мери. — Има дванайсет. Сигурно разбира.

Той сякаш се пробуди.

— Ти какво искаш да правиш?

— Искам да играя навън — отвърна Мери, като се надяваше, че гласът ѝ не трепери. — В Индия не обичах, а тук огладнявам и напълнявам.

Той я наблюдаваше.

— И мисис Соуърби каза, че ще е полезно за тебе. Тя мисли, че е по-добре да заякнеш, преди да ти взема гувернантка.

— Чувствувам се силна, когато играя и вятърът духа над ливадите — добави Мери.

— А къде играеш? — беше следващият му въпрос.

— Навсякъде — отговори Мери задъхано. — Майката на Марта ми изпрати въже за скачане. Аз скачам и тичам и гледам дали от земята са почнали да поникват разни неща. Не правя никому зло.

— Не се плаши толкова — каза мистър Крейвън с тревога в гласа. — Дете като тебе не може да прави нищо лошо. Можеш да се занимаваш с каквото искаш.

Мери сложи ръка на гърлото си, защото се страхуваше, че той може да види буцата, застанала там от вълнение. Тя пристъпи към него.

— Наистина ли може? — попита тя разтреперана. Уплашеното ѝ лице, изглежда, много го разтревожи.

— Не се страхувай толкова — възкликна той. — Разбира се, че можеш. Аз съм твой настойник, макар че не разбирам от деца и не се справям добре с това. Нямам време да ти обърна внимание. Аз съм болен, нещастен и разсеян, но искам ти да си щастлива и доволна. Не разбирам от деца, но мисис Медлък ще се грижи да получаваш всичко, от което имаш нужда. Поисках да те доведат, понеже мисис Соуърби каза, че трябва да те видя. Нейната дъщеря ѝ била говорила за тебе. Тя мисли, че имаш нужда от чист въздух, от свобода и да тичаш повече.

— Тя разбира от деца — повтори неволно Мери.

— Би трябвало да разбира — потвърди мистър Крейвън. — Помислих си, че е доста смело от нейна страна да ме спира в ливадите, но тя каза, че мисис Крейвън е била мила с нея. — Изглежда, му беше трудно да изрече името на покойната си съпруга. — Тя е почтена жена. Сега, като те видях, мисля, че има право. Играй си навън колкото искаш. Имението е голямо, можеш да ходиш където искаш и да се забавляваш както ти е приятно. Искаш ли нещо по-специално? — като че ли внезапно се сети той. — Искаш ли играчки, книги, кукли?

— Мога ли — гласът ѝ трепереше, — мога ли да получа парче земя?

Нетърпението ѝ попречи да усети колко странно прозвучаха думите ѝ — съвсем различни от това, което искаше всъщност да каже.

— Земя? — повтори мистър Крейвън. — Какво искаш да кажеш?
— Където да посея семена, да гледам как растат и оживяват — каза тя развълнувано.

Той я погледна за миг и прекара ръка по челото си.

— Толкова много ли се интересуваш от градини? — попита той бавно.

— В Индия не беше така — отвърна Мери. — Там все бях болна или уморена, толкова беше топло. Понякога правех малки лехички в пясъка и забождах в тях цветя. Но тук е друго.

Мистър Крейвън стана и започна да се разхожда бавно из стаята.

— Парче земя — повтори той и на Мери ѝ се стори, че това му напомни нещо. Когато мистър Крейвън спря и заговори, погледът на тъмните му очи изглеждаше мек и добър.

— Можеш да имаш земя колкото искаш — каза ѝ той. — Ти ми напомняш за един друг човек, който обичаше земята и нещата, които растат по нея. Ако харесаш някое парче земя — рече той с усмивка, — вземи я, дете мое — съживи я.

— Мога ли да я взема отвсякъде — ако никому не е нужна?

— Отвсякъде — отговори той. — Е, трябва вече да си тръгваш, уморен съм. — Той позвъни на мисис Медлък. — Довиждане. Ще пътувам цяло лято.

Мисис Медлък дойде толкова бързо, че Мери помисли, че е чакала някъде в коридора.

— Мисис Медлък — каза ѝ мистър Крейвън, — видях детето и сега разбирам какво е имала предвид мисис Соуърби. Тя трябва да заякне, преди да започне да учи. Давайте му проста, но здрава храна. Пускайте го да тича в градината. Не се грижете много за него. Мери се нуждае от свобода, чист въздух и движения. Мисис Соуърби ще идва да я вижда от време на време, а и тя може да отива понякога у тях.

Мисис Медлък изглеждаше доволна. Изпита облекчение, като разбра, че няма нужда „да се грижи“ толкова много. За нея детето беше тежък товар, макар че виждаше Мери тъй рядко. При това тя обичаше майката на Марта.

— Благодаря ви, сър — каза тя. — Сюзън Соуърби беше моя съученичка. Тя е разумна и добродушна жена. Вие сигурно сте се убедили в това. Аз нямам деца, но тя има дванайсет и всички те са

здрави и добри. Винаги съм се вслушвала в съветите на Сюзън Соуърби, що се отнася до децата. Тя е, както се казва, здравомислещка.

— Разбирам — отговори мистър Крейвън. — Сега отведете Мери и ми изпратете Пичър.

Когато мисис Медлък остави Мери на края на коридора, тя изтича в стаята си. Марта я чакаше.

— Мога да си имам градина — извика Мери. — Където си искам. И няма да имам скоро гувернантка. Майка ти ще идва да ме вижда, а и аз ще мога да посещавам вашата къщичка. Той каза, че едно малко момиче като мене не може да направи нищо лошо и че мога да правя каквото си искам — навсякъде.

— Ех — каза Марта възторжено, — колко е хубаво това от негова страна, нали!

— Марта — каза Мери сериозно, — той е много добър човек, само че изглежда толкова нещастен и челото му е цялото смръщено.

Мери изтича в градината. След като се беше забавила толкова много, тя бе уверена, че Дикън си е отишъл, защото го чакаха пет мили път. Пъхна се под вратата с бръшляна и видя, че той не работи там, където го бе оставила. Градинските инструменти бяха събрани под едно дърво. Тя изтича до тях, като се оглеждаше, но Дикън не се виждаше никъде. Той си беше тръгнал и тайната градина беше празна. Само червеношийката стоеше на един розов храст и я гледаше.

— Отишъл си е — каза Мери натъжено. — О, дали той не беше само една горска фея?

Нещо бяло, закачено за един розов храст, привлече вниманието ѝ. Това беше едно парче от хартия, откъсната от писмото, което бяха изпратили на Дикън. Беше прикрепено към храста с един дълъг трън и в следващия миг Мери разбра, че е от Дикъч. На него бяха изписани грубо печатни букви и бе нарисувана някаква картинка. Отначало тя не можа нищо да разбере, после позна, че това е гнездо с птичка в него. Отдолу беше написано с печатни букви:

„ПАК ЩЕ ДОДА“.

ГЛАВА 13

„АЗ СЪМ КОЛИН“

Когато се прибра за вечеря, Мери показа рисунката на Марта.

— Ей — каза гордо Марта, — никога не съм знаела, че нашият Дикън е толкова умен. Това тук е рисунка на дрозд в гнездото му, също като истински и два пъти по-жив.

Тогава Мери разбра, че с това Дикън ѝ съобщава нещо. Картичката означаваше, че тя може да бъде сигурна: той ще пази тайната ѝ. Нейната градина бе нейното гнездо, а самата тя беше дрозд. О, как обичаше тя това странно, просто момче.

Тя се надяваше, че Дикън ще се върне на другия ден, и заспа в очакване на утрото.

Но човек никога не знае какво може да бъде времето в Йоркшир, особено през пролетта. През нощта Мери се събуди от шума на дъжд, чиито тежки капки чукаха по прозореца. Той се изливаше като из ведро, а вятърът свиреше около ъглите и в комините на огромната стара къща. Мери се изправи в леглото и се почувствува нещастна и сърдита.

— Дъждът е начумерен като мене — каза тя, — заваля само защото аз не го исках.

Тя се хвърли на леглото и зарови лице във възглавницата. Не се заплака, само лежеше и мразеше шума на тежко падащия дъжд, мразеше вятъра и неговото фучене.

Мери не можа повече да заспи. Тъжният звук я държеше будна, защото тя самата беше тъжна. Ако се чувствуваше щастлива, той може би щеше да я приспи. Как само виеше този вятър! А едрите дъждовни капки чукаха по прозорците.

— Също като че ли някой се е загубил в мочурите, лута се и плаче — каза тя.

* * *

Мери лежеше будна вече близо час и се въртеше в леглото, когато нещо изведнъж я накара да се изправи, да обърне глава към вратата и да се заслуша. Тя слушаше ли, слушаше.

— Сега вече не е вятърът — прошепна високо тя. — Това не е вятърът. Нещо друго е. Това е онзи плач, който чух преди.

Вратата на стаята ѝ беше открената и звукът идваше по коридора — далечен, неясен звук на раздранителен плач. Тя слуша няколко минути и с всяка минута увереността ѝ растеше. Мери чувствуваше, че трябва да открие какво е това. Струваше ѝ се дори по-необикновено от тайната градина и от заровения ключ. Може би фактът, че я бе обзело чувство на непокорство, я направи смела. Тя спусна крачета от леглото и се изправи на пода.

— Ще разбере какво е това — каза тя. — Всички спят, а и не ме е грижа за мисис Медлък — изобщо не ме е грижа!

До леглото ѝ имаше свещ. Мери я взе и тихо излезе от стаята. Коридорът изглеждаше много дълъг и тъмен, но тя бе твърде развълнувана и не обърна внимание на това.

Тя мислеше, че си спомня ъглите, покрай които трябваше да завие, за да намери малкия коридор и вратата с гоблена. Оттам бе излязла мисис Медлък в деня, когато Мери се бе заблудила.

Звукът идваше по този коридор. Мери продължи по-нататък със слабата си светлинка, почти пипнешком, а сърцето ѝ биеше силно. Далечният, тих плач продължаваше и я водеше. Понякога спираше за миг и после отново започваше. Този ли бе ъгълът, покрай който трябваше да завие? Тя се спря и помисли. Да, този беше. Надолу по коридора, после наляво, след това нагоре по Две широки стъпала и после отново надясно. Да, вратата с гоблена беше там.

Тя я отвори много внимателно и я затвори зад себе си. Когато застана в коридора, чу плача съвсем ясно, макар и немного силно. Той идваше иззад стената отляво, на няколко ярда^[1] по-нататък имаше врата. Лъч светлина проблясваше изпод нея. Някой плачеше в тази стая и този някой беше съвсем малък.

Мери пристъпи към вратата, натисна я и се озова в стаята.

Беше голяма стая с красиви стари мебели. В камината гореше слаб огън, а до кревата с резба и четири колони, от които се спускаха завеси от брокат, светеше нощна лампа. В кревата лежеше едно момче и жално плачеше.

Мери се чудеше дали наистина се намира там, или отново е заспала и сънува.

Лицето на момчето беше с цвят на слонова кост и имаше изострени изящни черти, а очите му изглеждаха много големи. Косите му бяха гъсти и падаха на тежки къдрици над челото, като още повече смаляваха лицето му. Приличаше на момче, което е било болно, но плачеше сякаш повече от умора и гняв, отколкото от болка.

Мери стоеше до вратата, притаила дъх, със свещта в ръка. После влезе дебнешком, прекоси стаята и се приближи до момчето. Светлината привлече погледа му. То обърна глава на възглавницата и втренчено я загледа, а сивите му очи бяха така широко отворени, че изглеждаха огромни.

— Коя си ти? — прошепна най-после то полуизплашено. — Призрак ли си?

— Не, не съм — отговори Мери също шепнешком. — А ти призрак ли си?

Момчето се взираше и взираше в нея. Мери не можеше да не забележи какви необикновени очи има. Те бяха ахатовосиви и изглеждаха твърде големи за лицето му, защото бяха подчертани от дълги черни мигли.

— Не — отвърна момчето, като помълча малко. — Аз съм Колин.

— Кой Колин? — попита Мери заеквайки.

— Аз съм Колин Крейвън. А ти коя си?

— Аз съм Мери Ленъкс. Мистър Крейвън ми е чичо.

— Той е мой баща — каза момчето.

— Твой баща! — зяпна Мери. — Никой никога не ми е казвал, че той има син. Защо ли?

— Ела тук — каза Колин, като продължаваше да я гледа с чудните си очи, втренчени неспокойно в нея.

Тя се приближи до леглото, а той протегна ръка и я докосна.

— Ти истинска ли си? — рече момчето. — Много често имам такива истински сънища. Ти може би си един от тях.

Мери се беше загърнала с вълнен халат, преди да напусне стаята си, и сега пъхна единия му край между пръстите на момчето.

— Пипни това и виж колко е дебело и топло — каза тя. — Ако искаш, малко ще те ощипя, за да видиш, че съм истинска. За миг аз също си помислих, че си сън.

— Откъде дойде? — попита той.

— От стаята си. Вятърът виеше и не можех да заспя. Чух, че някой плаче, и поисках да видя кой е. Защо плачеше?

— Защото и аз не можех да заспя и ме болеше глава. Кажи ми пак името си.

— Мери Ленъкс. Никой ли не ти каза, че съм дошла да живея тук?

Той още опипваше края на халата ѝ, но като че малко повече вярваше в нейното съществуване.

— Не — отговори той. — Не смеят.

— Защо? — попита Мери.

— Защото щях да се страхувам, че може да ме видиш. Не искам хората да ме виждат и да говорят за мен.

— Защо? — попита Мери, като се чувствуваше все по-озадачена с всеки изминал миг.

— Защото съм винаги така — болен — и трябва да лежа. Баща ми също не би позволил на хората да приказват какъв съм. На прислужниците им е забранено да говорят за мене. Ако остана жив, може да бъда гърбав, но аз няма да живея. Баща ми ненавижда мисълта, че мога да стана като него.

— О, какъв странен дом е това! — каза Мери. — Какъв странен дом! Всичко е тайно. Заклучени стаи и заклучени градини — и ти! Ти заклучен ли си?

— Не. Аз седя в тази стая, защото не искам да излизам от нея. Това много ме уморява.

— Баща ти идва ли да те вижда? — осмели се да попита Мери.

— Понякога. Най-често, когато спя. Той не иска да ме вижда.

— Защо? — отново не можа да се въздържи Мери.

Сянка на раздразнение премина по лицето на момче то.

— Майка ми умряла, когато съм се родил, и той е нещастен, като ме види. Мисли, че не зная, но аз чух хората да говорят. Той почти ме мрази.

— Той мрази и градината, защото майка ти е умряла — рече Мери повече на себе си.

— Каква градина? — попита момчето.

— О, просто... просто една градина, която тя е обичала — запелтечи Мери. — Ти винаги ли си тук?

— Почти винаги. Понякога ме водят на море, но аз не искам да стоя там, понеже хората ме заглеждат. По-рано носех едно желязо, за да държи гърба ми изправен, но един знаменит доктор дойде от Лондон да ме види и каза, че е глупаво. Той им каза да го махнат и да ме държат навън, на чист въздух. Но аз мразя чистия въздух и не искам да излизам.

— И аз не исках, когато за пръв път дойдох тук — каза Мери. — Защо ме гледаш така?

— Заради сънищата, които са толкова живи — отвърна той натъжен. — Понякога, като си отворя очите, не вярвам, че съм буден.

— И двамата сме будни — каза Мери. Тя огледа стаята с нейния висок таван, тъмни ъгли и слаба светлина в камината. — Прилича на сън. Сега е среднощ и всички в къщата спят — всички освен нас. Ние сме съвсем будни.

— Не искам да е сън — каза неспокойно момчето. Мери внезапно си спомни нещо.

— Щом не обичаш хората да те гледат — започна тя, — искаш ли да си отида?

Той все още държеше ръба на халата ѝ и леко го дръпна към себе си.

— Не — каза той, — ако си отидеш, ще бъда сигурен, че си сън. Ако си истинска, седни на онази голяма табуретка и ми говори. Искам да ми разкажеш всичко за себе си.

Мери остави свещта на масата близо до леглото и седна на табуретката с възглавницата. Всъщност изобщо не ѝ се тръгваше. Тя искаше да стои в тайнствената скрита стая и да говори с тайнственото момче.

— Какво искаш да ти кажа? — попита тя.

Колин искаше да знае откога тя е в Мисълтуейт, искаше да знае къде е стаята ѝ, искаше да знае какво прави, дали мрази мочурливите ливади като него, къде е живяла, преди да дойде в Йоркшир. Мери отговаряше на всички тези въпроси и на много други, а той лежеше, облегнат на възглавницата, и слушаше. Накара я да му разказва дълго за Индия и за пътуването си през океана. Тя откри, че тъй като беше недъгав, той не знаеше много от нещата, известни на другите деца. Една от бавачките му го беше научила да чете още съвсем малък и той винаги четеше и разглеждаше картинки.

Въпреки че баща му рядко го виждаше буден, Колин получаваше всякакви чудесни неща за развлечение. Но това изобщо не му доставяше радост. Можеше да има всичко, което пожелае, и никога, никога не го караха да прави нещо, което не иска.

— Всички са длъжни да задоволяват желанията ми — каза той с безразличие. — Когато съм ядосан, се разболявам. Никой не вярва, че ще живея и ще порасна.

Той го каза така, сякаш беше свикнал с тази мисъл и тя бе престанала да има някакво значение за него. Изглежда, му беше приятно да слуша гласа на Мери. Докато тя продължаваше да говори, той слушаше унесено и с интерес. Един-два пъти тя се почуди дали той не се унася в дрямка. Но накрая Колин зададе един въпрос, който даде началото на нов разговор.

— На колко си години? — попита той.

— На десет като тебе — изтърва се Мери.

— Откъде знаеш? — запита той изненадано.

— Защото, когато ти си се родил, заключили вратата на градината и заровили ключа. А тя е заключена от десет години.

Колин се изправи в леглото, обърна се към нея и се облегна на лактите си.

— Каква градина са заключили? Кой го е направил? Къде са заровили ключа? — питаше той, сякаш внезапно му беше станало много интересно.

— Това... това е градината, която мистър Крейвън мрази — каза Мери нервно. — Той заключил вратата. Никой, никой не знаел къде е заровил ключа.

— Каква е тази градина? — упорствуваше Колин.

— На никого не е позволено да влиза в нея от десет години — бе внимателният отговор на Мери.

Но вече беше твърде късно да бъде внимателна. Момчето бе също като нея. То също нямаше за какво да мисли и идеята за скритата градина го привлече така, както бе привлякла и нея. Колин задаваше въпрос след въпрос. Къде са намираще градината? Беше ли търсила някога вратата ѝ? Беше ли разпитвала градинарите?

— Те не искат да говорят за нея. Мисля, че им е заповядано да не отговарят на въпроси.

— Аз ще ги накарам! — каза Колин.

— Можеш ли? — заекна Мери и я обзе страх. Ако той можеше да накара хората да отговарят на въпроси, кой знае какво щеше да се случи.

— Всички са длъжни да ми се подчиняват. Вече ти го казах — рече той. — Ако остана жив, един ден това имение ще бъде мое. Те всички го знаят. Аз мога да ги заставя да ми кажат.

Мери не знаеше, че е била разглезена, но виждаше, че това тайнствено момче е разглезено. То мислеше, че целият свят му принадлежи. Колко беше особено и как спокойно говореше, че няма да живее.

— Мислиш ли, че няма да живееш? — попита тя отчасти от любопитство, отчасти с надежда да го накара да забрави за градината.

— Така предполагам — отвърна той с предишното безразличие. — Откакто се помня, хората казват, че няма да живея. Отначало мислеха, че съм много малък и не разбирам, а сега мислят, че не чувам. Но аз чувам. Докторът е братовчед на баща ми. Той е много беден и ако умра, цялото имение Мисълтуейт ще бъде негово след смъртта на баща ми. Мисля, че не му се иска да живея.

— А ти искаш ли да живееш? — попита Мери.

— Не — отвърна той сърдито и уморено. — Но не искам и да умирам. Когато съм болен, лежа тук, мисля за това и плача.

— Три пъти те чух да плачеш — каза Мери, — но не знаех кой е. Затова ли плачеше?

Така й се искаше той да забрави градината.

— Сигурно — отговори той. — Но нека да говорим за нещо друго. Разкажи ми за градината. Ти не искаш ли да я видиш?

— Искам — отвърна тихо Мери.

— И аз искам — продължи той настойчиво. — Струва ми се, че никога не ми се е искало да видя нещо толкова много, колкото сега тази градина. Искам да изровя ключа. Искам да отключа вратата. Ще ги накарам да ме заведат с моята количка. Тъкмо ще подишам чист въздух. Ще заповядам да отворят вратата.

Момчето беше много развълнувано, необикновените му очи сияеха като звезди и изглеждаха още по-огромни.

— Те трябва да изпълняват желанията ми — каза Колин. — Ще заповядам да ме заведат там. Ще те пусна и тебе да дойдеш.

Мери стисна юмручета. Сега всичко ще се развали, всичко. Дикън никога няма да се върне. Тя никога вече няма да се чувствава като дрозд в гнездото, скрито на сигурно място.

— О, не, не, не прави това! — изплака тя.

Той се втренчи в нея, сякаш я помисли за полудяла.

— Защо? — възкликна момчето. — Ти каза, че искаш да я видиш.

— Искам — промълви тя със задавен от ридания глас — Но ако ги накараш да отворят вратата и да те заведат там по този начин, ще развалиш тайната.

Колин се наведе още повече.

— Тайна ли? Какво искаш да кажеш? Думите на Мери се сипеха една след друга.

— Виж сега, виж — се задъхваше тя. — Ако никой освен нас не знае, ако там има врата, скрита някъде под бръшляна, ако изобщо има и ако ние я намерим — и се вмъкнем там заедно и я затворим след нас — и ако никой не знае, че сме вътре — и ние я наречем наша градина и си представяме, че сме дроздове, а тя — нашето гнездо, и ако си играем там всеки ден и копаем и посеем семена, и я съживим...

— Тя мъртва ли е? — прекъсна я момчето.

— Ще умре, ако никой не се грижи за нея — продължи тя. — Луковиците ще живеят, но розите...

Той отново я прекъсна, развълнуван като нея.

— Какво е това луковица?

— Това са нарцисите, кремовеите и кокичетата. Те сега работят под земята и изкарват навън светлозелени стръкчета, защото иде пролетта.

— Пролетта ли? Как изглежда тя? Когато си болен, не можеш да я видиш от стаята.

— Пролет е, когато слънцето блести над дъжда и дъждът вали върху слънчева светлина и всичко пониква и работи под земята — каза Мери. — Ако градината е тайна и ние влезем вътре, ще можем да гледаме как всичко расте с всеки изминал ден, ще видим колко рози са живи. Не разбираш ли? О, не разбираш ли колко по-хубаво би било, ако я запазим в тайна?

Колин отново се отпусна на възглавницата и на лицето му се появи особено изражение.

— Никога не съм имал тайна — каза той — освен тази, че няма да живея дълго. Те не знаят, че аз знам, и това е един вид тайна. Но така ми харесва повече.

— Ако не ги накараш да те заведат в градината — умолително каза Мери, — може би... почти съм сигурна, че мога някой ден да открия как се влиза там. И тогава, щом като докторът иска да излизаш с количката и щом ти винаги можеш да правиш каквото поискаш — може би... може би ще намерим някое момче, което да буца количката, ще отидем там сами и градината завинаги ще остане тайна.

— Това... ще ми... хареса — промълви той много бавно, като я гледаше замечтано. — Ще ми хареса. Не бих имал нищо против чистия въздух в някоя тайна градина.

Мери започна да диша по-спокойно и се почувствува по-сигурна, защото ѝ се стори, че идеята да запазят тайната му се понрави. Тя беше почти уверена, че ако продължава да говори и го накара да си представи градината такава, каквато я бе видяла, той щеше тъй да я обикне, че мисълта, че всеки би могъл да ходи по нея, когато си поиска, би му се сторила непоносима.

— Ще ти кажа как мисля, че би ни изглеждала, ако можехме да влезем вътре — рече тя. — Тя е заключена толкова отдавна, че сигурно растенията са се преплели едно в друго.

Колин лежеше притихнал и слушаше, а тя продължаваше да разказва за розите, които може би са пропъзтели по дърветата и висят надолу, за многото птички, които може би са свили там гнезда, защото е безопасно. После тя му разказа за червеношийката и за Бен Уедърстаф и имаше толкова много да се разправя за червеношийката, беше толкова лесно и безопасно да говори за това, че тя престана да се страхува. Разказът за червеношийката толкова му хареса, че той се засмя и сега изглеждаше почти хубав. Отначало Мери мислеше, че е по-грозен и от нея, с тези големи очи и тежки къдрици.

— Не знаех, че птичките могат да бъдат такива — каза той, — но когато не излизаш от стаята, нищо не виждаш. Колко много неща знаеш! Струваше ми се, че направо си била в градината.

Мери не знаеше какво да отговори, затова нищо не каза. Явно, че и той не очакваше отговор, но в следващия миг я изненада:

— Ще ти покажа нещо. Виждаш ли розовата копринена завеса на стената над камината?

Мери не я беше забелязала дотогава, но сега погледна и я видя. Беше мека копринена завеса и висеше над нещо, което приличаше на картина.

— Да — отговори тя.

— От нея виси един шнур — каза Колин. — Иди там и го дръпни.

Съвсем учудена, Мери стана и намери шнура. Когато го изтегли, копринената завеса се отдръпна и разкри една картина. Това беше портрет на момиче със засмяно лице. Косата му беше светла, завързана със синя панделка, а веселите красиви очи бяха също като тъжните очи на Колин — ахатовосиви и изглеждаха много големи, защото бяха очертани от черни мигли.

— Това е майка ми — каза Колин. — Не зная защо е умряла. Понякога я мразя за това.

— Колко странно — каза Мери.

— Ако тя беше жива, мисля, че нямаше да бъде винаги болен — промърмори той. — Дори смея да кажа, че щях да живея дълго. А и на баща ми нямаше да му е неприятно да ме вижда. Сигурно и гърбът ми щеше да е здрав. Дръпни отново завесата.

— Тя е много по-хубава от тебе — каза тя, — но очите ѝ са точно като твоите — поне имат същата форма и цвят. Защо завесата винаги виси върху нея?

Той се раздвижи неловко.

— Аз заповядах да направят това — рече той. — Понякога не искам да ме гледа така. Много е усмихната, а аз съм болен и нещастен. Освен това картината е моя и не искам всеки да я гледа.

Няколко минути те мълчаха. После Мери каза:

— Какво ли ще направи мисис Медлък, ако открие, че съм била тука?

— Тя прави каквото ѝ наредя — беше отговорът. — А аз ще ѝ кажа, че искам да идваш тук всеки ден и да ми говориш. Радвам се, че дойде.

— Аз също — каза Мери. — Ще идвам винаги, когато мога. Но — поколеба се тя — ще трябва да търся всеки ден вратата на градината.

— Да, трябва — рече Колин — и после ще ми разказваш.

Той стоя замислен няколко минути и после отново заговори.

— Мисля, че и ти ще бъдеш тайна. Няма да им кажа за теб, докато не открият. Винаги мога да отпратя бавачката и да ѝ кажа, че искам да бъда сам. Познаваш ли Марта?

— Да, много добре — каза Мери. — Тя ми прислужва.

Той кимна с глава към външния коридор.

— Тя спи в другата стая. Бавачката си отиде вчера и ще спи при сестра си. Тя винаги кара Марта да ме обслужва, когато иска да излезе. Марта ще ти казва кога да идваш.

Едва тогава Мери разбра защо Марта изглеждаше така разтревожена, когато я беше питала за плача.

— Марта знаеше ли за тебе през цялото време? — попита тя.

— Да, тя често се грижи за мен. Бавачката не обича много да стои тук и тогава идва Марта.

— Доста седях при тебе — каза Мери. — Да си тръгвам ли вече? Май че ти се спи.

— Бих искал да заспя, преди да си тръгнеш — каза момчето срамежливо.

— Затвори очи — каза Мери и приближи табуретката си до леглото. — Ще направя, каквото правеше моята ая в Индия. Ще галя ръката ти и ще ти пея нещо тихичко.

— Това сигурно ще ми хареса — каза Колин сънливо.

Беше ѝ жал за него и не искаше да лежи буден, затова се наведе над леглото, започна да гали ръката му и запя много тихичко една хиндостанска песен.

— Това е много хубаво — промълви той още по-сънливо, а тя продължи да го гали и да пее, но когато отново го погледна, черните му мигли бяха спуснати и той спеше дълбоко. Тя стана тихичко, взе свещта си и се промъкна безшумно навън.

[1] Ярд — мярка за дължина, равна на 91,4 см. — Бел.пр. ↑

ГЛАВА 14

ЕДИН МАЛЪК РАДЖА

Когато настъпи утрото, мъгла беше покрила ливадите, а дъждът продължаваше да вали. Този ден нямаше да има излизане. Марта беше много заета и Мери не можа да говори с нея, но следобед я помоли да дойде при нея в стаята ѝ. Марта дойде. Тя носеше чорапа, който винаги плетеше, когато нямаше работа.

— Какво има? — попита тя, веднага щом седна. — Май че имаш нещо да ми казваш?

— Имам. Открих какъв беше този плач — каза Мери. Марта изпусна плетката и я погледна с тревога в очите.

— Не! — възкликна тя. — Не може да бъде!

— Чух го през нощта — продължи Мери, — станах и отидох да видя откъде идва. Беше Колин. Аз го намерих.

Марта почервения от уплаха.

— Ех, мис Мери! — каза тя почти разплакана. — Не трябваше да правиш това. Не трябваше. Ще ми причиниш неприятности. Аз никога не съм ти казвала за него, но ще имам неприятности за това. Не искам да загубя мястото си. Какво ще прави мама!

— Ти няма да загубиш мястото си — каза Мери. — Той се зарадва, че отидох при него. Ние си говорихме много и той каза, че е доволен.

— Наистина ли? — извика Марта. — Сигурна ли си? Ти не знаеш какъв става той, когато нещо го ядоса. Той е голямо момче, но плаче като бебе, когато го прихване, само за да ни плаши. Знае, че е господар и на душите ни.

— Той не беше сърдит — каза Мери. — Аз го питах дали да си отида, но той ме накара да остана. Разпитва ме, а аз седях на една табуретка и му разказвах за Индия, за червеношийката, за градините. Не ме пускаше да си отида. Показа ми портрета на майка си. Преди да си отида, му попях, за да заспи.

Марта направо зяпна от учудване.

— Не мога да повярвам — възрази тя. — Ти си отишла право на вълка в устата. Ако е бил сърдит, както обикновено, щеше да получи нервна криза и да събуди цялата къща. Той не обича да го гледат непознати.

— А на мене позволи да го гледам. Аз го гледах и той ме гледаше през цялото време. Взирахме се! — каза Мери.

— Не зная какво да правя — възбудено говореше Марта. — Ако мисис Медлък узнае, ще мисли, че съм нарушила заповедите ѝ и съм ти казала, и веднага ще ме прати да си ходя у дома.

— Той няма да каже на мисис Медлък. Отначало ще бъде тайна — каза Мери твърдо. — Освен това каза, че всички са длъжни да правят каквото той поиска.

— Е, да, това е вярно. Той е лошо момче! — въздъхна Марта и избърса челото си с престилката.

— Той каза, че и мисис Медлък трябва да му се подчинява. Иска да ходя при него всеки ден и да си говорим. А ти трябва да ми казваш кога да отивам.

— Аз?! — извика Марта. — Така ще ме изгонят. Това е вече сигурно.

— Няма да те изгонят, ако правиш това, което той иска, защото на всички е заповядано да му се подчиняват — убеждаваше я Мери.

— Да не би да искаш да кажеш — извика Марта с широко отворени очи, — че е бил мил с теб?

— Мисля, че почти ме хареса — отговори Мери.

— Трябва да си го омагьосала — реши Марта, като пое дълбоко дъх.

— Ти вярваш ли в магии? — попита я Мери. — В Индия съм слушала за магии, но не мога да ги правя. Аз само влязох в стаята му, бях толкова объркана, стоях и се вирах в него. После той се обърна и ме погледна и мислеше, че съм призрак или сън. Аз мислех, че и той е нещо такова. Беше много странно — сами в стаята, без да се познаваме. След това започнахме да си говорим, а когато го попитах дали иска да си отида, той не ме пусна.

— Не мога да повярвам! — възкликна Марта.

— Какво му има? — искаше да знае Мери.

— Никой не може да разбере — отвърна Марта. — Мистър Крейвън щеше да полудее, когато Колин се роди, защото тогава умря

мисис Крейвън. Докторите смятаха да го изпратят в лудницата. Той не искаше да види детето, беснееше и казваше, че е по-добре то да умре, защото и то ще стане гърбаво като него.

— Че Колин гърбав ли е?

— Още не — отговори Марта. — Страхуват се, че гърбът му е слаб, и затова не му дават да ходи, а го държат на легло. Веднъж го бяха накарали да носи железен корсет, но той така се разгневи, че се разболя. Тогава дойде един много известен доктор и каза да свалят корсета. Той говори с другия доктор доста остро, но учтиво, каза му, че са давали на Колин много лекарства и много са го оставяли да прави каквото си иска.

— Мисля, че е прекалено разглезен — потвърди Мери.

— Най-неприятното момче, което съм виждала. Не искам да кажа, че винаги е бил здрав — няколко пъти боледува тежко и щеше да умре. Веднъж имаше ревматична треска, друг път — тифус. Ах, как се изплаши тогава мисис Медлък! Колин бил в безсъзнание, а тя говорела с бавачката и мислела, че той нищо не чува. Казала: „Сега вече съм сигурна, че ще умре. И по-добре за него, пък и за всички.“ А като се обърнала към него, той я гледал с широко отворени очи и бил в пълно съзнание. Тя не знаела какво да стори, а той й казал: „Дай ми малко вода“ и млъкнал.

— Мислиш ли, че ще умре? — попита Мери.

— Мама казва, че едно дете не може да живее без чист въздух, а той само лежи, четете книги и взема лекарства. Освен това е много слаб и не обича да го водят навън, защото лесно настива и мисли, че ще се разболе.

Мери седеше, загледана в огъня.

— Чудя се — рече тя бавно — дали няма да му стане по-добре, ако излиза в градината и гледа как цветята растат? На мене това ми беше от полза.

— Получи една от най-тежките си кризи, когато го заведоха при розите около водоскока — каза Марта. — Прочел в някаква книга, че от мириса на розите човек може да получи нещо като „розова настинка“. Веднага започна да киха и каза, че се е разболял от това. Един нов градинар, който не знаеше за него, мина и се загледа любопитно, а той се ядоса и каза, че го гледат, защото ще стане гърбав. Толкова много плака, че го втресе и беше зле цялата нощ.

— Ако ми се разсърди, никога няма да отида при него — каза Мери.

— Ще отидеш, стига да поиска — възрази Марта. — Отсега да си знаеш.

Скоро се чу звънецът и тя прибра чорапа.

— Сигурно бавачката ме вика да постоя малко при него — рече тя. — Дано е в добро настроение.

Марта излезе и се върна след десет минути. Изглеждаше съвсем объркана.

— Ти си го омагьосала — каза тя. — Седнал е на дивана с книгите си. Казал на бавачката да излезе до шест часа. Аз чаках в съседната стая и щом тя излезе, Колин ме повика и ми нареди: „Искам Мери Ленъкс да дойде и да ми говори. Запомни, че на никого не трябва да казваш. Сега бързо! Доведи я колкото можеш по-скоро!“

Когато Мери влезе в стаята, в камината гореше силен огън. На дневна светлина стаята изглеждаше много по-хубава. Килимите бяха в светли тонове, а украшенията и картините по стените я правеха светла и уютна въпреки сивото небе и дъжда навън. Загърнат в кадифен халат, Колин седеше, подпрян на голяма бродирана възглавница, и самият той приличаше на картина. На бузите му имаше червени петна.

— Влизай — каза той. — Цяла сутрин си мислих за тебе.

— И аз мислих за тебе — отговори Мери. — Да знаеш колко се изплаши Марта! Каза, че мисис Медлък ще помисли, че тя ми е казала за тебе, и ще я изгони от работа.

Той се намръщи.

— Кажи й да дойде. Тя е в съседната стая.

Мери отиде и я доведе. Бедната Марта — цялата трепереше! Колин продължаваше да се мръщи.

— Ти длъжна ли си да правиш каквото аз искам? — попита я той.

— Да, всичко, което вие поискате, сър, — отговори Марта, заеквайки.

— Длъжна ли е мисис Медлък да прави това, което аз искам?

— Всички трябва да правят това, сър — отвърна Марта.

— Тогава, ако аз ти заповядам да доведеш мис Мери, как може Медлък да те изгони, ако научи?

— Не й позволявайте, сър — каза умолително Марта.

— Нея ще изгоня, ако се осмели да каже и една дума за това — заяви важно Колин. — А това няма никак да ѝ хареса.

— Благодаря ви, сър — рече Марта и се поклони. — Аз искам да изпълня задълженията си.

— Това, което аз искам, е твое задължение — каза Колин още по-важно. — Аз ще се погрижа за тебе. А сега си иди.

Когато Марта затвори вратата, той забеляза, че Мери го гледа учудено.

— Защо ме гледаш така? — попита той. — За какво мислиш.

— За две неща.

— За какви неща? Ела, седни и ми кажи.

— Ето първото — започна Мери. — Веднъж в Индия видях едно момче, което беше раджа. Беше цялото покрито с рубини, смарагди и диаманти. То говореше с хората си точно така, както ти говориш с Марта. Всички трябваше да изпълняват заповедите му. Струваше ми се, че би ги убил, ако не сторят това.

— Кажи ми най-напред второто нещо, пък после ми разправай за раджата.

— Мислех си: колко си различен от Дикън — каза Мери.

— Кой Дикън? — попита Колин. — Какво необикновено име!

Мери бе решила да му каже, защото можеше да говори за Дикън и без да споменава тайната градина.

Тя обичаше Марта да ѝ разправа за Дикън и сега на нея самата ѝ се говореше за него.

— Той е братът на Марта. На дванайсет години е — започна тя да обяснява. — На света няма друго момче като него. Той може да омагьосва лисици, катерици и птици — също като укротителите на змии в Индия. Щом започне да свири тихо със свирката си, те идват да го слушат.

На масата имаше няколко големи книги. Изведнъж Колин измъкна една от тях.

— Тук има нарисован един укротител на змии — възкликна той. — Ела да го видиш!

Книгата беше много хубава, с великолепни цветни илюстрации.

— Наистина ли може да прави това? — попита той нетърпеливо.

— Той свири със свирката си, а те го слушат. Но това за него не е магия. Той живее отдавна в ливадите и знае навиците им. Казва, че

понякога се чувствувал така, сякаш е птица или заек, толкова много ги обича. Мисля, че може да задава въпроси на червеношийката. Струва ти се, че си говорят с чуруликане.

Колин се облегна на възглавницата. Очите му се разширяваха все повече от учудване, бузите му горяха.

— Разказвай ми още за него — каза той.

— Дикън знае всичко за птичките и за яйцата им — продължи Мери. — Знае къде живеят лисиците, язовците и видрите, но пази всичко в тайна от другите момчета, за да не намерят дупките им и да не ги изплашат. Той познава всичко, което расте и живее в ливадите.

— Той обича ли ливадите? — попита Колин. — Как може да се обича толкова голямо, пусто и тъжно място?

— Това е едно много красиво място! — възрази Мери. — Там растат хиляди хубави неща и хиляди малки животинчета и птички свиват гнезда, правят дупки и чуруликат, пеят и писукат.

— Откъде знаеш всичко това? — попита Колин.

— Аз никога не съм била там — отвърна Мери, а после внезапно си спомни, — само когато пътувах през нощта насам. Отначало ми се струваше много противно място. Най-напред Марта ми разказа за него, после и Дикън. А когато Дикън говори, сякаш ти самият стоиш пред пирена и гледаш как слънцето грее, усещаш как прещипът ухае на мед, виждаш пеперуди и чуваш как пчелите бръмчат.

— Ако си болен, нищо не виждаш, нищо — каза неспокойно Колин.

— Разбира се, че не, ако си стоиш в стаята — каза Мери.

— Аз не мога да отида в ливадите — отговори той сърдито.

Мери помълча малко и каза смело:

— Можеш! Някой път...

— Да отида в ливадите? Как така? Аз ще умра!

— Откъде знаеш? — рече Мери без никакво съчувствие в гласа, понеже никак не обичаше този негов навик да говори за смъртта и затова не го съжаляваше. Струваше й се, че той едва ли не се хвали с това.

— Ох, откакто се помня, все това чувам — отвърна той ядосано. — Те винаги си шепнат затова, като мислят, че не чувам. Те искат да умра.

Мери пак се почувствува в „противното“ си настроение и стисна устни.

— Те ако искат, аз не искам. Кой иска да умреш?

— Прислужниците и, разбира се, доктор Крейвън, защото ще наследи Мисълтуейт и ще забогатее. Не смее да го каже, но винаги му личи, че се радва, когато съм зле. Мисля, че и баща ми иска същото.

— Не вярвам — възрази Мери упорито. Колин се обърна и пак я погледна.

— Не вярваш ли? — попита той.

После отново се облегна на възглавницата и притихна, сякаш се замисли. И двамата дълго мълчаха. Може би мислеха за неща, за които децата не се сещат често.

— На мене ми харесва прочутият доктор от Лондон, защото ги е накарал да ти махнат желязото — каза най-после Мери. — Той каза ли, че ще умреш?

— Не.

— А какво каза?

— Той не шепнеше — отговори Колин. — Може би знаеше, че мразя да шепнат. Чух го да казва високо: „Ако детето иска, то ще може да живее. От него зависи, затова го развеселете.“ Говореше тъй, като че ли беше ядосан.

— Аз ще ти кажа кой ще те развесели — каза Мери, като помисли. — Сигурна съм, че Дикън ще го направи. Той никога не говори за смъртта, а само за живи работи. Постоянно гледа нагоре към небето да види как летят птиците или надолу към земята да види как растат цветята. Очите му са кръгли и широко отворени от гледане. И толкова много се смее с голямата си уста, а бузите му са червени като ябълки.

Тя приближи стола си до дивана и изражението ѝ се промени, като си спомни голямата усмихната уста и широко отворените очи.

— Слушай — каза Мери. — Нека да не говорим за умирање. Никак не обичам това. Да говорим за живи хора. Хайде да си говорим за Дикън и да разглеждаме картинки.

Това бе най-доброто, което можеше да каже. Да говори за Дикън означаваше да говори за ливадите, за къщичката, за четиринайсетте души, които живееха там с шестнайсет шилинга на седмица, за децата, които пълнееха от тревата на ливадите като диви кончета, за майката

на Дикън, за въжето за скачане, за ливадите, за слънцето, за бледозелените стръкчета, които се подаваха от черната земя. Всичко беше толкова ярко, че Мери разказваше както никога досега, а Колин слушаше и приказваше както никога досега. И те започнаха да се смеят за нищо — като две деца, които са щастливи, че са заедно. Смееха се и вдигаха шум, като че ли бяха обикновени, здрави, нормални двегодишни дечица и съвсем не приличаха на суровото недружелюбно момиченце и болнавото момче, което мисли, че ще умре.

Толкова им беше забавно, че забравиха да гледат картинките и не знаеха колко време е минало. Смяха се и за Бен Уедърстаф, и за червеношийката му. Колин бе почти седнал, сякаш не се сецаше за болния си гръб, когато изведнъж каза:

— Знаеш ли, има още нещо, за което не сме се сетили. Ами че ние сме братовчеди!

Беше толкова странно, че при тези дълги разговори не се бяха сетили за толкова просто нещо. И пак започнаха да се смеят — вече бяха в настроение да се смеят за всичко.

В този миг вратата се отвори и влязоха доктор Крейвън и мисис Медлък. Доктор Крейвън така се уплаши, че залитна назад към мисис Медлък, като се блъсна в нея и тя щеше да падне.

— Боже мой! — извика нещастната мисис Медлък, а очите ѝ щяха да изскочат. — Боже мой!

— Какво е това? — продума доктор Крейвън, като се приближи. — Какво означава това?

Мери пак си спомни за момчето-раджа. Колин отговаряше съвсем спокойно, сякаш нито тревогата на доктора, нито ужасът на мисис Медлък можеха да имат някакви последствия. Изглеждаше толкова малко притеснен или уплашен — като че ли някоя стара котка и куче бяха влезли в стаята му.

Доктор Крейвън погледна с укор мисис Медлък.

— О, сър — отговори тя задъхано, — не зная как е станало. Нито един прислужник не би посмял да говори. Така им е наредено.

— Никой нищо не ѝ е казал — рече Колин. — Мери чула, че плача, и ме намери сама. Радвам се, че дойде. Не ставай смешна, Медлък!

Мери забеляза, че доктор Крейвън не беше доволен, но беше ясно, че не смее да противоречи на пациента си. Той седна до Колин и

започна да мери пулса му.

— Страх ме е, че много си се вълнувал. За тебе не е хубаво да се вълнуваш, моето момче — каза той.

— Аз ще се вълнувам, ако тя не идва при мене — отговори Колин и в очите му засвяткаха заплашителни искрици. — Тя ми действа добре. Нека бавачката донесе и нейната закуска, за да закусим тук заедно.

Доктор Крейвън и мисис Медлък се спогледаха, но нямаше какво да правят.

— Изглежда, че е по-добре — осмели се да забележи мисис Медлък. Но като поразмисли, добави: — Изглеждаше по-добре тази сутрин, преди тя да дойде в стаята му.

— Тя дойде при мене още миналата нощ. Стоя тук дълго време. Изпя ми една хиндостанска песен, за да ме приспи — каза Колин. — Когато се събудих, бях по-добре и поисках да закуся. Сега искам чай! Кажете на бавачката, Медлък!

Доктор Крейвън не стоя дълго. Когато бавачката дойде в стаята, той говори с нея няколко минути и даде на Колин някои наставления: че не трябва да говори много, не трябва да забравя, че е болен, не трябва да забравя, че лесно се изморява.

Колин изглеждаше неспокоен и не сваляше от доктора необикновените си очи с черни ресници.

— Аз искам да забравя всичко това — каза той. — Мери ме кара да забравя. Затова искам да идва тук.

Доктор Крейвън не беше твърде доволен, когато напусна стаята. Той погледна учудено малкото момиче, което седеше на големия стол. Мери пък бе станала свито и мълчаливо дете и той не намираше нищо привлекателно в нея.

— Момчето обаче наистина изглеждаше по-добре — въздъхна тежко той, като тръгна надолу по коридора.

— Винаги искат да ям, когато не ми се яде — каза Колин, когато бавачката донесе таблата и я постави на масата до дивана. — Сега, ако ти ядеш, и аз ще ям. Тези кифли изглеждат много вкусни и топли. Разкажи ми за раджите.

ГЛАВА 15

КАК СЕ СТРОИ ГНЕЗДО

След още една дъждовна седмица високият син небосвод се изясни и слънцето сипеше горещи лъчи. Въпреки че нямаше възможност да види тайната градина и Дикън, Господарката Мери се забавляваше добре. Седмицата не ѝ се стори дълга. Тя седеше с часове в стаята на Колин и му разказваше за раджите, за градините или за Дикън и къщичката в ливадите. Двамата разглеждаха великолепните книги с картинки. Понякога Мери четеше на Колин, понякога той на нея. Когато на Колин му беше забавно, Мери мислеше, че изобщо не прилича на инвалид, само дето лицето му беше бледо и винаги седеше на дивана.

— Ти си голяма хитруша — да станеш посреднощ от леглото и да подслушваш — каза веднъж мисис Медлък. — Но признавам, това е истинска благодат за всички ни. Колин не е имал кризи, откакто сте приятели. Бавачката тъкмо щеше да напуска, толкова ѝ беше дотегнал. Но сега каза, че няма нищо против да остане, щом ти ѝ помагаш.

Когато говореше с Колин, Мери много внимаваше да не се изпусне за тайната градина. Тя искаше да научи някои неща за него, но чувствуваше, че трябва да ги открие, без да го разпитва направо. Най-напред, когато започна да ѝ става приятно с него, Мери искаше да разбере дали той може да пази тайна. Той никак не приличаше на Дикън, но явно му харесваше мисълта за градината, за която никой нищо не знае, и Мери си помисли, че навярно може да му се довери. Но все още не го познаваше достатъчно, за да бъде сигурна. Второто, което тя искаше да разбере, беше следното: ако наистина можеше да му се довери, дали нямаше да е възможно да го заведе в градината, без никой да разбере? Прочутият доктор казал, че трябва да диша чист въздух, а Колин нямаше нищо против да диша чист въздух в някоя тайна градина. Може би, ако дишаше чист въздух, ако познаваше Дикън и червеношийката и виждаше как растат цветята, той нямаше да мисли постоянно за умиране.

Напоследък, когато понякога се оглеждаше в огледалото, Мери си даваше сметка, че изглежда съвсем различно от онова дете, което беше при пристигането си от Индия. Сега детето имаше по-приятен вид. Дори Марта бе забелязала промяната в нея.

— Въздухът от ливадите вече ти е подействувал добре — каза тя, — не си толкова жълта и слаба. Даже и косата ти не стои така залепена на главата — изглежда по-жива и по-бухнала.

— Също като мене — потвърди Мери. — Навярно и тя е укрепнала и напълнява. Сигурно ще стане още по-гъста.

— Сигурно — каза Марта, като я разроши леко. — Така си два пъти по-хубава, а и бузите ти са по-румени.

Щом градината и чистият въздух бяха полезни за нея, може би щяха да са полезни и за Колин. Но той не обичаше хората да го гледат и може би нямаше да иска да види Дикън.

— Защо се сърдиш, като те гледат? — попита тя един ден.

— Винаги съм мразил това — отвърна той, — дори когато бях съвсем малък. Когато ме водеха на море, аз лежах в количката си и всички ме зяпаха. Дамите се спираха и говореха с бавачката, а после започваха да шепнат и аз познавах, когато говореха, че няма да живея дълго. Понякога ме галеха по бузите и казваха: „Горкото дете!“ Веднъж, когато една дама ме галеше, изпищях силно и я ухапах по ръката. Тя толкова се уплаши, че избяга.

— Помислила е, че си побеснял като куче — каза Мери без особен възторг.

— Все ми е едно какво си е помислила — отвърна Колин намръщен.

— Чудя се как не изпищя и не ме ухапа, когато дойдох в стаята ти за първи път — каза Мери и се усмихна.

— Мислех, че си призрак или че сънувам — каза той. — Не можеш да ухапеш призрак, пък колкото и да пициш, няма да го уплашиш.

— Ще ти бъде ли много неприятно, ако някое момче те погледне? — попита тя несигурно.

Колин се облегна на възглавницата и се замисли.

— Има едно момче — каза той много бавно, сякаш обмисляше всяка дума, — има едно момче, което нямам нищо против да ме гледа. Това е момчето, което знае къде живеят лисиците — Дикън.

— Бях сигурна, че няма да имаш нищо против него — зарадва се Мери.

— Птиците и животните го харесват и му позволяват да ги гледа — каза Колин все още замислено. — Той е един вид укротител на животни, а аз съм момче-животинче.

Той започна да се смее и Мери след него. И двамата много се смяха и решиха, че идеята за момчето-животинче, скрито в дупката си, е наистина много смешна. След това Мери вече чувствуваше, че няма защо да се страхува за Дикън.

* * *

Онази първа сутрин, когато небето отново се проясни, Мери се събуди много рано. Слънцето сипеше коси лъчи през щорите и в гледката имаше нещо толкова весело, че Мери скочи от леглото и изтича до прозореца. Дръпна щорите, отвори и самия прозорец. Полъхна я свеж, уханен въздух. Ливадите бяха сини и целият свят изглеждаше като омагьосан. Отвсякъде долитаха нежни мелодични звуци, сякаш десетки птици настройваха инструментите си за концерт. Мери подаде ръката си навън към слънцето.

— Топло е! Топло е! — каза тя. — Зелените стръкчета где поникнат нагоре, нагоре, нагоре, а луковиците и корените ще работят под земята с всичка сила.

Тя коленичи и се наведе през прозореца, колкото можеше. Задиша въздуха, като поемаше дълбоко и душеше, докато се разсмя, защото си спомни какво бе казала майката на Дикън за носа му: върхът му мърдал като на заек.

— Трябва да е много рано — рече тя. — Облачетата са целите розови и небето никога не е изглеждало така като днес. Никой още не е станал. Не чувам дори момчетата от обора.

Една внезапна мисъл я накара да скочи на крака.

— Не мога да чакам! Отивам да видя градината!

Тя вече се бе научила да се облича сама и се приготви за пет минути. Знаеше една малка странична вратичка, която можеше да отключва сама. Изтича по чорапи надолу по стълбите и обу обувките си в преддверието. Махна веригата, свали резето, отключи вратата и

когато тя се отвори, прескочи стъпалото с един скок и се намери навън. Тревата сякаш се бе раззеленила. Слънцето сипеше лъчите си върху нея и наоколо се носеше топъл, сладък полъх, а от храстите и дърветата долитаха песни и чуруликане. Мери плесна с ръце от радост и погледна към небето. То беше толкова синьо, розово, бисернобяло и пълно с пролетен блясък, че и на нея ѝ се прииска да пее и свири. Тя се затича през храстите и пътеките към тайната градина.

— Всичко вече е различно — каза си тя. — Тревата е по-зелена, навсякъде се показват стръкчета, растенията излизат от земята, напълват и се разлистват. Сигурна съм, че Дикън ще дойде следобед.

Продължителният топъл дъжд бе извършил необикновени неща с цветните лехи, които ограждаха алеята покрай по-ниската стена. Навсякъде никнеха и се показваха растения, които образуваха цели гнезда. Тук-там, пръснати сред стъбълцата от минзухари, вече се виждаха лилави и жълти цветове, разтворили листенца.

Преди шест месеца Господарката Мери не би забелязала как природата се събужда, но сега не пропускаше нищо.

Когато стигна мястото, където вратата бе скрита под бръшляна, тя се сепна от някакъв особено силен звук. Това бе грачене на врана, което идеше откъм горната част на стената. Мери вдигна очи нагоре и видя една голяма черна птица с лъскави пера, която бе кацнала на ръба на стената и я гледаше с умен поглед. Тя никога не бе виждала врана толкова отблизо и това я притесни малко, но в следващия миг птицата разпери крила и отлетя към градината. Мери се надяваше, че враната няма да остане вътре, и отвори вратата, като се чудеше дали все пак няма да я види отново. Когато влезе навътре, тя забеляза, че птицата е решила да остане, защото сега беше кацнала на едно малко ябълково дърво. Под дървото лежеше червеникаво животно с рунтава опашка. И то, и птицата наблюдаваха ръждивочервената глава на Дикън, който бе коленичил в тревата и работеше неуморно.

Мери бързо изтича към него.

— О, Дикън! Дикън! — викна тя. — Как можа да дойдеш тук толкова рано! Как можа! Слънцето едва е изгряло.

Той стана и се засмя, зачервен и разчорлен, а очите му бяха като частица от небето.

— Е — рече той, — станах много преди слънцето. Как да стоя в леглото! Целият свят е станал тази сутрин, да знаеш! Всичко живо

работи, бръмчи, драци, свиря, строи гнезда, ухае — докато те накара да станеш и да гледаш, вместо да лежиш. Когато слънцето се показва, ливадите полудяха от радост. Тъкмо бях сред пирена и се затичах и аз като луд — тичах, виках и пеех. Дойдох право тук. Не можех да не дойда. Ами че градината ме чакаше!

Мери сложи ръце на гърдите си, като че се задъхваше. Сякаш самата тя бе тичала.

— О, Дикън! Дикън! — каза тя. — Толкова съм щастлива, че едва дишам!

Като видя, че Дикън говори с непознат човек, животното с рунтавата опашка се надигна от мястото си под дървото и се приближи, а враната изграка, литна от клона и кацна на рамото му.

— Това е лисичето — рече Дикън, като галеше малката червеникава главица на животното. — Казва се Капитан. А ето и Сажда. Сажда летеше над мен, докато вървах през ливадите, а Капитан тичаше, сякаш кучета го гонеха. И двамата се радваха като мен.

Нито едно от животните не се страхуваше от Мери.

Дикън започна да се разхожда със Сажда на рамото си, а Капитан припикаше кротко край него.

— Виж! — посочи Дикън. — Погледни как са поникнали тези, и тези, и тези! Ей, виж тези тук!

Дикън коленичи и Мери бързо го последва. Бяха попаднали на цял куп минзухари, нацъфтели в мораво, оранжево и златно. Мери наведе лице към тях и започна да ги целува.

— Не можеш да целуваш така човек! — възкликна тя, като вдигна глава. — Цветята са нещо съвсем друго.

Дикън изглеждаше озадачен, но се усмихна.

— Е, аз целувам мама така, когато се върна от ливадите след цял ден скитане, а тя стои пред вратата на слънце и изглежда много радостна и спокойна.

Те тичаха от едно място на друго и намериха толкова много чудеса, че трябваше често да спират и да си шепнат тихо. Дикън показваше на Мери издутите пъпки от розовите клончета, които порано изглеждаха мъртви. От тях щяха да пораснат нови листа. Той й посочи хиляди нови зелени стръкчета, които се подаваха от пръстта. Децата наведоха любопитните си нослета близо до земята и вдишаха топлия ѝ пролетен дъх. Копаха, плевиха и се смяха до забрава, докато

косата на Господарката Мери се разроши като на Дикън, а бузите ѝ станаха алени макове, също като неговите.

Всички радости на земята бяха събрани тази сутрин в тайната градина. По едно време се случи едно още по-прекрасно чудо. Нещо прехвъркна бързо над стената и се стрелна между дърветата към един скрит ъгъл. Беше някаква малка, подобна на пламък птичка с червени гърди, понесла нещо в човката си. Дикън замръзна на мястото си и хвана Мери за ръката тъй, сякаш внезапно бяха се разсмели в черквата по време на служба.

— Не трябва да мърдаш — прошепна той на йоркширски. — Не трябва дори да дишаме. Познах, че си търси другарче, още когато я видях последния път. Това е червеношийката на Бен Уедърстаф. Сега си строи гнездото. Ще остане тук, ако не я изплашим.

Те тихо и внимателно седнаха на тревата и останаха неподвижни.

— Не трябва да личи, че я гледаме — промълви Дикън. — Ще ни напусне завинаги, ако си помисли, че искаме да и се бъркаме. Ще се държи доста особено, докато всичко това свърши. Сега си подрежда домакинството. Става по-срамежлива и по-чувствителна. Трябва да стоим, без да мърдаме, и да се преструваме, че сме тревни, дървета и храсти. А когато свикне да ни вижда, ще почурулика малко и ще разбере, че не искаме да ѝ пречим.

Господарката Мери изобщо не бе сигурна дали знае как трябва да се прави на тревни, дървета и храсти. Но Дикън бе казал това, като че ли беше най-естественото и най-лесно нещо на света. Стори ѝ се, че на него сигурно му е лесно. Тя го наблюдава няколко минути, като се чудеше дали той няма постепенно да позелене и да му пораснат клончета и листа. Но Дикън само седеше удивително неподвижно и говореше тъй приглушено и тихо, че Мери се чудеше как го чува, но все пак го чуваше.

— Пролетно време птичките си строят гнезда — каза той. — Сигурно е така, откакто свят светува. Те мислят и вършат всичко по свой начин и по-добре да не им се бърка човек. Ако си много любопитен напролет, може лесно да загубиш някой приятел.

— Ако говорим за червеношийката, не мога да не я гледам — продума Мери, колкото можеше по-тихо. — Хайде да говорим за друго. Искам да ти кажа нещо.

— По-добре ще бъде и за нас, ако говорим за нещо друго. Какво имаш да ми казваш?

— Ами — ти нали знаеш за Колин? — прошепна тя. Дикън се обърна и я погледна.

— Какво знаеш за него? — попита той.

— Аз го видях. Тази седмица всеки ден отивах при него да си говорим. Той иска да ходя при него. Казва, че го карам да забрави, че е болен и ще умре.

Облекчение се изписа по кръглото лице на Дикън, след като изненадата премина.

— Много се радвам — възкликна той. — Много съм доволен. Така ще ми бъде по-лесно. Знаех, че не бива да ти казвам нищо за него, а не обичам да има тайни неща.

— Не ти ли харесва, че ходиш в тайната градина? — попита Мери.

— Никога няма да я издам на никого — отвърна Дикън, — обаче казах на мама: „Мамо, аз имам една тайна. Не е нещо лошо. Не е лошо от това да не казваш къде е гнездото на някоя птичка. Нали мога да я запазя?“

Мери винаги обичаше да слуша за майка му.

— И какво каза тя? — попита Мери, без да се бои от отговора.

Дикън се ухили добродушно.

— Само тя може да каже такова нещо — отвърна той. — Погали ме по главата, погали ме и каза: „Можеш да пазиш, колкото си искаш тайни, моето момче. Познавам те вече дванайсет години.“

— А ти откъде знаеш за Колин? — попита Мери.

— Всички знаят, че мистър Крейвън има едно малко момче, което ще остане недъгаво, и знаят, че мистър Крейвън не обича да се говори за него. Хората съжбяват мистър Крейвън, защото мисис Крейвън била много хубава и двамата много се обичали. Мисис Медлък се отбива у нас винаги, когато отива в Туейт, и нищо не й пречи да говори с мама пред нас, децата, защото знае, че няма нищо да издадем. Ти как разбра за него? Марта беше много разтревожена последния път, когато дойде в къщи. Каза, че си го чула да хленчи и си започнала да задаваш въпроси, а тя не знаела какво да ти отговори.

Мери му разказа как вятърът я бе събудил посред нощ с фученето си, как бе чула слаб далечен плач, как бе тръгнала със свещта по

тъмните коридори и как бе стигнала до слабо осветената стая, в един от ъглите на която имаше легло с резби и балдахин. Когато описваше малкото, бяло като слонова кост лице и чудните очи с черни ресници, Дикън поклати глава.

— Хората казват, че били също като очите на майка му, само че нейните винаги се смеели — рече той. — Казват, че мистър Крейвън не може да го гледа, когато е буден, защото очите му толкова приличат на очите на майка му, а изглеждат толкова различни на нещастното му личице.

— Дали той наистина иска Колин да умре? — прошепна Мери.

— Не, но би желал Колин да не се е раждал. Мама казва, че това е най-лошото нещо на света за едно дете. Мистър Крейвън му купува всичко, което се купува с пари, но той иска да го забрави, все едно че изобщо не съществува. Това е, защото го е страх, че някой ден Колин Ще стане гърбав.

— Самият Колин толкова се страхува от това, че го е страх да седне — каза Мери. — Казва, че непрекъснато мисли за тези неща и ако усети, че му излиза буца, ще полудее и ще крещи до смърт.

— Ама той не бива само да лежи и да си мисли такива работи — рече Дикън. — Никое момче няма да оздравее, ако си мисли за подобни неща.

Лисицата лежеше на тревата до него и от време на време го поглеждаше, за да я погали. Дикън се наведе, помилва я нежно и по вратлето и се замисли. След малко вдигна глава и се огледа наоколо.

— Когато за пръв път влязохме тук, всичко изглеждаше сиво. А сега погледни и ми кажи, не виждаш ли разлика?

Мери се озърна.

— Я! Сивата стена се променя! — възкликна тя. — Сякаш по нея пълзи зелена мъгла и я обгръща в зелен воал.

— Да — потвърди Дикън. — И ще става още по-зелена и по-зелена, докато сивото напълно изчезне. Познай какво си мислех?

— Знам, че е нещо хубаво — рече Мери нетърпеливо. — Сигурно нещо за Колин.

— Мисля, че ако и той е тук навън, няма да търси буци по гърба си, а ще гледа как разцъфтяват пъпките на розовите храсти и сигурно ще му бъде по-добре — обясни Дикън. — Чудя се дали не можем да го накараме да дойде тук и да полежи под дърветата в количката си.

— И аз все за това мисля. Мисля си го всеки път, когато говоря с него — каза Мери. — Чудя се само дали ще може да пази тайна и дали ще можем да го доведем тук, без да ни види някой. Мисля, че ти би могъл да буташ количката му. Докторът е казал, че той трябва да диша чист въздух. Ако Колин пожелае да го изведем навън, никой няма да посмее да не изпълни заповедите му. Той не иска да излиза заради другите хора, а сега всички ще са доволни, ако той излезе с нас. Може да нареди на градинарите да стоят надалече, така че няма да ни открият.

— Ще бъде добре за него, казвам ти — рече Дикън. — Ние няма да мислим за това, че не е трябвало да се ражда. Ще бъдем само две деца, които гледат градината, а той ще бъде третият. Две момченца и едно момиченце ще се радват на пролетта. Казвам ти, това е по-хубаво от всички лекарства на света.

— Той лежи толкова отдавна в стаята си и понеже винаги се е страхувал за гърба си, е станал малко особен — предупреди го Мери. — Знае много неща от книгите, но нищо повече. Казва, че е бил много болен, за да забелязва нещата около себе си и мрази да излиза навън, мрази градините и градинарите. Но обича да слуша за тази градина, защото е тайна. Не посмях да му кажа много, но той иска да я види.

— Някой ден непременно ще го доведем тук — каза Дикън. — Аз съм достатъчно силен, за да бутам количката. Видя ли как работят червеношийката и другарчето й, докато ние седим тук? Гледай, кацнала е на онзи храст и се чуди къде е най-добре да сложи клончето, което държи в човката си.

Той подсвирна тихичко и червеношийката обърна въпросително глава, като продължаваше да държи клончето. Дикън й заговори, както правеше Бен Уедърстаф, но неговият тон беше като на приятелски съвет.

— Където и да го сложиш, все е добре. Ти си научена как да строиш гнездо, още преди да излезеш от яйцето. Продължавай така. Нямах време за губене.

— О, колко обичам да те слушам, като говориш на червеношийката! — засмя се щастливо Мери. — Бен Уедърстаф все й се кара или й се подиграва, а тя подскача наоколо и сякаш разбира всяка дума. Знам, че й е приятно. Бен Уедърстаф казва, че е толкова

суетна, че предпочита камъни да хвърлят по нея, отколкото да не я забелязват.

Дикън се засмя и продължи да говори.

— Знаеш, че няма да те притесняваме — каза той на червеношийката. — И ние самите сме като диви животни. И ние си строим гнездо. Гледай да не ни издадеш.

И макар че червеношийката не отговори, защото човката ѝ бе заета, Мери знаеше, че когато отлетя с клончето към своя ъгъл, тъмните ѝ блестящи като роса очи говореха, че за нищо на света няма да издаде тайната им.

ГЛАВА 16

— НЯМА! — КАЗА МЕРИ

Тази сутрин имаха много работа и Мери се върна късно в къщи. Тя толкова бързаше да се върне в градината, че съвсем забрави Колин. Едва в последния миг се сети да помоли Марта:

— Кажи на Колин, че не мога да отида да го видя. Имам много работа в градината.

Марта доста се уплаши.

— О, мис Мери — рече тя. — Той може да се разстрои, ако му кажа това.

Но Мери не се боеше от него като другите хора, а и не беше свикнала да се жертвува за никого.

— Не мога да остана. Дикън ме чака — отвърна тя и изтича навън.

Следобедът беше още по-приятен и изпълнен с повече работи. Градината беше вече изчистена от почти всички плевели. Подрязаха повечето рози и разкопаха около тях. Дикън си беше донесъл лопатата от къщи и бе показал на Мери как да използва градинските си инструменти. Ясно беше, че макар и да не станеше „градинарска градина“, това прекрасно диво място щеше да се покрие с цвят до края на пролетта.

— Над главите ни ще цъфнат ябълките и черешите каза Дикън, като се трудеше с всички сили. — А прасковите и сливите ще цъфнат там до стената. Тревата ще бъде килим от цветя.

Лисичето и враната също бяха щастливи и заети като тях, а червеношийката и другарчето ѝ се стрелкаха като светкавици напред-назад. От време на време враната пляскаше с черните си крила и политаше високо над дърветата в парка. Всеки път щом се върнеше, кацаше близо до Дикън и изгракваше няколко пъти, сякаш му разказваше приключенията си. Дикън ѝ отговаряше също като на червеношийката. Веднъж, когато беше много зает и не ѝ отговори веднага, Сажда кацна на рамото му и нежно го кльвна по ухото с

грамадната си човка. Когато Мери искаше да си почине, Дикън седнаше с нея под някое дърво. Веднъж извади от джоба си свирката и засвири, а на стената се показаха две катерички, които гледаха и слушаха.

— Сега си много по-силна — похвали я Дикън, като я гледаше как копае. — Започваш да се променяш наистина!

Мери пламтеше от работа и от добро настроение.

— Напълнявам с всеки изминал ден — ликуваше тя. — Мисис Медлък ще трябва да ми купи по-широки рокли, а Марта казва, че косата ми става по-гъста.

Когато се разделиха, златните лъчи на залязващото слънце полегато се спускаха през клоните.

— Утре ще бъде чудесно — каза Дикън. — Ще дойда да работя още преди изгрев слънце.

— И аз — каза Мери.

* * *

Мери се затича към къщата с цялата сила на малките си крачета. Искаше да разкаже на Колин за лисичето на Дикън и за враната, и за всичко, което вършеше пролетта. Беше сигурна, че той ще се зарадва да чуе това. Ето защо не ѝ стана много приятно, когато отвори вратата на стаята си и видя, че Марта я чака натъжена.

— Какво има? — попита Мери. — Какво каза Колин, когато му съобщи, че няма да мога да отида?

— О, трябваше да дойдеш да го видиш — рече Марта. — За малко пак да го прихванат бесовете. Едва го удържах целия следобед. Непрекъснато гледаше часовника.

Мери стисна устни. И тя като Колин не беше свикнала да се съобразява с другите хора, затова не разбираше защо едно раздразнително момче трябва да се бърка в нещата, които тя най-много обича. Мери не бе чувала нищо за състраданието към хора, които са нервни и които не знаят, че могат да обуздаят яда си, за да не поболяват и изнервят другите. В Индия, когато имаше главоболие, тя правеше всичко възможно и другите да получат главоболие или нещо също толкова неприятно. И мислеше, че е съвсем права. Но сега, разбира се, смяташе, че Колин не е прав.

Когато Мери отиде в стаята, той не беше на дивана. Лежеше по гръб на леглото и не обърна глава към нея, когато тя влезе. Това беше лошо начало и Мери тръгна към него съвсем скована.

— Защо не си станал? — попита тя.

— Станах тази сутрин, защото мислех, че ще дойдеш — отвърна той, без да я погледне. — Следобеда им наредих да ме сложат пак да легна. Гърбът и главата ме боляха и бях уморен. Защо не дойде?

— Работих в градината с Дикън — рече Мери.

Колин се намръщи и най-после благоволи да я погледне.

— Няма да пусна това момче тук, ако ти ходиш при него, вместо да идваш да говориш с мен — каза той.

Мери страшно се ядоса. Тя можеше да се ядосва и без да вдига шум. Просто ставаше кисела и упорита и не я интересуваше какво ще се случи.

— Ако изгониш Дикън, никога повече няма да стъпя в тази стая — отсеке тя.

— Ако поискам, ще стъпиш — отвърна Колин.

— Няма! — каза Мери.

— Ще те принудя — рече Колин. — Ще те довлекат.

— Така ли, мистър раджа? — извика Мери яростно. — Те могат да ме довлекат, но не могат да ме накарат да говоря. Ще седна, ще си стисна зъбите и няма да отроня нито думичка. Няма дори да те погледна. Ще гледам в земята.

Каква чудесна двойка бяха те така, както се гледаха свирепо! Ако бяха две малки улични момчета, сигурно щяха да скочат един върху друг и да се сбият. Но тъй като не бяха, те не направиха нищо подобно.

— Ти си егоистка! — изкрещя Колин.

— А ти какво си? — каза Мери. — Егоистите винаги така казват. Всеки, който не изпълнява желанията им, е егоист. Ти си по-голям егоист от мене. Ти си най-големият егоист, който съм виждала!

— Не съм! — изсъска Колин. — Не съм по-голям егоист от твоя прехвален Дикън! Той те държи да си играете в мръсотииите, а знае, че съм съвсем сам. Той е егоист, ако искаш да знаеш!

В очите на Мери засвяткаха искри.

— Той е най-доброто момче на света! — извика тя. — Той е — той е ангел!

Това може би прозвуча глупаво, но не я беше грижа.

— Прекрасен ангел! — каза Колин подигравателно. — Едно просто селянче от ливадите.

— Той е по-добър от един прост раджа — отвърна Мери. — Хиляди пъти по-добър!

Тъй като беше по-силна от него, Мери започна да надделява. Всъщност Колин никога досега не бе спорил с човек като себе си и, общо взето, това беше полезно за него, въпреки че нито той, нито Мери го съзнаваха. Колин обърна глава на възглавницата, затвори очи и една голяма сълза се отрони и потече по бузата му. Той започваше да изпитва жалост към себе си, но не и към другите.

— Аз не съм такъв егоист като тебе, защото съм винаги болен и съм сигурен, че на гърба ми излиза буца и скоро ще умра — добави Колин.

— Няма! — отвърна Мери без никакво съчувствие.

Той отвори широко очи от негодувание. Никога не бе чувал такова нещо. Беше едновременно ядосан и доволен — ако човек може да бъде и двете в един момент.

— Няма ли? — извика той. — Ще умра! Ти знаеш, че ще умра! Всички казват така.

— Не вярвам — каза кисело Мери. — Ти го казваш само за да накараш хората да те съжаляват. Мисля, че дори се гордееш с това. Не вярвам! Ако беше някое добро момче, можеше и да е истина, но ти си отвратителен!

Въпреки болния си гръб Колин седна на леглото разярен, сякаш беше съвсем здрав.

— Излез от стаята! — изрева той, грабна една възглавница и я хвърли по нея. Не беше достатъчно силен, за да я метне по-далече, и възглавницата падна в краката ѝ.

Но лицето на Мери остана невъзмутимо като на статуя.

— Отивам си — извика тя. — И няма да се върна! Когато стигна вратата, тя се обърна и му каза:

— Щях да ти разказвам много хубави неща. Дикън доведе лисичето и враната си и щях да ти разправам за тях. Сега няма нищо да ти кажа!

Мери излезе и затвори вратата след себе си. Тя много се учуди, като видя там дипломираната медицинска сестра, която сякаш беше подслушвала, но още повече се учуди, като забеляза, че сестрата се

сmee. Тя беше едра, хубава млада жена, която не би трябвало изобщо да става медицинска сестра, тъй като не можеше да понася болни и винаги намираще някакво извинение да остави Колин на Марта или на някой друг, който да я замести. Мери никак не я харесваше, затова спря и я загледа как се кикоти, закрила уста с кърпичката си.

— Защо се смееш? — попита тя.

— Смея се на вас двамата — отговори сестрата. — Това е най-хубавото, което можеше да се случи на това болнаво, разглежено същество. Имаше нужда да се сблъска с някой, който е разглезен като него. — И тя отново се разсмя, закривайки уста с кърпичката си. — Ако имаше една лоша сестричка, с която да се спречква, това щеше да го спаси.

— Той ще умре ли?

— Не зная и ми е все едно — отвърна сестрата. — Истерията и лошият му нрав са половината от болестите му.

— Какво значи истерия? — попита Мери.

— Ще видиш, ако изпадне в нервна криза след всичко това, но във всеки случай сега поне има защо да е истеричен и аз много се радвам.

Когато Мери се върна в стаята си, нищо не бе останало от настроението, с което беше дошла от градината. Тя беше сърдита и разочарована, но не изпитваше никакво съжаление към Колин. Беше чакала с нетърпение да му разкаже толкова много неща и дори щеше да се опита да реши дали може да му повери голямата тайна, но сега напълно промени решението си. Няма никога да му каже. Нека си стои в стаята без чист въздух. Ако ще да умре. Така му се пада. Мери беше толкова сърдита и ожесточена, че няколко минути почти забрави Дикън и зеления воал, който обгръщаше всичко, и лекия ветреца, който духаше откъм ливадите.

Марта я чакаше и загрижеността на лицето ѝ бе отстъпила място на интерес и любопитство. На масата имаше едно дървено сандъче, чийто капак беше свален и вътре се виждаха красиви пакети.

— Мистър Крейвън ти ги изпраща — каза Марта. — Май че са книги с картинки.

Мери си спомни какво я бе попитал той, когато отиде в стаята му. „Искаш ли нещо? Кукли, играчки, книги?“

Тя отвори един пакет, като се чудеше дали не е изпратил някаква кукла и какво да прави с нея, ако ѝ е изпратил. Но не беше кукла. Вътре имаше няколко хубави книги като тези на Колин. Две от тях бяха за градини и бяха пълни с картинки. Имаше две-три игри и една красива малка папка за писма със златен монограм, златна писалка и златна мастилница.

Всичко беше толкова хубаво, че радостта започна да прогонва гнева от ума ѝ. Тя не очакваше, че чичо ѝ ще се сети за нея, и малкото ѝ студено сърце се стопли.

— Ръкописни букви пиша по-хубаво, отколкото печатни — каза Мери, — и първото, което ще напиша с тази писалка, ще бъде едно писмо, за да му благодаря.

Ако не бяха се скарали с Колин, тя веднага щеше да изтърчи да му покаже подаръците. Щяха да разглеждат картинките и да четат градинарските книги, а може би щяха да опитат да играят някаква игра и на него щеше да му е толкова забавно, че нямаше вече да мисли за умирање и нямаше час по час да опипва гърба си и да гледа има ли подутина. Мери не можеше да понася начина, по който Колин правеше това. Караше я да се чувства неудобно и да се плаши, защото самият той винаги изглеждаше така уплашен. Колин казваше, че ако някой ден усети дори съвсем малка подутина, ще бъде сигурен, че гърбицата му е започнала да расте. Нещо, което бе чул мисис Медлък да шепне на сестрата, му бе дало идеята за това. Тайно го бе премислял и то вече не излизаше от главата му. Мисис Медлък бе казала, че гърбът на баща му започнал да се изкривява още когато бил дете. Той не беше споделил с никого, освен с Мери, че повечето от „нервните му кризи“, както ги наричаха, бяха причинени от този таен истеричен страх. Мери го съжали, когато ѝ каза това.

— Винаги мислел за това, когато е сърдит или уморен — каза си тя. — А днес е сърдит. Навярно цял следобед е мислил за това.

Тя застана неподвижно, загледа се в килима и се замисли.

— Казах му, че никога вече няма да се върна — колебаеше се тя и бърчеше вежди, — но може би ще отида да го видя сутринта, ако ме повика. Може да опита пак да хвърли възглавницата си по мене, но мисля, че ще отида.

ГЛАВА 17

ИСТЕРИЯ

Мери бе станала много рано сутринта, а и бе работила усърдно в градината, затова вечерта беше уморена и ѝ се спеше. Тъй че веднага, щом изяде вечерята, която Марта донесе, тя си легна. И като слагаше глава на възглавницата си, промърмори:

— Ще изляза преди закуска и ще работя с Дикън, а след това... мисля да отида да го видя.

Събуди се от ужасен шум и ѝ се стори, че е посред нощ. Скочи веднага от леглото. Какво ли беше това? В следващия миг тя вече бе сигурна, че знае. Врати се отваряха и затваряха, по коридорите се чуваха забързани стъпки и някой ужасно пищеше и викаше, викаше и пищеше.

— Това е Колин — си каза Мери. — Пак има един от онези пристъпи, които сестрата нарича истерия. Колко ужасно звучи!

Като слушаше плача и виковете, тя вече не се чудеше защо хората така се плашеха и предпочитаха да изпълняват всичките му прищевки, отколкото да чуват това. Мери запуши ушите си с ръце, прилоша ѝ и се разтрепери.

— Не знам какво да правя. Не знам какво да нравя! — говореше си тя. — Това е нетърпимо.

По едно време си помисли дали той нямаше да спре, ако тя посмее да отиде при него, и след това си спомни как я бе изгонил от стаята и реши, че ако я види, може да му стане още по-зле. Дори когато притискаше още по-силно ръцете си към ушите, не можеше да спре ужасните звуци. Така ги ненавиждаше и толкова се ужасяваше от тях, че внезапно те започнаха да я дразнят и ѝ се стори, че на самата нея ѝ се иска да получи пристъп на истерия и да го уплаши така, както той я плащеше. Не бе свикнала с ничий гняв освен със своя собствен. Мери махна ръце от ушите си, скочи и тропна с крак.

— Той трябва да престане! Някой трябва да го накара да спре! Някой трябва да го набие! — извика тя.

Точно в този миг тя чу стъпки на човек, който почти тичаше по коридора. Вратата ѝ се отвори и влезе сестрата. Сега тя изобщо не се смееше. Дори изглеждаше доста пребледняла.

— Той изпадна в истерия! — каза тя бързо. — Ще му стане зле! Никой нищо не може да му каже. Ела ти да опиташ, бъди добро дете. Той те обича.

— Той ме изгони от стаята си тази сутрин — възрази Мери и от вълнение тропна с крак.

Това тропване доста зарадва сестрата. Всъщност тя се страхуваше, че ще намери Мери разплакана, с глава, скрита под завивките.

— Точно така — зарадва се тя. — Ти си в подходящо настроение. Иди да му се скараш. Накарай го да мисли за нещо друго. Моля те, дете, иди колкото можеш по-бързо!

Чак след това Мери осъзна, че всичко това бе колкото ужасно, толкова и смешно. Наистина беше смешно, че всички възрастни в къщата бяха така изплашени, че потърсиха помощ от малкото момиченце само защото предполагаха, че и тя е почти толкова лоша, колкото Колин.

Мери се втурна по коридора. Колкото повече приближаваше, толкова по-силно ставаше раздразнението ѝ. Докато стигне вратата, тя вече беше съвсем разярена. Блъсна я и изтича до леглото.

— Престани! — почти изкрещя тя. — Престани! Мразя те! Всички те мразят! Искане ми се всички да избягат от къщата и да те оставят да умреш от викане! Още малко и наистина ще умреш от рев и дано умреш!

Едно мило, състрадателно дете никога не би помислило, нито би казало подобно нещо. Но стана така, че сътресението, което тези думи предизвикаха, беше възможно най-доброто нещо за истеричното момче, на което никой не смееше да противоречи.

Колин лежеше по очи и удряше с ръце по възглавницата, но сега почти подскочи — толкова бързо се обърна, като чу гневния гласец. Лицето му беше ужасно, на бели и червени петна, подпухнало. Той се задъхваше и се давеше, но безжалостната малка Мери не я беше грижа за това.

— Ако още веднъж изкрещиш — заплаши го тя, — и аз ще изкрещя, а мога да крещя по-силно от тебе. И ще те изплаша, ще те

изплаша!

Всъщност той бе престанал да крещи, защото тя го стресна. Викът, който напираше, почти го задави. По лицето му течаха сълзи и той целият се тресеше.

— Не мога да спра! — хълцаше той. — Не мога! Не мога!

— Можеш — извика Мери. — Половината ти нещастие е от истерия и злоба — само истерия, истерия, истерия! — Тя тропаше с крак на всяка дума.

— Аз усетих буцата, усетих я — задавено изрече Колин. — Знаех, че ще я усетя някой ден. Ще ми излезе гърбица и ще умра!

Той отново започна да се гърчи, обърна се по очи и се разплака, но вече не пищеше.

— Не си усетил никаква буца! — упорствуваше яростно Мери. — Ако си усетил, това е било истерична буца. От истерията излизат буци. Нищо му няма на противния ти гръб, нищо освен истерия. Обърни се и дай да видя!

Тя харесваше думата „истерия“, която сякаш му въздействуваше, така поне ѝ се струваше. Може би и той като Мери не я беше чувал по-рано.

— Сестра! — изкомандва тя. — Ела тук и ми покажи веднага гърба му!

Сестрата, мисис Медлък и Марта стояха скупчени пред вратата и я зяпаха с полуотворени уста. Сестрата се приближи тъй, сякаш се страхуваше. Колин се тресеше от беззвучни ридания.

— Може би... той няма да ми позволи — поколеба се тя.

Колин обаче я чу и изхлипа между две хълцания:

— П-покажи ѝ! Д-да види!

Гръбът му беше много слаб и ребрата му се брояха. Прешлените на гръбнака му също бяха ясно очертани. Въпреки че не се опита да ги брои, Мери се наведе и ги прегледа със сериозен и суров израз на малкото си личице. Тя изглеждаше толкова безмилостна и старомодна, че сестрата се извърна, за да скрие усмивката си. За миг настъпи тишина. Дори Колин се опитваше да сдържи дъха си, докато Мери оглеждаше гръбнака му отгоре надолу и отдолу нагоре, с толкова съсредоточен вид, като че ли беше прочутият доктор от Лондон.

— Няма никаква буца! — заяви най-после тя. — Тук няма следа и от най-малка буца. Напипвам само издутини по гръбнака ти, но това

е, защото си слаб. И аз имам издутини по гръбнака — те стърчаха също като твоите, докато започнах да напълнявам, пък и сега не съм достатъчно дебела, че да се скрият съвсем. Нямах и най-малката бучица! Ако още веднъж кажеш, че имаш, ще ти се изсмея.

Никой освен Колин не знаеше какъв огромен ефект имаха тези сърдити детски слова. Ако той имаше някого, с когото да сподели тайните си страхове, ако някога бе се осмелил да задава въпроси, ако бе заобиколен с деца, а не лежеше сам в затворена къща, ако атмосферата около него не бе наситена със страховете на хора, най-вече невежи или напълно отегчени от него, той щеше да открие, че сам създава повечето от ужасите и болестите си. Но Колин бе лежал сам с часове, дни, месеци, години и бе мислил само за себе си, за болките си и за изтощението си. А сега това разгневено, безжалостно момиченце настояваше упорито, че изобщо му няма това, което си мисли, и Колин почувствува, че то може би говори истината.

— Не знаех — позволи си да се намеси сестрата, — че е мислил за някаква буца на гръбнака. Гърбът му е слаб, защото не се опитва да седне. Аз щях да му кажа, че няма буца.

Колин преглътна и се извърна да я погледне.

— Ще-щеше ли? — попита той сърцераздирателно.

— Да, сър.

— Видя ли! — извика Мери и също преглътна.

Колин отново легна по лице и известно време не се чуваше нищо друго, освен дълбокото му пресекливо дишане, което показваше отмирането на бурята от ридания. Той лежа тихо една минута, макар че по лицето му течаха едри сълзи и мокреха възглавницата. В действителност сълзите означаваха, че го е обхванало странно успокоение. След малко Колин се обърна и погледна отново сестрата. Когато заговори, той изобщо не приличаше на раджа.

— Мислиш ли, че ще живея и ще порасна?

Сестрата не беше умна, нито пък с отзивчиво сърце, но можа да повтори думите на лондонския доктор.

— Навярно ще живееш, ако правиш това, което ти се казва, ако не се ядосваш и ако стоиш повече на чист въздух.

Пристъпът на Колин беше отминал. Сега той се чувствуваше слаб и изтощен от плач и това може би го направи по-любезен. Протегна ръка към Мери, чийто гняв бе преминал и тя се бе успокоила.

Тя подаде своята в същия миг и ръцете им се срещнаха на половината разстояние. Това беше един вид сдобряване.

— Аз... аз ще излизам с тебе, Мери — каза Колин. — Няма да мразя чистия въздух, ако намерим... — Тук той се сепна и спря точно навреме, преди да каже „ако намерим тайната градина“, и добави: — Ще се радвам да излизам с тебе, ако Дикън идва да бутне количката ми. Толкова ми се иска да видя Дикън и лисичето и враната.

Сестрата оправи разтуреното легло, изтупа и приглади възглавниците. След това приготви на Колин и Мери по една чаша говежди бульон. Мери с удоволствие го изпи след всички тези вълнения. Мисис Медлък и Марта се измъкнаха с облекчение, а след като всичко беше спокойно и наред, и на сестрата ѝ се прииска да си отиде. Тя беше здрава млада жена и мразеше да ѝ крадат от съня, затова се прозя широко към Мери, която бе придърпала голямата табуретка до леглото с балдахина и държеше Колин да ръка.

— Иди да се напиш! — посъветва я сестрата. — Той скоро ще задреме, не е чак толкова разстроен. После и аз ще си легна в съседната стая.

— Искаш ли да ти изпея онази песен, която знам от моята ая? — прошепна Мери на Колин.

Той нежно дръпна ръката ѝ и умолително обърна към нея уморените си очи.

— О, да — зарадва се той, — тя е толкова хубава. Ще заспя веднага.

— Аз ще го приспя — обърна се Мери към прозяващата се сестра. — Ако искаш, можеш да си отидеш.

— Добре — каза с престорено нежелание сестрата. — Ако не заспи до половин час, трябва да ме повикаш.

— Добре — съгласи се Мери.

След миг сестрата вече я нямаше в стаята. Още щом излезе, Колин пак дръпна Мери за ръката.

— За малко не се изпуснах — рече той, — но се спрях навреме. Няма да говоря вече, искам да заспя, но ти каза, че имаш да ми разказваш много хубави неща. Откри ли... мислиш ли, че си открила нещо за тайната градина?

Мери погледна нещастното му изморено лице с подпухнали очи и сърцето ѝ се смили.

— Д-да — промълви тя. — Мисля, че открих. И ако заспиш, утре ще ти кажа.

Ръката му потрепери.

— О, Мери! О, Мери! Ако мога да вляза в нея, мисля, че ще остана жив и ще порасна. Не може ли вместо да ми пееш песента на твоята ая, да ми разкажеш тихичко, както първия ден, как си представяш, че изглежда градината? Сигурен съм, че така ще ме приспиш.

— Добре — каза Мери, — затвори очи.

Той затвори очи и притихна, а Мери го хвана за ръка и започна да говори много бавно и много тихо.

— Мисля, че тя е била оставена сама много дълго време и всичко в нея се е преплело в една красива мрежа. Мисля, че розите са пропъзтели нагоре и са увиснали по клоните и стените и са покрили земята като чудновата сива мъгла. Някои от тях са изсъхнали, но много са още живи и когато дойде лятото, там ще има завеси и водопади от рози. Мисля, че там е пълно с нарциси, кокичета, кремове, ириси, които сега се промъкват нагоре и напират да излязат от тъмната пръст. Пролетта вече идва и може би, може би...

Монотонният и тих глас го успокояваше все повече и като видя това, тя продължи:

— Може би те вече се показват сред тревата, може би там вече има полянки от лилави и жълти минзухари — дори сега. Може би пъпките са започнали да се разпукват и листата се развиват, може би сивото е започнало да изчезва и е отстъпило място на зелен пълзящ воал, който постепенно покрива всичко. И може би, може би... — мълвеше тя много бавно и нежно — може би червеношийката си е намерила другарче и си строи гнездо.

Колин беше заспал.

ГЛАВА 18

НЕ ТРЯБВА ДА ГУБИМ ВРЕМЕ

На другия ден, разбира се, Мери не можа да се събуди рано. Спа до късно, защото беше уморена. Марта ѝ донесе закуската и ѝ каза, че Колин е доста тих, но е болен и трескав, както винаги след преумора от плач. Мери закусваше и слушаше.

— Той каза, че много иска да отидеш да го видиш, моли те колкото можеш по-скоро. Как те е обикнал само! Ама и ти — хубав урок му даде снощи. Никой друг не би посмял да го направи. Горкото момче! Толкова е разглезен, че нищо няма да го оправи. Мама казва, че двете най-лоши неща, които могат да се случат с едно дете, са никога да не може да прави каквото си иска — и винаги да прави каквото иска. И тя не знае кое е по-лошо. Ти също беше много ядосана. Но днес, като влязох в стаята, ми каза: „Моля те, попитай мис Мери дали иска да дойде при мен.“ Представи си, той каза „моля“. Ще отидеш ли, мис?

— Първо ще изтичам да видя Дикън — каза Мери. — Не, първо ще отида да видя Колин и да му кажа... знам какво ще му кажа — рече тя с внезапно вдъхновение.

Тя беше с шапка, когато влезе в стаята на Колин, и за миг той изглеждаше разочарован. Лежеше в кревата си, а лицето му бе много бледо, с тъмни кръгове около очите.

— Радвам се, че дойде — каза той. — Боли ме главата и всичко ме боли, защото съм уморен. Отиваш ли някъде?

Мери се приближи и се наведе над леглото.

— Няма да се бавя — каза тя. — Отивам при Дикън, но ще се върна. Колин, то е нещо за тайната градина.

Цялото му лице светна и дори бузите му леко поруменияха.

— О, така ли? — извика той. — Сънувах я цяла нощ. Ти нали каза нещо за сивото, което ставало зелено, и сънувах, че стоя на едно място, което е пълно с трепкащи зелени листенца. Навсякъде имаше

птици и гнезда и всички изглеждаха толкова кротки и спокойни. Ще лежа и ще си мисля за това, докато се върнеш.

След пет минути Мери беше при Дикън в тяхната градина. Лисичето и враната пак бяха с него. Този път той бе довел и две опитомени катерички.

— Дойдох с кончето тази сутрин — каза Дикън. — То е добро другарче. Казва се Скок-подскок. Донесох и двете катерици в джобовете си. Тази се казва Орехчо, а другата — Черупчо.

Като каза „Орехчо“, едната катеричка скочи на дясното му рамо, а като каза „Черупчо“, другата скочи на лявото.

Те седяха на тревата, Капитан се сви в краката им. Сажда тържествено слушаше от едно дърво, а Орехчо и Черупчо душеха наоколо. На Мери ѝ се струваше непоносима мисълта да напусне това блаженство. Но когато започна да разказва историята от предната нощ, смешното лице на Дикън имаше такова изражение, че тя постепенно промени намерението си. Мери виждаше, че на него му е по-мъчно за Колин, отколкото на нея. Той погледна нагоре към небето, после се озърна на всички страни.

— Слушай птиците — сякаш целият свят е пълен с тях. Чувай как чуруликат и писукат! — каза възторжено Дикън. — Виж как се стрелкат из въздуха, послушай ги как пеят. Когато дойде пролетта, сякаш целият свят пее. Листата се развиват тъй, че ги виждаш и, боже мой, така хубаво мирише наоколо! — Дикън душеше щастливо с вирнатия си нос. — А горкото момче лежи затворено в къщи и вижда толкова малко, че започва да мисли за разни неща и това го кара да пици. Ей! Ние трябва да го измъкнем оттам. Трябва да го накараме да гледа, да слуша и да диша чистия въздух, да го напоим със слънчева светлина. И не трябва да губим време за това.

Когато му беше особено интересно, той често говореше почти на йоркширски диалект, макар друг път да се мъчеше да го посмекчи, така че Мери да разбира по-добре. Но тя обичаше неговия подчертан йоркширски и също се опитваше да го говори. Сега и тя заговори на диалект.

— Да, наистина не трябва да губим време. Ще ти кажа какво ще направим най-напред — продължи тя и Дикън се засмя, защото му беше много забавно, когато момиченцето се опитваше да изкриви езика си и да говори на йоркширски диалект. — Той много те харесва.

Иска да те види, а също иска да види и Сажда, и Капитан. Като се върна в къщи, ще го попитам дали може да дойдеш да го видиш утре сутринта и да доведеш животните със себе си. А по-нататък, когато дърветата се разлистят повече и тук-там се разтворят пъпките, ще го изведем навън. Ти ще буташ количката, ще го доведем тук и ще му покажем всичко.

Когато свърши, тя много се гордееше със себе си. Никога досега не бе говорила толкова дълго на йоркширски диалект.

— Трябва да поговориш и на Колин на йоркширски — засмя се Дикън. — Това ще го разсмее, а няма нищо по-добро за болните от смеха. Мама казва, че половин час хубав смях всяка сутрин може да излекува човек и от коремен тиф.

— Ще му поговоря на йоркширски още днес — каза Мери, като самата тя се заливаше от смях.

Градината изглеждаше така, сякаш всеки ден и всяка нощ през нея минаваха вълшебници, които с едно докосване на вълшебните си пръчици, покриваха с красота земята и клоните. На Мери ѝ беше трудно да си тръгне, особено след като Орехчо се покатери на роклята ѝ, а Черупчо се спусна по дънера на ябълката, под която седяха, и застана пред нея, като я гледаше любопитно.

Но когато се прибра в къщи и седна близо до леглото на Колин, той започна да души въздуха като Дикън, макар и не толкова умело.

— Миришеш на цветя и на нещо свежо — извика той възторжено. — На какво миришеш? Усещам нещо хладно, топло и сладко.

— Това е от вятъра в ливадите — отговори Мери. — Мириша така, защото седях на тревата под едно дърво заедно с Дикън, Капитан, Сажда, Орехчо и Черупчо. Навън е пролет, слънцето грее и всичко ухае прекрасно!

Тя каза това с подчертан йоркширски изговор. Колин се разсмя.

— Какво правиш? — попита той през смях. — Никога не съм те чувал да говориш така. Толкова е смешно.

— Говоря на йоркширски диалект — отвърна Мери тържествено. — Не мога да говоря толкова добре, колкото Дикън и Марта, но както виждаш, успявам донякъде, Не разбираш ли йоркширски? А ти самият си йоркширско момче, родено и расло тук! Е, чудя се как не се срамуваш от това!

Мери също се разсмя и двамата се смяха толкова много, че вече не можеха да се спрат, а стаята кълтеше от гласовете им. Мисис Медлък отвори вратата, за да влезе, но се дръпна назад в коридора и се заслуша изумена.

— Боже господи! — рече си тя на йоркширски диалект, защото нямаше кой да я чуе, а освен това беше толкова смаяна. — Нечувано! Кой би помислил такова нещо!

Имаше толкова много за говорене, Колин неуморно искаше да слуша за Дикън, за Сажда, Орехчо за Черупчо и за кончето Скок-подскок. Мери бе изтичала в гората с Дикън, за да види Скок-подскок. Това беше дребно космато диво конче от мочурите с гъсти къдрици над очите, симпатична физиономия и потрепваща кадифена муцуна. На вид бе доста слабо, защото се хранеше само с трева от мочурливите ливади, но беше здраво и жилаво, сякаш мускулите на малките му крака бяха направени от стомана. Когато видя Дикън, кончето вдигна глава и тихо изцвили, а след това препусна в тръс към него и сложи глава на рамото му. Дикън му говореше на ухото, а Скок-подскок отговаряше с особено цвилене и пръхтене. После Дикън го бе накарал да подаде на Мери предния си крак и да я целуне по бузата с кадифената си муцуна.

— Наистина ли то разбира всичко, което Дикън му говори? — искаше да знае Колин.

— Така изглежда — отговори Мери. — Дикън казва, че всяко създание ще те разбере, ако си негов приятел, но трябва да си истински приятел.

Колин полежа тихо известно време. Чудните му сиви очи сякаш се взираха в стената, но Мери видя, че той мисли за нещо.

— Бих искал да съм приятел с всички — продума най-сетне той. — Но не съм. Никога не съм имал приятели и не мога да понасям хора.

— Мене можеш ли да понасяш? — попита Мери.

— Теб мога — отвърна той. — Смешно е, но ти дори ми харесваш.

— Бен Уедърстаф каза, че съм като него — продължи Мери. — Каза, че и двамата имаме лош нрав. Мисля, че и ти си като него. Ние и тримата си приличаме — ти, аз и Бен Уедърстаф. Той каза, че не сме красиви, а и сме толкова неприятни, колкото изглеждаме. Но аз не се

чувствувам толкова неприятна, колкото бях, преди да се запозная с червеношийката и Дикън.

Колин протегна тънката си ръка и я докосна.

— Мери — промълви той, — съжалявам за това, което казах онази вечер — че ще изгоня Дикън. Тогава те мразех, защото го нарече ангел, и ти се подигравах, но... но той може би наистина е ангел.

— Е, доста смешно беше, че го нарекох така — призна си честно Мери, — защото носът му е вирнат и има голяма уста, а дрехите му са целите в кръпки и говори на йоркширски диалект. Но ако някой ангел дойде в ливадите — ако имаше йоркширски ангел, — сигурна съм, че той щеше да разбира тревите, щеше да знае как да ги накара да растат, щеше да може да говори с дивите животни като Дикън, а те щяха да знаят, че им е истински приятел.

— Нямам нищо против Дикън — заяви Колин. — Искам да го видя.

— Радвам се, че казваш това — въодушеви се Мери, — защото... защото...

Внезапно ѝ хрумна, че сега е моментът да му каже. Колин усети, че ще чуе нещо ново.

— Защото какво? — извика той нетърпеливо.

Мери беше толкова развълнувана, че стана от табуретката, отиде при него и го улови за двете ръце.

— Мога ли да ти вярвам? Аз повярвах на Дикън, защото птиците му вярват. Мога ли да ти вярвам? Напълно? Напълно? — питаше тя умолително.

Лицето ѝ бе толкова сериозно, че Колин едва успя да прошепне:

— Да! Да!

— Добре! Дикън ще дойде утре сутринта да те види и ще доведе животните си.

— О! О! — извика Колин от радост.

— Но това не е всичко — продължи Мери, бледа от възмущение. — Останалото е още по-хубаво. Градината има врата. Аз я намерих. Тя е в стената под бръшляна.

Ако беше здраво и силно момче, Колин сигурно щеше да се провикне: „Ура! Ура! Ура!“, но той беше слаб и истеричен. Само опули очи и се задъха.

— О, Мери! — възкликна той полуразплакан. — Ще я видя ли? Ще вляза ли в нея? Ще доживея ли да вляза вътре? — Той стисна здраво ръката ѝ и я притегли към себе си.

— Разбира се, че ще я видиш! — отсече Мери възмутено. — Разбира се, че ще доживееш да я видиш! Не ставай смешен!

Тя бе тъй лишена от истерични наклонности, държеше се тъй естествено и по детски, че го накара да дойде на себе си, и той започна да се смее. След няколко минути тя отново седеше на табуретката и му разказваше за градината, но вече не както си я представяше, че ще изглежда, а както изглеждаше в действителност. Колин забрави болките и умората си и слушаше в захлас.

— Но тя е точно такава, каквато ти мислеше — каза той най-накрая. — Сякаш наистина я беше виждала. Помниш ли, казах ти това, когато за първи път ми говори за нея.

Мери се поколеба за малко, после смело каза истината:

— Аз я бях виждала, бях влизала в нея — каза тя. — Намерих ключа и влязох още преди няколко седмици. Но не смеех да ти кажа, не смеех, защото толкова се страхувах, че не мога да ти се доверя напълно!

ГЛАВА 19

ПРОЛЕТТА ДОЙДЕ

Още на следващата сутрин, разбира се, повикаха доктор Крейвън. Винаги го викаха незабавно в такива случаи и когато пристигнеше, той винаги намираше в леглото едно бледо, треперещо момче, нацупено и толкова истерично, че беше готово при най-малкия повод да се разплаче отново. Всъщност доктор Крейвън се страхуваше от сложността на тези визити и ги ненавиждаше. Този път дойде в Мисълтуейт едва следобед.

— Как е? — доста раздражено попита той мисис Медлък, щом пристигна. — Някой ден ще получи мозъчен кръвоизлив от тези пристъпи. Момчето е вече почти ненормално от истерия и разглезеност.

— Е, сър — отвърна мисис Медлък, — няма да повярвате на очите си, като го видите. Това грозно и намусено момиченце, което е лошо почти колкото него, просто го е омагьосало. Бога ми, на вид тя не е нищо особено и гласът ѝ едва се чува, но направи нещо, което никой от нас не би посмял да стори. Снощи се нахвърли върху него като котка, тропаше с крак и му заповяда да не креци, и сигурно го е заплашила, защото той наистина престана. А днес следобед... Е, по-добре сам елате да видите, сър. Не е за вярване.

Картината, която видя доктор Крейвън при влизането си в стаята на своя пациент, беше наистина изумителна. Когато мисис Медлък отвори вратата, отвътре се чу смях и бърборене. Колин седеше по халат на дивана, доста изправен, разглеждаше картинки в една книга за цветя и говореше с грозното момиченце, което в момента едва ли можеше да се нарече грозно, защото лицето му сияеше от радост.

— Виж тези дълги и сини спирали, ще посадим много от тях — съобщаваше в този миг Колин. — Те се казват дел... финиуми.

— Дикън ги нарича ралици и там вече има цели полянки от тях — възкликна Мери.

След което те видяха доктор Крейвън и млъкнаха. Мери притихна, а Колин изглеждаше разярен.

— Съжалявам, че не си бил добре снощи, моето момче — каза малко нервно доктор Крейвън. Той беше доста нервен човек.

— Сега съм по-добре, много по-добре — отговори Колин с тона на раджа. — След ден-два ще изляза навън с количката, ако времето е хубаво. Искам да подишам чист въздух.

Доктор Крейвън седна до него, премери пулса му и го погледна с любопитство.

— Трябва да избереш някой много хубав ден и да внимаваш да не се преумориш — поръча той.

— Няма да се уморя от чистия въздух — отвърна малкият раджа.

Имаше случаи, когато същият този млад господин бе крещял от ярост и бе настоявал, че от чистия въздух ще се разболее и ще умре. Затова нямаше нищо чудно, че докторът бе доста озадачен от думите му.

— Мислех, че не обичаш чист въздух — каза той.

— Не го обичам, когато съм сам — отвърна малкият раджа. — Но братовчедка ми ще дойде с мене.

— И сестрата, естествено — предложи доктор Крейвън.

— Не, сестрата няма да дойде — отговори Колин така величествено, че Мери веднага си спомни как изглеждаше малкият индуски принц, целият обсипан с диаманти, смарагди и перли и как малката му черна ръка, украсена с огромни рубини, с едно махване заповядваше на неговите прислужници да се приближат с поклони и да получат нарежданията му.

— Братовчедка ми знае как да се грижи за мене. Винаги съм по-добре, когато съм с нея. Тя ми помогна снощи. Едно много силно момче, което познавам, ще бутне количката.

Доктор Крейвън беше доста разтревожен. Ако това досадно истерично момче имаше късмет да оздравее, той изгубваше всякаква възможност да наследи Мисълтуейт. Но въпреки че беше слаб човек, той не беше безскрупулен и нямаше намерение да позволи на Колин да се изложи на явна опасност.

— Трябва да бъде силно и здраво момче — заяви той. — Аз трябва да зная нещо за него. Кой е той? Как се казва?

— Дикън — намеси се внезапно Мери. Тя мислеше, че всеки, който познава мочурищата, трябва да познава и Дикън. И беше права. Видя, че сериозното лице на доктор Крейвън веднага се отпусна в усмивка на облекчение.

— О, Дикън ли? Ако е Дикън, няма опасност. Тоя Дикън е силен като кончетата от ливадите.

— И е предан — добави Мери. — Той е най-преданото момче в Йоркшир. — Беше се унесла и пак говореше на йоркширски диалект.

— Дикън ли те научи? — разсмя се от сърце доктор Крейвън.

— Уча го, като че ли уча френски — студено отвърна Мери. — Той е като местните диалекти в Индия. Много умни хора се опитват да ги научат. Харесва ми и на Колин също му харесва.

— Е, добре — рече доктор Крейвън, — ако това ви забавлява, няма да ви навреди. Взе ли бромид снощи, Колин?

— Не. Отначало не исках, а после Мери ме успокои. Като ми говореше съвсем тихо за пролетта, която идва в една градина, ме приспа.

— Това звучи наистина успокояващо — съгласи се доктор Крейвън, по-объркан откогато и да било и погледна настрани към Мери, която седеше на табуретката и гледаше мълчаливо килима. — Явно си по-добре, но трябва да помниш...

— Не искам нищо да помня — прекъсна го раджата, който пак се бе появил. — Когато лежа съвсем сам и си спомням, започва да ме боли навсякъде и тогава си мисля за неща, които ме карат да пиция, защото ги мразя. Ако имаше някъде доктор, който да накара човек да забрави, че е болен, вместо да му го напомня, щях да наредя да ми го доведат. — И Колин махна с тъничката си ръка, която наистина трябваше да бъде покрита с пръстени с кралски печати, направени от рубини. — Братовчедка ми ме кара да забравям и затова с нея се чувствавам по-добре.

Никога след „пристъп“ доктор Крейвън не бе стоял толкова малко. Обикновено оставаше дълго и правеше много неща. Този следобед той не даде нито лекарства на Колин, нито нови нареждания и така си спести всякакви неприятни сцени. Когато слезе долу, беше замислен. А при разговора си с мисис Медлък в библиотеката изглеждаше много объркан.

— Е, сър — осмели се да го заговори тя, — това не ви ли се струва невероятно?

— Това, разбира се, е ново състояние на нещата — отговори докторът. — И не може да се отрече, че е по-добро от старото.

— Мисля, че Съюзън Соуърби е права. Отбих се вчера в къщичката ѝ на път за Туейт и си поговорихме. Тя ми каза: „Сара Ан, Мери може да не е добро дете и да не е хубава, но все пак е дете, а децата искат деца.“ Ние бяхме съученички с нея, със Съюзън Соуърби.

— Тя е най-добрата медицинска сестра, която познавам — каза доктор Крейвън. — Когато я заваря при болен, зная, че ще го спася.

Мисис Медлък се усмихна. Тя обичаше Съюзън Соуърби.

— Тя, Съюзън, разбира от всичко — продължи мисис Медлък. — Цяла сутрин си мисля за едно нещо, което тя ми каза вчера. Ето какво беше то: „Веднъж, когато поучавах децата, след като се бяха сбили, казах на всичките: — Когато ходех на училище, по география учехме, че земята има форма на портокал, и още преди да навърша десет години, открих, че този портокал никому не принадлежи. Никой не притежава повече от собственото си парче от него, пък и понякога като че ли няма достатъчно парчета за всички. Но нека никога никой от вас да не мисли, че притежава целия портокал, защото ще разбере, че е сгрешил, и няма да го разбере без силни удари. Децата научават едно от друго, че няма смисъл да се борят за целия портокал. Защото, ако се бориш за целия, няма да получиш дори и горчивите му семки.“

— Тя е проникателна жена — каза доктор Крейвън и си облече палтото.

— Да, бива я да обяснява — добави мисис Медлък доволна. — Понякога съм ѝ казвала: „Съюзън, ако беше малко по-друга жена и не говореше дотолкова на йоркширски диалект, имало е моменти, когато е трябвало да кажа, че си умна.“

* * *

Тази нощ Колин спа, без да се събуди нито веднъж. Когато на сутринта отвори очи, продължи да лежи и се усмихна, без да усети. Усмихна се, защото се почувствува необикновено спокоен. Всъщност беше му приятно, че се е събудил. Той се обърна в леглото и се

протегна хубаво. Имаше усещането, че е бил вързан със стегнати въжета, които са се разхлабили и той се е освободил от тях. Колин не знаеше, че доктор Крейвън би казал, че нервите му са се успокоили. Вместо да лежи и да се вира в стената, главата му беше пълна с планове, които направиха с Мери предния ден, с картини, с градината, с Дикън и с дивите му животни. Толкова беше хубаво да има неща, за които да мисли. Не повече от десет минути след като се събуди, той чу, че някой тича по коридора, и Мери се появи на вратата. В следващия миг тя вече беше в стаята и изтича до леглото му, като донесе със себе си полъха на чист въздух, пълен с утринно ухание.

— Ти си излизала! Ти си излизала! Как хубаво миришеш на листа! — възкликна Колин.

Мери бе тичала и косата ѝ се развяваше на всички страни, лицето ѝ сияеше от чистия въздух и бузите ѝ бяха порозовели.

— Толкова е красиво! — задъхваше се тя, защото говореше бързо. — Никога не си виждал такава красота! Тя дойде! Мислех, че е дошла онази сутрин, но тогава тя е била на път. Сега вече е тук! Пролетта дойде! Така казва Дикън!

— Дойде ли? — извика Колин и макар че не знаеше нищо за нея, усети, че сърцето му ще изскочи от вълнение. Изправи се на леглото. — Отвори прозореца — добави той, като се смееше донякъде на радостното си вълнение, донякъде на собствената си приумица. — Може би ще чуем златни тръби!

Мери в миг се озова до прозореца, отвори го и в стаята нахлуха свежест, аромат и песни на птици.

— Това е чист въздух — каза тя. — Легни по гръб и дишай дълбоко. Дикън прави така, когато е в ливадите. Казва, че усеща чистия въздух във вените си и му се струва, че ще живее вечно. И диша ли, диша.

Мери просто повтаряше това, което Дикън беше казал, но то завладя въображението на Колин.

— Завинаги! Наистина ли го кара да се чувства така? — И той започна да прави каквото му казваше тя: вдишваше дълбоко въздуха и го издишваше, докато усети, че с него става нещо прекрасно.

Мери отново застана до Колин:

— Растенията започват да поникват от земята — говореше тя. — Цветята разтварят чашки, пъпките се разпукват и зеленият воал е

покрил почти всичко сиво. Птиците толкова бързат да строят гнездата си и така се боят да не закъснеят, че някои дори се бият за места в тайната градина. Розовите храсти изглеждат съвсем живи, а по пътеките и в горите е пълно с иглики. Семената, които сме посели, вече поникват. Дикън доведе лисичето, враната, катериците и едно новородено агънце.

Тя спря и си пое дъх. Дикън бе намерил новороденото агънце преди три дни. То лежало до мъртвата си майка сред храстите от прецип в мочурите. Това не било първото агънце-сираче, което намирал, и Дикън знаел какво да направи. Той го занесъл в тяхната къщичка, увито в палтото, оставил го близо до огъня и го нахранил с топло мляко. То било много малко, с глупаво личице на сукалче и с доста дълги за тялото му крака. Дикън го пренесъл през ливадите на ръце, а биберонът бил в джоба му заедно с една катеричка. Когато Мери бе седнала под едно дърво с топлото същество на скута, тя се бе почувствувала изпълнена с огромна радост. Агънце! Агънце! Живо агънце на скута ѝ — като бебе!

Тя описваше това с огромно удоволствие, а Колин слушаше и вдишваше дълбоко въздух, когато сестрата влезе. Тя малко се стресна при вида на отворения прозорец. Много пъти в топли дни се бе задушавала в тази стая, защото пациентът ѝ беше убеден, че отворените прозорци простудяват хората.

— Сигурен ли сте, че не ви е студено, мастър^[1] Колин? — запита тя.

— Не — беше отговорът. — Дишам дълбоко чист въздух. Това дава сила. Ще стана да закуся на дивана и братовчедка ми ще закуси с мен.

Като тръгна да предаде заповедта за две закуски, сестрата трудно криеше усмивката си. За нея трапезарията на прислужниците беше много по-забавно място от стаята на болния. А сега всички искаха да чуят новините от горе. Дълго се смяха на разглезения млад отшелник, който според думите на готвача „си бе намерил майстора“ и „така му се падаше“. На всички прислужници им бяха омръзнали истериите и главният слуга, който беше семеен човек, неведнъж бе изказвал мнение, че болният се нуждае само от един здрав пердах.

Колин седеше на дивана, когато сложиха на масата закуска за двама. Той съобщи на сестрата с вид на истински раджа:

— Едно момче, една лисица, една врана, две катерици и едно новородено агне ще дойдат да ме видят тази сутрин. Искам да ги доведат веднага, щом дойдат. Няма да играете с животните в стаята на прислугата и да ги задържате. Искам ги тук!

Сестрата се закашля, за да скрие смеха си.

— Да, сър — отговори тя.

— Ще ти кажа какво можеш да направиш — продължи Колин като махна с ръка. — Можеш да кажеш на Марта да ги доведе тук. Момчето е неин брат. Казва се Дикън и е заклинател на животни.

— Надявам се, че животните не хапят, мастър Колин — каза сестрата.

— Казах ти, че той е заклинател на животни — строго отсече Колин. — Животните на заклинателите никога не хапят.

— В Индия има укротители на змии — вметна Мери — и слагат главите на змиите в устата си.

— Божичко! — потрепери сестрата.

Докато закусвах, утринният въздух ги освежаваше и Колин се нахрани добре. Мери го гледаше сериозно и с интерес.

— Ще започнеш да напълняваш като мене — каза тя. — В Индия никога не исках да закусвам, а сега постоянно съм гладна.

— И аз искам да закусвам тази сутрин — рече Колин. — Може би е от чистия въздух. Кога ли ще дойде Дикън?

Той не се забави много. След десетина минути Мери вдигна ръка.

— Слушай! Не чуваш ли грачене?

Колин се заслуша и чу. Това беше най-странният звук, който можеше да се чуе в една къща — едно дрезгаво „гра-гра“.

— Да — потвърди той.

— Това е Сажда. Слушай отново. Чуваш ли блеене — съвсем тъничко?

— О, да! — възкликна Колин и поруменя от удоволствие.

— Това е новороденото агънце. Дикън идва.

Обувките на Дикън бяха груби и тежки. Макар че се опитваше да стъпва тихо, те тропаха по дългите коридори. Мери и Колин го чуваха как приближава, докато мина през вратата с гоблена и стъпи на мекия килим в коридора към стаята на Колин.

— Моля, сър — съобщи Марта, като отвори вратата, — моля, сър, тук е Дикън с животните.

Дикън влезе широко усмихнат. Държеше агънцето на ръце, а малкото червено лисиче припкаше край него. Орехчо седеше на лявото му рамо, Сажда — на дясното, а главата и лапите на Черупчо се подаваха от джоба на палтото му.

Колин бавно се повдигна и загледа втренчено — така, както се бе взирал в Мери, когато я видя за първи път. Но сега в очите му имаше учудване и възторг. Истината беше, че въпреки всичко, което бе слушал за Дикън, Колин изобщо нямаше представа как ще изглежда момчето. Не очакваше, че лисичето, враната, катерицата и агнето ще бъдат толкова близо до него, сякаш бяха част от него. Никога през живота си Колин не бе говорил с момче. Той бе тъй завладян от собствената си радост и любопитство, че стоеше занемял.

Но Дикън не беше срамежлив, нито изпитваше неловкост. Той не се смущаваше, защото и враната не знаеше езика му и също бе мълчала, втренчила поглед в него, когато се срещнаха за първи път. Животните правят винаги така, докато те опознаят. Дикън отиде до Колин и кротко сложи новороденото агънце в скута му. Животното веднага се извърна към топлия кадифен халат и завря муцунка в гънките му, като нетърпеливо притискаше къдравата си главичка към страната му. Нито едно момче не може да се сдържи да заговори в такъв момент.

— Какво прави? — извика Колин. — Какво иска?

— Търси майка си — усмихна се още по-широко Дикън. — Доведох го малко гладно, защото знаех, че ще искаш да го нахраниш.

Той коленичи до дивана и извади едно шише с биберон от джоба си.

— Хайде, мъничкото ми — момчето обърна внимателно малката къдрава бяла глава с мургавата си ръка, — нали това ти се иска? То е полезно за тебе. Хайде! — Дикън пъкна биберона в устата на агънцето и то засмука лакомо.

След това вече не се чудиха какво да си приказват. Докато агънцето заспа, непрекъснато валяха въпроси, а Дикън отговаряше. Той им разказа как го намерил точно при изгрев слънце преди три дни. Стоял в мочурливите ливади, заслушан в една чучулига и я гледал как

се устремява все по-високо и по-високо в синевата, докато се превърнала в точица сред висините.

— Почти я бях изгубил от погледа си и чувах само песента ѝ. Тъкмо се чудех как мога да я чувам, след като ми се струваше, че тя всеки момент ще изчезне от света, когато чух някакъв далечен звук откъм храстите от прецип. Беше тъничко блеене и аз разбрах, че е някое новородено агънце и че е гладно. Знаех, че щом е гладно, значи е загубило майка си по някакъв начин и тръгнах да го търся. Ама търсене беше!... Влизах и излизах от преципа, обикалях наоколо и всеки път като че ли завивах погрешно. Най-последно видях нещо бяло до една скала, покатерих се и намерих малкото, полумъртво от студ и глад.

Докато Дикън говореше, Сажда тържествено прелиташе ту навън, ту навътре през прозореца и изгракваше забележки относно пейзажа. Орехчо и Черупчо правеха екскурзии по големите дървета навън, тичаха нагоре-надолу по дънерите и изследваха клоните. Капитан лежеше свит близо до Дикън, който предпочиташе да седи на килимчето пред камината.

Взеха да разглеждат картинките в книгите за градини. Дикън знаеше народните имена на всички цветя, а също и кои точно вече растат в тайната градина.

— Не знам как се изговаря името на това — посочи той едно цвете, под което пишеше „Аквилегия“, — но ние го наричаме кандилка, а това тук е „кученце“. Те и двете са диви и растат по живите плетове, но тези тук са градински и са по-големи и по-хубави. В градината има няколко големи гнезда с кандилка. Когато цъфнат, ще приличат на ято от сини и бели пеперуди.

— Аз ще ги видя! — викаше Колин въодушевен. — Ще ги видя!

— Да, трябва да ги видиш! — каза Мери съвсем сериозно. — И не бива да губиш време!

[1] Мастър — господин (обръщение към младеж). — Бел.пр. ↑

ГЛАВА 20

АЗ ЩЕ ЖИВЕЯ ВЕЧНО!

За да отидат в градината, трябваше да чакат повече от седмица, защото първо се заредиха ветровити дни, а после Колин беше застрашен от настинка. Тези две неща положително щяха да го накарат да изпадне в ярост, ако не бяха тайните планове, които трябваше да правят внимателно. Дикън идваше почти всеки ден, макар и по за няколко минути, и им разказваше какво става из мочурищата и ливадите, по пътеките и живите плетове, покрай потоците и ручейте. Разправяше им толкова неща за къщите на язовците, видрите и водните плъхове, за гнездата на птиците, за полските мишки и техните дупки, че човек можеше да се разтрепери от вълнение, когато слуша всички тези интимни подробности, разказани от един укротител на животни, и осъзнае с каква трепетна пламенност и желание работи целият подземен свят.

— Те са също като нас — казваше Дикън. — Само че трябва да строят къщите си всяка година и затова са винаги заети.

Най-поглъщащото занимание обаче бяха приготовленията, които трябваше да се направят, преди да закарат Колин много предпазливо в тайната градина. Никой не трябваше да види количката, Мери и Дикън, след като завиеха покрай един определен ъгъл на алеята с храстите и тръгнаха край стените с бръшляна. С всеки изминал ден Колин все повече се убеждаваше, че тайнствеността, която обгръщаше градината, бе една от най-привлекателните ѝ страни. Това трябваше да остане непроменено. Изобщо никой не трябваше да заподозре, че те имат тайна. Хората трябваше да мислят, че Колин излиза навън с Мери и Дикън, защото ги харесва и няма нищо против те да го гледат. Водеха дълги и приятни разговори за пътя, по който щяха да минат. Щяха да тръгнат нагоре по една пътека, после надолу по друга, щяха да пресекат трета и да минат между цветните лехи около водоскоците, сякаш разглеждат растенията, които мистър Роуч, главният градинар, бе посадил там. Това щеше да изглежда толкова естествено, че никой

изобщо нямаше да го сметне за тайнствено. Щяха да завият по алеите с храстите и да се изгубят от погледа, докато стигнат до дългата стена. Планът им бе обмислен почти толкова сериозно и подробно, колкото плановете за походи, правени от велики генерали по време на война.

Слуховете за новите и интересни неща, които ставаха в покоите на болния, бяха проникнали през стаята на прислугата чак до оборите и въвн сред градинарите. Независимо от това мистър Роуч се стресна, когато един ден получи нареждане от мастър Колин да се яви в стаята му, тъй като болният искал да говори лично с него.

— Бре, бре — говореше си той, като сменяше набързо палтото си. — Какво ли е това сега? Негово кралско височество, когото никой не трябва да вижда, вика при себе си човек, без изобщо да го познава.

Мистър Роуч беше доста любопитен. Никога не бе виждал момчето, но бе слушал десетки преувеличени истории за това, колко странни са видът, навиците му и налудничавите му пристъпи. Най-често бе чувал, че то може да умре всеки момент, както и многобройни описания на гърбицата му и безпомощните му крайници, правени от хора, които никога не го бяха виждали.

— Нещата се променят в тази къща, мистър Роуч — каза мисис Медлък, докато го водеше по задното стълбище към коридора, от който се влизаше в тайнствената стая на болния.

— Да се надяваме, че се променят към добро, мисис Медлък — отвърна той.

— Не можеха да се променят към по-лошо — продължи тя. — Не се учудвайте, мистър Роуч, ако се намерите заобиколен от животни и видите Дикън, брата на Марта Соуърби, да се чувства като у дома си.

Наистина Дикън сякаш знаеше някаква магия. Мери тайно вярваше в това. Като чу името му, мистър Роуч се усмихна благо.

— То ще се чувства като у дома си и в Бъкингамския дворец, и на дъното на въглищната мина — каза мистър Роуч. — Но това не е поради нахалство. Той е просто едно чудесно момче.

Добре, че беше подготвен, иначе можеше и да се уплаши. Когато вратата на стаята се отвори, една голяма врана, която, изглежда, се чувствуваше съвсем като у дома си, кацнала на високата облегалка на един стол с резби, извести влизането на посетителя с едно силно „Гра-гра“. Въпреки предупреждението на мисис Медлък мистър Роуч едва се сдържа да не отскочи назад и да се изложи.

Малкият раджа не беше в леглото си, нито на дивана. Седеше на едно кресло, а до него имаше малко агънце, което радостно махаше опашка, докато застаналият на колене Дикън го хранеше с мляко от биберона. Една катеричка се бе настанила на гърба на Дикън и съсредоточено гризеше орех. Момиченцето от Индия седеше на една голяма табуретка и гледаше.

— Мистър Роуч дойде, мастър Колин — рече мисис Медлък.

Малкият раджа се обърна и изгледа изпитателно прислужника си — такава бе чувството на градинаря.

— Ти ли си Роуч? Повиках те, за да ти дам няколко много важни нареждания.

— Много добре, сър — отговори Роуч, като се чудеше дали няма да получи заповед да отсече всички дъбове в парка, или да превърне овощните градини в езера.

— Ще излизам с количката днес следобед — заяви Колин. — Ако чистият въздух ми понесе, може би ще излизам всеки ден. Когато отивам там, никой от градинарите не трябва да се намира близо до дългата алея при градинската стена. Там не трябва да има никой. Ще излизам към два часа и никой не трябва да се приближава, докато не известя, че могат да се върнат и отново да започнат работа.

— Много добре, сър — отговори мистър Роуч, успокоен, че дъбовете ще останат непокътнати, а овощните градини ще бъдат спасени.

— Мери — обърна се Колин към нея, — какво казвате в Индия, когато сте свършили да говорите и хората трябва да си отидат?

— Казва се: „Разрешавам ти да си отидеш!“ Раджата махна с ръка:

— Разрешавам ти да си отидеш, Роуч. Но помни, че това е много важно.

— Гра-гра — отбеляза дрезгаво, но учтиво враната.

— Много добре, сър. Благодаря, сър — каза мистър Роуч и мисис Медлък го изведе от стаята.

Той беше добродушен човек и във в коридора се усмихна, а после се разсмя на глас.

— Боже мой! Как господарски се държи момчето, а? Човек може да си помисли, че той е цялото кралско семейство, събрано в едно — принц-консорт^[1] и прочее.

— Ами да — каза мисис Медлък, — оставили сме го да ни тъпче всички, откакто се е родил, и той мисли, че за това са създадени хората.

— Може би ще се промени, ако остане жив — предположи мистър Роуч.

— Едно нещо е сигурно: ако той не умре и това дете от Индия остане тук, сигурна съм, той ще научи, че целият портокал не е негов, както казва Сюзън Соуърби. И той ще може да открие колко е голямо неговото парченце.

Вътре в стаята Колин се беше облегнал на възглавниците.

— Сега няма опасност — рече той. — Днес следобед ще я видя! Днес следобед ще вляза в нея!

Дикън се върна в градината с животните си, а Мери остана при Колин. Той не ѝ изглеждаше уморен, но беше мълчалив, преди да им донесат обед, и остана така замислен по време на самия обед. Това се видя чудно на Мери и затова го попита каква е причината.

— Какви големи очи имаш, Колин — заговори тя. — Когато се замислиш, стават още по-големи. За какво мислиш сега?

— Все си мисля: как ли ще изглежда?

— Градината ли? — попита Мери.

— Пролетта. Мислех си, че всъщност никога не съм я виждал. По-рано почти не излизах, а когато излизах, никога нищо не виждах. Дори през ум не ми е минавало за нея.

— В Индия не съм я виждала, защото там няма пролет — каза Мери.

Макар и затворен в стаята си и болнав, Колин имаше по-силно въображение от нея и бе прекарал доста време в разглеждане на великолепни книги и картинки.

— Тази сутрин, когато ти се втурна тук тичешком и каза: „Дойде! Дойде!“ — се почувствувах много особено. Звучеше тъй, сякаш тя идва като някакво голямо шествие с музика. Имам една такава картина някъде в моите книги: тълпи от красиви хора и деца с гирлянди и цъфнали клонки, всички се смеят, танцуват всички вкупом, свирят със свирки. Затова ти казах: „Може би ще чуем златните тръби“ и поисках да отвориш прозореца.

— Колко е смешно! Човек наистина я чувства точно така! И ако всички цветя, листа, зелени стръкчета, птици и диви животни

започнат да танцуват едновременно — каква тълпа ще бъдат! Ще танцуват, ще пеят и свирят, а музиката ще идва на таласи!

Те избухнаха в смях, но не защото мисълта за това беше смешна, а защото и на двамата много им хареса.

Малко по-късно сестрата приготви Колин. Тя забеляза, че вместо да лежи като пън, докато го обличаше, той приседна и дори направи опит да ѝ помогне. През цялото време Колин говореше и се смееше с Мери.

— Това е един от хубавите му дни, сър — каза сестрата на доктор Крейвън, който се отби да го види. — Настроението му е толкова хубаво, че го прави по-силен.

— Ще намина по-късно следобед, когато се върне — рече доктор Крейвън. — Трябва да видя дали излизането му понася. Искаше ми се — каза тихо той — да ви бе позволил да отидете с него.

— По-скоро веднага ще се откажа от мястото си, сър, отколкото да остана тук при подобно предложение — отговори сестрата с внезапна твърдост.

— Всъщност не бях напълно решил да го предлагам — малко нервно рече докторът. — Ще направим експеримента. На Дикън бих поверил и новородено дете.

Най-силният лакей в къщата свали Колин долу и го сложи в количката. Дикън чакаше до нея. След като прислужникът подреди завивките и възглавниците му, раджата махна с ръка към него и сестрата:

— Разрешавам ви да си отидете — обяви той.

Двамата веднага изчезнаха и прихнаха да се смеят още щом влязоха в къщата. Дикън тръгна, като буташе бавно и уверено количката, а Господарката Мери вървеше отстрани. Колин се облегна назад и вдигна лице към небето. Небосводът се извисяваше, а малките снежнобели облачета изглеждаха като птици, които летят с разперени крила в кристалната синева. Вятърът кротко полъхваше откъм ливадите и носеше странния дъх на свежа и дива сладост. Слабите гърди на Колин се повдигаха и той вдишваше дълбоко, а големите му очи имаха такъв израз, сякаш слушаха вместо ушите му.

— Колко много звуци се чуват: пеене, жужене, чуруликаш! Какъв е този аромат, който вятърът носи? — попита Колин.

— Това е преципът, който сега цъфти! — отговори Дикън. — Ех, какъв чудесен ден за пчелите!

На пътеките, по които вървяха, не се виждаше жива душа. Всъщност всички градинари и техните помощници бяха изчезнали. Но въпреки това децата криволичеха из храстите и между лехите край водоскока, като внимателно следваха предварително избрания път, просто заради тайното удоволствие от това. Когато завиха най-последно по дългата алея край зидовете с бръшляна, ги обзе такава възбуда, че кой — знае защо, започнаха да шепнат.

— Ето тук е — каза задъхано Мери. — Тук се разхождах напред-назад и се чудех ли, чудех.

— Тук ли е? — възкликна Колин и започна да оглежда бръшляна с нетърпение и любопитство. — Но аз нищо не виждам — прошепна той. — Няма врата.

— И аз отначало помислих така — рече Мери.

Последва приятна, напрегната тишина. Чуваше се само търкалянето на количката.

— В тази градина работи Бен Уедърстаф — посочи Мери.

— Тук ли? — попита Колин.

След като изминаха няколко ярда, Мери отново прошепна:

— Ето тук червеношийката прехвъркна над стената.

— Тук ли? — възкликна Колин. — О, как искам да дойде пак!

— А там... — посочи тържествено Мери един люляков храст — там тя кацна на една купчинка пръст и ми показа ключа.

Колин се изправи в количката.

— Къде? Къде? Там ли? — извика той, а очите му бяха големи като на вълка от приказката, когато Червената шапчица почувствувала, че трябва да му обърне внимание за това. Дикън спря да бута количката.

— А тук — Мери стъпи върху лехата близо до бръшляна — дойдох да си поговоря с червеношийката, когато тя ми чуруликаше от горния край на стената. А това е бръшлянът, който вятърът духна. — Тя хвана зелената завеса.

— О, тук ли... — задъхваше се Колин.

— Ето дръжката, а ето и вратата. Дикън, бутай вътре количката! Бутай я бързо!

Дикън бутна количката с едно-единствено, добре премерено движение.

Колин се бе отпуснал отново на възглавниците и дъхът му замря от възторг. Той закри очите си с ръце тъй, че не виждаше нищо, докато не влязоха вътре. Количката спря като по чудо и вратата се затвори. Едва тогава Колин свали ръцете си от очите и започна да се оглежда както Мери и Дикън, когато влязоха за първи път. Върху стените, земята, дърветата и люлеещите се вейки и филизи, бе пропълзъл приказен зелен воал от нежни малки листенца. Сред тревата под дърветата, в сивите саксии, в беседките — навсякъде, се виждаха златни, пурпурни и бели петънца. Над главите им се извисяваха короните на дърветата, обкичени със снежнобели и розови цветове. Чуваше се пърхане на крила, бръмчене, нежно чуруликане, от всички страни се носеха ухания.

Слънцето галеше и стопляше лицето на Колин, сякаш го докосваше нежна ръка. Мери и Дикън стояха, вперили учудени очи в него. Той изглеждаше така необикновен и променен, защото целият беше поруменял — и бледото му като слонова кост лице, и шията, и ръцете — всичко.

— Аз ще оздравея! Ще оздравея! — викаше Колин. — Мери! Дикън! Аз ще оздравея! И ще живея! Ще живея вечно!

[1] Принц-консорт — Съпруг на кралица, която управлява — Бел.пр. ↑

ГЛАВА 21

БЕН УЕДЪРСТАФ

Едно от странните неща в живота е, че само от време на време човек е напълно сигурен, че ще живее вечно. Понякога го съзнава, когато стане рано в часа на нежната тържествена зора и застане сам, отметнал назад глава, загледан нагоре в бледото небе, което бавно се променя и порозовява, а на изток стават такива прекрасни непознати неща, които карат човек да изкрещи от възторг и сърцето му да замре — неща, които се повтарят всяка сутрин от хиляди, хиляди години. Тогава човек го осъзнава за миг. Друг път го осъзнава, когато стои сам в някоя гора на залез слънце и тайнственото златно спокойствие, което се процежда през клоните, сякаш бавно повтаря отново и отново нещо, което той не чува напълно, колкото и да се мъчи. Понякога безкрайната тишина и черната синева на нощта с милиони звезди, които чакат и гледат, карат човек да повярва. А понякога само звукът на далечна музика или погледът в нечий очи го прави истинско.

Това се случи и с Колин, когато за пръв път видя, чу и почувствува пролетта между четирите високи стени на тайната градина. Този следобед целият свят сякаш се беше посветил на една цел: да бъде съвършен, лъчезарно красив и ласкав към едно момче. Навярно от чиста небесна доброта пролетта дойде и струпа всичко, което можеше, на това единствено място. Дикън неведнъж спираше да работи, замираше с растящо удивление в очите и бавно поклащаше глава.

— Ех, чудно е! — възкликна той. — Аз съм на дванайсет години, карам тринайсетата и съм видял много следобеди през тези тринайсет години, но ми се струва, че такъв чудесен като днешния никога не е имало.

— Да, наистина е чудесен — съгласи се Мери и въздъхна не от друго, а от радост. — Сигурна съм, че това е най-хубавият следобед, който е имало някога на света.

— Не ви ли се струва — попита Колин замечтано, но внимателно, защото говореше на йоркширски диалект, — че всичко хубаво сякаш е направено за мен?

— Бога ми! — извика възторжено Мери. — Добре говориш йоркширски! Ама ти... ти наистина си страшен!

Радост царуваше в тайната градина. Преместиха количката под сливата, покрита със снежнобели цветове, сред които жужаха пчели. Тя приличаше на приказен царски балдахин. Наблизо имаше цъфнали череша, а ябълките бяха целите в розови и бели пъпки, някои от които тук-там вече разпукнати. Между отрупаните с цвят клони се мяркаха късчета небе, които гледаха надолу като прекрасни сини очи. Мери и Дикън работеха по малко тук, по малко там, а Колин ги наблюдаваше. Те му носеха да види най-различни неща: разпукващи се и затворени пъпки, клончета, които се разлистваха, перца от кълвач, паднали на тревата, празна черупка от рано излюпило се птиче. Дикън буташе бавно количката из цялата градина, като спираше често, за да може Колин да види всички чудеса, които никнеха от земята и висяха от дърветата. Колин имаше чувството, че го разхождат тържествено из вълшебната страна на цар и царица, които му показват всичките нейни тайнствени съкровища.

— Чудя се дали ще видим и червеношийката! — вълнуваше се Колин.

— Скоро ще можеш да я виждаш често — успокои го Дикън. — Когато пиленцата се излюпят от яйцата, на малкото ни приятелче ще му се завърти главата от работа. Ще го видиш как лети напред-назад и носи червеи, големи почти колкото него. А в гнездото ще се раздава такъв шум, като наближи, че ще се обърква и няма да знае в коя от зейналите човчици да пусне храна най-напред. От всички страни ще зяпат гладни човчици. Мама каза, че като види колко работа има една червеношийка, за да нахрани малките си, тя самата се чувства като някоя дама, която нищо не върши. Само че понякога малките душици изглеждат така, сякаш капки пот падат от тях, макар че човек не може да ги види.

Това ги разсмя толкова много, че трябваше да закрият устата си с ръка, защото се сетиха, че никой не трябва да ги чуе. Колин беше получил указания относно закона за шепненето и тихото говорене още преди няколко дни. Харесваше му тази тайнственост и той правеше

каквото може, но по средата на радостното въодушевление е доста трудно човек да се смее непрекъснато шепнешком.

Всеки миг от следобеда бе изпълнен с нови неща и с всеки изминал час слънцето ставаше все по-златно. Отново закараха количката под цъфналия балдахин. Дикън седна на тревата и извади свирката си. Внезапно Колин видя нещо, което не бе забелязал дотогава.

— Това дърво там е много старо, нали? — попита той.

Дикън погледна към дървото, Мери също се обърна нататък и за миг настъпи тишина.

— Да — потвърди след малко Дикън, а тихият му глас прозвуча много меко.

Мери се взираше замислено в дървото.

— Клоните са сиви и никъде няма нито едно листенце — продължи Колин. — То е съвсем мъртво, нали?

— Да — съгласи се Дикън. — Но тези рози са пропъзели по него и ще скрият с листата и цветовете си всички изсъхнали клони. Тогава то няма да изглежда мъртво, а ще бъде най-красивото от всички дървета.

Мери все още съзерцаваше дървото и мислеше нещо.

— Изглежда тъй, сякаш му се е отчупил някой голям клон — каза Колин. — Чудя се как ли е станало?

— То е станало много отдавна — обади се Дикън. — Ей! — извика той с внезапно облекчение, като докосна Колин с ръка. — Виж червеношийката! Ето я! Ходила е да търси храна за другарчето си.

Колин за малко не я изпусна, но все пак успя да зърне за миг червеногърдата птичка, която носеше нещо в човката си. Тя се стрелна през зеленината към гъсто обраслия ъгъл и се скри от погледите им. Колин се облегна отново на възглавницата и се засмя.

— Носи й следобедния чай. Сигурно е пет часът. Мисля, че и аз бих изпил един чай.

Така те се спасиха от обяснения.

— Магията изпрати червеношийката — тайно сподели Мери с Дикън по-късно. — Зная, че Магията я изпрати.

И двамата се бяха страхували, че Колин може да попита нещо за дървото, чийто клон се бе счупил преди десет години. Те дълго бяха говорили за това, а Дикън потъркваше разтревожено главата си.

— Трябва да си даваме вид, че не е по-различно от другите дървета — бе рекъл той. — Не бихме могли никога да му кажем как се е счупил клонът. Горкото момче! Ако каже нещо за дървото, трябва да се опитаме... да изглеждаме весели.

— Да, наистина трябва — се бе съгласила Мери.

Но тя бе усетила, че не изглежда весела, когато гледа дървото. Чудеше се дали има нещо вярно в другото, което Дикън беше казал. Той бе продължил озадачено да потърква ръждивочервената си глава, но в сините му очи беше започнало да се появява облекчение.

— Мисис Крейвън била много млада и красива — бе продължил той колебливо. — Мама смята, че тя може би се появява в Мисълтуейт много пъти и се грижи за мастър Колин така, както правят майките, когато напускат този свят. Те няма как да не се връщат, нали разбираш. Може да е била в градината, може би тя ни е накарала да работим и да го доведем тук.

Мери бе помислила, че Дикън има предвид нещо във връзка с Магията. Тя много вярваше в Магията. Тайно бе убедена, че Дикън прави магии на всичко около себе си, разбира се, добри магии и затова хората го харесват толкова много, а дивите животни знаят, че е техен приятел. Направо се чудеше дали не беше възможно тази негова дарба да бе довела червеношийката точно в мига, когато Колин зададе онзи опасен въпрос. Тя чувствуваше, че неговата Магия действа целия следобед и кара Колин да изглежда съвсем различен. Струваше й се невъзможно той да е бил онова лудо същество, което крещеше, удряше и хапеше възглавницата си. Дори бледото му като слонова кост лице сякаш се променяше. Леката руменина, която се бе появила по лицето, шията и ръцете му, когато за първи път влезе в градината, не изчезваше. Той изглеждаше като направен наистина от плът, а не от слонова кост или восък.

Децата видяха как червеношийката занесе няколко пъти храна на другарчето си в гнездото и това вече съвсем им напомни за следобедния чай. Колин реши, че трябва да пият чай.

— Иди и кажи на някой прислужник да донесе една кошница до алеята с рододендрона — поръча той. — След това ти и Дикън можете да я донесете тук.

Това беше добра идея, лесна за изпълнение, и когато постлаха бялата покривка на тревата и извадиха от кошницата горещия чай,

препечен хляб с масло и кифли, всички ядоха с апетит. Няколко птички с домашни поръчки спряха да видят какво става там и взеха дейно участие в издирването на трохите. Орехчо и Черупчо се стрелкаха с парчета сладкиш по дърветата, а Сажда занесе половин кифла с масло в един ъгъл, къзва я, преобръща я и я разглежда, като правеше дрезгаво забележки, докато най-после я глътна радостно на една хапка.

Следобедът вървеше към своя край. Златните копия на слънцето потъмняваха, пчелите започнаха да се прибират, птиците прелитаха все по-рядко. Дикън и Мери седяха на тревата, вече приготвили кошницата за връщане в къщи. Колин лежеше на възглавниците, беше отметнал от челото си тежките къдрици и лицето му имаше доста естествен цвят.

— Не искам този следобед да свършва — обади се той, — но ще се върна тук още утре, и в другиден, и в по-други ден, и в още по-други ден.

— Ще дишаш много чист въздух, нали? — попита Мери.

— Нищо друго не искам. Видях пролетта, ще видя и лятото. Ще видя всичко, което расте тук. И аз ще раста тук.

— Наистина ще растеш — насърчи го Дикън. — Скоро ще те научим да ходиш и да копаеш като другите деца.

Колин целият почервеня.

— Да ходя! Да копая! Ще мога ли?

Дикън го погледна нежно и внимателно. Нито той, нито Мери знаеха какво му е на краката.

— Сигурен съм, че ще можеш — заяви Дикън решително. — Имаш си крака — също като на другите хора.

Мери доста се уплаши, докато не чу какво отговори Колин.

— Краката ми не са болни от нищо, но са толкова тънки и слаби! Люлеят се тъй, че ме е страх да се изправя на тях.

Мери и Дикън въздъхнаха с облекчение.

— Когато престанеш да се страхуваш, ще можеш да стоиш на тях — отново се развесели Дикън. — А скоро ще престанеш да се страхуваш.

— Дали? — попита Колин и млъкна, сякаш нещо се чудеше.

Известно време всички мълчаха. Слънцето слизаше все пониско. Настъпваше часът, когато всичко утихва, а те наистина бяха прекарвали един вълнуващ следобед в усилен труд. Колин, изглежда, с наслада си почиваше. Дори животните бяха престанали да обикалят

наоколо, бяха се скупчили наблизно и си почиваха. Сажда бе кацнала с подвит крак на един нисък клон и дремеше, спуснала сивата ципа върху очите си. Мери тайно си помисли, че враната след малко може и да захърка.

Спокойствието внезапно се наруши и всички се стреснаха, когато Колин вдигна глава и неочаквано прошепна силно и разтревожено:

— Кой е този човек?

Дикън и Мери скочиха на крака.

— Човек?! — тихо извикаха двамата в един глас. Колин посочи високата стена.

— Погледнете — зашепна той развълнувано. — Само погледнете!

Мери и Дикън се извърнаха и погледнаха. Оттам ги гледаше сърдитото лице на Бен Уедърстаф, който се бе покачил на една стълба. Той направо размаха юмруци към Мери.

— Ако не бях ерген и ти беше моя щерка, такъв пердах щях да ти дръпна! — извика той.

Бен заплашително изкачи още едно стъпало, като че ли имаше намерение да скочи долу и да се разправи с нея. Но докато Мери се приближаваше, той явно поразмисли и остана на най-горното стъпало на стълбата, като размахваше към нея юмрука си.

— Никога не съм те харесвал — обърна се градинарят към Мери. — Не мога да те понасям още от първия път, когато те видях. Мършава малка вещица с безцветно лице, винаги задаваш въпроси и си пъхаш носа където не ти е работа. Ако не беше червеношийката, да я вземат мътните...

— Бен Уедърстаф! — извика Мери, когато успя да си поеме дъх. Застана до стената под него и му викна на пресекулки. — Бен... Уедърстаф! Червеношийката... ми показва пътя.

Тогавя Бен толкова се разгневи, че наистина щеше да падне от стената.

— Ах, малка пакостнице! Да прехвърляш лошотията си на червеношийката! Птичката й била показала пътя! Тя! Ех, ти, момиченце!

Но тя видя как следващите думи се изплъзнаха от устата му, защото бе обхванат от любопитство.

— А как, за бога, влезе вътре?

— Наистина червеношийката ми показва пътя — упорствуваше Мери. — Тя не знаеше какво прави, но ми го показа. И няма нищо повече да ти кажа, ако продължаваш да ми се заканваш с юмруци.

В същия миг Бен Уедърстаф внезапно престана да размахва юмруците си. Долната му челюст увисна и той се втренчи над главата ѝ в нещо, което идваше към него по тревата.

В началото на неговия порой от думи Колин бе толкова изненадан, че само се изправи в количката и слушаше занемял. Но по едно време той се съвзе и махна повелително на Дикън.

— Закарай ме там! — нареди Колин. — Закарай ме съвсем близо и спри точно пред него!

Именно това бе зърнал Бен Уедърстаф и направо зяпна. Една количка с разкошни възглавници и завивки, която приличаше на царска каляска, се приближаваше към него. В нея седеше облегат малък раджа с властен царски поглед в огромните си очи, заобиколени с черни ресници, и протягаше надменно към него тъничката си бяла ръка. Количката спря точно под носа на Бен Уедърстаф. Нищо чудно наистина, че той зяпна.

— Знаеш ли кой съм аз? — попита раджата.

Как се опули Бен Уедърстаф! Зачервените му старчески очи се вторачиха в това, което стоеше пред него, сякаш виждаше призрак. Той се блещеше и преглъщаше, без да каже нито дума.

— Знаеш ли кой съм аз? — попита Колин още по-високомерно. — Отговаряй!

Бен Уедърстаф вдигна грубата си ръка, прекара я по очите и по челото си и най-после отговори със странен, треперещ глас:

— Кой си ти ли? Да, знам. Очите на майка ти ме гледат от твоето лице. Един бог знае как си дошъл тук. Ти си нещастният ѝ сакат син.

Лицето на Колин стана аленочервено и той рязко се изправи в количката.

— Не съм сакат! — изкрещя той разярен. — Не съм!

— Не е! — извика Мери с такова възмущение в гласа, че едва не срути стената. — Той няма никаква буца, нито дори колкото главичката на карфица! Аз проверих! Нищо му няма!

Бен Уедърстаф отново прекара ръка по челото си и продължи да се взира, сякаш нямаше никога да се нагледа. Ръката му трепереше,

устата му трепереше, гласът му трепереше. Той беше неук и нетактичен старец и си спомняше само неща, които е чувал.

— Ти... ти не си ли гърбав? — попита той дрезгаво.

— Не! — извика Колин.

— Нямах ли... нямах ли криви крака? — треперещият му глас беше още по-пресипнал.

Това беше вече твърде много. Енергията, която Колин хвърляше обикновено в истериите си, сега го разтърси по нов начин. Никога досега не го бяха обвинявали, че има криви крака, дори и шепнешком. Затова простичката вяра в тяхното съществуване, която прозвуча в гласа на Бен Уедърстаф, надмина всичко, което раджата би могъл да понесе. Яростта и наранената му гордост го накараха да забрави всичко, освен настоящия момент. Те го изпълниха с нова енергия, която му бе непозната дотогава, и с почти неестествена сила.

— Ела тук! — извика той на Дикън и започна да отхвърля и размотава завивките от краката си. — Ела тук! Ела тук! Веднага!

След миг Дикън застана до него. Мери затаи дъх и усети, че пребледнява.

— Той може да го направи! Той може да го направи! Той може да го направи! Може! — бърбореше Мери под носа си, колкото може по-бързо.

Последва кратко и ожесточено суетене, завивките паднаха на земята. Дикън хвана Колин за ръка, тънките му крака се показаха и стъпиха на земята. Колин се изправи — нагоре, нагоре и застана изпънат като струна. Изглеждаше необикновено висок, главата му бе отметната назад, а от чудните му очи сякаш изскачаха светкавици.

— Ей ти! Виж ме! — нахвърли се той към Бен Уедърстаф. — Само ме погледни! Само ме погледни!

— Че той е не по-гърбав от мен! — извика Дикън. — Не е по-гърбав от всяко момче в Йоркшир!

Бен Уедърстаф направи нещо, което се стори на Мери и Дикън извънредно странно. Той се задави, преглътна и изведнъж по обветрените му бузи потекоха сълзи.

— Ей, как лъжат хората! — избухна градинарят. — Наистина слаб си като клечка и си блед като привидение, но нямах никаква гърбица! Ще стане човек от тебе! Бог да те благослови!

Дикън държеше здраво ръцете на Колин, ала момчето изобщо не залиташе. То стоеше все по-изправено и гледаше Бен Уедърстаф в очите.

— Когато баща ми го няма, аз съм твоят господар — заяви Колин. — Ти трябва да ми се подчиняваш. Това е моята градина! Да не си посмял да кажеш и една дума за нея! Слез от тази стълба и тръгни по дългата алея. Мис Мери ще те посрещне и ще те доведе. Искам да говоря с тебе. Ние не те искахме, но сега ще трябва да те посветим в тайната. Бързо!

Намусеното старческо лице на Бен Уедърстаф бе още мокро от сълзите. Той сякаш не можеше да откъсне поглед от слабия, строен Колин, който стоеше изправен, с отметната назад глава.

— Ех, момче! — почти прошепна Бен. — Ех, моето момче!

Но после се сети нещо, внезапно докосна шапката си и каза:

— Да, сър! Да, сър!

И покорно слезе от стълбата.

ГЛАВА 22

КОГАТО СЛЪНЦЕТО ЗАЛЕЗЕ

Когато главата на Бен Уедърстаф се скри от погледите им, Колин се обърна към Мери:

— Иди да го посрещнеш — каза ѝ той и тя се затича по тревата към вратата под бръшляна.

Дикън го гледаше изпитателно. По страните на Колин имаше червени петна и той изглеждаше поразително, но нямаше вид, че ще падне.

— Мога да стоя! — възкликна той. Главата му беше все още вдигната високо и той изрече това почти величествено.

— Казах ти, че ще можеш, щом престанеш да се страхуваш — отвърна Дикън.

— Да, вече не се страхувам — каза Колин.

Тогава внезапно се сети за нещо, което Мери му бе казала.

— Правиш ли Магия? — попита той рязко.

Извитите устни на Дикън се раздвижиха във весела усмивка.

— Ти самият правиш Магия — отвърна той. — Това е същата Магия, която кара растенията да поникват от земята. — И той докосна с грубата си обувка една туфа минзухари в тревата.

Колин го погледна.

— Да — каза той бавно, — не би могло да има по-голяма Магия от тази тук — не би могло.

Той се изправи по-изпъчен откогато и да било.

— Ще отида до онова дърво — заяви Колин и посочи едно дърво на няколко крачки от него. — Ще стоя прав, когато Уедърстаф дойде тук. Ако пожелае, мога да се облегна на дървото. Когато поискам да седна, ще седна, но не и преди това. Донеси ми едно килимче от количката.

Той отиде до дървото и въпреки че Дикън го държеше за ръка, беше удивително устойчив. Когато застана до дънера на дървото, не се

виждаше, че се подпира на него. Той продължаваше да се държи тъй изправен, че дори изглеждаше висок.

Когато Бен Уедърстаф влезе през вратата, видя го да стои изправен там и чу, че Мери мърмори нещо под носа си.

— Какво казваш? — попита той почти сопнато, понеже не искаше да отвлича вниманието си от дългата, тънка и права момчешка фигура с гордо лице.

Но тя не му отговори. Това, което казваше, беше:

— Можеш да го направиш! Можеш! Аз ти казах, че ще можеш! Ти можеш да го направиш! Можеш!

Тя повтаряше това на Колин, защото искаше да направи магия и да го задържи на крака. Не можеше да понесе той да се изложи точно пред Бен Уедърстаф. И той не се предаде. Обхвана я внезапно чувство, че той изглежда почти красив, макар да е мършав. Той впери поглед в Бен Уедърстаф по своя смешен високомерен начин.

— Виж ме! — заповяда той. — Огледай ме целия! Гърбав ли съм? Имам ли криви крака?

Бен Уедърстаф не беше напълно превъзмогнал вълнението си, но малко се посъвзе и отвърна с почти обичайния си глас:

— Не — каза той, — нищо подобно. Какво си правил досега? Криеше се от хората и ги караше да мислят, че си недъгав или полуидиот!

— Полуидиот! — разгневи се Колин. — Кой мисли така?

— Много глупаци. Светът е пълен с прости хора, които използват мозъците си само за да измислят лъжи. Ти защо се затваряше в стаята?

— Всички мислеха, че ще умра — отвърна кратко Колин. Каза го така решително, че Бен Уедърстаф го изгледа отгоре надолу и отдолу нагоре.

— Да умреш! — възкликна той сухо. — Нищо подобно! У тебе има достатъчно сила и решителност. Когато те видях как бързо спусна краката си на земята, веднага разбрах, че всичко е наред. Седни за малко на килимчето, млади господарю, и ми кажи какви са нарежданията.

Държанието му беше странна смесица от сурова нежност и проникателно разбиране. Докато идваха по дългата алея, Мери бе разправила на един дъх всичко колкото можеше по-бързо. Главното

нещо, което трябваше да се помни, му каза тя, беше, че Колин става все по-добре и по-добре. Градината бе извършила това. Никой не трябваше да му напомня за гърбица и за умирање. Раджата благоволи да седне върху килимчето под дървото.

— Какво правиш в градината, Уедърстаф? — искаше да знае той.

— Всичко, което ми кажат — отговори старият Бен. — Държат ме на работа по милост, защото тя ме обичаше.

— Тя?

— Твоята майка — отговори Бен Уедърстаф.

— Моята майка!? — попита Колин и се огледа спокойно. — Това е била нейната градина, нали?

— Да, така беше! Тя много я обичаше.

— Сега градината е моя. Аз също я обичам. Ще идвам тук всеки ден — обяви Колин. — Но трябва да я пазим в тайна. Моята заповед е никой да не знае, че ние идваме тук. Дикън и братовчедка ми са работили в нея и са я съживили. Понякога ще пращам да те викат за помощ, но трябва да идваш, когато никой не те вижда.

Лицето на Бен Уедърстаф се изкриви в суха старческа усмивка.

— Аз съм идвал тук по-рано и никой не ме е виждал.

— Какво? — възкликна Колин. — Кога?

— За последен път бях тук преди две години — рече той, като търкаше брадата си и се оглеждаше наоколо.

— Но нали никой не е идвал тук цели десет години! — извика, Колин. — Нямало е врата!

— Аз съм никой — каза сухо старият Бен. — Не влизах през вратата, а се прехвърлях през стената. Ревматизмът ми попречи да го правя през последните две години.

— Значи ти си идвал и си подкастриял клоните? — извика Дикън. — А аз се чудех кой го е правил.

— Тя толкова я обичаше! — изрече бавно Бен Уедърстаф. — И беше толкова млада и хубава. Веднъж ми каза: „Бен, ако някога се разболея или замина, ти трябва да се грижиш за моите рози.“ Когато тя си отиде, заповядаха никой никога да не влиза в градината. Но аз идвах — с гневна упоритост продължи Бен. — Прехвърлях се през стената, докато ревматизмът ме скова. Пороботвах само веднъж в годината. Нейната заповед беше първа.

— Градината нямаше да е толкова жива, ако не беше идвал — рече Дикън. — А аз толкова се чудих.

— Радвам се, че си правил това, Уедърстаф — добави Колин. — Ти знаеш как да запазиш тайната.

— Да, знам, сър — отговори Бен, — пък и ще бъде по-лесно за човек с ревматизъм да влиза през вратата, отколкото да се прехвърля през стената.

Мери беше оставила своята лопатка близо до дървото. Колин протегна ръка и я вдигна. На лицето му се появи странно изражение и той започна да рови пръстта. В тъничката му ръка нямаше много сила. Но сега, когато го наблюдаваше, Мери почти се задъхваше от възмущение. Той заби върха на лопатката в земята и обърна малко от почвата.

— Ти можеш да го направиш! Можеш! — повтаряше си Мери. — Казвам ти, можеш!

Кръглите очи на Дикън издаваха огромно любопитство, но той не пророни нито думичка. Бен Уедърстаф гледаше със заинтригувано лице. Колин продължаваше упорито. След като беше обърнал няколко пълни лопати с пръст, той каза ликуващо на Дикън на възможно най-добрия си йоркширски.

— Ти каза, че ще мога да ходя също като другите хора, каза ми, че ще мога да копая. Аз мислех, че го казваш само за да ме зарадваш. Днес е едва първият ден, а вече мога да ходя. Ето че сега започнах и да копая!

Когато чу това, Бен отвори уста да каже нещо, но само добави с усмивка:

— Е, изглежда, че имаш достатъчно ум в главата. Съвсем сигурно е, че си истинско йоркширско момче. При това копаеш добре. Искаш ли да посадиш нещо? Аз мога да ти донеса роза в саксия.

— Иди да я донесеш! — каза Колин, като копаяше възбудено. — Бързо! Бързо!

Това стана действително бързо. Бен Уедърстаф тръгна по пътеката, забравил ревматизма си. Дикън взе своята лопата и направи дупката по-дълбока и по-широка, отколкото можеше да направи това един нов копач със слаби ръчички. Мери се спусна да донесе лейката. Когато Дикън разшири дупката, Колин продължи да преобръща меката

пръст. Той погледна небето, пламнал и възбуден от необичайното ново занимание, колкото и малко усилие да изискваше то.

— Аз искам да го направя, преди слънцето съвсем да залезе! — каза той.

На Мери ѝ се стори, че слънцето се задържа няколко минути повече само заради него. Бен Уедърстаф донесе от зимната градина една роза в саксия. Вървеше, куцукайки през тревата, колкото може побързо. Той също се вълнуваше. Коленичи до дупката и счупи пръстената саксия.

— Вземи, момче. — И той подаде растението на Колин. — Посади го сам в земята, както прави кралят, когато посети някое ново място.

Тъничките бели ръце на Колин трепереха леко, а лицето му пламна още по-силно, когато постави розата в дупката, и я държа, докато старият Бен утъпкваше пръстта наоколо. Мери се беше навела напред, подпряна на ръцете и коленете си. Сажда беше долетяла и обикаляше да види какво става. Орехчо и Черупчо бърбеха за това на едно черешово дърво.

— Посадох я! — извика Колин най-последно. — И слънцето тъкмо ще се скрие! Помогни ми, Дикън, искам да стоя прав, докато то залязва. Това е част от Магията.

Дикън му помогна и Магията, ако изобщо имаше такава, му даде сили, тъй че когато слънцето се скри зад хоризонта и сложи край на необикновения и приятен следобед, който бяха прекарвали, той наистина стоеше на двата си крака и се смееше.

ГЛАВА 23

МАГИЯ

Когато се върнаха в къщи, доктор Крейвън ги чакаше. Вече бе почнал да мисли дали не е добре да изпрати някой да провери по пътеките в градината. Когато доведоха Колин в стаята му, докторът го прегледа съвсем внимателно.

— Не биваше да оставаш толкова дълго — каза той. — Не трябваше да се преуморяваш.

— Изобщо не съм изморен — отвърна Колин. — Сега ми е по-добре. Утре ще изляза и сутринта, и следобед.

— Не знам дали мога да разреша такова нещо — каза докторът. — Страхувам се, че няма да е разумно.

— Няма да е разумно да се опитваш да ме спреш — каза Колин съвсем сериозно. — Ще отида.

Даже Мери беше разбрала, че една от най-странните черти на Колин е, че сам не разбираше в какво грубиянче се превръща поради това, че така заповядва на околните. Сякаш беше израснал на пустинен остров, на който беше цар, и сам бе изградил държание, без да има с кого да се сравнява. Всъщност и Мери беше по-рано като него, но откакто пристигна в Мисълтуейт, полека-лека бе открила, че собственото ѝ държание не е обичайно, нито се приема добре. Веднъж открила това, тя естествено го оцени като достатъчно важно, за да го съобщи на Колин. Затова остана, след като доктор Крейвън си отиде, и няколко минути го гледаше с интерес. Искаше да го накара да я попита защо го гледа и, разбира се, успя.

— Защо ме гледаш? — попита той.

— Мисля, че ми е жал за доктор Крейвън.

— И на мене — спокойно отвърна Колин, но не без известно чувство на задоволство. — След като няма да умирам, сега той изобщо няма да получи имението Мисълтуейт.

— Жал ми е за него и поради това, разбира се — съгласи се Мери, — но преди малко си мислех, че трябва да е ужасно неприятно

да си длъжен в продължение на десет години да бъдеш любезен с едно момче, което винаги се държи грубо. Аз не бих могла.

— Аз груб ли съм? — попита Колин все така спокойно.

— Ако ти беше негов син, а той от тези бащи, дете бият, щеше да те набие.

— Не би посмял — рече Колин.

— Вярно, не би посмял — отвърна Мери, като обмисляше това съвсем безпристрастно. — Никой не би посмял да направи нещо, което да не ти хареса — защото щеше да умираш и разни такива. Ти беше тъй нещастен.

— Обаче — заяви Колин упорито — аз вече няма да бъда нещастен. Няма да позволя да ме смятат за такъв. Цял следобед бях на крака.

— Винаги си правил каквото ти се иска, затуй си такъв особняк — продължи Мери, разсъждавайки на глас.

— Особняк ли съм? — попита Колин настойчиво, като се обърна намръщен.

— Да — напълно. Но не бива да се ядосваш — добави Мери откровено, — защото и аз съм особнячка, а също и Бен Уедърстаф. Но вече не съм толкова, колкото бях, преди да започна да обичам хората и да открива градината.

— Не искам да съм особняк. Няма да бъда — отново решително заяви Колин. Той беше много гордо момче. Полежа малко замислен, после Мери видя как хубавата му усмивка се появи и промени цялото му лице.

— Ще престана да съм особняк — каза той, — ако всеки ден ходя в градината. Там има Магия — добра Магия. Нали, Мери, сигурен съм, че има!

— И аз съм сигурна — каза Мери.

— Дори да не е истинска Магия — каза Колин, — ние можем да си мислим така. Там има нещо, има!

— Магия е — каза Мери, — но не черна. Бяла е като сняг.

Те все говореха за Магията и наистина, изглежда, че я имаше през следващите месеци — чудесните месеци, слънчевите месеци, приказните месеци. О, какви неща само се случиха в тази градина! Ако не сте имали градина, не бихте разбрали, а ако сте имали — ще знаете, че цяла книга е нужна, за да се опише всичко, което ставаше там.

Отначало изглеждаше, че зеленината никога няма да спре да никне из земята, сред тревата, в лехите, дори в пукнатините на стената. После по зелените стръкове се появиха пъпки, а пъпките започнаха да се разтварят и да се оцветяват във всички тонове на синьото и пурпурното, във всички отсенки и нюанси на аленочервеното. В щастливите дни на градината във всяка вдлъбнатинка, във всеки ъгъл, на всеки сантиметър били посадени цветя. Бен Уедърстаф се бе погрижил и сам бе изкъртвал хоросана между тухлите на стената, за да направи място за малко пръст, в която да поникнат прекрасни пълзящи растения. В тревата цъфтяха китки ириса и кремове, а зелените беседки бяха превзети от цели армии стройни делфиниуми, кандилки и камбанки, които гордо издигаха към небето сини белоцветни копия.

— Тя ги обичаше много, наистина ги обичаше — каза Бен Уедърстаф. — Обичаше всички неща, дето растат и гледат към небето, тъй разправяше. Не беше от тези, дето нехаят за земята. „Много ми харесва — казваше тя, — че синьото небе винаги изглежда тъй весело.“

Семената, които Мери и Дикън бяха посадили, поникваха тъй, сякаш феи се грижеха за тях. Десетки атлазени макове с различни багри танцуваха с вятъра във весело предизвикателство към цветята, които от години растяха в градината и се чудеха как се бяха появили тези нови обитатели. А розите, розите! Те се издигаха над тревата, сплитаха се около слънчевия часовник, увиваха се по дънерите на дърветата и се провисваха от короните им, катереха се по стените и ги покриваха с дълги гирлянди, като се спускаха на водопади — оживяваха с всеки ден, с всеки час. Крехки свежи листа и пъпки, пъпки — отначало малки, но набъбващи от Магията, накрая се пропукваха и разтваряха в чашки с аромат, който нежно се разливаше и изпълваше въздуха в градината.

Колин виждаше всичко това, следеше как става всяка промяна. Всяка сутрин го извеждаха и всеки час от дните, в които не валеше, той прекарваше в градината. Дори облачните дни го радваха. Лежеше в тревата и гледаше „как растат нещата“, както казваше. Твърдеше, че ако наблюдаваш достатъчно дълго, можеш да видиш как пъпките се разтварят. Освен това можеше да се опознаят странни, работни насекоми, които тичаха насам-натам по неизвестни, но явно важни работи, като някой път носеха малки парченца от сламки, перца или

храна, или се катереха по стръковете трева, сякаш бяха дървета, от чиито върхове може да се разгледа всичко наоколо. Цяла една сутрин беше погълнат да гледа как една къртица, която изхвърляше на купчина пръст в края на тунела си, най-накрая си проправи път с ноктестите си лапи, които тъй приличаха на ръцете на джудже. Животът на мравките, на бръмбарите, на пчелите, жабите, птиците и растенията беше за него цял нов свят за изследване, а когато Дикън му разправи всичко за живота на лисиците, видрите, бобрите, на катеричките, пъстървите, водните плъхове и язовците, нямаха край темите за разговор и размисъл.

А това беше едва половината от Магията. Това, че наистина вече беше на крака, караше Колин да мисли повече, а когато Мери му каза за заклинанието, което си беше наумила, той беше въодушевен и го одобри изцяло. Непрестанно говореше за него.

— Сигурно има много видове Магия на тоя свят — мъдро рече той един ден, — но хората не знаят какво представлява и как се прави. Може би като начало трябва да се повтаря, че ще се случат хубави неща, докато ги накараш да се случат. Ще направя един опит.

На следващата сутрин, когато отидоха в тайната градина, той незабавно изпрати да повикат Бен Уедърстаф. Бен дойде колкото можеше по-бързо и завари раджата изправен под едно дърво с внушителен вид, но усмихнат.

— Добро утро, Бен Уедърстаф — каза Колин. — Искам да застанете ти, Дикън и мис Мери един до друг и да ме изслушате, защото имам да ви кажа нещо важно.

— Тъй вярно, сър! — отвърна Бен Уедърстаф, като допря пръсти до челото си. (Една от тайните на Бен Уедърстаф беше, че като младеж веднъж избягал и пътувал по море. Затова можеше да отговаря като моряк.)

— Ще се помъча да направя един научен опит — обясни раджата. — Когато порасна, ще направя големи научни открития и още сега ще започна с този опит.

— Тъй вярно, сър! — веднага отвърна Бен Уедърстаф, макар че за първи път чуваше за велики научни открития.

Мери също за първи път чуваше за тях, но още тогава беше започнала да разбира, че макар и особняк, Колин беше чел много за разни интересни неща и някак си умееше да убеждава. Когато

вдигнеше глава и впереше странните си очи в тебе, неволно започваш да му вярваш, макар че той беше едва десетгодишен. В този момент той беше изключително убедителен, защото внезапно почувствува въодушевление от това, че ще произнесе реч също като възрастен.

— Великите научни открития, които ще направя — продължи той, — ще бъдат за Магията. Магията е нещо велико и е почти неизвестна на хората, освен на малцината в старите книги и малко на Мери, защото е родена в Индия, където има факири. Струва ми се, че и Дикън знае някаква Магия, но вероятно не го съзнава. Той омагьосва хора и животни. Аз нямаше никога да го допусна при мене, ако не омагьосваше животните, което ще рече, че омагьосва и момчета, защото и те са като животните. Убеден съм, че във всичко има Магия, само дете не сме достатъчно умни да я уловим и да я накараме да работи за нас — както електричеството, конете и парата.

Това звучеше тъй внушително, че Бен Уедърстаф се въодушеви и едва го сдържаше на едно място.

— Тъй вярно, сър! — каза той и се изпъна като струна.

— Когато Мери я откри, тази градина изглеждаше напълно безжизнена — продължи ораторът. — После нещо започна да кара растенията да поникват от земята, а и да се появяват нови. Днес ги няма, а утре вече са се появили. Никога преди не бях наблюдавал такова нещо и беше много интересно. Учените са винаги много любопитни, а аз ще стана учен. Казвам си: — Какво е то? Какво е? Има нещо! Не може да няма. Не знам как се казва, затова го наричам Магия. Аз не съм виждал как изгрява слънцето, но Мери и Дикън са виждали и тъй както ми разправят, аз съм сигурен, че и това е Магия. Нещо го бута нагоре и го тегли. Откакто съм в градината, понякога поглеждам през дърветата нагоре към небето и изпитвам странното чувство, че съм щастлив, сякаш нещо напирва в гърдите ми и ме кара да дишам дълбоко. Магията раздвижва всичко и създава нови неща. Всичко е направено от Магия — листа и дървета, цветя и птици, язовци и лисици, катерици и хора. Следователно тя е навсякъде около нас. В тази градина и навсякъде. Магията в градината ме накара да се изправя на крака и да разбера, че ще живея и ще стана мъж. Ще направя научния опит, като се опитам да взема малко от нея, за да ме движи и направи силен. Не знам как трябва да стане това, но смятам, че ако продължа да мисля за нея и я виждам, тя ще дойде. Може би

това е първият и най-лесен начин да я постигнеш. Когато се опитвах за първи път да се изправа, Мери повтаряше на глас колкото може по-бързо: „Можеш да го направиш! Можеш да го направиш“ и аз успях. В същото време, разбира се, трябваше и аз да се напъна, но нейната Магия ми помогна, а също и тази на Дикън. Всяка сутрин и вечер, колкото пъти се сетя през деня, ще казвам: „Магията е в мене! Магията ме кара да се чувствавам добре! Аз ще бъда здрав като Дикън, здрав като Дикън!“ И вие също трябва да правите така. Това е моят опит. Ти ще помогнеш ли, Бен Уедърстаф?

— Тъй вярно, сър! — отвърна Бен. — Тъй вярно!

— Ако го правите всеки ден с онова постоянство, с което се обучават войниците, ще видим какво ще стане и дали опитът ще е успешен. Човек научава разни неща, като си ги повтаря и мисли за тях, докато те останат в ума му завинаги — мисля, че с Магията ще бъде същото. Ако непрестанно я викате при вас на помощ, тя ще стане част от вас и ще остане, за да ви помага.

— Веднъж в Индия чух един офицер да казва на майка ми, че имало факири, които повтарят някои думи хиляди пъти — каза Мери.

— Аз съм чувал жената на Джем Фетълуърт да повтаря едно и също нещо хиляди пъти — да вика на Джем, че е пиано животно — сухо каза Бен Уедърстаф. — Все нещо става от тая работа, няма как. Той ѝ дръпна един хубав пердах, после отиде в „Синия лъв“ и се напи като свиня.

Колин събра вежди и помисли някое време. После се развесели.

— Тъй — рече той, — виждате, че нещо наистина се е получило. Тя е използвала лоша Магия и това го е накарало да я набие. Ако беше използвала хубава Магия и беше казала нещо приятно, сигурно той нямаше да се напие като свиня, сигурно... сигурно щеше да ѝ купи някоя нова шапка.

Бен Уедърстаф се засмя, а в старческите му очички се четеше скрито възхищение.

— Умно момче си ти, мастър Колин — каза той. — Следващия път, като видя Бес Фетълуърт, ще ѝ подсказва какво може да направи Магията за нея. Тя ще бъде много доволна, ако научният опит проработи, а и Джем също.

Дикън беше изслушал лекцията с любопитство и радост, което блестеше в кръглите му очи. Орехчо и Черупчо бяха на раменете му, в

ръце държеше един дългоух заек и непрекъснато го галеше, а той беше присвил уши назад от задоволство.

— Мислиш ли, че опитът ще успее? — попита го Колин, като се чудеше за какво ли мисли. Често, когато виждаше, че Дикън гледа него или някое от своите животни с широка щастлива усмивка, се чудеше за какво ли мисли.

Сега той се усмихваше и усмивката му беше по-широка от обикновено.

— Да — отговори той. — Мисля, че ще успее! Ще стане като със семената, когато слънцето ги огрее. Сигурен съм, че ще стане! Сега ли ще го започнем?

Колин се зарадва много, а също и Мери. Подбуден от спомени за картини с факири и поклонници, Колин предложи да седнат всички с кръстосани крака под свода на дървото.

— Все едно, че седим в някакъв храм — каза Колин. — Доста се уморих и искам да седна.

— А! — възкликна Дикън. — Не бива да започваш, като казваш, че си уморен. Това може да развали Магията.

Колин се обърна и втренчи поглед в невинните му сини очи.

— Прав си — бавно продума той. — Трябва да мисля само за Магията.

Всичко изглеждаше много тържествено и тайнствено, когато седнаха в кръг. Бен Уедърстаф се чувствуваше тъй, сякаш го бяха накарали да отиде на молитвено събрание. Обикновено той беше твърдо против молитвените събрания, но тъй като сега това беше дело на раджата, не му беше неприятно и дори беше поласкан, че е призован да помага. Господарката Мери беше обзета от възхищение. Дикън държеше заека в ръце и сигурно правеше някакви магически заклинания, които никой не чуваше, защото, щом седна с кръстосани крака като другите, враната, лисицата, катеричките и агнето полека се приближиха и заеха места в кръга.

— „Създанията“ дойдоха — тържествено каза Колин. — Те искат да ни помогнат.

Мери си помисли, че Колин наистина е красив. Държеше главата си високо вдигната, сякаш беше някакъв жрец, а особените му очи имаха странен израз. Светлината падаше върху него през короната на дървото.

— Сега ще започнем — обяви той. — Дали да се поклащаме напред-назад, Мери, сякаш сме дервиши?

— Аз не мога да се клатушкам напред-назад — каза Бен Уедърстаф. — Имам ревматизъм.

— Магията ще го премахне — произнесе Колин с глас на върховен жрец, — но ние няма да стоим, докато това стане. Ние само ще припяваме.

— Аз не мога нищо да припявам — каза Бен Уедърстаф раздразнително. — Единствения път, когато опитах, ме изгониха от църковния хор.

Никой не се засмя. Всички бяха твърде сериозни. Даже сянка от усмивка не мина по лицето на Колин. Той мислеше единствено за Магията.

— Тогава аз ще припявам — каза той. И започна. Имаше необикновения вид на момче-дух. — Слънцето грее, слънцето грее. Това е Магията. Цветята растат, корените се събуждат. Това е Магията. Да си жив — ето Магията, да си силен — ето Магията. Магията е в мене. Магията е в мене. Тя е в мене, тя е в мене. Тя е във всички нас. Тя е на гърба на Бен Уедърстаф. Магия! Магия! Ела на помощ!

Той каза това много, много пъти — не хиляди пъти, но доста много. Мери слушаше в захлас. Чувствуваше, че едновременно е и особено, и красиво, искаше ѝ се да не спира. Бен Уедърстаф започна да усеща как сякаш потъва в сън, който беше много хубав. Бръмченето на пчелите по цветята се примесваше с монотонното припяване и унасяше в дрямка. Дикън седеше с кръстосани крака, заекът беше заспал на едната му ръка, а другата беше отпуснал на гърба на агнето. Сажда беше избутала едната катеричка и се беше сгушила на рамото му. Най-после Колин спря.

— Сега ще се разходя из градината — обяви той.

Главата на Бен Уедърстаф тъкмо се бе килнала назад и той се изправи сепнато.

— Беше заспал — каза Колин.

— Нищо подобно — промърмори Бен. — Проповедта си беше хубава, но аз трябва да изчезвам преди събирането на лептата. — Още не беше се събудил напълно.

— Не се намираш в черква — каза Колин.

— Аз ли? — изправи се Бен. — Кой казва, че съм? Чух всяка дума! Ти каза, че Магията била в гърба ми. Докторът на туй му вика ревматизъм.

Раджата махна с ръка.

— Това не е била хубава Магия. Ти ще се справиш.

Имаш моето разрешение да си вършиш работата. Но утре ела пак.

— Ще ми се да те видя как се разхождаш из градината — измърмори Бен.

Не беше недружелюбно, но все пак измърмори. Всъщност като по-стар от присъстващите и нямащ пълна вяра в Магията, той си науми, ако го отпратят, да се покачи на дървената стълба и да наблюдава от стената, та в случай на несполука да може да се притече на помощ.

Раджата се съгласи той да остане и така шествието се оформи. Наистина приличаше на шествие. Начело беше Колин с Дикън и Мери от двете му страни. Бен Уедърстаф вървеше отзад, а след тях вървяха „сзданията“ — агнето и малкото лисиче близо до Дикън, белият заек подскачаше напред и се спираше да похрупа, а Сажда ги следваше тържествено, сякаш беше най-главната.

Шествието напредваше бавно, но с достойнство. На всеки няколко метра спираха да почиват. Колин се подпираше на ръката на Дикън и Бен Уедърстаф скритом беше нащрек, но от време на време Колин се отделяше от Дикън и правеше няколко крачки сам. Главата му все още беше вдигната високо и имаше много тържествен вид.

— Магията е в мене! — повтаряше той. — Магията е в мене! Магията ме прави силен! Усецам я! Усецам я!

Изглеждаше съвсем сигурно, че нещо държи Колин и му дава сили. Той сядаше на пейките в нишите и веднъж-дваж седна на тревата, а на няколко пъти спираше на пътеката и се облягаше на Дикън, но не се предаде, докато не обиколи цялата градина. Когато се завърна при дървото, бузите му бяха поруменели и имаше победоносен вид.

— Направих го! Магията успя! — извика той. — Това е първото ми научно откритие.

— Какво ли ще каже доктор Крейвън? — промълви Мери.

— Нищо няма да каже — отговори Колин, — защото няма да разбере. Това ще бъде запазено в най-дълбока тайна. Никой не трябва да знае нищо, преди да съм станал силен и да мога да ходя и да тичам като другите момчета. Ще идвам тук всеки ден на стола си и ще ме връщат с него. Не желая хората да си шушукат и да задават въпроси и няма да допусна баща ми да научи, преди опитът да е успял напълно. Тогава, като се върне в Мисълтуейт, някой път просто ще вляза в кабинета му и ще кажа: „Виж ме, аз съм като всички момчета. Здрав съм и ще живея, ще стана голям мъж! Това бе постигнато чрез един научен опит.“

— Ще помисли, че сънува — извика Мери. — Няма да повярва на очите си.

Колин тържествуващо се изчерви. Беше убедил сам себе си, че ще оздравее, което означаваше, че е спечелил по-голямата част от битката, стига да си даваше сметка за това. А мисълта, която най-много го окуражаваше, беше за това, как ще изглежда баща му, когато види, че има син — здрав и силен като всички други. Едно от най-страшните нещастия през миналите дни, когато беше болен, бе негодуванието, че е изнежено дете с немощен кръст, чийто баща се страхува да го погледне.

— Той ще бъде длъжен да повярва — каза Колин. — Едно от нещата, които ще направя, след като Магията сполучи и преди да започна с научните открития, е да стана спортист.

— След седмица-две сигурно ще тренираш бокс — каза Бен Уедърстаф. — Накрая ще спечелиш Пояса, ще печелиш всички награди и ще станеш шампион на цяла Англия.

Колин строго прикова поглед в него.

— Уедърстаф, това е неуважение. Не си позволявай волности само защото си посветен в тайната. Колкото и да сполучи Магията, шампион няма да ставам. Аз ще бъда Научен откривател.

— Моля за прошка, моля за прошка, сър — отвърна Бен, отдавайки чест. — Трябваше да разбере, че не е за шега работата. — Но очите му блестяха и вътрешно бе доволен. Всъщност нямаше нищо против да го мъмрят, тъй като мъмренето показваше, че момчето набира сила и кураж.

ГЛАВА 24

НЕКА СЕ СМЕЯТ

Тайната градина не беше единствената, в която работеше Дикън. Около къщичката им в мочурливите ливади имаше парче земя, оградено с нисък зид от неодялани камъни. Рано сутрин и късно привечер, в сгъстяващия се мрак, а също и в дните, когато не се срещаше с Мери и Колин, Дикън работеше там. Садеше и отглеждаше за майка си картофи, зеле, репи, моркови и треви за подправки. Заобиколено от животните си, момчето правеше там чудеса и това сякаш никога не му омръзваше. Докато копаяше или плевеше, той си подсвиркваше и си пееше йоркширски песнички или говореше със Сажда и Капитан и с братчетата и сестричетата си. Учеше ги да му помагат.

— Нямаше да се оправяме така добре, ако не беше градината на Дикън — казваше мисис Соуърби. — Той кара всичко да расте. Неговите картофи и зелки са два пъти по-големи от тези на другите хора и имат такъв вкус, какъвто нямат никои други.

Когато ѝ оставаше малко свободно време, тя обичаше да отива при него и да си говорят. След вечеря беше все още светло и можеше да се работи. Това беше времето ѝ за почивка. Тя седеше на ниския зид и слушаше разказите на сина си за всичко, което е правил през деня. Майката на Дикън много обичаше тези минути. В градината му растяха не само зеленчуци. Дикън купуваше от време на време семена на цветя по за едно пени и ги засяваше сред храстите цариградско грозде и дори сред зелето. Там имаше цели лехи от резеда, карамфили и градински теменуги. Имаше и цветя, чиито семена той събираше за следващата година, а също и корени, които цъфтяха сами всяка пролет и с течение на времето се разпростираха в красиви туфи. Ниският зид беше едно от най-прелестните неща в Йоркшир, защото бе приютил в цепнатините между камъните си най-различни растения от мочурливите ливади: напръстник, папрати, кресон и пълзящи

растения. Те го покриваха целия и само тук-там се виждаха части от камъните.

— За да растат добре, мамо, трябва да им бъдеш приятел — обичаше да казва Дикън, — ама истински приятел. Те са също като животните. Ако са жадни, дай им да пият, ако са гладни, дай им да ядат. И те като нас искат да живеят. Ако умрат, ще имам чувството, че съм бил лошо момче и че съм се отнасял с тях безсърдечно.

В тези часове привечер мисис Соуърби научаваше всичко, което ставаше в имението Мисълтуейт. Отначало Дикън ѝ казваше само, че „мастър Колин“ много обича да излиза навън и в околността с мис Мери и че това му се отразява добре. Но съвсем скоро двете деца решиха, че майката на Дикън може „да се посвети в тайната“. Те не се съмняваха, че на нея наистина „могат да се доверят“.

Една прекрасна тиха вечер Дикън ѝ разказа цялата история с всички вълнуващи подробности за заровения ключ, за червеношийката, за сивата мъгла, която обгръщала и придавала безжизненост на всичко, за тайната, която Мери смятала никога да не издава. За отиването си при Мери и как тя му бе доверила тайната, за съмненията на мастър Колин и драматичното му въвеждане в скритите владения, за случката, когато сърдитото лице на Бен Уедърстаф надничаше иззад стената, и внезапната яростна сила на мастър Колин. Всичко това накара хубавото лице на мисис Соуърби да смени няколко пъти цвета си.

— Боже мой! — възкликна тя — Добре стана, че това момиченце дойде в Мисълтуейт. Било е и за нейно, и за негово добро. Да стои на краката си! А ние всички мислехме, че е малоумен и че няма и една права кост в тялото си.

Тя зададе много въпроси, а сините ѝ очи издаваха дълбока замисленост.

— А как приемат това в имението, щом той е така добре, весел е и никога не се оплаква? — попита тя.

— Не могат да разберат какво става. С всеки изминал ден лицето му се променя, става по-закръглено, восъчният му цвят изчезва. Но той все още трябва да се оплаква по малко — обясни Дикън с весела усмивка.

— Защо така, за бога? — попита мисис Соуърби. Дикън се засмя.

— Прави го, за да не разберат какво става. Ако докторът научи, че стои на краката си, ще пише на мистър Крейвън, а мастър Колин иска сам да открие своята тайна на баща си. Ще прилага Магията на краката си всеки ден, докато баща му се завърне, и тогава ще влезе в стаята му и ще му покаже, че е здрав като другите деца. Но мастър Колин и мис Мери мислят, че най-добре ще бъде той да се оплаква от време на време и да хленчи, за да заблуждава другите.

Мисис Соуърби тихо се засмя, доста преди той да завърши последното изречение.

— Е — рече тя, — добре се забавляват двамата, няма що. Хубави представления си устройват, а децата много обичат да се правят на артисти. Дикън, момчето ми, разкажи ми какво точно правят.

Дикън престана да плеви и седна с подвити крака, готов да разказва. Очите му доволно блестяха.

— Всеки път, когато мастър Колин ще излиза, го носят на ръце до количката му — започна да обяснява той. — Той се кара на Джон, лакея, че не го носи достатъчно внимателно. Прави се колкото може по-безпомощен и дори не вдига глава, докато не се отдалечим от къщата и не изчезнем от погледите им. А как мърмори и се гневи, докато го слагат в количката! Двамата с мис Мери толкова се забавляват — той пъшка и се оплаква, а тя казва: „Горкият Колин! Много ли те боли? Толкова ли си слаб, бедно момче?“ Работата е там, че понякога едва издържат да не се разсмеят. А когато сме вече в безопасност в градината, се смеят до премаляване. Понякога дори притискат лица във възглавниците на мастър Колин, за да не ги чуят градинарите, ако са наблизо.

— Колкото повече се смеят, толкова по-добре за тях! — възкликна мисис Соуърби, като също се засмя. — Хубавият, здрав детски смях по всяко време е по-добър от хапчетата. Сигурна съм, че и двамата ще напълнеят.

— Те вече пълнеят — каза Дикън. — Толкова огладняват, че не знаят как да получат достатъчно ядене, без да направят впечатление на прислугата. Мастър Колин казва, че ако продължи да иска повече храна, няма изобщо да му вярват, че е болен. Мис Мери иска да му дава своята порция, но той казва, че тя ще отслабне, ако гладува, а трябва и двамата едновременно да напълнеят.

Мисис Соуърби се разсмя от сърце, като научи за тези трудности, и дори се превиваше от смях, загърната в синята си пелерина. Дикън се смееше заедно с нея.

— Знаеш ли какво, моето момче — рече мисис Соуърби, когато си пое дъх. — Намислих начин да им помогна. Като отиваш сутрин при тях, ще им носиш една кана прясно мляко, аз ще им пека домашен хляб с препечена кора и кифли със стафиди, каквито всички деца обичат. Няма нищо по-хубаво от прясно мляко и хляб. Така те ще могат донякъде да залъжат глада си, докато са още в градината, а като се приберат в къщи, хубавата храна ще ги донасити.

— Ех, мамо! — извика Дикън възхитен. — Ти си чудесна! Винаги намираш начин. Вчера бяха гладни като вълци и не виждаха как ще успеят да се въздържат да не поръчват повече храна. Толкова бяха гладни.

— И двамата са малки. Сега растат бързо и заякват. Малките деца огладняват като вълчета и храната е най-важното за тях — рече мисис Соуърби. Тя се усмихна по същия начин, както се усмихваше Дикън. — Е, поне се забавляват добре.

Тя беше права, тази чудесна, спокойна майка, особено когато каза, че „представленията“ ще им доставят радост. Наистина Колин и Мери смятаха, че това е едно от най-вълнуващите ги забавления. Идеята да се предпазят от подозрения им беше най-напред несъзнателно подсказана от сестрата, а после от доктор Крейвън.

— Апетитът ви се подобрява, мастър Колин — бе казала сестрата един ден. — По-рано вие нищо не хапвахте, а и толкова много неща не ви понасяха.

— Сега всичко ми понася — отвърна Колин и като видя, че сестрата го гледа любопитно, изведнъж се сети, че може би не трябва да изглежда така добре още отсега. — Поне не се случва толкова често да не ми понасят. Това е от чистия въздух.

— Сигурно е така — съгласи се сестрата, като го гледаше озадачено. — Но трябва да поговоря с доктор Крейвън за това.

— Как само те зяпаше! — каза Мери, когато сестрата си отиде. — Сякаш мислеше, че тук има нещо, което трябва да открие.

— Няма да й позволя нищо да открие — заяви Колин. — Никой не трябва да започва да разбира отсега.

Когато доктор Крейвън дойде същата сутрин, и той изглеждаше озадачен. Зададе няколко въпроса, които раздразниха Колин.

— Ти стоиш дълго в градината — подхвърли докторът. — Къде ходиш?

Колин направи любимата си гримаса на царствено безразличие.

— На никого няма да кажа къде ходя — отвърна той. — Ходя на едно място, което ми харесва. Наредил съм никой да не се приближава. Не мога да понасям да ме гледат и следят. Вие знаете това!

— Ти като че ли си навън по цял ден, но не мисля, че ти е навредило, наистина не мисля. Сестрата казва, че ядеш много повече откогато и да било.

— Може би... — каза Колин, осенен от внезапно вдъхновение, — може би този апетит е неестествен.

— Не мисля, че е така. Храната доста добре ти понася — възрази доктор Крейвън. — Бързо напълняваш и цветът на лицето ти е по-добър.

— Може би... може би съм подпухнал и трескав — рече Колин, като си придаваше обезкуражен и мрачен вид.

— Хора, които няма дълго да живеят, често изглеждат по-различни.

Доктор Крейвън поклати отрицателно глава. Хвана ръката на Колин и нави ръкава му.

— Не си трескав — каза той замислено. — А и в напълняването ти няма нищо лошо. Ако можем да продължим така, моето момче, няма вече да говорим за умиране. Баща ти ще бъде много щастлив, когато научи за това забележително подобрение.

— Няма да позволя да му се казва такова нещо! — избухна яростно Колин. — Той само ще се разочарова, ако положението ми отново се влоши. А то може да се влоши още тази нощ. Може да получа нервна треска. Дори вече чувствавам нещо такова. Няма да позволя на никого да пише на баща ми! Няма! Няма! Вие ме ядосвате, а знаете, че това ми действа зле. Започва да ми става горещо. Мразя да се пише и говори за мене толкова, колкото и да ме гледат!

— Тихо, моето момче — успокояваше го доктор Крейвън. — Нищо няма да пишем без твое разрешение. Много си чувствителен, а не трябва да разваляш хубавото, което е постигнато.

Той повече не спомена за писмо до мистър Крейвън, а като видя сестрата, я предупреди да не споменава пред пациента нищо по този въпрос.

— Момчето е изключително добре — заяви докторът.

— Подобрението му изглежда почти ненормално. Но сега той прави по собствена воля това, което не можехме да го накараме по-рано. Въпреки всичко момчето лесно се вълнува и не трябва да му се казва нищо, което би могло да го раздразни.

Мери и Колин бяха доста разтревожени и говореха възбудено. Тогава се сложи началото на техните „представления“.

— Може би ще бъда принуден да изпадна в истерия — със съжаление каза Колин. — Не ми се иска, пък и сега не съм достатъчно нещастен, за да я изиграя както трябва. Може би по-добре е да не опитвам изобщо. Сега си мисля за хубави неща вместо за ужасни. Но ако продължават да говорят, че ще пишат на баща ми, ще трябва да направя нещо.

Колин реши да яде по-малко, но за нещастие не беше възможно да изпълни великолепната си идея, защото всяка сутрин се събуждаше със страшен апетит и намираше на масата близо до дивана сервирана закуска, домашен хляб и прясно масло, снежнобели яйца, сладко от малини и разбита сметана. Мери винаги закусваше с него. Когато се намираха на масата и особено ако там имаше тънки резени пържена шунка, която цвърчи и изпуска изкусителен аромат изпод сребърния капак, те се споглеждаха отчаяно.

— Май че ще трябва да изядем всичко и тази сутрин, Мери — казваше Колин и заключаваше: — Можем да върнем малко от обедата и по-голямата част от вечерята.

Но те никога не можеха да върнат нищо и облизаните чинии, като стигаха до кухнята, предизвикваха множество коментари.

— Искане ми се — обичаше да казва Колин — резените шунка да бяха по-дебели. А и една кифла е съвсем недостатъчна за когото и да било.

— Достатъчна е за някой, който ще умира — отвърна Мери, когато чу това за пръв път, — но не е достатъчна за човек, който ще живее. Понякога дори ми се струва, че мога да изям три, когато свежият дъх на пирен и прещип нахлува през отворения прозорец.

Една сутрин, след като бяха играли около два часа в градината, Дикън отиде зад един голям розов храст и донесе две ведра: едното пълно с прясно мляко с каймак, а другото — със селски стафидени кифли, завити с чиста синьо-бяла кърпа, още топли. Това предизвика истински възторг. Какво чудесно нещо бе измислила мисис Соуърби! Каква добра и умна жена трябва да беше тя! Колко хубави бяха кифлите! И какво вкусно и прясно млякото!

— У нея има Магия също както у Дикън — реши Колин. — Това я кара да измисля хубави неща. Тя е магическа личност. Кажй й, че сме й много благодарни, Дикън, изключително благодарни.

Понякога той обичаше да говори като възрастен. Това го забавляваше и дори полагаше усилия да се усъвършенствува.

— Предай й, че е много щедра и нашата благодарност е безкрайна.

В следващия миг той забрави цялата си величественост и се натъпка с кифли, пи жадно от ведрото с мляко и заприлича на всяко друго огладняло момче от ливадите, което е играло на воля и е дишало чистия въздух.

Това бе началото на множество подобни приятни случки. Скоро те се сетиха, че мисис Соуърби все пак трябва да храни четиринайсет души и може би ще й е трудно, ако трябва всеки ден да засища още две гладни гърла. Затова Мери и Колин я помолиха да и пращат по малко пари за храната.

В гората, където за първи път се срещна с Мери, Дикън откри една дълбока дупка, където можеха да си направят огнище и да пекат в него картофи и яйца. Печените яйца се оказаха голямо лакомство, а горещите картофи с прясно масло и сол бяха достойни и за горския цар. Така те успяваха да изядат колкото си искат картофи и яйца, без да отнемат от храната на четиринайсет души.

Всяка сутрин се нареждаха в кръг под сливата и правеха Магия. След церемонията Колин винаги се упражняваше да ходи. През деня също опитваше от време на време новото си умение. С всеки изминал ден той ставаше по-силен и можеше да върви повече. С всеки изминал ден вярата му в Магията растеше. Той правеше един след друг различни опити и чувствуваше, че силата му се увеличава. Дикън му показваше най-хубавите неща.

— Вчера — каза той една сутрин, след като не бе идвал — мама ме изпрати в Туейт и близо до кръчмата „Синята крава“ видях Боб Хауърт. Той е най-силният мъж от околността. Шампион е по борба и може да скача най-високо от всички и да хвърля чука най-далече. Ходил е да тренира няколко години в Шотландия. Той ме знае от малък и е много любезен, затова му зададох няколко въпроса. Помислих си за тебе, мастър Колин, и му рекох: „Какво правиш, че тъй да ти пораснат мускулите, Боб? Правиш ли нещо специално?“ А той ми отговаря: „Ами да, момчето ми, правя. Веднъж в Туейт на панаира един юначага от представлението ми показва как да упражнявам ръцете и краката си и всички мускули на тялото.“ А аз му казвам: „Боб, може ли някое слабичко момче по този начин също да стане силно?“ Той се засмя и ме пита: „Ти ли си туй слабо момче“, пък аз му отговарям: „Не, но познавам един млад джентълмен, който се оправя след дълго боледуване, и искам да му кажа за тези номера.“ Не споменах никакви имена, а и той не ме пита. Той е много любезен, нали ви казах, и ми показва това-онова и аз се поупражнявах, докато ги научих.

Колин слушаше развълнувано.

— Ще ми ги покажеш ли? — извика той.

— Да, разбира се — отговори Дикън и се изправи. — Но той ми каза, че отначало трябва да се правят внимателно и без да се изморяваш. Почивай от време на време, дишай дълбоко и не прекалявай.

— Ще внимавам — каза Колин. — Покажи ми, покажи ми! Дикън, ти си най-вълшебното момче на света.

Дикън се изправи сред тревата и без да бърза, показва една поредица от практични и в същото време прости упражнения за мускулите. Колин гледаше с разширени очи. Той успя да направи няколко седнал, а после се изправи на своите вече укрепнали крака и направи няколко. Мери също започна да се упражнява. Сажда, която наблюдаваше цялата сцена, напусна клона, на който беше кацнала, и заподскача неспокойно наоколо, защото не можеше да ги направи.

От този ден нататък упражненията станаха част от всекидневните им задължения също като Магията. Всеки път Колин и Мери правеха все повече упражнения. Апетитът им толкова се увеличи, че ако не беше кошницата на Дикън, която той всеки ден скриваше зад храста, и двамата щяха да загинат от глад. Но мъничкото

огнище в дупката и щедрите дарове на мисис Соуърби ги засищаха добре. Мисис Медлък, сестрата и доктор Крейвън бяха отново озадачени. Сега децата спокойно можеха да капризничат по време на закуската и да се отнасят с презрение към обедата, след като бяха добре нахранени с печени яйца и картофи, прясно мляко с дебел каймак, овесени сладкиши и кифли, мед и сметана.

— Те почти нищо не ядат — тревожеше се сестрата. — Ще умрат от глад, ако не ги принудим да се нахранят. И все пак изглеждат така добре!

— Виж ти! — възкликна с негодувание мисис Медлък. — До гуша ми дойдоха и двамата! Малки дяволчета! Един ден ще се пръснат от ядене, а на другия се отказват от хубавите ястия, с които готвачката се опитва да ги изкуши. Вчера не хапнаха нито залък от това вкусно пиле, нито от соса. Горката жена измисли специален пудинг за тях, а те върнаха всичко. Почти я разплакаха. Тя се страхува да не я обвинят нея, ако малките умрат от глад.

Доктор Крейвън дойде и преглежда Колин дълго и внимателно. Много се разтревожи, когато сестрата говори с него и му показва почти непипнатата закуска. Беше я запазила нарочно, за да му я покаже. Докторът се изплаши още повече, след като прегледа Колин. Беше отсъствувал две седмици, понеже го извикаха в Лондон по работа, и не бе виждал момчето през това време. Когато млади хора започнат да се поправят, това става много бързо. У Колин не беше останала и следа от восьмичния му цвят, който бе отстъпил място на меко розово. Красивите му очи бяха бистри, кръговете под тях бяха изчезнали, а бузите се бяха загладили. Някогашните тежки и тъмни къдрици изглеждаха меки пълни с живот. Устните му бяха станали по-плътни и бяха добили нормален цвят. Колин изобщо не приличаше на болен. Доктор Крейвън го държеше за брадичката и го разглеждаше замислено.

— Със съжаление научавам, че нищо не ядеш — каза лекарят. — Така не бива. Ще загубиш всичко, което си спечелил досега, а си спечелил забележително много. Доскоро се хранеше така добре!

— Аз ви казах, че това е неестествен апетит — отвърна Колин.

Мери седеше на табуретката наблизко и изведнъж издаде някакъв странен звук. Тя се опита така ревностно да го прикрие, че щеше да се задави.

— Какво има? — обърна се към нея доктор Крейвън. Мери бе отново сериозна.

— Беше нещо между кихане и кашляне — отговори тя с достойнство, — малко ме задави.

— Наистина не можах да се сдържа — призна тя на Колин след това. — Прихнах, защото си спомних изведнъж онзи голям картоф, който лапна накрая и как ти се разчекна устата, като захапа онази дебела филия с мармалад и каймак.

— Могат ли децата да вземат тайно храна? — попита доктор Крейвън мисис Мъдлък.

— По никакъв начин. Освен ако я копаят от земята или я късат от дърветата — заяви мисис Медлък. — Те са навън по цял ден и с никого не се срещат. А ако пожелаят нещо по-различно от това, което им се дава, трябва само да кажат.

— Е, щом без храна изглеждат добре, няма защо да се тревожим — рече доктор Крейвън. — Момчето е съвсем променено.

— Момичето също — добави мисис Медлък. — Откакто понапълня, започна да се разхубавява и неприятният ѝ израз на лицето изчезна. Косата ѝ е станала по-гъста и изглежда здрава, с хубав цвят. Тя беше едно твърде мрачно и злобно същество, а сега и двамата с мастър Колин се смеят като луди. Може би от това дебелеят.

— Може би — каза доктор Крейвън. — Нека се смеят.

ГЛАВА 25

ЗАВЕСАТА

Тайната градина все повече потъваше в цвят и всяка сутрин ставаха нови чудеса. В гнездото на червеношийката имаше яйца. Женската лежеше върху тях и ги топлеше с малката си перушинеста гръд и грижливи крилца. Отначало беше много неспокойна, а мъжката бдеше извънредно зорко. Дори Дикън не се приближаваше до гъсто обраслия ъгъл, а изчакваше, докато по някакъв тайнствен начин успя да убеди малката двойка, че в градината няма нищо, което да не разбира чудото, ставащо с тях — огромната, нежна, сърцераздирателна красота и сериозност на яйцата. Ако в градината имаше човек, който да вземе и повреди някое яйце, целият свят би се завъртял, би се сгромолясал в безкрайното пространство и би настъпил краят му. Ако имаше дори само един човек, който не бе почувствувал това, там не би могло да съществува никакво щастие даже през този златен пролетен ден. Но те всички знаеха и чувствуваха това, а и червеношийките бяха повярвали в тях.

Отначало птичката наблюдаваше неспокойно Мери и Колин. По някакви тайнствени причина тя знаеше, че не е нужно да наблюдава Дикън. От първия миг, когато птичката спря на него блестящите си като роса черни очи, тя разбра, че той не е чужд, а е един вид червеношийка без клюн и перушина. Той можеше да говори на езика на червеношийките (който е отделен език и не бива да се бърка с друг). Да се говори на езика на червеношийките с една червеношийка, е като да говориш на френски език с французин. Дикън винаги говореше на този език с червеношийката, така че странните безсмислици, които използваше, когато говореше с хората, нямаха за нея никакво значение. Червеношийката мислеше, че им говори такива безсмислици, защото те не са достатъчно интелигентни, за да разбират езика на пернатите. Движенията му също бяха като на червеношийките. Те никого не стряскаха внезапно и не изглеждаха опасни и застрашителни. Всяка червеношийка можеше да разбира

Дикън и неговото присъствие не ги смуцаваше. Но в началото те следяха другите двама. Най-напред момчето дойде в градината не на собствените си крака. То седеше на нещо, което се търкаля, покрито с кожи на диви животни. Това само по себе си беше подозрително. После, когато започна да става и да се движи, то го правеше по един странен необикновен начин и другите като че ли му помагаша. Червеношийката обикновено се криеше в един храст и ги следеше неспокойно, като въртеше главичката си ту на едната, ту на другата страна. Струваше ѝ се, че бавните движения могат да означават приготовления за лов, както правят котките. Когато котките се готвят за скок, те пълзят много бавно. Червеношийката обсъжда с другарчето си този въпрос няколко дни, но после реши да не говори повече за това, тъй като можеше да се отрази зле на яйцата.

Когато момчето започна да се движи само и по-бързо, те се успокоиха. Но дълго време то им създаваше известна тревога. То не приличаше на другите човешки същества. Като че ли обичаше да ходи, но имаше навика да сяда или да поляга за малко и след това по един особен начин всичко започваше отново.

Един ден червеношийката си спомни, че когато родителите ѝ я учеха да хвърчи, тя правеше същото. Момчето правеше кратки полети на няколко ярда, а след това му се налагаше да си почине. Ето защо на птичката ѝ се струваше, че момчето се учи да лети или да ходи. Тя спомена на другарчето си, че когато се излюпят малките, навярно и те ще се учат по същия начин. Затова се поуспокои и дори започна да го гледа с голямо удоволствие, макар да бе убедена, че нейните малки ще бъдат много по-умни и много по-бързо ще се научат. Но след това тя снизходително добави, че хората са винаги по-несръчни и по-бавни от птиците. Те не се учат да хвърчат. Никога не ги срещаш във въздуха или по върховете на дърветата.

След известно време момчето започна да се движи като другите, но трите деца правеха понякога необикновени неща. Те заставаха под дървото и движеха ръцете, краката и главите си по особен начин, който не беше нито ходене, нито бягане, нито сядане. Те правеха тези движения всеки ден, а червеношийката не можеше да обясни нищо на другарчето си. Казваше само, че техните малки няма да правят така. Но тъй като момчето, което говореше езика на червеношийките, също вършеше това заедно с другите, то птиците можеха да бъдат сигурни,

че тези движения не са опасни. И двете червеношийки никога не бяха чували за шампиона-атлет Боб Хауърт и за упражненията, които той правеше за мускулите си. Червеношийките не са като хората. Техните мускули се раздвижват още в самото начало и се развиват по естествен начин. Ако трябва да летиш, за да си търсиш храната, мускулите ти няма да отслабнат. Когато момчето започна да ходи, да скача и да копае като другите, в гнездото настъпи голямо успокоение. Страхът за яйцата изчезна. Когато знаеш, че яйцата ти са в безопасност като в банков сейф и че ти можеш да гледаш толкова много интересни неща, които стават наоколо, мътенето става много забавно. В дъждовни дни женската червеношийка се чувствуваше понякога тъжна, защото децата не идваха в градината. Но дори когато валеше, Мери и Колин не скучаеха. Една сутрин дъждът не спираше да се лее и Колин беше започнал да става неспокоен, тъй като трябваше да седи на дивана и да не ходи.

— Сега съм истинско момче — каза Колин, — краката, ръцете и цялото ми тяло са толкова пълни с Магия, че не мога да ги удържа спокойни. През цялото време искат да вършат нещо. Знаеш ли, Мери, че когато се събуждам много равно и чувам песните на птиците навън, ми се струва, че всичко вика от радост, дори дърветата и нещата, които не можем да чуем, и тогава ми се иска да скоча от леглото и да викам. И ако го направя, помисли си само какво би могло да се случи. Мери прихна неудържимо.

— Бавачката и мисис Медлък ще дотичат и ще помислят, че си полудял, и ще повикат доктора — каза тя.

Колин също се смееше. Той си представи колко ужасени ще изглеждат всички от неговите викове и как ще се смеят, като го видят изправен на крака.

— Бих желал баща ми вече да се завърне в къщи — каза той. — Аз искам сам да му кажа. Непрекъснато мисля за това. Така не може да продължава. Не мога вече да лежа спокойно и да се преструвам. Освен това изглеждам съвсем друг. Ех, ако не валеше!...

Тогава Мери я осени внезапно вдъхновение.

— Колин — започна тя тайнствено, — знаеш ли колко стаи има в тази къща?

— Около хиляда, предполагам.

— Има над сто и никой не влиза в тях — рече Мери. — Един дъждовен ден аз обикалях и влязох в много от тях. Никой не разбра, макар че мисис Медлък почти ме хвана. Загубих се на връщане и спрях в края на твоя коридор. Това беше втория път, когато те чух да плачеш.

Колин трепна.

— Сто стаи, в които никой не влиза! — учуди се той. — Това звучи почти като тайна градина. Да отидем да ги разгледаме. Ти можеш да ме закараш с количката и никой няма да научи къде ще ходим.

— Така мисля и аз — зарадва се Мери. — Никой няма да смее да ни проследи. Има коридори, по които можем да тичаме и да правим упражнения. Има една малка индийска стая, където видях скрин, пълен със слончета от слонова кост. Има най-различни стаи.

— Позвъни на сестрата — каза Колин. Когато тя дойде, момчето нареди:

— Искам количката си. Мис Мери и аз ще отидем да разглеждаме онази част от къщата, в която никой не живее. Джон може да бутне количката до картинната галерия, понеже по пътя има стълби. След това той трябва да си отиде и да ни остави сами, докато пак го повикаме.

От тази сутрин нататък дъждовете вече не ги плашеха.

Когато лакеят закара количката до картинната галерия и ги остави сами, както му беше наредено, Колин и Мери се спогледаха доволно. Тя се увери, че Джон наистина си е отишъл, и той скочи от количката.

— Ще тичам от единия край на коридора до другия — каза Колин, — после ще правим упражненията на Боб Хауърт.

Освен тези неща те направиха и много други. Разглеждаха портретите и намериха грозното малко момиче, облечено в зелен брокат и с папагал на пръста.

— Всички тези трябва да са мои роднини — каза Колин. — Те са живели тук преди много години. Портретът с папагала сигурно е на някоя моя пра-пра-пра-пралеля. Ти приличаше на нея, когато дойде тук. Сега си много по-пълна и изглеждаш по-добре.

— И ти също — каза Мери и двамата се разсмяха.

После отидоха в индийската стая и си играха със слончетата. Намериха розовия будоар и възглавницата с дупката, но тя беше

празна, защото мишлетата бяха пораснали и я бяха напуснали. Видяха много стаи и направиха нови открития — повече, отколкото Мери беше направила при първото си странствуване из къщата. Намериха нови коридори и ъгли, видяха картини и чудни стари неща, които не знаеха за какво служат. Беше много забавно да се скитат в една къща, в която живеят и други хора, но в същото време да им се струва, че се намират много далеч от тях.

— Радвам се, че дойдохме — сподели Колин. — Никога не съм предполагал, че живея в такава голяма и интересна стара къща. Много ми харесва. Ще се скитаме из нея всеки път, когато вали, и ще откриваме нови неща.

Когато се върнаха в стаята на Колин, двамата бяха страшно изгладнели и бе невъзможно да върнат обяда непокътнат. Когато сестрата влезе в кухнята, тя сложи таблата на бюфета с голям шум, за да накара мисис Лумис, готвачката, да се обърне и види празните чинии.

— Я погледни — каза ѝ тя, — тази къща е пълна със загадки, а тези две деца са най-голямата загадка в нея.

— Ако всеки ден яде така — намеси се младият и здрав лакей Джон, — не е чудно след един месец да стане два пъти по-тежък, отколкото е сега. Ще трябва навреме да си подам оставката, за да не пострадат мускулите ми.

Този следобед Мери забеляза, че в стаята на Колин има някаква промяна. Тя я бе забелязала предния ден, но не каза нищо, защото помисли, че промяната е случайна. И днес не каза нищо, само седеше и гледаше съсредоточено картината над камината. Завесата беше дръпната. Това беше промяната.

— Знам какво искаш да ти кажа — обърна се към нея Колин, като я видя да гледа картината. — Винаги те познавам, когато искаш да ти кажа нещо. Ти се чудиш защо завесата е дръпната. Така ще я държа вече.

— Защо? — попита Мери.

— Защото вече не се дразня, като я виждам да се смее. Преди два дни се събудих през нощта. Луната светеше силно и ми се стори, че цялата стая е изпълнена с Магия. Всичко изглеждаше така прекрасно, че не можех да лежа спокойно. Станах и погледнах през прозореца. Стаята беше съвсем светла и един лунен лъч падаше върху завесата.

Нещо ме накара да дръпна шнура и да открия картината. Тя гледаше право в мен и сякаш се смееше доволна, че стоя там. Започна да ми се харесва да я гледам и искам винаги да я виждам така засмяна. Мисля, че в нея е имало нещо магическо.

— Сега ти толкова приличаш на нея — каза Мери. — Понякога ми се струва, че ти си нейният дух, превърнат в момче.

Тези думи направиха силно впечатление на Колин. Той се замисли и бавно ѝ отговори.

— Ако бях нейният дух, баща ми щеше да ме обича.

— Искаш ли той да те обича? — попита Мери.

— По-рано го мразех, защото не ме обичаше. Ако ме обикне, мисля, че ще му кажа за Магията. Това може би ще го развесели.

ГЛАВА 26

ТОВА Е МАМА!

Вярата им в Магията не ги напущаше. Понякога след утринните заклинания Колин им изнасяше лекции за Магията.

— Харесва ми да говоря — обясняваше той, — защото, когато порасна и направя големи научни открития, ще трябва да ги обяснявам. Затова е добре да се упражнявам. Засега мога да изнасям само кратки лекции, защото съм още много малък. Освен това Бен Уедърстаф може да си помисли, че е в черква, и да заспи.

— Най-хубавото на лекциите — заяви Бен — е, че всеки може да стане и да каже каквото му се иска, и никой не може да му противоречи. И аз не бих се отказал да дръпна една реч някой път.

Но когато Колин ораторствуваше под дървото, старият Бен приковаваше в него жаден поглед и дълго не го сваляше. Разглеждаше го критично, но с обич. Не го интересуваше толкова лекцията, колкото краката на Колин — с всеки изминал ден те изглеждаха все по-здрави и поправи. Момчешката глава беше вече високо вдигната, някогашната остра брадичка се бе загладила, хлътнолите бузи се бяха закръглили, а очите, които радостно блестяха, му напомняха едни други очи.

Понякога, когато Колин чувствуваше настойчивия поглед на Бен, му се струваше, че той е много развълнуван, и се чудеше за какво мисли. Веднъж Бен изглеждаше пак много унесен и той го попита:

— За какво мислиш, Бен Уедърстаф?

— Мислех си — отговори Бен, — че си наддал три или четири фунта^[1] тази седмица. Разглеждах прасците и раменете ти. Ще ми се да взема един кантар и да те претегля.

— Това е от Магията и от млякото и кифлите на мисис Соуърби. Видя ли, научният опит успя!

Тази сутрин Дикън закъсна за лекцията. Когато дойде, той беше зачервен от тичането и смешното му лице сияеше повече от обикновено. Те се захванаха за работа, защото имаше доста за плевене след дъжда. Винаги след топъл дъжд имаха куп неща за правене.

Влагата беше еднакво полезна и за цветята, и за бурените, които покарваха с тънки стъбълца и листенца и трябваше да се изскубнат, преди да са пуснали здрави корени. Колин се справяше много добре с плевенето и можеше да изнася лекции, докато работи.

— Магията действа най-добре, когато работиш — събщи той тази сутрин. — Можеш да я почувствуващ в костите и мускулите си. Ще чета за костите и мускулите и ще напиша книга за Магията. Сега я измислям и непрекъснато откривам разни неща.

Малко след като каза това, Колин остави градинската лопатка и се изправи. Помълча няколко минути и те разбраха, че измисля новата лекция, както често правеше. На Мери и Дикън се стори, че някаква внезапна мисъл го е накарала да захвърли лопатката си. Той се изпъна в цял ръст и ликуващо размаха ръце. Лицето му грейна, необикновените му очи се разшириха от радост, като че ли изведнъж бе осъзнал напълно нещо.

— Мери, Дикън! — извика той. — Погледнете ме!

Те престанаха да плевят и го загледаха.

— Помните ли онази сутрин, когато за пръв път ме доведохте тук?

Дикън го гледаше изпитателно. Понеже беше приятел на животните, той можеше да вижда повече неща от другите хора, но никога не говореше за тях. Сега виждаше нещо у това момче.

— Да, спомням си — отвърна той.

Мери също гледаше изпитателно, но нищо не каза.

— Точно сега — продължи Колин, — когато се погледнах как копая, си спомних какво бях, и трябваше да се изправа на крака, за да разбера дали е истина. Да, истина е! Аз съм здрав, аз съм здрав!

— Да, така е! — каза Дикън.

— Аз съм здрав, аз съм здрав! — повтори Колин и гъста руменина заля цялото му лице.

Той и по-рано го бе усещал по някакъв начин, бе се надявал, че е така, бе го чувствувал и бе мислил за това. Но точно в този миг нещо го бе разтърсило — някаква възторжена вяра и осъзнаване — толкова силно, че не можа да се удържи да не извика.

— Аз ще живея вечно! — викаше той тържествуващо. — Ще открия хиляди и хиляди неща. Ще разбера всичко за хората и живите същества, както Дикън, и никога няма да спра да правя Магия. Аз съм

здрав! Аз съм здрав! Чувствувам... чувствувам, като че трябва да извикам нещо в знак на благодарност, нещо радостно!

Бен Уедърстаф, който работеше до един розов храст, го погледна.

— Можем да изпеем хвалебствен химн — предложи той, сумтейки. Той не разбираше от религиозни химни и затова в предложението му нямаше особена почитателност. Колин пък имаше изследователски ум и съвсем нямаше представа за това.

— Какво е то?

— Дикън може да ти го изпее, сигурен съм — отвърна Бен Уедърстаф.

Дикън отговори с разбиращата усмивка на заклинател на животни.

— Поят го в черквата — каза той. — Мама казва, че чучулигите го пеят сутрин, когато станат.

— Щом тя казва така, трябва да е хубава песен — отвърна Колин. — Никога не съм бил в черква. Все боледувах. Изпей го, Дикън, искам да чуя.

Дикън беше естествен и непресторен. Той разбра как се чувства Колин по-добре от самия него. Разбра го някак инстинктивно. Свали шапката си и се огледа усмихнат.

— Трябва да си свалиш шапката — каза той на Колин, — а Бен трябва да стане прав.

Колин свали шапката си, слънцето огря с топлите си лъчи гъстата му коса, докато той следеше с поглед Дикън. Бен Уедърстаф се изправи на крака и свали шапката си със смутено, полусърдито изражение, като че не знаеше точно защо прави тези необикновени неща.

Дикън, застанал между дърветата и розовите храсти, започна простичко да пее с хубавия си силен, момчешки глас.

Когато той свърши, Бен Уедърстаф стоеше тихо, с упорито стиснати челюсти и с развълнуван поглед, прикован в Колин. Колин беше замислен, сякаш нещо преценяваше.

— Много хубава песен — каза той. — Хареса ми. Може би тя изразява това, което мислех, когато исках да извикам, че съм благодарен на Магията. — Той се спря и смутено се замисли. — Може би те са едно и също нещо. Как можем да знаем точно имената на всички неща? Изпей го пак, Дикън. Хайде и ние да опитаме, Мери.

Искам и аз да пея. Това е моята песен. Как започва? „Хвалете бога, създател на всички блага“?

Изпяха го пак. Мери и Колин се мъчеха да пеят колкото може по-мелодично, а гласът на Дикън се извисяваше красив и силен. На втория стих Бен Уедърстаф се покашля, за да прочисти гърлото си, а на третия се присъедини с почти дива мощ. Когато накрая изпяха „Амин“, Мери забеляза, че с него се е случило същото, както когато откриха, че Колин не е инвалид — брадата му трепереше, той премигваше, старческите му бузи бяха влажни.

— Никога преди не съм виждал смисъл в хвалебствените химни — каза той дрезгаво, — но мисля, че ще си променя мнението. Бих казал, че си наддал пет фунта тази седмица, мастър Колин — пет фунта!

Колин гледаше уплашено към другия край на градината — нещо бе привлякло вниманието му.

— Кой идва! — каза бързо той. — Кой е?

Една жена бе влязла в градината през вратата в бръшляновата стена. Тя се бе появила с последния стих на песента им и спокойно ги слушаше. Отдалеч изглеждаше като цветна илюстрация от книгите на Колин — с бръшляна зад себе си, слънчевите зайчета по дългата синя пелерина и хубаво свежо лице, което се усмихваше през зеленината. Прекрасните ѝ, изпълнени с обич очи сякаш обгръщаха всичко — децата, животните, цъфналите цветя, дори и Бен Уедърстаф. Макар че бе дошла така неочаквано, никой от тях не я помисли за неканен гост. Очите на Дикън светнаха.

— Това е мама — ето кой е! — извика той и се втурна през градината.

Колин се запъти към нея. Мери също тръгна с него. И двамата почувствуваха как сърцата им затупкаха по-силно.

— Това е мама! — повтори Дикън, когато ги пресрещна на половината път. — Знаех, че искате да я видите, и ѝ казах къде е скритата врата.

Изчервен, Колин подаде ръка — едновременно царствено и стеснително.

— Исках да ви видя, още когато бях болен — каза той, — вас. Дикън и тайната градина. Преди това не исках да виждам никого и нищо.

Въодушевеното му лице я развълнува. Тя се изчерви, угълчетата на устата ѝ потрепераха, а очите ѝ се замъглиха.

— Мило момче — възкликна тя разчувствувана. — Ех, мило момче! — каза тя неочаквано и за себе си. Не го нарече „мастър Колин“, а просто „мило момче“. По същия начин би се обърнала и към Дикън, ако нещо в лицето му я трогнеше. Това се хареса на Колин.

— Учудвате ли се, че изглеждам толкова добре? — попита той.

Тя сложи ръка на рамото му и усмивката ѝ прогони влагата от очите ѝ.

— Да, учудена съм! Но ти така приличаш на майка си, че сърцето ми трепна, като те видях.

— Мислите ли, че това ще накара баща ми да ме обикне?

— Разбира се, момчето ми — отвърна тя и леко го потупа по рамото, — той трябва да се върне в къщи, трябва да се върне!

— Сюзън Соуърби — приближи се Бен Уедърстаф, — погледни краката му! Преди два месеца приличаха на палки за барабан. Чувах хората да казват, че са и криви. Виж ги сега!

Сюзън Соуърби се засмя обнадеждаващо.

— Ще станат здрави и силни — каза тя, — нека само да играе, да работи в градината, да се храни с апетит, да пие много мляко и няма да намерите по-хубави и здрави крака в целия Йоркшир.

Тя сложи ръцете си на раменете на Мери и майчински я загледа в лицето.

— А пък ти — радваше ѝ се тя, — ти си пораснала колкото нашата Елизабет Елън. Сигурно приличаш, много на майка си. Нашата Марта чула от мисис Медлък, че майка ти била хубава жена. Като пораснеш, ще приличаш на червена роза, мое малко момиче.

Тя не спомена, че когато Марта се върна в къщи през свободния си ден и описа грозничкото бледо момиченце, тя не бе повярвала на думите на мисис Медлък. „Не е възможно една хубава жена да бъде майка на това грозно дете!“ — бе добавила тя упорито.

Мери не бе имала време да обръща внимание на лицето си. Тя знаеше само, че изглежда „по-различно“ и че има повече коса, която расте много бързо. Като си спомни с какво удоволствие гледаше майка си, тя се зарадва, като чу, че един ден може би ще прилича на нея.

Сюзън Соуърби се разходи из градината заедно с тях. Те ѝ разказаха цялата история, показаха ѝ всички дървета и храсти, които

бяха съживили. Колин вървеше от едната ѝ страна, а Мери от другата. И двамата гледаха спокойното ѝ розово лице и тайно се чудеха на топлото чувство на сигурност, което тя излъчваше. Като че ли тя ги разбираше така, както Дикън своите животни. Тя се навеждаше над цветята и говореше за тях като за деца. Сажда я следваше, от време на време изгракваше и кацаше на рамото ѝ, като че ли беше Дикън. Когато ѝ разказаха за червеношийката и за първите полети на малките, тя се разсмя с майчинска сърдечност.

Дати научиш ла летят е все едно ла учиш децата да ходят. По щях ла се безпокоя, ако вместо крака, моите имаха крила — каза тя.

Тя изглеждаше такава чудесна жена и се държеше толкова естествено, че накрая те ѝ разказаха за Магията.

— Вярвате ли в Магията! — попита Колин, след като беше разказала за индийските факири. — Надявам се, че вярвате.

— Да, момчето ми — отговори тя. — Не я знам с това име, но какво значение има името? Сигурно има едно име във Франция, друго в Германия. Това е същото нещо, което кара семената да поникват, слънцето да свети, а на тебе помага да оздравееш — това е Доброто. А ние, бедните глупаци, мислим, че е важно да ни наричат с имената ни. Слава богу, Великото Добро не се безпокои от това, продължава да твори милиони светове като нашия. Никога не преставайте да вярвате във Великото Добро. Знайте, че светът е пълен с него — и го наричайте както искате. За него пеехте, когато влязох в градината.

— Почувствувах се толкова щастлив — възкликна Колин, поглеждайки към нея с широко отворените си необикновени очи. — Изведнъж почувствувах колко бях се променил — колко силни бяха ръцете и краката ми — можех да копая, да ходя и да скачам. Искаше ми се да извикам нещо за всеки, който би ме слушал.

— Магията слушаше, докато пеехте хвалебствения химн. Тя би слушала всичко, което пете. Важна беше радостта. Ех, детето ми, какво значение имат имената на Създателя на радост! — И тя пак го потупа бързо и леко по рамото.

Тази сутрин Сюзън Соуърби беше напълнила кошница като за празненство. Когато огладняха. Дикън я донесе от мястото, където я бе скрил, и Сюзън седна с тях под дървото — гледаше ги как се хранят, как се смеят. Тя беше много забавна — караше ги да се смеят на всякакви странни неща. Разказваше им истории на силен йоркширски

диалект и ги учеше на нови думи. Тя се смя много, когато ѝ разказаха колко по-трудно ставаше за Колин да се преструва на болен.

— Знаете ли, ние почти непрекъснато се смеем, когато сме заедно — обясняваше Колин, — а това не звучи добре за един болен човек. Опитваме се да се сдържаме, но в един момент смехът избухва и става още по-лошо.

— Има нещо, за което мисля много често — каза Мери, — и едва се сдържам да не се разсмея, когато се сетя за това. Мисля, че лицето на Колин сигурно ще заприлича на месечина. Още не е, но той напълнява по малко всеки ден — и ми се струва, че някоя сутрин той ще изглежда точно така — какво ще правим тогава?

— Бог да ви благослови. Виждам, че има още неща да се случат — каза Сюзън Соуърби, — но няма да можете дълго да го криете. Мистър Крейвън скоро ще се върне.

— Ще дойде ли? — учуди се Колин. — Защо? Сюзън Соуърби леко се подсмихна.

— Сигурно сърцето ти ще се пръсне от мъка, ако той разбере, преди ти да си му казал. Не спиш по цели нощи и кроиш планове как да го направиш.

— Не бих понесъл някой друг да му каже. Всеки ден измислям нещо ново. Сега мисля, че просто ще изтичам в стаята му.

— Хубавичко ще го стреснеш — каза Сюзън Соуърби. — Ще ми се да мога да видя лицето му тогава. Той трябва да се върне, трябва!

Говориха много за това как ще я посетят в къщичката ѝ. Всичко бяха измислили. Щяха да ги закарат дотам, да обядват на открито сред парка. Щяха да видят дванайсетте деца, градинката на Дикън и нямаше да се върнат, преди да се изморят достатъчно.

Накрая Сюзън Соуърби стана, за да се върне в къщата при мисис Медлък. Беше време да заведат и Колин в къщи. Преди да седне в количката, той се приближи до Сюзън и я загледа смутено и с обожание. Хвана края на синята ѝ пелерина и я стисна здраво.

— Вие сте точно такава... такава, каквато съм искал. Бих желал да сте моя майка така, както и на Дикън.

Внезапно Сюзън Соуърби се наведе, прегърна го с топлите си ръце и го притисна до гърдите си, като че той наистина беше брат на Дикън. Очите ѝ отново се просълзиха.

— Мило момче, мисля, че майка ти е тук, в тази градина. Сигурна съм. Не може да не е тук. Баща ти също трябва да се върне при тебе, трябва!

[1] Фунт — англ. мярка за тежест, равна на 453,6 грама. — Бел.пр. ↑

ГЛАВА 27

В ГРАДИНАТА

Във всеки век, от сътворението на света до днес, са се правили различни чудесни открития. През последното столетие обаче бяха открити повече и по-изумителни неща от преди, а през нашето ще излязат на бял свят още стотици невероятни неща. Отначало хората отказват да вярват, че може да се направи нещо непознато и ново, след това започват да се надяват, че то не може да не се направи, после виждат, че може да се направи — след това то бива извършено и цял свят се чуди защо не е било сторено преди стотици години. Едно от новите неща, които хората започнаха да откриват през последното столетие, е, че мислите — обикновени човешки мисли — могат да бъдат мощни като електричеството: за едни — полезни като слънчевата светлина, а за други — пагубни като отрова. Ако човек позволи на някоя тъжна и лоша мисъл да влезе в съзнанието му, то е не по-малко зло, отколкото да пусне в тялото си бацил на скарлатина. А ако я остави у себе си, след като веднъж е проникнала, може да не се излекува цял живот.

Докато главата на Мери бе пълна с неприятни мисли за хората, мнението ѝ за тях — лошо, а решителността ѝ не можеше да се задоволи или заинтересува от нищо, тя беше болнаво, бледо, отегчено и нещастно дете. Обстоятелствата обаче се оказаха благоприятни за нея, макар тя да не го съзнаваше. Те започнаха да я движат напред за нейно добро. Когато в съзнанието ѝ започнаха да се появяват червеношийки, къщички в ливадите, пълни с деца, чудати стари градинари и простички йоркширски прислужнички, пролет и тайни градини, съживяващи се с всеки изминал ден, а също и едно момче от мочурищата и неговите „създания“, там вече не остана място за неприятните мисли, които увреждаха черния ѝ дроб и я караха да изглежда жълта и уморена.

Докато Колин стоеше затворен в стаята си и мислеше само за страховете си и ненавистта си към хората, които го гледат, и с часове

разсъждаваше за гърбици и ранна смърт, той беше един истеричен, полунормален, малък хипохондрик, който не знае нищо за съществуването на пролетта и слънчевата светлина. Не знаеше, че ако опита, може да оздравее и да стъпи на краката си. Когато нови красиви мисли започнаха да избутват старите страшни фантазии, животът му започна да се възвръща, кръвта му потече буйно по вените и в тялото му бликнаха си ли. Нямаше нищо странно в това, което се случи с него. Много по-изненадващи неща могат да станат с всеки, който пусне в съзнанието си някоя неприятна или обезсърчаваща мисъл, но има достатъчно разум да се сети навреме и да я прогони с помощта на някоя приятна и смела мисъл. На едно място не може да има две неща.

*Където роза можеш да отгледаш, моето момче,
магарешки бодил не ще расте.*

Докато тайната градина се съживяваше, а заедно с нея и двете деца добиваха жизненост, един човек бродеше по красивите, далечни норвежки фиорди, по планините и долините на Швейцария. Вече десет години съзнанието му беше заето от мрачни сърцераздирателни размишления. Той нямаше смелост да позволи на други мисли да изместят тъжните. Скиташе с тях край сините езера, лежеше по планинските поляни с дъх на цветя и навсякъде те бяха с него. Страшна скръб го бе сполетяла, когато бе много щастлив, душата му се бе изпълнила с мрак и той упорито отказваше и на най-малкия лъч светлина да проникне в нея. Този човек беше забравил дома си и задълженията си. Когато пътуваше, мракът така властвуваше над него, че самият му вид не носеше добро на хората, защото той сякаш отравяше със скръбта си въздуха около себе си. Повечето от непознатите го смятаха за луд или за човек, на чиято душа тежи някакво страшно престъпление. Той беше висок, с продълговато лице и приведени рамене. Името, под което се регистрираше в хотелите, беше: „Арчибалд Крейвън, Мисълтуейт, Йоркшир, Англия.“

Много време бе изминало, откак той се срещна с Мери в кабинета си и й позволи да притежава „парче земя“. Оттогава насам той бе пропътувал много страни, бе посетил най-красивите места в Европа, но никъде не остана повече от няколко дни. Избираше си най-

тихите и отдалечени кътчета. Изкачваше се на върхове, чиито чела бяха в облаците, и гледаше надолу към други планини, които се озаряваха от изгряващото слънце и изглеждаха тъй, сякаш в този миг светът се раждаше.

Но тази светлина като че ли никога не достигаше до него, докато един ден, за пръв път през тези години, с него не се случи нещо особено. Той се намираше в една прекрасна долина в австрийския Тирол и се разхождаше из невероятно красиви места, но това не успяваше да разсее сянката в душата му. По едно време той се умори и легна да почине върху зеления килим от мъх покрай един поток. Водата беше бистра и течеше весело и бързо по тясното си корито сред пищна зеленина. Понякога бълбукането ѝ около камъните приличаше на тих смях. Птици идваха и потапяха главици във водата, пиеха, след това разперваха крила и отлитаха. Потокът беше като живо същество, но гласът му правеше тишината още по-дълбока. Цялата долина бе потънала в тишина.

Както седеше загледан в бистрата вода, Арчибалд Крейвън почувствува, че душата и тялото му постепенно се успокояват и стават тихи като самата долина. Помисли, че ще заспи, но не стана така. Седеше и гледаше огряната от слънцето вода, когато забеляза, че покрай нея растат цветя. Красиви сини незабравки бяха цъфнали толкова близо до потока, че листата им бяха напръскани от водата. Докато ги гледаше, той си спомни как някога, преди години, също бе съзерцавал такива неща. Изпълнен с нежност, мислеше колко са красиви незабравките и каква синева се крие в стотиците им цветчета. Неусетно тази обикновена мисъл бавно изпълни съзнанието му, докато накрая всичко останало бе изтласкано на заден план. Сякаш в някакъв застоял вир бе бликнал чист, свеж извор и всички тъмни води бяха изтекли навън. Но той не съзнаваше това. Само чувствуваше, че долината все повече притихва, а той седеше, загледан в нежните сини цветове. Не знаеше колко време е минало и какво става с него, но накрая сякаш се пробуди от сън, бавно се изправи на килима от мъх и дълбоко въздъхна, като се чудеше на себе си. Струваше му се, че нещо в него се е отвързало и тихо се е освободило.

— Какво ли става? — прошепна той и прокара ръка на челото си.
— Сякаш чувствавам, че живея!

Никой не можеше да му обясни как се е случило това, но той си го спомни месеци по-късно, когато разбра, че точно на този ден Колин бе извикал в тайната градина: „Аз ще живея — ще живея вечно!“

Необикновеното спокойствие не го напусна до вечерта и той спа дълбоко и отморяващо, но не задълго. Следващата нощ човекът отново отвори вратите за мрачните си мисли и те нахълтаха обратно в съзнанието му. Той напусна долината и продължи скитанията си. Но странно — имаше понякога минути, когато, без да знае как, мрачното бreme се повдигаше за малко и той отново се чувствуваше жив човек. Бавно, бавно, без да знае причината за това, той „оживяваше“ едновременно с градината.

Златната есен смени златното лято и той отиде на езерото Комо. Красотата там беше неописуема. Той прекарваше по цели дни загледан в кристалната синева на езерото или се разхождаше сред меката гъста зеленина на хълмовете, докато се умореше тъй, че да може да заспи. Но независимо от разходките човекът бе започнал да спи по-спокойно и сънищата вече не го ужасяваха като преди.

— Може би — мислеше той — ставам по-силен.

Не само тялото, но и душата му укрепваше — в редките спокойни часове, когато мислите му вземаха друга посока. Той започна да мисли за Мисълтуейт и да се чуди дали да не се върне у дома. От време на време се сецаше бегло и за сина си и се питаше как ли ще се чувствуваше, когато отново застане до леглото с колони и резби и погледне бледото като слонова кост лице с изострени черти и дълги мигли. Той избягваше да мисли за това.

Един ден се случи нещо чудно. Той дълго се бе разхождал и когато се връщаше, на небето бе изгряла пълна луна. Целият свят изглеждаше залят със сребро. Тишината на езерото, брегът и гората бяха тъй прекрасни, че той не се прибра във вилата, където живееше. Седна до самата вода и вдъхна божествените ухания на нощта. Започна да го обхваща странно спокойствие и той неусетно заспа. Присъни му се сън — толкова истински, че той не разбра, че сънува. По-късно, като си спомняше за него, се виждаше седнал на брега, съвсем буден, потънал в уханието на късно разцъфнали рози и заслушан в тихия плясък на водата. Изведнъж чу, че някой го вика. Гласът беше нежен и ясен, щастлив и далечен, но се чуваше съвсем отчетливо:

— Арчи! Арчи! Арчи! — зовеше го гласът, а след това — още по-мило и ясно: — Арчи! Арчи!

Той скочи, без дори да се стресне. Гласът бе тъй истински и му се струваше тъй естествено, че го чува.

— Лилиас, Лилиас — извика той, — Лилиас, къде си?

— В градината — дойде отговорът като звук от златна флейта, — в градината.

В този миг сънят свърши, но той не се събуди. Спа дълбоко цяла нощ. Когато се събуди, бе настъпило великолепно утро. Един прислужник стоеше до него и го гледаше. Той беше италианец и бе свикнал (както и останалите прислужници във вилата) да приема без въпроси странностите на господаря-чужденец. Никой не знаеше кога той ще излезе, кога ще се прибере, къде ще предпочете да спи, дали ще се разхожда из градината цяла нощ, или ще лежи в лодката на езерото.

Прислужникът държеше табличка с писма и безмълвно изчака мистър Крейвън да ги вземе. Когато той си отиде, мистър Крейвън продължи да седи, загледан в езерото, като държеше писмата в ръка. Необичайното спокойствие още не бе го напуснало, а имаше и нещо ново — една лекота, сякаш нищо жестоко не бе го сполетяло, — сякаш нещо се бе променило. Той си спомни съня така живо, като че бе действителност.

— В градината! — каза си той замислено. — В градината! Но вратата е заключена, а ключът — заровен дълбоко.

След няколко минути той започна да преглежда писмата си. Най-отгоре на купа лежеше едно от Йоркшир, адресирано с прост женски почерк, който му беше непознат. Той го отвори, без да се замисли кой ли му пише, но още първите думи привлякоха веднага вниманието му.

Уважаеми господине,

Аз съм Сюзън Соуърби, която се осмели веднъж да ви заговори в ливадите. Тогава ви говорих за мис Мери. Сега пак се осмелявам да ви говоря. Моля ви, сър, аз бих се върнала у дома, ако бях на ваше място. Мисля, че ще сте доволен, ако се върнете, и моля за извинение. Мисля, че вашата лейди също би ви помолила да се върнете, ако беше там.

Ваша покорна прислужница
Сюзън Соуърби

Мистър Крейвън прочете писмото два пъти, преди да го сложи обратно в плика. Той продължаваше да мисли за съня.

— Ще се върна в Мисълтуейт — каза той. — Да, веднага ще се върна.

Прекося градината и отиде във вилата, където нареди на Пичър да приготви багажа му за връщане в Англия.

След няколко дни той беше отново в Йоркшир. По време на дългото си пътуване с влака се улови, че мисли за момчето си толкова, колкото никога не бе мислил през последните десет години. През тези години единственото му желание бе да го забрави. Сега, въпреки че нямаше намерение да мисли за сина си, споменът за него непрекъснато витаеше в ума му. Той си спомни черните дни, когато беснееше като луд, защото детето беше живо, а майката — умряла. Не искаше да го види, а когато най-после отиде да го погледне, детето беше ужасно слабо. Всички бяха уверени, че след няколко дни ще умре. Но за изненада на тези, които се грижеха за него, дните минаваха, а то продължаваше да живее. Сега пък всички бяха сигурни, че то ще остане уродливо и недъгаво същество.

Той не бе имал търпение да е лош баща, но изобщо не се бе почувствувал баща. Осигуряваше лекари, бавачки и разкош на детето, но само при мисълта за момчето се свиваше и потъваше в собственото си нещастие. Когато след едногодишно отсъствие за първи път се върна в Мисълтуейт и малкото нещастно същество апатично вдигна към него огромните си сиви очи с черни мигли, които така приличаха и същевременно така ужасно не приличаха на щастливите очи, които бе обожавал, той не можа да понесе гледката и се извърна, бледен като смъртник. След този случай той почти не виждаше сина си, освен когато детето спеше, и всичко, което знаеше за Колин, бе, че е полунормален инвалид със злобен, истеричен нрав. Можеха да предпазят момчето от пристъпите на ярост, които бяха опасни за него, само като изпълняваха абсолютно всички негови желания, до най-малката подробност.

Споменът за всичко това едва ли можеше да повиши настроението на Арчибалд Крейвън, но докато влакът го носеше през планински проходи и златни равнини, човекът, който „се съживяваше“, започна да мисли по нов начин.

— Навярно съм сгрешил през тези десет години — си каза той. — Десет години са много време. Може би вече е късно да направя каквото и да е било — твърде късно. За какво съм мислил досега!

Разбира се, това бе „лоша магия“ — да започваш с „твърде късно“. Дори Колин би му казал това. Но Арчибалд Крейвън не знаеше нищо за магията — нито за бялата, нито за черната. Той се чудеше дали Съюзът Соуърби бе събрала куража да му пише само защото нейното майчинско чувство ѝ бе подсказало, че момчето е много по-зле — може би фатално болно. Ако не беше го обхванало това странно спокойствие, Арчибалд Крейвън би се чувствувал по-нешастен откогато и да е било. Но успокоението му бе донесло известна смелост и надежда. Вместо да дава свобода на мислите за най-лошото, той откри, че се опитва да вярва в по-хубави неща.

— Възможно ли е тя да смята, че аз може би съм способен да му повлияя добре и да го обуздавам? — мислеше Арчибалд Крейвън. — Ще отида да я видя на път за Мисълтуейт.

Но когато спря каретата пред малката къщичка сред ливадите, седем-осем деца, които играеха наоколо, се събраха накуп, направиха седем-осем учтиви поклона и му казаха, че майка им отишла чак оттатък мочурите да помогне на някаква жена при раждането.

За „нашия Дикън“ те споделиха, без да ги пита, че ходи да работи в една градина в имението и прекарва там по няколко дни всяка седмица.

Мистър Крейвън гледеше яките малки фигури и кръглите червенобузи лица, всяко от което му се усмихваше по свой начин, и забеляза, че те са здрави и симпатични. Той се усмихна в отговор на приветливото им хилене, извади една златна монета от джоба си и я даде на „нашата Лизабет Елън“, която беше най-голяма от всички.

— Ако я разделите на осем, ще има по половин крона^[1] за всички — каза той.

После Арчибалд Крейвън си замина сред смях, весели усмивки и поклони, като остави зад себе си бурно въодушевление, побутвания с лакти и радостно подскачане.

Пътуването през чудесните ливади му подействува успокоително. Интересно защо той имаше чувството, че си отива у дома — нещо, което по-рано бе сигурен, че никога повече няма да изпита. Чувствуваше красотата на земята и небето, на моравите цветове в далечината. И кой знае защо усети, че сърцето му се стопля, когато приближаваше огромната стара къща, в която от шестстотин години живееха хора от неговата кръв. Последния път беше я напуснал, потрепервайки при мисълта за заключените стаи и за момчето на леглото с балдахин и брокатови завеси. Беше ли възможно да го завари с поне малко подобрение? Щеше ли да успее да превъзмогне отдръпването си от детето? Колко реален бе онзи сън! Колко чуден и ясен беше гласът, който го зовеше: „В градината! В градината!“

— Ще потърся ключа — каза си той. — Ще се опитам да отворя вратата. Трябва! Макар че не зная защо.

При пристигането му в имението прислужниците, които го посрещнаха с обичайните церемонии, забелязаха, че изглежда по-добре. Мистър Крейвън не се уедини в отдалечените стаи, където обикновено живееше, обслужван от Пичър, а отиде в библиотеката и нареди да повикат мисис Медлък. Тя пристигна малко развълнувана, любопитна и разтревожена.

— Как е мастър Колин, Медлък? — попита той.

— Добре е, сър — отговори мисис Медлък, — той... той е променен, ако мога така да кажа.

— По-зле ли е?

Мисис Медлък се изчерви.

— Ами, виждате ли, сър — опита се да обясни тя, — нито доктор Крейвън, нито бавачката, нито аз можем да разберем.

— Защо?

— Да ви кажа право, сър, мастър Колин може и да е по-добре, а може и да е по-зле. Апетитът му, сър, е необясним, а постъпките му...

— Да не е станал още по... по-особен? — сбърчи тревожно вежди господарят й.

— Точно така, сър. Става все по-особен — ако го сравняваме с това, което беше. По-рано нищо не ядеше, после изведнъж започна да яде много, а после внезапно престана да яде отново и връщаше яденето както преди. Вие може би не знаете, сър, но по-рано той

изобщо не даваше да го извеждат навън. Какво ли не сме преживели, само за да го накараме да излезе навън с количката, просто тръпки ще ви побият. Доктор Крейвън заяви, че не може да отговаря за него, ако го насилваме. И сър, без никакво предупреждение, скоро след една от най-ужасните си кризи, изведнъж поиска да го извеждат всеки ден, и то мис Мери и момчето на Сюзън Соуърби — Дикън, който можел да бута количката. Той ги обикна и двамата. Тогава Дикън доведе тук опитомените си животни и — няма да повярвате, сър — той е навън от сутрин до вечер.

— Как изглежда детето? — бе следващият въпрос.

— Ако се хранеше нормално, сър, бих казала, че напълнява. Понякога като е само с мис Мери, се смее много особено. По-рано никога не се е смял така. Ако позволите, доктор Крейвън ще дойде да ви види веднага. Никога през живота си не е бил така объркан.

— Къде е сега Колин? — попита мистър Крейвън.

— В градината, сър. Той е винаги в градината, макар че не дава никой да се приближи от страх да не го гледат.

Мистър Крейвън едва чу последните й думи.

— В градината! — каза той и след като отпрати мисис Медлък, остана неподвижен и няколко пъти повтори: — В градината! В градината!

Трябваше да направи усилие, за да се върне на мястото, където беше, и когато стъпи отново на земята, той се обърна и излезе от стаята. Тръгна по същия път, по който бе минала Мери — през вратата в храстите, после през лавровите дървета и лехите край водоскока. Сега водоскокът течеше, заобиколен от лехи с прекрасни есенни цветя. Мистър Крейвън прекоси моравата и зави по дългата алея за разходки покрай стените, обрасли с бръшлян. Вървеше бавно, с поглед в пътеката. Той чувствуваше, че нещо го тегли отново към мястото, което бе напуснал за толкова дълго време, без да знае защо. Като наближи, той забави още повече стъпките си. Знаеше къде е вратата, въпреки че бръшлянът я закриваше, но не помнеше къде точно лежи заровеният ключ.

Арчибалд Крейвън спря и застана неподвижно, но миг след това трепна и се заслуша, като се питаше дали не сънува.

Бръшлянът покриваше плътно вратата, ключът беше заровен под храсталака, никое човешко същество не бе минавало през тази порта за

десет години самота — и все пак от градината се чуваше шум. Това бе звукът на тичащи, бързи крака, които сякаш се гонеха около дърветата, чуваше се и особенният звук на тихи, понижени гласове — възклицания и сподавени радостни викове. Шумът всъщност приличаше на смеха на малчугани, онзи необуздан смях на деца, които се страхуват да не ги чуят, но избухва неудържимо от време на време с нарастването на възбудата. Какво, за бога, сънуваше Арчибалд Крейвън — какво, за бога, чуваше? Дали не полудяваше и не си въобразяваше, че чува неща, които не са за човешките уши? Това ли бе означавал онзи ясен, далечен глас?

В този миг необузданите звуци сякаш забравиха да притихнат. Краката тичаха все по-бързо и по-бързо, приближаваха вратата на градината. Чу се бързо, силно дишане на млади гърди и бурният изблик на викове и смях, който не можеше повече да се удържи.

Внезапно вратата в стената се отвори широко, завесата от бръшлян се разлюля и едно момче изскочи като тапа навън. Без да види странника, то се втурна право към него.

Мистър Крейвън навреме протегна ръце, за да го предпази от сблъскването. Но когато го задържа и го погледна изумен, че го вижда там, дъхът му спря.

Това беше едно високо и красиво момче. Сякаш пламтеше от жизненост, а от тичането лицето му се беше покрило с великолепна руменина. Момчето отметна от челото буйните си коси и вдигна към него чудните си сиви очи, пълни с момчешки смях и оградени с черни ресници. Точно тези очи спряха дъха на мистър Крейвън.

— Кой? Какво? Кой? — заекна той.

Колин не беше очаквал това, то не влизаше в плана му. Той никога не бе мислил за такава среща. И все пак това, че се втурна навън, спечелвайки надбягването, може би беше по-добро от всичко. На Мери, която тичаше с него и също бе изскочила през вратата, ѝ се стори, че сега Колин изглежда с инчове по-висок откогато и да било.

— Татко! — каза той. — Аз съм Колин. Просто да не повярваш. Аз самият едва вярвам, че съм Колин.

И той като мисис Медлък не можа да разбере какво искаше да каже баща му, когато бързо изрече:

— В градината! В градината!

— Да — продължи бързо Колин. — Градината направи това, градината и Мери, и Дикън, и животните — и Магията. Никой не знае как. Пазехме тайна, за да ти кажем, като си дойдеш. Добре съм. Мога да надбягам Мери. Ще стана атлет.

Той каза всичко това като съвсем здраво момче. Лицето му сияеше, руменееше, думите му се прескачаха от бързина. Сърцето на мистър Крейвън потръпна от неимоверна радост.

Колин хвана баща си за ръката.

— Не се ли радваш, татко? — добави той. — Не се ли радваш? Аз ще живея! Ще живея вечно!

Мистър Крейвън постави двете си ръце на раменете на момчето, задържа го така и не смееше да проговори.

— Заведи ме в градината, моето момче — каза най-последно той. — И ми разкажи всичко.

И така те го въведеха вътре.

Градината беше море от есенни цветове: златни, пурпурни, виолетови, огненочервени, от всички страни се виждаха китки есенни кремове — бели и рубинени. Мистър Крейвън помнеше ясно кога посадиха първите и че точно през това годишно време те разцъфтяваха в цялото си късно великолепие. Есенни рози бяха пропълзели и висяха на кичури, а слънцето засилваше багрите на жълтеещите дървета — сякаш човек се намираще в закътан сред зеленината златен храм. Новодошлият стоеше притихнал, също като децата, когато дойдоха тук, когато градината още тънеше в сивота. Той се оглеждаше на всички страни.

— А аз мислех, че е мъртва — каза той.

— Мери също мислеше така отначало — каза Колин. — Но тя се съживи.

След това те седнаха под тяхното дърво — всички освен Колин, който искаше да стои прав, докато разказва.

Това е най-необикновеното нещо, което някога съм чувал, си мислеше Арчибалд Крейвън, докато слушаше стремителния разказ на момчето. Тайнствеността, магията, дивите животни, невероятната среднощна среща, идването на пролетта, гневът от наранената гордост, който бе изправил младия раджа на крака, за да предизвика Бен Уедърстаф. Необикновеното приятелство, представленията, които правеха, за да запазят голямата тайна. Слушателят се смя до сълзи, а и

на моменти, когато не се смееше, сълзи пълнеха очите му. Атлета, Лектора, Научния откривател — всичко това бе събрано в един засмян, здрав, млад човек.

— Сега — завърши той — вече няма защо да се пази тайна. Сигурно ще припаднат от страх, като ме видят, но аз никога повече няма да се кача на количката. Ще вървя с теб до къщи, татко.

* * *

Задълженията на Бен Уедърстаф рядко го отдалечаваха от градините, но този път той си намери предлог: занесе малко зеленчуци в кухнята и мисис Медлък го покани да изпие чаша бира в трапезарията. Тъй че той се оказа на нужното място — както се бе надявал, когато се случи най-драматичното събитие в имението Мисълтуейт от поколения насам.

През един от прозорците към вътрешния двор се виждаше и част от моравата. Мисис Медлък знаеше, че Бен идва от градината, и се надяваше че е зърнал господаря си, а може би дори и как се е срещнал с мастър Колин.

— Видя ли някой от тях, Уедърстаф? — попита тя.

Бен свали чашата от устата си и избърса устни с опакото на ръката си.

— Ами че да — отговори той важно.

— И двамата ли? — искаше да знае мисис Медлък.

— И двамата — отвърна Бен Уедърстаф. — Много благодаря, мадам. Мога да изпия още една чаша.

— Заедно ли бяха? — попита мисис Медлък, като от вълнение препълни чашата.

— Заедно, мадам. — И Бен изпразни половината чаша на една глътка.

— Къде беше мастър Колин? Как изглеждаше? Какво си казаха?

— Не чух — отговори Бен, — бях се качил на стълбата и гледах от стената. Но ще ви кажа нещо. Навън са ставали неща, за които никой в къщата не знае. Какво точно — ще видите, и то скоро.

След една-две минути той пресуши цялата бира и тържествено посочи с чашата към прозореца, през който се виждаше част от

моравата.

— Гледайте — рече той, — ако ви интересува. Гледайте кой идва през тревата.

Мисис Медлък погледна, вдигна ръце и изпищя. Всички прислужници, които чуха, се втурнаха през трапезарията и застанаха на прозореца, а очите им щяха да изскочат от учудване.

По тревата идваше господарят на Мисълтуейт и изглеждаше така, както малко хора го бяха виждали. До него с високо вдигната глава и смеещи се очи стъпваше здраво и сигурно като всяко друго момче в Йоркшир мастър Колин!

[1] Крона — 2 шилинга и половина. — Бел.пр. ↑

Издание:

Франсис Ходжсън Бърнет. Тайната градина

Издателство „Отечество“, София, 1986

Редактор: Огняна Иванова

Художник: Ралица Николова

Художествен редактор: Йова Чолакова

Технически редактор: Костадинка Апостолова

Коректор: Мая Лъжева

Frances Hodgson Burnett. The Secret Garden. Puffin Books, 1977

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.